

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДУ “ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ”

Д.В.Твердохлібова

ДЕПОЗИТНІ ТА КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ: ВПЛИВ НА ДОХОДИ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Наукова доповідь

Київ – 2016

УДК [336.14:336.2](477)(042.5)

ББК 65.9(4Укр)261.3

T26

Рецензенти:

д-р екон. наук, проф. *Т.Г.Бондарук* (Національна академія статистики, обліку та аудиту Державної служби статистики України – Київ);

д-р екон. наук *С.О.Кораблін* (ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України” – Київ);

канд. екон. наук *Т.О.Кричевська* (ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України” – Київ);

д-р екон. наук, проф. *М.І.Скрипниченко* (ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України” – Київ);

канд. екон. наук, доцент *С.С.Шумська* (ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України” – Київ).

*Затверджено до друку Постановою Вченої ради
ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”
від 14 липня 2016 р. № 69*

Твердохлібова Д.В.

Депозитні та кредитні операції: вплив на доходи бюджету України : наук. доповідь
T26 / Д. В. Твердохлібова ; НАН України, ДУ “Ін-т екон. та прогноз. НАН України”. –
Електрон. дані. – К. , 2016. – 140 с. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/sr/296.pdf>

ISBN 978-966-02-8097-7

У науковій доповіді оцінено та проаналізовано податкові надходження і втрати Зведеного бюджету України від депозитних та кредитних операцій економічних агентів – резидентів (банків, юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та фізичних осіб) у цілому по Україні за I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р., визначено фактори, що на них впливають, та важелі управління ними. З цією метою побудовано математичні моделі впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету, рівняння яких отримано шляхом формалізації фінансових результатів від депозитних і кредитних операцій та порядків нарахування і сплати трьох податків – податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

Окрему увагу приділено впливу на доходи бюджету курсових різниць та порядків нарахування і сплати податку на прибуток підприємств.

Для науковців, державних службовців, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

УДК [336.14:336.2](477)(042.5)

ББК 65.9(4Укр)261.3

© Д.В.Твердохлібова, 2016

© НАН України, 2016

© ДУ “Інститут економіки та прогнозування
НАН України”, 2016

ISBN 978-966-02-8097-7

Перелік термінів, скорочень і позначень	7
Вступ	10
Розділ 1. Методичні засади оцінювання впливу господарських операцій на доходи бюджету	12
Розділ 2. Модель впливу депозитних операцій на доходи бюджету	16
Розділ 3. Модель впливу кредитних операцій на доходи бюджету	22
Розділ 4. Матриці податкових надходжень і втрат бюджету від депозитних та кредитних операцій	26
Розділ 5. Ретроспективний аналіз податкових надходжень і втрат бюджету від депозитних та кредитних операцій	28
Розділ 6. Вплив курсових різниць на доходи бюджету	37
Розділ 7. Вплив на доходи бюджету порядків нарахування та сплати податку на прибуток	41
Розділ 8. Важелі управління податковими надходженнями і втратами бюджету від депозитних та кредитних операцій	44
Висновки	48
Література	51
Додаток А. Внески депозитних та кредитних операцій у платежі з податку на прибуток	55
А.1. Формула квартального платежу з податку на прибуток за 2004 р. – II кв. 2016 р.	55
А.1.1. Формула квартального платежу з податку на прибуток за 2004–2012 рр.	56
А.1.2. Формула квартального платежу з податку на прибуток за 2013–2015 рр.	60
А.1.3. Формула квартального платежу з податку на прибуток за I кв. – II кв. 2016 р.	64
А.1.4. Об'єднана формула квартального платежу з податку на прибуток за 2004 р. – II кв. 2016 р.	65
А.2. Формула квартального платежу з податку на прибуток за III кв. – IV кв. 2016 р.	65
А.3. Сума внеску депозитних операцій у платежі з податку на прибуток	66
А.4. Сума внеску кредитних операцій у платежі з податку на прибуток	66
Додаток Б. Фінансові результати від депозитних та кредитних операцій (у податковому обліку)	73
Б.1. Формула фінансового результату від депозитних операцій	74
Б.2. Фінансовий результат від депозитних операцій	79
Б.3. Формула фінансового результату від кредитних операцій	82
Б.4. Фінансовий результат від кредитних операцій	87
Додаток В. Нараховані проценти за зобов'язаннями	90
В.1. Формула нарахованих процентів за зобов'язаннями	90
В.2. Сума нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств	90

В.3. Сума нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам	95
В.4. Сума нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках	99
В.5. Сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів	100
Додаток Г. Курсові різниці за заборгованістю в іноземній валюті (у податковому обліку)	103
Г.1. Формула квартальних курсових різниць за заборгованістю в іноземній валюті	103
Г.2. Суми курсових різниць за заборгованістю по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті та курсових різниць за заборгованістю по процентах за такими депозитами	105
Г.3. Суми курсових різниць за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті та курсових різниць за заборгованістю по процентах за такими кредитами	107
Г.4. Сума курсових різниць за резервами, сформованими за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті	109
Г.5. Сума курсових різниць за резервами, сформованими за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток	109
Додаток Д. Прирости резервів (у податковому обліку)	113
Д.1. Фактична податкова ставка резервування	114
Д.2. Приріст резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній та іноземній валютах	116
Д.3. Приріст резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній та іноземній валютах	116
Додаток Е. Витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній та іноземній валютах	122
Додаток Ж. Внесок депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб	132
Ж.1. Формула квартального платежу з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів	132
Ж.2. Сума внеску депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб	133
Додаток И. Внесок депозитних операцій у платежі з військового збору ...	135
И.1. Формула квартального платежу з військового збору із доходу фізичних осіб у вигляді процентів	135
И.2. Сума внеску депозитних операцій у платежі з військового збору	136
Додаток К. Внесок депозитних операцій у доходи бюджету	137
Додаток Л. Податкові надходження бюджету	139

Таблиці

Таблиця А.1. Розрахунок квартального внеску депозитних операцій у платежі з податку на прибуток за 2004 р. – II кв. 2016 р.	67
Таблиця А.2. Розрахунок квартального внеску кредитних операцій у платежі з податку на прибуток за 2004 р. – II кв. 2016 р.	70
Таблиця Б.1. Розрахунок квартального фінансового результату від депозитних операцій (у податковому обліку) за 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн	80
Таблиця Б.2. Розрахунок квартального фінансового результату від кредитних операцій (у податковому обліку) за 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн	88
Таблиця В.1. Розрахунок суми нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств на кінець місяця у 2004 р. – червні 2016 р.	91
Таблиця В.2. Розрахунок суми нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам на кінець місяця у 2004 р. – червні 2016 р.	95
Таблиця В.3. Розрахунок суми нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках на кінець місяця у серпні 2004 р. – червні 2016 р.	99
Таблиця В.4. Розрахунок суми нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів на кінець місяця у серпні 2004 р. – червні 2016 р.	101
Таблиця Г.1. Розрахунок квартальних курсових різниць за заборгованістю по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті та заборгованістю по процентах за такими депозитами (у податковому обліку) у 2004 р. – II кв. 2016 р.	106
Таблиця Г.2. Розрахунок квартальних курсових різниць за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті та заборгованістю по процентах за такими кредитами (у податковому обліку) у 2004 р. – II кв. 2016 р.	108
Таблиця Г.3. Розрахунок квартальних курсових різниць за резервами, сформованими за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, (у податковому обліку) у II кв. 2011 р. – II кв. 2016 р.	111
Таблиця Г.4. Розрахунок квартальних курсових різниць за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, (у податковому обліку) у II кв. 2011 р. – II кв. 2016 р.	112
Таблиця Д.1. Розрахунок фактичної податкової ставки резервування у 2004 р. – II кв. 2016 р.	114
Таблиця Д.2. Розрахунок приросту резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній та іноземній валютах, (у податковому обліку) за 2004 р. – II кв. 2016 р.	117

Таблиця Д.3. Розрахунок приросту резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній та іноземній валютах, (у податковому обліку) за 2004 р. – II кв. 2016 р.	119
Таблиця Е.1. Розрахунок коефіцієнта коригування регулярного збору до ФГВФО	127
Таблиця Е.2. Розрахунок річних витрат банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній та іноземній валютах за 2004–2015 рр.	129
Таблиця Е.3. Розрахунок квартальних витрат банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній та іноземній валютах за 2004 р. – II кв. 2016 рр.	131
Таблиця Ж.1. Розрахунок квартального внеску депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб за III кв. 2014 р. – II кв. 2016 р.	134
Таблиця И.1. Розрахунок квартального внеску депозитних операцій у платежі з військового збору за I кв. 2015 р. – II кв. 2016 р. ..	136
Таблиця К.1. Розрахунок квартального внеску депозитних операцій у доходи бюджету за 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн	137
Таблиця Л.1. Квартальні податкові надходження бюджету в I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн	139

ПЕРЕЛІК ТЕРМІНІВ, СКОРОЧЕНЬ І ПОЗНАЧЕНЬ

У науковій доповіді **терміни** вживаються в наступному значенні.

Внесок господарської операції у платежі з податку (збору тощо) у звітному періоді – величина, на яку господарська операція коригує (збільшує, зменшує або не змінює) обсяг платежів з податку (збору тощо) у звітному періоді. Обчислюється за узагальненою формулою розрахунку платежів з податку (збору тощо), виведеною з урахуванням статистичних даних, наявних у відкритому доступі. Додатне значення внеску свідчить про те, що бюджет має надходження з цього податку (збору тощо), спричинені господарською операцією, в розмірі абсолютної величини внеску, від’ємне – що має втрати в розмірі цієї величини, а нуль – що не зазнає змін. Внесок господарської операції у платежі з податку (збору тощо) є кількісною оцінкою її впливу на обсяг таких платежів.

Депозитні операції – операції, що включають: отримання банками-резидентами грошових коштів від суб’єктів господарювання – резидентів (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців), фізичних осіб – резидентів та інших банків-резидентів на депозити у національній та іноземній валютах; повернення цих коштів; нарахування процентів за такими депозитами та їх сплату.

Кредитні операції – операції, що включають: надання банками-резидентами грошових коштів суб’єктам господарювання – резидентам, фізичним особам – резидентам та іншим банкам-резидентам у кредит у національній та іноземній валютах; повернення цих коштів, нарахування процентів за такими кредитами та їх сплату.

Депозитні та кредитні операції за участю Національного банку України, органів загального державного управління та нерезидентів не розглядаються у межах даного дослідження. Також поза розглядом залишаються депозитні операції кредитних спілок, пов’язані із залученням грошових коштів від фізичних осіб на депозити, поверненням їх, нарахуванням і сплатою процентів за такими депозитами, та кредитні операції кредитних спілок, пов’язані з наданням грошових коштів фізичним особам у кредит, поверненням їх, нарахуванням і сплатою процентів за такими кредитами.

Курсова різниця за заборгованістю в іноземній валюті за розрахунковий період – різниця між заборгованістю в іноземній валюті, перерахованою у гривні за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на *кінець* такого періоду, та тією самою заборгованістю, перерахованою у гривні за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на *початок* такого періоду. Кінцем розрахункового періоду є або дата закінчення кварталу, або дата погашення заборгованості в залежності від того, яка подія (кінець кварталу чи погашення заборгованості) станеться раніше. Початком цього періоду є або дата початку кварталу, або дата виникнення заборгованості в залежності від того, яка подія (початок кварталу чи виникнення заборгованості) станеться пізніше.

Скорочення

Бюджет	– Зведений бюджет України
Нацкомфінпослуг	– Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
Податок на прибуток	– податок на прибуток підприємств
Резерви	– резерви для відшкодування можливих втрат
ВВП	– валовий внутрішній продукт
ДКСУ	– Державна казначейська служба України
ДПАУ	– Державна податкова адміністрація України
ДПСУ	– Державна податкова служба України
ДССУ	– Державна служба статистики України
ДФСУ	– Державна фіскальна служба України
МДЗУ	– Міністерство доходів і зборів України
МФУ	– Міністерство фінансів України
НБУ	– Національний банк України
ФГВФО	– Фонд гарантування вкладів фізичних осіб

Позначення

t	– позначення кварталу, $t \in \{1_04, 2_04, 3_04, 4_04, 1_05, \dots, 4_15, 1_16, 2_16\}$
α'_{B3}	– нормативна ставка військового збору в t -му кварталі, <i>коефіцієнт</i>
$\alpha'_{ПДФОт}$	– нормативна ставка податку на пасивні доходи в t -му кварталі, <i>коефіцієнт</i>
$\alpha'_{ПП}$	– нормативна ставка податку на прибуток у t -му кварталі, <i>коефіцієнт</i>
$\Delta B3^t_0$	– внесок депозитних операцій у платежі з військового збору в t -му кварталі, <i>млн грн</i>
ΔDB^t_0	– внесок депозитних операцій у доходи бюджету в t -му кварталі, <i>млн грн</i>
ΔDB^t_k	– внесок кредитних операцій у доходи бюджету в t -му кварталі, <i>млн грн</i>
$\Delta ПДФО^t_0$	– внесок депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб у t -му кварталі, <i>млн грн</i>
$\Delta ПП^t_0$	– внесок депозитних операцій у платежі з податку на прибуток у t -му кварталі, <i>млн грн</i>
$\Delta ПП^t_k$	– внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток у t -му кварталі, <i>млн грн</i>
$\Delta РДБ^t_i$	– приріст резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, у гривневому еквіваленті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\Delta РДБ^t_n$	– приріст резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній валюті, за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\Delta РК^t_n$	– приріст резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній валюті, за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\Delta РК^t_i$	– приріст резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, <i>млн грн</i>

$\varepsilon\tau\text{ДДГ}_i^t$	– курсові різниці за заборгованістю по процентах за банківськими депозитами домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\varepsilon\tau\text{КДГ}_i^t$	– курсові різниці за заборгованістю по процентах за банківськими кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\varepsilon\text{ДДГ}_i^t$	– курсові різниці за заборгованістю по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\varepsilon\text{КДГ}_i^t$	– курсові різниці за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\varepsilon\text{РДБ}_i^t$	– курсові різниці за резервами, сформованими за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\varepsilon\text{РК}_i^t$	– курсові різниці за резервами, сформованими за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\tau\text{ДДГ}_i^t$	– сума нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, <i>млн грн</i>
$\tau\text{ДДГ}_n^t$	– сума нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств у національній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\tau\text{КДГ}_n^t$	– сума нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам у національній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$\tau\text{КДГ}_i^t$	– сума нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, <i>млн грн</i>
$\tau\text{СДФО}_i^t$	– сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, <i>млн грн</i>
$\tau\text{СДФО}_n^t$	– сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів у національній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$k_{B3\tau}^t$	– коефіцієнт коригування військового збору із доходу фізичних осіб у вигляді процентів у t -му кварталі, ($k_{B3}^t = k_{\text{ПДФО}}^t$), <i>коефіцієнт</i>
$k_{\text{ПДФО}\tau}^t$	– коефіцієнт коригування податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів у t -му кварталі, <i>коефіцієнт</i>
$P3_i^t$	– витрати банків з регулярного збору до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за депозитами фізичних осіб (з IV кв. 2015 р. – за депозитами домашніх господарств) в іноземній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
$P3_n^t$	– витрати банків з регулярного збору до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за депозитами фізичних осіб (з IV кв. 2015 р. – за депозитами домашніх господарств) у національній валюті за t -й квартал, <i>млн грн</i>
ΦR_o^t	– фінансовий результат від депозитних операцій у t -му кварталі, <i>млн грн</i>
ΦR_k^t	– фінансовий результат від кредитних операцій у t -му кварталі, <i>млн грн</i>

При складанні державного бюджету важливо оцінити не лише податкові надходження, які отримає бюджет в умовах чинної податкової політики, а й податкові втрати, які понесе він за цих умов, а також фактори впливу на такі надходження та втрати.

У науковій доповіді оцінюються податкові надходження і втрати Зведеного бюджету України (бюджету), спричинені двома видами господарських операцій¹ економічних агентів – резидентів (банків, суб'єктів господарювання (юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців) та фізичних осіб) у цілому – депозитними та кредитними. З цією метою використовується підхід, який ґрунтується на податковому обліку² господарських операцій. Його суть полягає в тому, щоб за узагальненими формулами податкових платежів, що сплачуються до бюджету, обчислити внески господарських операцій у ці платежі – величини, на які господарські операції коригують такі платежі.

Внесок господарської операції у податкові платежі є кількісною оцінкою її впливу на обсяг цих платежів. Його додатне значення свідчить про те, що бюджет має податкові надходження від господарської операції в розмірі абсолютної величини внеску, від'ємне – що бюджет має податкові втрати від такої операції в розмірі цієї величини, а нуль – що бюджет не зазнає змін.

Фактичні податкові надходження бюджету дорівнюють сумі внесків господарських операцій у податкові платежі, або, що те саме, різниці між сумою податкових надходжень від одних господарських операцій та сумою податкових втрат від інших господарських операцій. Податкові надходження (втрати) бюджету від господарських операцій, які обчислюються в науковій доповіді, пов'язані з фактичними податковими надходженнями бюджету, які наводяться у звітності про доходи Зведеного бюджету, як обороти із залишками. Обороти можуть бути більшими за залишки.

Представлення залишків (фактичних податкових надходжень бюджету) через обороти (податкові надходження (втрати) бюджету від господарських операцій) є умовним (на практиці податки з кожної господарської операції до бюджету не сплачуються). Воно має на меті з'ясувати роль господарських операцій у формуванні податкових надходжень бюджету, дослідити фактори, які впливають на обсяги податкових надходжень і втрат бюджету від господарських операцій, визначити важелі управління ними та механізми дії таких важелів.

У першому розділі наукової доповіді викладаються методичні засади оцінювання впливу господарських операцій на доходи бюджету. На їх основі

¹ *Господарська операція* – це “дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства” (ст. 1 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV).

² “...*податковий облік* представляє собою систему накопичення, обробки та узагальнення інформації, необхідної для забезпечення ефективного та прозорого процесу розрахунку податків та зборів в їх взаємозалежності, та складання податкової звітності у відповідності до порядку, встановленому Податковим Кодексом України та іншими спеціальними законодавчо-нормативними актами з питань оподаткування” (Власова О. Є. Конспект лекцій з дисципліни “Податковий облік і звітність” (для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки “спеціаліст”, денної та заочної форм навчання за спеціальністю 7.03050901 – Облік і аудит) / О. Є. Власова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М.Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 160 с. – С. 12).

для двох видів господарських операцій – депозитних та кредитних – будуються математичні моделі їхнього впливу на доходи бюджету (розділи другий та третій, відповідно). За результатами модельних розрахунків складаються матриці квартальних податкових надходжень та втрат бюджету від цих двох видів господарських операцій у I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р. (четвертий розділ). На основі ретроспективного аналізу таких надходжень та втрат розглядаються фактори впливу на них та виводяться закономірності їхнього формування (п'ятий розділ). Окрема увага приділяється аналізу впливу на доходи бюджету такого фактору як курсові різниці (шостий розділ) та порядків нарахування і сплати податку на прибуток підприємств (податку на прибуток) (сьомий розділ). Визначаються важелі управління надходженнями (втратами) бюджету від депозитних та кредитних операцій (восьмий розділ). Виводяться формули, що утворюють рівняння побудованих моделей, та наводяться таблиці розрахунків за ними, які з метою полегшення сприйняття основного матеріалу винесено в додатки.

Інформаційною базою дослідження слугували статистичні дані Національного банку України (НБУ), Державної казначейської служби України (ДКСУ), Державної служби статистики України (ДССУ), ФГВФО, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), а нормативною – податкове законодавство України (в частині оподаткування податком на прибуток, податком на доходи фізичних осіб, військовим збором) та банківське законодавство України, чинні на відповідні періоди; нормативні акти НБУ, МФУ, Державної фіскальної служби України (ДФСУ) (Міністерства доходів і зборів України (МДЗУ), Державної податкової адміністрації України (ДПАУ), ДПСУ) та ФГВФО.

Розрахунки проводилися на щоквартальній основі за період з I кв. 2004 р. по II кв. 2016 р. за допомогою програми Microsoft Office Excel.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ НА ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

Кожна господарська операція, яка відображається у податковому обліку економічного агента, чинить вплив на доходи бюджету: вона обкладається хоча б одним податком і тим самим впливає на обсяги його платежів до бюджету, а отже, на доходи бюджету.

Аналіз податкового обліку господарських операцій дозволяє кількісно оцінити вплив господарських операцій на платежі з тих податків, якими вони обкладаються. Він проводиться у три етапи:

1. Для кожної господарської операції i ($i=1, m$) серед податків j ($j=1, n$) визначаються ті, якими вона обкладається в t -му періоді.
2. Для кожного визначеного податку виводиться формула його платежів, узагальнена з урахуванням наявних статистичних даних для всіх його платників – учасників i -ої господарської операції.
3. За узагальненими формулами платежів з тих податків, якими обкладається i -та господарська операція в t -му періоді, обчислюються її внески у ці платежі (Δ_{ij}^t).

Внесок господарської операції у платежі з того податку, яким вона обкладається в t -му періоді, розрахований за узагальненою формулою таких платежів, є кількісною оцінкою її впливу на обсяг цих платежів у t -му періоді.

На рис. 1.1 наведено загальну матрицю внесків господарських операцій у податкові платежі в t -му періоді, або, іншими словами загальну матрицю податкових надходжень та втрат бюджету від господарських операцій в t -му періоді. Її елемент – внесок i -ої господарської операції у платежі з j -го податку в t -му періоді (Δ_{ij}^t) – показує величину, на яку i -та господарська операція коригує (збільшує, зменшує або не змінює) обсяг платежів з j -го податку в t -му періоді. *Додатне* значення елемента ($\Delta_{ij}^t > 0$) означає, що в t -му періоді i -та господарська операція *збільшує* обсяг платежів j -го податку на абсолютну величину внеску ($|\Delta_{ij}^t|$), *від'ємне* значення ($\Delta_{ij}^t < 0$) – що *зменшує* його на цю величину, а *нуль* ($\Delta_{ij}^t = 0$) – що *не впливає* на нього. Іншими словами, *додатне* значення внеску показує, що в t -му періоді бюджет має *надходження* j -го податку від i -ої господарської операції в сумі абсолютної величини внеску, *від'ємне* значення – що має *втрати* j -го податку від i -ої господарської операції в сумі абсолютної величини внеску, а *нуль* – що *не зазнає змін*.

	Податок 1	Податок 2	...	Податок j	...	Податок n	Разом
Господарська операція 1	Δ_{11}^t	Δ_{12}^t	...	Δ_{1j}^t	...	Δ_{1n}^t	$\sum_{j=1}^n \Delta_{1j}^t$
Господарська операція 2	Δ_{21}^t	Δ_{22}^t	...	Δ_{2j}^t	...	Δ_{2n}^t	$\sum_{j=1}^n \Delta_{2j}^t$
...	...	...	...	...	...	...	...
Господарська операція i	Δ_{i1}^t	Δ_{i2}^t	...	Δ_{ij}^t	...	Δ_{in}^t	$\sum_{j=1}^n \Delta_{ij}^t$
...	...	...	...	...	...	...	...
Господарська операція m	Δ_{m1}^t	Δ_{m2}^t	...	Δ_{mj}^t	...	Δ_{mn}^t	$\sum_{j=1}^n \Delta_{mj}^t$
Разом	$\sum_{i=1}^m \Delta_{i1}^t$	$\sum_{i=1}^m \Delta_{i2}^t$	...	$\sum_{i=1}^m \Delta_{ij}^t$	...	$\sum_{i=1}^m \Delta_{in}^t$	$\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n \Delta_{ij}^t$

Внесок Господарської операції i у платежі з Податку j в t-му періоді

Надходження Податку j до бюджету в t-му періоді

Внесок Господарської операції i у доходи бюджету в t-му періоді

Доходи бюджету в t-му періоді

Рис. 1.1. Матриця внесків господарських операцій у податкові платежі в t-му періоді

Джерело: складено автором.

Сума елементів i-го рядка загальної матриці $\left(\sum_{j=1}^n \Delta_{ij}^t \right)$ є внеском i-ої господарської операції у доходи бюджету в t-му періоді, сума елементів j-го стовпчика загальної матриці $\left(\sum_{i=1}^m \Delta_{ij}^t \right)$ – сумою надходжень j-го податку до бюджету в t-му періоді, а сума всіх її елементів $\left(\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n \Delta_{ij}^t \right)$ – доходами бюджету в t-му періоді.

У випадку, коли матриця внесків господарських операцій у податкові платежі складається лише з декількох господарських операцій ($l \leq m$, $k \leq n$), сума елементів її j-го стовпчика $\left(\sum_{i=1}^l \Delta_{ij}^t, l \leq m \right)$ буде сумарним внеском декількох господарських операцій у платежі з j-го податку в t-му періоді, а сума всіх її елементів $\left(\sum_{i=1}^l \sum_{j=1}^k \Delta_{ij}^t, l \leq m, k \leq n \right)$ – сумарним внеском декількох господарських операцій у доходи бюджету в t-му періоді.

Загальна матриця внесків господарських операцій у податкові платежі показує, за рахунок яких господарських операцій формуються податкові надходження та втрати бюджету.

У науковій доповіді досліджено вплив на доходи бюджету двох видів господарських операцій – депозитних та кредитних.

До складу депозитних операцій у її межах віднесено:

- отримання банками-резидентами грошових коштів від суб'єктів гос-

подарювання – резидентів (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців), фізичних осіб – резидентів та інших банків-резидентів на депозити у національній та іноземній валютах;

- повернення цих коштів;
- нарахування процентів за такими депозитами;
- сплата таких процентів.

До складу *кредитних* операцій –

– надання банками-резидентами грошових коштів суб'єктам господарювання – резидентам, фізичним особам – резидентам та іншим банкам-резидентам у кредит у національній та іноземній валютах;

- повернення цих коштів;
- нарахування процентів за такими кредитами;
- сплата таких процентів.

Учасниками депозитних та кредитних операцій є, з одного боку, банки-резиденти, а з іншого – суб'єкти господарювання – резиденти, фізичні особи – резиденти та інші банки-резиденти.

Депозитні та кредитні операції за участю Національного банку України, органів загального державного управління та нерезидентів у межах наукової доповіді не розглядаються.

Також поза розглядом залишаються депозитні операції кредитних спілок, пов'язані із залученням грошових коштів від фізичних осіб на депозити, поверненням їх, нарахуванням і сплатою процентів за такими депозитами, а також кредитні операції таких спілок, пов'язані з наданням грошових коштів фізичним особам у кредит, поверненням їх, нарахуванням і сплатою процентів за такими кредитами³.

Під *бюджетом* розуміється зведений бюджет України, що дозволяє уникнути питання розподілу окремих податкових платежів, зокрема платежів з податку на прибуток⁴ між доходами Державного бюджету України і доходами місцевих бюджетів.

Аналіз податкового законодавства України показав, що *депозитні* операції обкладаються *трьома* податками: *податком на прибуток*, *податком на доходи фізичних осіб* та *військовим збором*, а *кредитні* операції – одним податком – *на прибуток* (рис. 1.2).

Матрицю внесків депозитних та кредитних операцій у податкові платежі в t -му періоді, або матрицю податкових надходжень і втрат бюджету від депозитних та кредитних операцій в t -му періоді представлено на рис. 1.3.

³ У попередній науковій доповіді – Твердохлібова Д.В. Оцінка впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи бюджету України : наук. доповідь / Д.В.Твердохлібова ; НАН України, ДУ “Ін-т екон. та прогноз. НАН України”. – К. , 2014. – 110 с. – було досліджено вплив на доходи бюджету *кредитних* операцій, в яких учасниками виступали, з одного боку, нерезиденти (позикодавці), а з іншого – банки-резиденти та суб'єкти господарювання – резиденти (позичальники), а також операцій з *імпорту товарів*, оплачуваних за рахунок коштів від таких кредитних операцій.

⁴ П. 2 ч. 2 ст. 29 та пп. 1¹ і 1² ч. 1 ст. 66 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

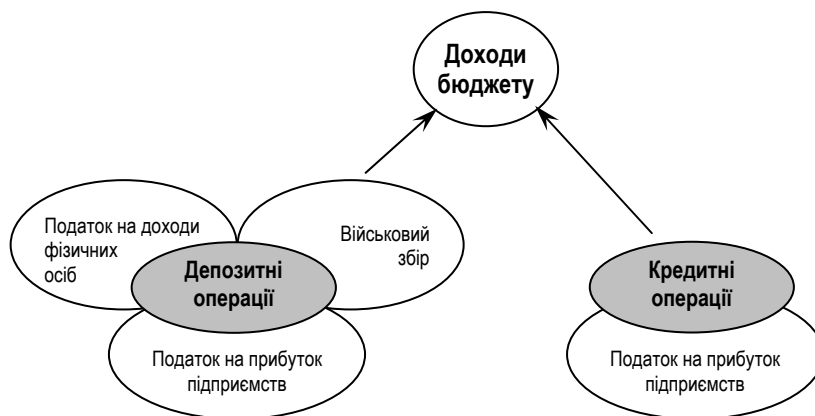

Рис. 1.2. Схема впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету

Примітка. Депозитні та кредитні операції впливають на обсяги податкових платежів до бюджету і таким чином на його доходи.

Джерело: складено автором.

	Податок на прибуток	Податок на доходи фізичних осіб	Військовий збір	Разом
Депозитні операції	$\Delta ПП_{\partial}^t$	$\Delta ПДФО_{\partial}^t$	$\Delta ВЗ_{\partial}^t$	$\Delta ДБ_{\partial}^t$
Кредитні операції	$\Delta ПП_{\kappa}^t$	—	—	$\Delta ДБ_{\kappa}^t$
Разом	$\Delta ПП^t$	$\Delta ПДФО^t$	$\Delta ВЗ^t$	$\Delta ДБ^t$

Модель впливу кредитних операцій на доходи бюджету

Модель впливу депозитних операцій на доходи бюджету

Рис. 1.3. Матриця внесків депозитних та кредитних операцій у податкові платежі в t -му періоді

Примітка. "—" — господарська операція не оподатковується податком.

Джерело: складено автором.

Внески депозитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta ПП_{\partial}^t$), податку на доходи фізичних осіб ($\Delta ПДФО_{\partial}^t$), військового збору ($\Delta ВЗ_{\partial}^t$) та у доходи бюджету ($\Delta ДБ_{\partial}^t$) обчислюються в межах моделі впливу депозитних операцій на доходи бюджету (розділ 2), а внески кредитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta ПП_{\kappa}^t$) та у доходи бюджету ($\Delta ДБ_{\kappa}^t$) — в межах моделі впливу кредитних операцій на доходи бюджету (розділ 3).

МОДЕЛЬ ВПЛИВУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

Модель впливу депозитних операцій на доходи бюджету призначена для обчислення внеску депозитних операцій у доходи бюджету шляхом обчислення їхніх внесків у платежі з трьох податків – податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

Вона являє собою систему п'яти лінійних рівнянь (2.1)–(2.5), де рівняння (2.1) – внесок депозитних операцій у доходи бюджету; рівняння (2.2) – їхній внесок у платежі з податку на прибуток; рівняння (2.3) – фінансовий результат від депозитних операцій; рівняння (2.4) – внесок депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб; рівняння (2.5) – їхній внесок у платежі з військового збору. Ця система розв'язується методом підстановки.

$$\Delta DB_{\delta}^t = \Delta ПД\Phi O_{\delta}^t + \Delta BZ_{\delta}^t + \Delta ПП_{\delta}^t, \quad (2.1)$$

$$\Delta ПП_{\delta}^t = f(\alpha_{ПП}, \Phi P_{\delta}^t), \quad (2.2)$$

$$\Phi P_{\delta}^t = f(\text{доходи, витрати}), \quad (2.3)$$

$$\Delta ПД\Phi O_{\delta}^t = k_{ПД\Phi O_{\delta}}^t \cdot \alpha_{ПД\Phi O_{\delta}}^t \cdot (\tau СД\Phi O_n^t + \tau СД\Phi O_i^t), \quad (2.4)$$

$$\Delta BZ_{\delta}^t = k_{BZ_{\delta}}^t \cdot \alpha_{BZ_{\delta}}^t \cdot (\tau СД\Phi O_n^t + \tau СД\Phi O_i^t), \quad (2.5)$$

де t позначає квартал, $t \in \{1_04, \dots, 2_16\}$; ΔDB_{δ}^t – внесок депозитних операцій у доходи бюджету в t -му кварталі, *млн грн*; $\Delta ПП_{\delta}^t$ – внесок депозитних операцій у платежі з податку на прибуток у t -му кварталі, *млн грн*; $\Delta ПД\Phi O_{\delta}^t$ – внесок депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб у t -му кварталі, *млн грн*; ΔBZ_{δ}^t – внесок депозитних операцій у платежі з військового збору в t -му кварталі, *млн грн*; $\alpha_{ПП}$ – нормативна ставка податку на прибуток, *коефіцієнт*; ΦP_{δ}^t – фінансовий результат від депозитних операцій у t -му кварталі, *млн грн*; $k_{ПД\Phi O_{\delta}}^t$ – коефіцієнт коригування податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів у t -му кварталі, *коефіцієнт*; $\alpha_{ПД\Phi O_{\delta}}^t$ – нормативна ставка податку на пасивні доходи у t -му кварталі, *коефіцієнт*; $\tau СД\Phi O_n^t$ – сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів у національній валюті за t -й квартал, *млн грн*; $\tau СД\Phi O_i^t$ – сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, *млн грн*; $k_{BZ_{\delta}}^t$ – коефіцієнт коригування військового збору із доходу фізичних осіб у вигляді процентів у t -му кварталі, ($k_{BZ_{\delta}}^t = k_{ПД\Phi O_{\delta}}^t$), *коефіцієнт*; $\alpha_{BZ_{\delta}}^t$ – нормативна ставка військового збору в t -му кварталі, *коефіцієнт*.

Рівняння (2.2) та (2.3) мають загальний вигляд. Для періоду з 2004 р.

по II кв. 2016 р., який досліджується у науковій доповіді, вони набувають вигляду рівнянь (2.6) та (2.7), відповідно.

$$\Delta\Pi\Pi_{\delta}^t = f(\alpha_{\Pi\Pi}, \Phi P_{\delta}) = \begin{cases} \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Phi P_{\delta}^{t-1}, & t \in \{2_04, 3_04\} \cup \{2_05, 3_05\} \cup \{2_06, 3_06\} \cup \\ & \cup \{2_07, \dots, 4_12\} \cup \{2_16\}, \\ \alpha_{\Pi\Pi}^t \cdot \left(\frac{2}{3} \cdot \Phi P_{\delta}^t + \Phi P_{\delta}^{t-1} \right), & t \in \{4_04\} \cup \{4_05\} \cup \{4_06\}, \\ \frac{1}{3} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Phi P_{\delta}^{t-1}, & t \in \{1_04\} \cup \{1_05\} \cup \{1_06\} \cup \{1_07\}, \\ \frac{11}{36} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-2} + \Phi P_{\delta}^{t-3} + \Phi P_{\delta}^{t-4}) + \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Phi P_{\delta}^{t-1}, & t \in \{1_13\}, \\ \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-1} + \Phi P_{\delta}^{t-2} + \Phi P_{\delta}^{t-3} + \Phi P_{\delta}^{t-4}) - \\ - \frac{8}{9} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-6} + \Phi P_{\delta}^{t-7} + \Phi P_{\delta}^{t-8}) - \frac{4}{6} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot \Phi P_{\delta}^{t-5}, & t \in \{1_14\}, \\ \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-1} + \Phi P_{\delta}^{t-2} + \Phi P_{\delta}^{t-3} + \Phi P_{\delta}^{t-4}) - \\ - \frac{8}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-5} + \Phi P_{\delta}^{t-6} + \Phi P_{\delta}^{t-7} + \Phi P_{\delta}^{t-8}) - \\ - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-9} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-9} + \Phi P_{\delta}^{t-10} + \Phi P_{\delta}^{t-11} + \Phi P_{\delta}^{t-12}), & t \in \{1_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-2} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-2} + \Phi P_{\delta}^{t-3} + \Phi P_{\delta}^{t-4} + \Phi P_{\delta}^{t-5}), & t \in \{2_13\} \cup \{2_14\} \cup \{2_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-3} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-3} + \Phi P_{\delta}^{t-4} + \Phi P_{\delta}^{t-5} + \Phi P_{\delta}^{t-6}), & t \in \{3_13\} \cup \{3_14\} \cup \{3_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-4} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-4} + \Phi P_{\delta}^{t-5} + \Phi P_{\delta}^{t-6} + \Phi P_{\delta}^{t-7}), & t \in \{4_13\} \cup \{4_14\} \cup \{4_15\}, \\ \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-1} + \Phi P_{\delta}^{t-2} + \Phi P_{\delta}^{t-3} + \Phi P_{\delta}^{t-4}) - \\ - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-5} + \Phi P_{\delta}^{t-6} + \Phi P_{\delta}^{t-7} + \Phi P_{\delta}^{t-8}) - \\ - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-9} \cdot (\Phi P_{\delta}^{t-9} + \Phi P_{\delta}^{t-10} + \Phi P_{\delta}^{t-11} + \Phi P_{\delta}^{t-12}), & t \in \{1_16\}. \end{cases} \quad (2.6)$$

де $\alpha_{\Pi\Pi}^t$ – нормативна ставка податку на прибуток у t -му кварталі, коефіцієнт;

$$\Phi P_{\delta}^t = f(\text{доходи}, \text{витрати}) = \begin{cases} -\tau\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t - \tau\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t - \varepsilon\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t - \Delta R\Delta B_{\Pi}^t - \Delta R\Delta B_{\Pi}^t - PZ_{\Pi}^t - PZ_{\Pi}^t, \\ t \in \{1_04, \dots, 1_11\}, \\ -\tau\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t - \tau\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t - \varepsilon\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t - \Delta R\Delta B_{\Pi}^t - \Delta R\Delta B_{\Pi}^t - PZ_{\Pi}^t - PZ_{\Pi}^t - \varepsilon\tau\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t - \varepsilon R\Delta B_{\Pi}^t, \\ t \in \{2_11, \dots, 2_16\}, \end{cases} \quad (2.7)$$

де $\tau\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t$ – сума нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств у національній валюті за t -й квартал, млн грн; $\tau\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t$ – сума нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, млн грн; $\varepsilon\Delta\Pi\Pi_{\Pi}^t$ – курсові різниці за заборгованістю по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, млн грн; $\Delta R\Delta B_{\Pi}^t$ –

приріст резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній валюті, за t -й квартал, *млн грн*; ΔPDB_i^t – приріст резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, у гривневому еквіваленті за t -й квартал, *млн грн*; PZ_n^t – витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб (з IV кв. 2015 р. – за депозитами домашніх господарств) у національній валюті за t -й квартал, *млн грн*; PZ_i^t – витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб (з IV кв. 2015 р. – за депозитами домашніх господарств) в іноземній валюті за t -й квартал, *млн грн*; $\varepsilon \tau ДДГ_i^t$ – курсові різниці за заборгованістю по процентах за банківськими депозитами домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, *млн грн*; εPDB_i^t – курсові різниці за резервами, сформованими за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, за t -й квартал, *млн грн*.

Рівняння (2.6) об'єднує в собі десять окремих формул, справедливих для різних часових інтервалів досліджуваного періоду. В його основі лежить узагальнена формула розрахунку платежів з податку на прибуток (А.8), виведена шляхом формалізації тих порядків розрахунку, нарахування та сплати податку на прибуток, які були чинні у ці часові інтервали (див. розділ А.1 Додатка А). Замість змінної “прибуток” (P^t) у рівнянні використовується змінна “фінансовий результат” (ΦP^t). Тим самим оцінюється не тільки скільки надходжень з податку на прибуток отримав бюджет завдяки прибутковості депозитних операцій, а й скільки таких надходжень втратив (недоотримав) він через їхню збитковість.

Рівняння (2.7) об'єднує в собі дві формули, справедливі для досліджуваного періоду в різні часові проміжки. Воно повторює формулу розрахунку фінансового результату від депозитних операцій (Б.1), виведену шляхом формалізації чинного у ці проміжки податкового обліку відповідних доходів і витрат учасників таких операцій (див. розділ Б.1 Додатка Б).

Рівняння (2.4) та (2.5) – це узагальнені формули розрахунку платежів, відповідно, з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів (Ж.1) (див. розділ Ж.1 Додатка Ж) та платежів з військового збору із доходу фізичних осіб у вигляді процентів (И.1) (див. розділ И.1 Додатка И), за якими обчислюються обсяги цих платежів від операцій з тими депозитами, які оподатковуються такими податком та збором та інформація щодо яких є у відкритому доступі, а саме: строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів у національній та іноземній валютах.

Вхідними даними моделі впливу депозитних операцій на доходи бюджету є суми нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств, у тому числі за банківськими строковими депозитами фізичних осіб – резидентів; суми нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб – резидентів та нерезидентів – у банках та кредитних спілках; курсові різниці за заборгованістю за банківськими депозитами домашніх господарств в іноземній валюті та за заборгованістю по процентах за ними; приріст резервів, сформованих за депозитами банків-резидентів в інших банках-резидентах; курсові різниці за такими резервами, сформованими в іноземній валюті; ви-

трати банків-резидентів з регулярного збору до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за депозитами фізичних осіб – резидентів (депозитами домашніх господарств). Інформація про них міститься у звітності банків. Проте така інформація не публікується. Тому в межах наукової доповіді ці дані розраховуються за виведеними формулами у відповідних Додатках В, Г, Д, Е.

Блок-схема алгоритму обчислення внеску депозитних операцій у доходи бюджету наведена на рис. 2.1. Обчислення проходить у чотири етапи.

На першому етапі розраховуються складові фінансового результату від депозитних операцій ($\tau_{ДДГ}_n^t$, $\tau_{ДДГ}_i^t$, $\varepsilon_{ДДГ}_i^t$, $\varepsilon\tau_{ДДГ}_i^t$, ΔPDB_n^t , ΔPDB_i^t , εPDB_i^t , PZ_n^t , PZ_i^t) та складові платежів з податку на доходи фізичних осіб та військового збору ($\tau_{СДФО}_n^t$, $\tau_{СДФО}_i^t$), на другому етапі – фінансовий результат від депозитних операцій (ΦP_o^t), на третьому – внески депозитних операцій у платежі з податку на прибуток (ΔPPP_o^t), податку на доходи фізичних осіб ($\Delta ПДФО_o^t$) та військового збору (ΔBZ_o^t), на четвертому – внесок депозитних операцій у доходи бюджету (ΔDB_o^t).

Суми нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств у національній валюті ($\tau_{ДДГ}_n^t$) та іноземній валюті ($\tau_{ДДГ}_i^t$), розраховані на щоквартальній основі, наводяться у стовпчиках 3 та 4, відповідно, табл. Б.1 Додатка Б. На щомісячній основі вони розраховуються за формулою (В.1) у табл. В.1 Додатка В. Результати обчислення подаються у стовпчиках 9 та 10, відповідно, цієї таблиці.

Курсові різниці за заборгованістю по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті ($\varepsilon_{ДДГ}_i^t$) та курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими депозитами ($\varepsilon\tau_{ДДГ}_i^t$) розраховуються за формулою (Г.8) у табл. Г.1 Додатка Г. Результат обчислення наводиться у стовпчику 10 цієї таблиці.

Розрахунок приросту резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній валюті (ΔPDB_n^t) та іноземній валюті (ΔPDB_i^t), проводиться у табл. Д.2 Додатка Д. Результати розрахунку наводяться у стовпчиках 12 та 13, відповідно, цієї таблиці.

Курсові різниці за резервами, сформованими за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті (εPDB_i^t), обчислюються за формулою (Г.8) у табл. Г.3 Додатка Г. Результат обчислення подається у стовпчику 11 цієї таблиці.

Витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній валюті (PZ_n^t) та іноземній валюті (PZ_i^t) розраховуються за формулою (Е.5) у табл. Е.3 Додатка Е. Результати розрахунку наводяться, відповідно, у стовпчиках 6 та 7 цієї таблиці.

Суми нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів у національній валюті ($\tau_{СДФО}_n^t$) та іноземній

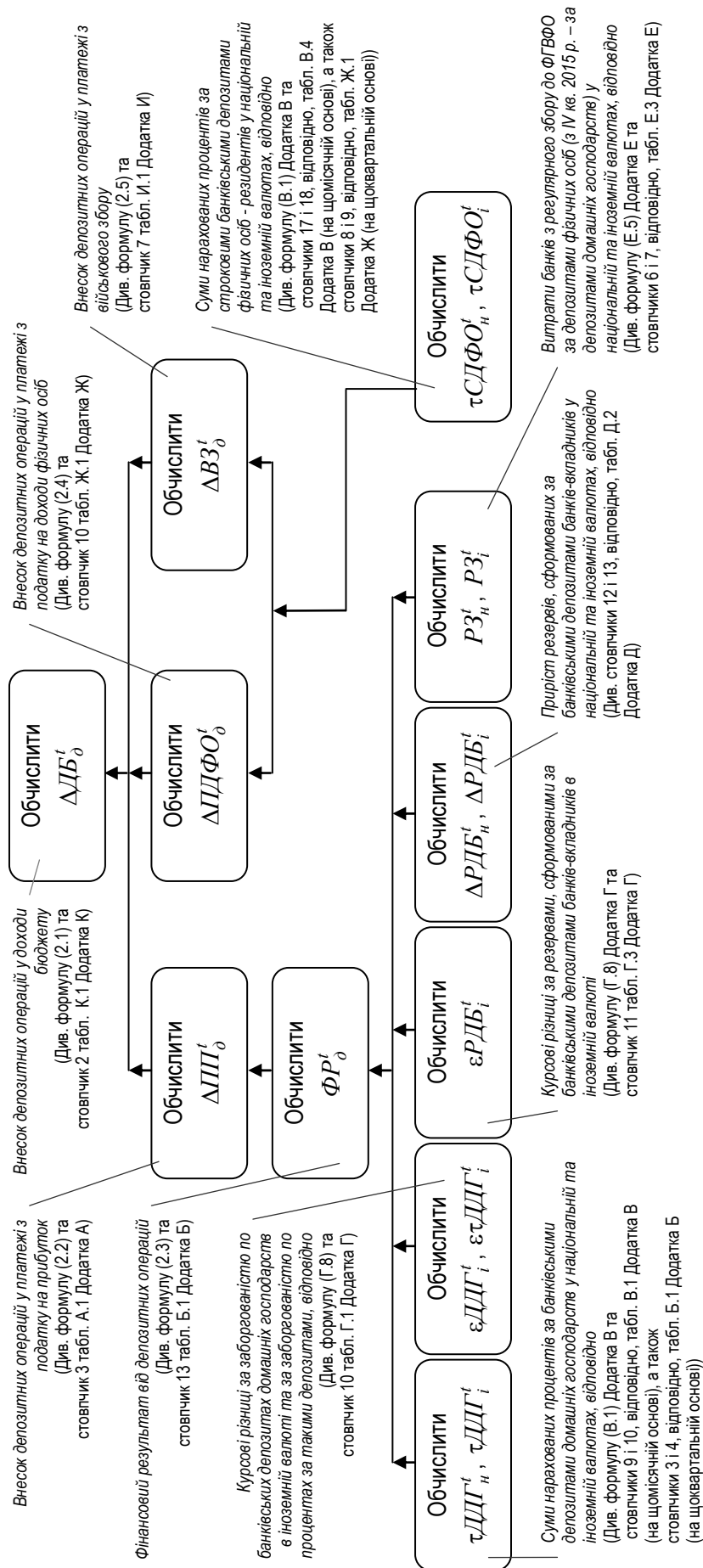

Рис. 2.1. Блок-схема алгоритму обчислення внеску депозитних операцій у доходи бюджету

Джерело: складено автором.

Розділ 2. Модель впливу депозитних операцій на доходи бюджету

валюті ($\tau\text{СДФ}O_i^t$), розраховані на щоквартальній основі, наводяться у стовпчиках 8 та 9, відповідно, табл. Ж.1 Додатка Ж. На щомісячній основі вони розраховуються за формулою (В.1) у табл. В.4 Додатка В. Результати обчислення подаються у стовпчиках 17 та 18, відповідно, цієї таблиці.

Розрахунок *фінансового результату від депозитних операцій* (ФР_δ^t) проводиться у табл. Б.1 Додатка Б. Його значення наводиться у стовпчику 13 цієї таблиці.

Внесок депозитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta\text{ПП}_\delta^t$) обчислюється у табл. А.1 Додатка А. Результат обчислення наводиться у стовпчику 3 цієї таблиці.

Внесок депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб ($\Delta\text{ПДФ}O_\delta^t$) розраховується у табл. Ж.1 Додатка Ж. Результат обчислення подається у стовпчику 10 цієї таблиці.

Внесок депозитних операцій у платежі з військового збору ($\Delta\text{ВЗ}_\delta^t$) обчислюється у табл. И.1 Додатка И, а результат обчислення наводиться у стовпчику 7 такої таблиці.

Внесок депозитних операцій у доходи бюджету ($\Delta\text{ДБ}_\delta^t$) розраховується у табл. К.1 Додатка К і подається у стовпчику 2 цієї таблиці.

МОДЕЛЬ ВПЛИВУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

Модель впливу кредитних операцій на доходи бюджету призначена для обчислення внеску кредитних операцій у доходи бюджету шляхом обчислення їхнього внеску у платежі з податку на прибуток.

Вона являє собою систему трьох лінійних рівнянь (3.1)–(3.3), де рівняння (3.1) – внесок кредитних операцій у доходи бюджету; рівняння (3.2) – їхній внесок у платежі з податку на прибуток; рівняння (3.3) – фінансовий результат від кредитних операцій. Ця система розв’язується методом підстановки.

$$\begin{cases} \Delta DB_{\kappa}^t = \Delta PPP_{\kappa}^t, & (3.1) \\ \Delta PPP_{\kappa}^t = f(\alpha_{\text{ПП}}, \Phi P_{\kappa}^t), & (3.2) \\ \Phi P_{\kappa}^t = f(\text{доходи}, \text{витрати}), & (3.3) \end{cases}$$

де t позначає квартал, $t \in \{1_04, \dots, 2_16\}$; ΔDB_{κ}^t – внесок кредитних операцій у доходи бюджету в t -му кварталі, *млн грн*; ΔPPP_{κ}^t – внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток у t -му кварталі, *млн грн*; $\alpha_{\text{ПП}}$ – нормативна ставка податку на прибуток, *коефіцієнт*; ΦP_{κ}^t – фінансовий результат від кредитних операцій у t -му кварталі, *млн грн*.

Рівняння (3.2) та (3.3) мають загальний вигляд. Для періоду, який досліджується у науковій доповіді (2004 р. – II кв. 2016 р.), рівняння (3.3) набуває вигляду рівняння (3.4), а рівняння (3.2) – вигляду рівняння (3.5).

$$\begin{aligned} \Phi P_{\kappa}^t &= f(\text{доходи}, \text{витрати}) = \\ &= \begin{cases} \tau KDG_{\text{н}}^t + \tau KDG_i^t + \varepsilon KDG_i^t - \Delta PK_{\text{н}}^t - \Delta PK_i^t, & t \in \{1_04, \dots, 1_11\}, \\ \tau KDG_{\text{н}}^t + \tau KDG_i^t + \varepsilon KDG_i^t - \Delta PK_{\text{н}}^t - \Delta PK_i^t + \varepsilon \tau KDG_i^t - \varepsilon PK_i^t, & t \in \{2_11, \dots, 2_16\}, \end{cases} \end{aligned} \quad (3.4)$$

де ΦP_{κ}^t – фінансовий результат від кредитних операцій у t -му кварталі, *млн грн*; $\tau KDG_{\text{н}}^t$ – сума нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам у національній валюті за t -й квартал, *млн грн*; τKDG_i^t – сума нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, *млн грн*; εKDG_i^t – курсові різниці за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, *млн грн*; $\Delta PK_{\text{н}}^t$ – приріст резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній валюті, за t -й квартал, *млн грн*; ΔPK_i^t – приріст резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іно-

земній валюті, за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, *млн грн*; $\varepsilon\tau KДГ_i^t$ – курсові різниці за заборгованістю по процентах за банківськими кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, *млн грн*; εPK_i^t – курсові різниці за резервами, сформованими за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, за t -й квартал, *млн грн*;

$$\Delta\Pi\Pi_{\kappa}^t = f(\alpha_{\Pi\Pi}, \Phi P_{\kappa}) = \left\{ \begin{array}{l} \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Phi P_{\kappa}^{t-1}, \quad t \in \{2_04, 3_04\} \cup \{2_05, 3_05\} \cup \{2_06, 3_06\} \cup \{2_07, \dots, 4_12\} \cup \{2_16\}, \\ \alpha_{\Pi\Pi}^t \cdot \left(\frac{2}{3} \cdot \Phi P_{\kappa}^t + \Phi P_{\kappa}^{t-1} \right), \quad t \in \{4_04\} \cup \{4_05\} \cup \{4_06\}, \\ \frac{1}{3} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Phi P_{\kappa}^{t-1}, \quad t \in \{1_04\} \cup \{1_05\} \cup \{1_06\} \cup \{1_07\}, \\ \frac{11}{36} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-2} + \Phi P_{\kappa}^{t-3} + \Phi P_{\kappa}^{t-4}) + \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Phi P_{\kappa}^{t-1}, \quad t \in \{1_13\}, \\ \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-1} + \Phi P_{\kappa}^{t-2} + \Phi P_{\kappa}^{t-3} + \Phi P_{\kappa}^{t-4}) - \\ - \frac{8}{9} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-6} + \Phi P_{\kappa}^{t-7} + \Phi P_{\kappa}^{t-8}) - \frac{4}{6} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot \Phi P_{\kappa}^{t-5}, \quad t \in \{1_14\}, \\ \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-1} + \Phi P_{\kappa}^{t-2} + \Phi P_{\kappa}^{t-3} + \Phi P_{\kappa}^{t-4}) - \\ - \frac{8}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-5} + \Phi P_{\kappa}^{t-6} + \Phi P_{\kappa}^{t-7} + \Phi P_{\kappa}^{t-8}) - \\ - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-9} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-9} + \Phi P_{\kappa}^{t-10} + \Phi P_{\kappa}^{t-11} + \Phi P_{\kappa}^{t-12}), \quad t \in \{1_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-2} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-2} + \Phi P_{\kappa}^{t-3} + \Phi P_{\kappa}^{t-4} + \Phi P_{\kappa}^{t-5}), \quad t \in \{2_13\} \cup \{2_14\} \cup \{2_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-3} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-3} + \Phi P_{\kappa}^{t-4} + \Phi P_{\kappa}^{t-5} + \Phi P_{\kappa}^{t-6}), \quad t \in \{3_13\} \cup \{3_14\} \cup \{3_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-4} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-4} + \Phi P_{\kappa}^{t-5} + \Phi P_{\kappa}^{t-6} + \Phi P_{\kappa}^{t-7}), \quad t \in \{4_13\} \cup \{4_14\} \cup \{4_15\}, \\ \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-1} + \Phi P_{\kappa}^{t-2} + \Phi P_{\kappa}^{t-3} + \Phi P_{\kappa}^{t-4}) - \\ - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-5} + \Phi P_{\kappa}^{t-6} + \Phi P_{\kappa}^{t-7} + \Phi P_{\kappa}^{t-8}) - \\ - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-9} \cdot (\Phi P_{\kappa}^{t-9} + \Phi P_{\kappa}^{t-10} + \Phi P_{\kappa}^{t-11} + \Phi P_{\kappa}^{t-12}), \quad t \in \{1_16\}. \end{array} \right. \quad (3.5)$$

де $\alpha_{\Pi\Pi}^t$ – нормативна ставка податку на прибуток у t -му кварталі, *коефіцієнт*.

Рівняння (3.4) побудовано аналогічно рівнянню (2.7): об'єднує в собі дві формули, справедливі для досліджуваного періоду в різні часові проміжки, та повторює формулу розрахунку фінансового результату від кредитних операцій (Б.2) (див. розділ Б.3 Додатка Б).

Рівняння (3.5) побудовано аналогічно рівнянню (2.6): об'єднує в собі десять окремих формул, справедливих для різних часових інтервалів досліджуваного періоду; ґрунтується на узагальненій формулі розрахунку платежів з податку на прибуток (А.8) (див. розділ А.1 Додатка А) та має змінну “фінансовий результат” (ΦP^t) замість змінної “прибуток” (Π^t). Останнє дозволяє оцінювати як обсяг платежів з податку на прибуток, що надійшли до

бюджету завдяки прибутковості кредитних операцій, так і обсяг таких платежів, що не надійшли до бюджету через збитковість цих операцій.

Вхідними даними моделі впливу кредитних операцій на доходи бюджету є суми нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам; курсові різниці за заборгованістю за такими кредитами та за заборгованістю по процентах за ними; приріст резервів, сформованих за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток; курсові різниці за такими резервами, сформованими в іноземній валюті. Вони – відомі змінні моделі: інформація про них міститься у звітності банків. Але оскільки така інформація не публікується, то в межах дослідження вони розраховуються за виведеними формулами у відповідних Додатках В, Г, Д.

Блок-схема алгоритму обчислення внеску кредитних операцій у доходи бюджету представлена на рис. 3.1. Обчислення проводиться у чотири етапи.

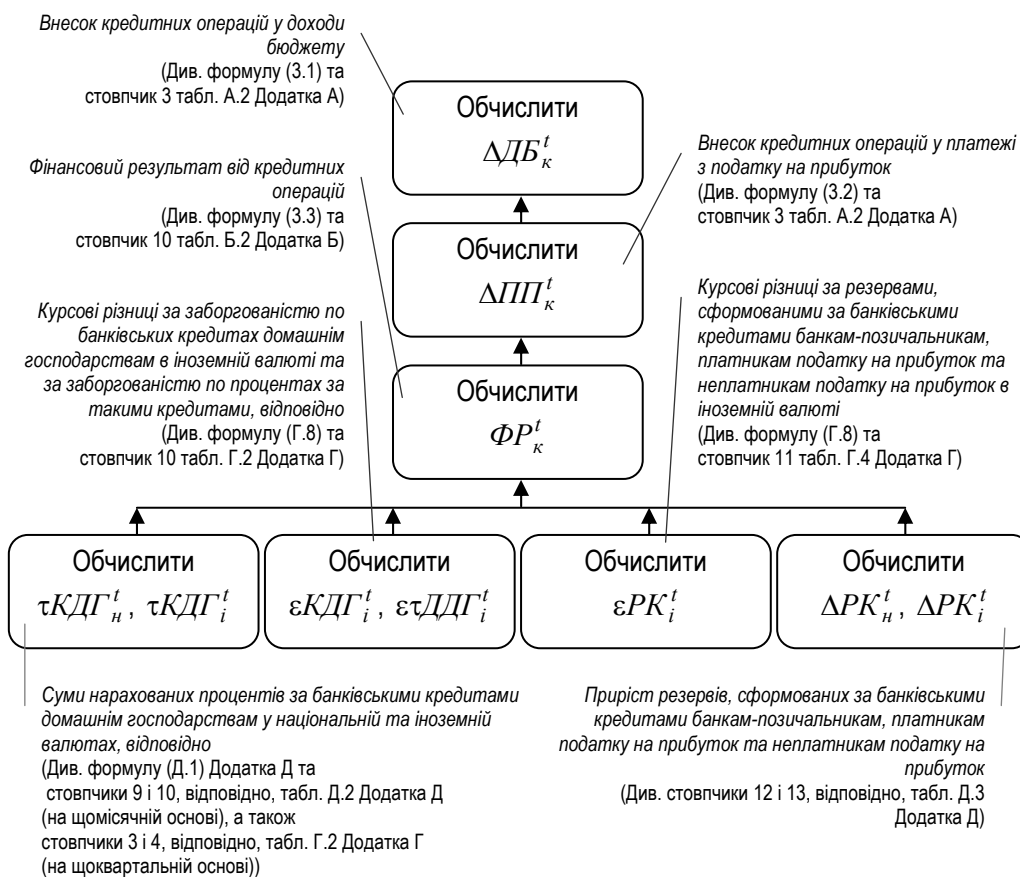

Рис. 3.1. Блок-схема алгоритму обчислення внеску кредитних операцій у доходи бюджету

Джерело: складено автором.

На першому етапі розраховуються складові фінансового результату від кредитних операцій ($\tau КДГ_{\kappa}^t, \tau КДГ_i^t, \epsilon КДГ_i^t, \epsilon \tau КДГ_i^t, \Delta РК_{\kappa}^t, \Delta РК_i^t, \epsilon РК_i^t$), на другому – фінансовий результат ($\Phi Р_{\kappa}^t$), на третьому – внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta ПП_{\kappa}^t$), на четвертому – внесок таких операцій у доходи бюджету ($\Delta ДБ_{\kappa}^t$).

Суми нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам у національній валюті (τKDG_n^t) та іноземній валюті (τKDG_i^t), розраховані на щоквартальній основі, наводяться, відповідно, у стовпчиках 3 та 4 табл. Б.2 Додатка Б. Їхній розрахунок на щомісячній основі здійснюється за формулою (В.1) у табл. В.2 Додатка В. Результати розрахунку представляються, відповідно, у стовпчиках 9 та 10 цієї таблиці.

Курсові різниці за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті (ϵKDG_i^t) та курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими кредитами ($\epsilon \tau KDG_i^t$) обчислюються за формулою (Г.8) у табл. Г.2 Додатка Г. Результати обчислення наводяться у стовпчику 10 цієї таблиці.

Розрахунок приросту резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній валюті (ΔPK_n^t) та іноземній валюті (ΔPK_i^t), подається у табл. Д.3 Додатка Д, а його результат – відповідно, у стовпчиках 12 та 13 цієї таблиці.

Курсові різниці за резервами, сформованими за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті (ϵPK_i^t), обчислюються за формулою (Г.8) у табл. Г.4 Додатка Г. Результат розрахунку наводиться у стовпчику 11 цієї таблиці.

Фінансовий результат від кредитних операцій (ΦP_κ^t) розраховується у табл. Б.2 Додатка Б та наводиться у стовпчику 10 цієї таблиці.

Обчислення внеску кредитних операцій у платежі з податку на прибуток (ΔPP_κ^t) наводиться у табл. А.2 Додатка А, а результат обчислення – у стовпчику 3 цієї таблиці.

Внесок кредитних операцій у доходи бюджету (ΔDB_κ^t) прирівнюється до їхнього внеску у платежі з податку на прибуток (ΔPP_κ^t). Він буде такий самий, як у стовпчику 3 табл. А.2 Додатка А.

МАТРИЦІ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ І ВТРАТ БЮДЖЕТУ ВІД ДЕПОЗИТНИХ ТА КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Матриці внесків депозитних та кредитних операцій у податкові платіжжі, або матриці податкових надходжень і втрат бюджету від депозитних та кредитних операцій, побудовані за результатами розрахунків за моделями впливу таких операцій на доходи бюджету в I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р., наведено на рис. 4.1 та рис. 4.2.

<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,0</td><td>-</td><td>-</td><td>0,0</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr></table> I кв. 2004 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,1	-	-	-	-0,1	КО	0,0	-	-	0,0	Σ	-0,1	-	-	-0,1	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,0</td><td>-</td><td>-</td><td>0,0</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr></table> II кв. 2004 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,2	-	-	-	-0,2	КО	0,0	-	-	0,0	Σ	-0,2	-	-	-0,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,0</td><td>-</td><td>-</td><td>0,0</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr></table> III кв. 2004 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,2	-	-	-	-0,2	КО	0,0	-	-	0,0	Σ	-0,2	-	-	-0,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,3</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,3</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>0,1</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr></table> IV кв. 2004 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,3	-	-	-	-0,3	КО	0,1	-	-	0,1	Σ	-0,2	-	-	-0,2
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,1	-	-	-	-0,1																																																																															
КО	0,0	-	-	0,0																																																																															
Σ	-0,1	-	-	-0,1																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,2	-	-	-	-0,2																																																																															
КО	0,0	-	-	0,0																																																																															
Σ	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,2	-	-	-	-0,2																																																																															
КО	0,0	-	-	0,0																																																																															
Σ	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,3	-	-	-	-0,3																																																																															
КО	0,1	-	-	0,1																																																																															
Σ	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>0,1</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,0</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,0</td></tr></table> I кв. 2005 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,1	-	-	-	-0,1	КО	0,1	-	-	0,1	Σ	-0,0	-	-	-0,0	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,0</td><td>-</td><td>-</td><td>0,0</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr></table> II кв. 2005 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,2	-	-	-	-0,2	КО	0,0	-	-	0,0	Σ	-0,2	-	-	-0,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,0</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,0</td></tr><tr><td>КО</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr></table> III кв. 2005 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,0	-	-	-	-0,0	КО	-0,2	-	-	-0,2	Σ	-0,2	-	-	-0,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,5</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,5</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,0</td><td>-</td><td>-</td><td>0,0</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,5</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,5</td></tr></table> IV кв. 2005 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,5	-	-	-	-0,5	КО	0,0	-	-	0,0	Σ	-0,5	-	-	-0,5
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,1	-	-	-	-0,1																																																																															
КО	0,1	-	-	0,1																																																																															
Σ	-0,0	-	-	-0,0																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,2	-	-	-	-0,2																																																																															
КО	0,0	-	-	0,0																																																																															
Σ	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,0	-	-	-	-0,0																																																																															
КО	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
Σ	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,5	-	-	-	-0,5																																																																															
КО	0,0	-	-	0,0																																																																															
Σ	-0,5	-	-	-0,5																																																																															
<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,0</td><td>-</td><td>-</td><td>0,0</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr></table> I кв. 2006 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,1	-	-	-	-0,1	КО	0,0	-	-	0,0	Σ	-0,1	-	-	-0,1	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,4</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,4</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>0,2</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr></table> II кв. 2006 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,4	-	-	-	-0,4	КО	0,2	-	-	0,2	Σ	-0,2	-	-	-0,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,4</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,4</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>0,2</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr></table> III кв. 2006 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,4	-	-	-	-0,4	КО	0,2	-	-	0,2	Σ	-0,2	-	-	-0,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,7</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,7</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,4</td><td>-</td><td>-</td><td>0,4</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,3</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,3</td></tr></table> IV кв. 2006 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,7	-	-	-	-0,7	КО	0,4	-	-	0,4	Σ	-0,3	-	-	-0,3
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,1	-	-	-	-0,1																																																																															
КО	0,0	-	-	0,0																																																																															
Σ	-0,1	-	-	-0,1																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,4	-	-	-	-0,4																																																																															
КО	0,2	-	-	0,2																																																																															
Σ	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,4	-	-	-	-0,4																																																																															
КО	0,2	-	-	0,2																																																																															
Σ	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,7	-	-	-	-0,7																																																																															
КО	0,4	-	-	0,4																																																																															
Σ	-0,3	-	-	-0,3																																																																															
<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>0,1</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr></table> I кв. 2007 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,2	-	-	-	-0,2	КО	0,1	-	-	0,1	Σ	-0,1	-	-	-0,1	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,6</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,6</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,5</td><td>-</td><td>-</td><td>0,5</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr></table> II кв. 2007 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,6	-	-	-	-0,6	КО	0,5	-	-	0,5	Σ	-0,1	-	-	-0,1	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,6</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,6</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,4</td><td>-</td><td>-</td><td>0,4</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr></table> III кв. 2007 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,6	-	-	-	-0,6	КО	0,4	-	-	0,4	Σ	-0,2	-	-	-0,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,7</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,7</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,6</td><td>-</td><td>-</td><td>0,6</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr></table> IV кв. 2007 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,7	-	-	-	-0,7	КО	0,6	-	-	0,6	Σ	-0,1	-	-	-0,1
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,2	-	-	-	-0,2																																																																															
КО	0,1	-	-	0,1																																																																															
Σ	-0,1	-	-	-0,1																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,6	-	-	-	-0,6																																																																															
КО	0,5	-	-	0,5																																																																															
Σ	-0,1	-	-	-0,1																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,6	-	-	-	-0,6																																																																															
КО	0,4	-	-	0,4																																																																															
Σ	-0,2	-	-	-0,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,7	-	-	-	-0,7																																																																															
КО	0,6	-	-	0,6																																																																															
Σ	-0,1	-	-	-0,1																																																																															
<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,8</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,8</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,7</td><td>-</td><td>-</td><td>0,7</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,1</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr></table> I кв. 2008 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,8	-	-	-	-0,8	КО	0,7	-	-	0,7	Σ	-0,1	-	-	-0,1	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,9</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,9</td></tr><tr><td>КО</td><td>1,3</td><td>-</td><td>-</td><td>1,3</td></tr><tr><td>Σ</td><td>0,4</td><td>-</td><td>-</td><td>0,4</td></tr></table> II кв. 2008 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,9	-	-	-	-0,9	КО	1,3	-	-	1,3	Σ	0,4	-	-	0,4	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-0,3</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,3</td></tr><tr><td>КО</td><td>0,5</td><td>-</td><td>-</td><td>0,5</td></tr><tr><td>Σ</td><td>0,2</td><td>-</td><td>-</td><td>0,2</td></tr></table> III кв. 2008 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-0,3	-	-	-	-0,3	КО	0,5	-	-	0,5	Σ	0,2	-	-	0,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-1,3</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-1,3</td></tr><tr><td>КО</td><td>1,9</td><td>-</td><td>-</td><td>1,9</td></tr><tr><td>Σ</td><td>0,6</td><td>-</td><td>-</td><td>0,6</td></tr></table> IV кв. 2008 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-1,3	-	-	-	-1,3	КО	1,9	-	-	1,9	Σ	0,6	-	-	0,6
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,8	-	-	-	-0,8																																																																															
КО	0,7	-	-	0,7																																																																															
Σ	-0,1	-	-	-0,1																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,9	-	-	-	-0,9																																																																															
КО	1,3	-	-	1,3																																																																															
Σ	0,4	-	-	0,4																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-0,3	-	-	-	-0,3																																																																															
КО	0,5	-	-	0,5																																																																															
Σ	0,2	-	-	0,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-1,3	-	-	-	-1,3																																																																															
КО	1,9	-	-	1,9																																																																															
Σ	0,6	-	-	0,6																																																																															
<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-11,9</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-11,9</td></tr><tr><td>КО</td><td>21,9</td><td>-</td><td>-</td><td>21,9</td></tr><tr><td>Σ</td><td>10,0</td><td>-</td><td>-</td><td>10,0</td></tr></table> I кв. 2009 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-11,9	-	-	-	-11,9	КО	21,9	-	-	21,9	Σ	10,0	-	-	10,0	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-1,4</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-1,4</td></tr><tr><td>КО</td><td>3,5</td><td>-</td><td>-</td><td>3,5</td></tr><tr><td>Σ</td><td>2,1</td><td>-</td><td>-</td><td>2,1</td></tr></table> II кв. 2009 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-1,4	-	-	-	-1,4	КО	3,5	-	-	3,5	Σ	2,1	-	-	2,1	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-1,4</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-1,4</td></tr><tr><td>КО</td><td>2,5</td><td>-</td><td>-</td><td>2,5</td></tr><tr><td>Σ</td><td>1,1</td><td>-</td><td>-</td><td>1,1</td></tr></table> III кв. 2009 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-1,4	-	-	-	-1,4	КО	2,5	-	-	2,5	Σ	1,1	-	-	1,1	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-2,9</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-2,9</td></tr><tr><td>КО</td><td>5,2</td><td>-</td><td>-</td><td>5,2</td></tr><tr><td>Σ</td><td>2,3</td><td>-</td><td>-</td><td>2,3</td></tr></table> IV кв. 2009 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-2,9	-	-	-	-2,9	КО	5,2	-	-	5,2	Σ	2,3	-	-	2,3
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-11,9	-	-	-	-11,9																																																																															
КО	21,9	-	-	21,9																																																																															
Σ	10,0	-	-	10,0																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-1,4	-	-	-	-1,4																																																																															
КО	3,5	-	-	3,5																																																																															
Σ	2,1	-	-	2,1																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-1,4	-	-	-	-1,4																																																																															
КО	2,5	-	-	2,5																																																																															
Σ	1,1	-	-	1,1																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-2,9	-	-	-	-2,9																																																																															
КО	5,2	-	-	5,2																																																																															
Σ	2,3	-	-	2,3																																																																															
<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-1,8</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-1,8</td></tr><tr><td>КО</td><td>3,0</td><td>-</td><td>-</td><td>3,0</td></tr><tr><td>Σ</td><td>1,2</td><td>-</td><td>-</td><td>1,2</td></tr></table> I кв. 2010 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-1,8	-	-	-	-1,8	КО	3,0	-	-	3,0	Σ	1,2	-	-	1,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-1,7</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-1,7</td></tr><tr><td>КО</td><td>2,9</td><td>-</td><td>-</td><td>2,9</td></tr><tr><td>Σ</td><td>1,2</td><td>-</td><td>-</td><td>1,2</td></tr></table> II кв. 2010 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-1,7	-	-	-	-1,7	КО	2,9	-	-	2,9	Σ	1,2	-	-	1,2	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-1,7</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-1,7</td></tr><tr><td>КО</td><td>2,2</td><td>-</td><td>-</td><td>2,2</td></tr><tr><td>Σ</td><td>0,5</td><td>-</td><td>-</td><td>0,5</td></tr></table> III кв. 2010 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-1,7	-	-	-	-1,7	КО	2,2	-	-	2,2	Σ	0,5	-	-	0,5	<table><tr><th>ДО</th><th>ПП</th><th>ПДФО</th><th>ВЗ</th><th>Σ</th></tr><tr><td>-1,8</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-1,8</td></tr><tr><td>КО</td><td>1,3</td><td>-</td><td>-</td><td>1,3</td></tr><tr><td>Σ</td><td>-0,5</td><td>-</td><td>-</td><td>-0,5</td></tr></table> IV кв. 2010 р.	ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	-1,8	-	-	-	-1,8	КО	1,3	-	-	1,3	Σ	-0,5	-	-	-0,5
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-1,8	-	-	-	-1,8																																																																															
КО	3,0	-	-	3,0																																																																															
Σ	1,2	-	-	1,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-1,7	-	-	-	-1,7																																																																															
КО	2,9	-	-	2,9																																																																															
Σ	1,2	-	-	1,2																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-1,7	-	-	-	-1,7																																																																															
КО	2,2	-	-	2,2																																																																															
Σ	0,5	-	-	0,5																																																																															
ДО	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																															
-1,8	-	-	-	-1,8																																																																															
КО	1,3	-	-	1,3																																																																															
Σ	-0,5	-	-	-0,5																																																																															

Рис. 4.1. Матриці податкових надходжень і втрат бюджету від депозитних та кредитних операцій у I кв. 2004 – IV кв. 2010 рр., млрд грн

Примітка. ПП – податок на прибуток; ПДФО – податок на доходи фізичних осіб; ВЗ – військовий збір; Σ – знак суми, “разом”; ДО – депозитні операції; КО – кредитні операції; “-” – господарська операція не оподатковується податком.

Джерело: складено автором.

Розділ 4. Матриці податкових надходжень і втрат бюджету ...

<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-1,9</td><td>-</td><td>-1,9</td></tr> <tr><td>КО</td><td>2,1</td><td>-</td><td>2,1</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>0,2</td><td>-</td><td>0,2</td></tr> </table> I кв. 2011 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-1,9	-	-1,9	КО	2,1	-	2,1	Σ	0,2	-	0,2	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,0</td><td>-</td><td>-2,0</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,3</td><td>-</td><td>1,3</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,7</td><td>-</td><td>-0,7</td></tr> </table> II кв. 2011 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,0	-	-2,0	КО	1,3	-	1,3	Σ	-0,7	-	-0,7	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-1,6</td><td>-</td><td>-1,6</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,5</td><td>-</td><td>1,5</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,1</td><td>-</td><td>-0,1</td></tr> </table> III кв. 2011 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-1,6	-	-1,6	КО	1,5	-	1,5	Σ	-0,1	-	-0,1	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-1,5</td><td>-</td><td>-1,5</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,0</td><td>-</td><td>1,0</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,5</td><td>-</td><td>-0,5</td></tr> </table> IV кв. 2011 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-1,5	-	-1,5	КО	1,0	-	1,0	Σ	-0,5	-	-0,5
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-1,9	-	-1,9																																																																
КО	2,1	-	2,1																																																																
Σ	0,2	-	0,2																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,0	-	-2,0																																																																
КО	1,3	-	1,3																																																																
Σ	-0,7	-	-0,7																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-1,6	-	-1,6																																																																
КО	1,5	-	1,5																																																																
Σ	-0,1	-	-0,1																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-1,5	-	-1,5																																																																
КО	1,0	-	1,0																																																																
Σ	-0,5	-	-0,5																																																																
<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,0</td><td>-</td><td>-2,0</td></tr> <tr><td>КО</td><td>2,0</td><td>-</td><td>2,0</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,0</td><td>-</td><td>-0,0</td></tr> </table> I кв. 2012 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,0	-	-2,0	КО	2,0	-	2,0	Σ	-0,0	-	-0,0	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-1,8</td><td>-</td><td>-1,8</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,8</td><td>-</td><td>1,8</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>0,0</td><td>-</td><td>0,0</td></tr> </table> II кв. 2012 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-1,8	-	-1,8	КО	1,8	-	1,8	Σ	0,0	-	0,0	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-1,9</td><td>-</td><td>-1,9</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,7</td><td>-</td><td>1,7</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr> </table> III кв. 2012 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-1,9	-	-1,9	КО	1,7	-	1,7	Σ	-0,2	-	-0,2	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,0</td><td>-</td><td>-2,0</td></tr> <tr><td>КО</td><td>2,0</td><td>-</td><td>2,0</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,0</td><td>-</td><td>-0,0</td></tr> </table> IV кв. 2012 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,0	-	-2,0	КО	2,0	-	2,0	Σ	-0,0	-	-0,0
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,0	-	-2,0																																																																
КО	2,0	-	2,0																																																																
Σ	-0,0	-	-0,0																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-1,8	-	-1,8																																																																
КО	1,8	-	1,8																																																																
Σ	0,0	-	0,0																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-1,9	-	-1,9																																																																
КО	1,7	-	1,7																																																																
Σ	-0,2	-	-0,2																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,0	-	-2,0																																																																
КО	2,0	-	2,0																																																																
Σ	-0,0	-	-0,0																																																																
<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-4,2</td><td>-</td><td>-4,2</td></tr> <tr><td>КО</td><td>3,6</td><td>-</td><td>3,6</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,6</td><td>-</td><td>-0,6</td></tr> </table> I кв. 2013 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-4,2	-	-4,2	КО	3,6	-	3,6	Σ	-0,6	-	-0,6	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,0</td><td>-</td><td>-2,0</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,8</td><td>-</td><td>1,8</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr> </table> II кв. 2013 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,0	-	-2,0	КО	1,8	-	1,8	Σ	-0,2	-	-0,2	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,0</td><td>-</td><td>-2,0</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,8</td><td>-</td><td>1,8</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr> </table> III кв. 2013 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,0	-	-2,0	КО	1,8	-	1,8	Σ	-0,2	-	-0,2	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,0</td><td>-</td><td>-2,0</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,8</td><td>-</td><td>1,8</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-0,2</td><td>-</td><td>-0,2</td></tr> </table> IV кв. 2013 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,0	-	-2,0	КО	1,8	-	1,8	Σ	-0,2	-	-0,2
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-4,2	-	-4,2																																																																
КО	3,6	-	3,6																																																																
Σ	-0,6	-	-0,6																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,0	-	-2,0																																																																
КО	1,8	-	1,8																																																																
Σ	-0,2	-	-0,2																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,0	-	-2,0																																																																
КО	1,8	-	1,8																																																																
Σ	-0,2	-	-0,2																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,0	-	-2,0																																																																
КО	1,8	-	1,8																																																																
Σ	-0,2	-	-0,2																																																																
<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-4,9</td><td>-</td><td>-4,9</td></tr> <tr><td>КО</td><td>-1,0</td><td>-</td><td>-1,0</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-5,9</td><td>-</td><td>-5,9</td></tr> </table> I кв. 2014 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-4,9	-	-4,9	КО	-1,0	-	-1,0	Σ	-5,9	-	-5,9	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,7</td><td>-</td><td>-2,7</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,2</td><td>-</td><td>1,2</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-1,5</td><td>-</td><td>-1,5</td></tr> </table> II кв. 2014 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,7	-	-2,7	КО	1,2	-	1,2	Σ	-1,5	-	-1,5	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,7</td><td>0,3</td><td>-2,4</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,2</td><td>-</td><td>1,2</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-1,5</td><td>0,3</td><td>-1,2</td></tr> </table> III кв. 2014 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,7	0,3	-2,4	КО	1,2	-	1,2	Σ	-1,5	0,3	-1,2	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-2,7</td><td>1,2</td><td>-1,5</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,2</td><td>-</td><td>1,2</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-1,5</td><td>1,2</td><td>-0,3</td></tr> </table> IV кв. 2014 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-2,7	1,2	-1,5	КО	1,2	-	1,2	Σ	-1,5	1,2	-0,3
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-4,9	-	-4,9																																																																
КО	-1,0	-	-1,0																																																																
Σ	-5,9	-	-5,9																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,7	-	-2,7																																																																
КО	1,2	-	1,2																																																																
Σ	-1,5	-	-1,5																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,7	0,3	-2,4																																																																
КО	1,2	-	1,2																																																																
Σ	-1,5	0,3	-1,2																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-2,7	1,2	-1,5																																																																
КО	1,2	-	1,2																																																																
Σ	-1,5	1,2	-0,3																																																																
<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-31,1</td><td>1,5 0,1</td><td>-29,5</td></tr> <tr><td>КО</td><td>12,7</td><td>-</td><td>12,7</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-18,4</td><td>1,5 0,1</td><td>-16,8</td></tr> </table> I кв. 2015 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-31,1	1,5 0,1	-29,5	КО	12,7	-	12,7	Σ	-18,4	1,5 0,1	-16,8	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-9,1</td><td>1,6 0,1</td><td>-7,4</td></tr> <tr><td>КО</td><td>3,9</td><td>-</td><td>3,9</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-5,2</td><td>1,6 0,1</td><td>-3,5</td></tr> </table> II кв. 2015 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-9,1	1,6 0,1	-7,4	КО	3,9	-	3,9	Σ	-5,2	1,6 0,1	-3,5	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-9,1</td><td>1,6 0,1</td><td>-7,4</td></tr> <tr><td>КО</td><td>3,9</td><td>-</td><td>3,9</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-5,2</td><td>1,6 0,1</td><td>-3,5</td></tr> </table> III кв. 2015 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-9,1	1,6 0,1	-7,4	КО	3,9	-	3,9	Σ	-5,2	1,6 0,1	-3,5	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-9,1</td><td>1,7 0,1</td><td>-7,3</td></tr> <tr><td>КО</td><td>3,9</td><td>-</td><td>3,9</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-5,2</td><td>1,7 0,1</td><td>-3,4</td></tr> </table> IV кв. 2015 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-9,1	1,7 0,1	-7,3	КО	3,9	-	3,9	Σ	-5,2	1,7 0,1	-3,4
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-31,1	1,5 0,1	-29,5																																																																
КО	12,7	-	12,7																																																																
Σ	-18,4	1,5 0,1	-16,8																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-9,1	1,6 0,1	-7,4																																																																
КО	3,9	-	3,9																																																																
Σ	-5,2	1,6 0,1	-3,5																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-9,1	1,6 0,1	-7,4																																																																
КО	3,9	-	3,9																																																																
Σ	-5,2	1,6 0,1	-3,5																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-9,1	1,7 0,1	-7,3																																																																
КО	3,9	-	3,9																																																																
Σ	-5,2	1,7 0,1	-3,4																																																																
<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>1,1</td><td>1,6 0,1</td><td>2,8</td></tr> <tr><td>КО</td><td>7,4</td><td>-</td><td>7,4</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>8,5</td><td>1,6 0,1</td><td>10,2</td></tr> </table> I кв. 2016 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	1,1	1,6 0,1	2,8	КО	7,4	-	7,4	Σ	8,5	1,6 0,1	10,2	<table> <tr><td>ПП</td><td>ПДФО</td><td>ВЗ</td><td>Σ</td></tr> <tr><td>ДО</td><td>-6,6</td><td>1,3 0,1</td><td>-5,2</td></tr> <tr><td>КО</td><td>1,2</td><td>-</td><td>1,2</td></tr> <tr><td>Σ</td><td>-5,4</td><td>1,3 0,1</td><td>-4,0</td></tr> </table> II кв. 2016 р.	ПП	ПДФО	ВЗ	Σ	ДО	-6,6	1,3 0,1	-5,2	КО	1,2	-	1,2	Σ	-5,4	1,3 0,1	-4,0																																		
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	1,1	1,6 0,1	2,8																																																																
КО	7,4	-	7,4																																																																
Σ	8,5	1,6 0,1	10,2																																																																
ПП	ПДФО	ВЗ	Σ																																																																
ДО	-6,6	1,3 0,1	-5,2																																																																
КО	1,2	-	1,2																																																																
Σ	-5,4	1,3 0,1	-4,0																																																																

Рис. 4.2. Матриці податкових надходжень і втрат бюджету від депозитних та кредитних операцій у I кв. 2011 – II кв. 2016 рр., млрд грн

Примітка. ПП – податок на прибуток; ПДФО – податок на доходи фізичних осіб; ВЗ – військовий збір; Σ – знак суми, “разом”; ДО – депозитні операції; КО – кредитні операції; “-” – господарська операція не оподатковується податком.

Джерело: складено автором.

Матриці показують, які надходження та втрати мав бюджет щоквартально в I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р. від депозитних та кредитних операцій разом, а також у розрізі цих операцій та в розрізі податків, які з цих операцій справлялися (податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб та військового збору).

Так, матриця за IV кв. 2002 р. (рис. 4.1) демонструє, що в IV кв. 2002 р. депозитні та кредитні операції разом зменшили доходи бюджету на 0,2 млрд грн за рахунок зменшення надходжень з податку на прибуток. Причому депозитні операції зменшили їх (надходження з податку на прибуток та доходи бюджету) на 0,3 млрд грн, а кредитні – збільшили їх на 0,1 млрд грн.

Матриця за II кв. 2016 р. (рис. 4.2) показує, що в II кв. 2016 р. бюджет втратив 4 млрд грн доходів від депозитних та кредитних операцій у цілому. Ці операції разом зменшили надходження з податку на прибуток на 5,4 млрд грн та збільшили надходження з податку на доходи фізичних осіб та військового збору на 1,3 млрд грн та 0,1 млрд грн, відповідно. При цьому депозитні операції зменшили надходження з податку на прибуток на 6,6 млрд грн, а кредитні – збільшили їх на 1,2 млрд грн. Загалом депозитні операції зменшили доходи бюджету на 5,2 млрд грн, а кредитні – збільшили їх на 1,2 млрд грн.

Для того, щоб виявити закономірності впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету та визначити фактори такого впливу, проведено ретроспективний аналіз податкових надходжень і втрат бюджету від цих операцій.

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ І ВТРАТ БЮДЖЕТУ ВІД ДЕПОЗИТНИХ ТА КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Результати ретроспективного аналізу податкових надходжень і втрат бюджету від депозитних та кредитних операцій, проведеного з метою виявлення закономірностей впливу таких операцій на доходи бюджету та дослідження факторів цього впливу, показали наступне.

1. *Депозитні операції* впливали на доходи бюджету *негативно* у всі квартали досліджуваного періоду, крім I кв. 2016 р. ($\Delta DB_{\delta}^t < 0, t \in \{1_{16}\}$) (рис. 5.1), а *кредитні* – навпаки, *позитивно* у всі квартали такого періоду, крім III кв. 2005 р. та I кв. 2014 р. ($\Delta DB_{\kappa}^t > 0, t \in \{3_{05}, 1_{14}\}$) (рис. 5.2). Тобто депозитні операції зменшували доходи бюджету, а кредитні – збільшували їх. Сумарний вплив депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету був неоднозначний: як негативний, так і позитивний (рис. 5.3).

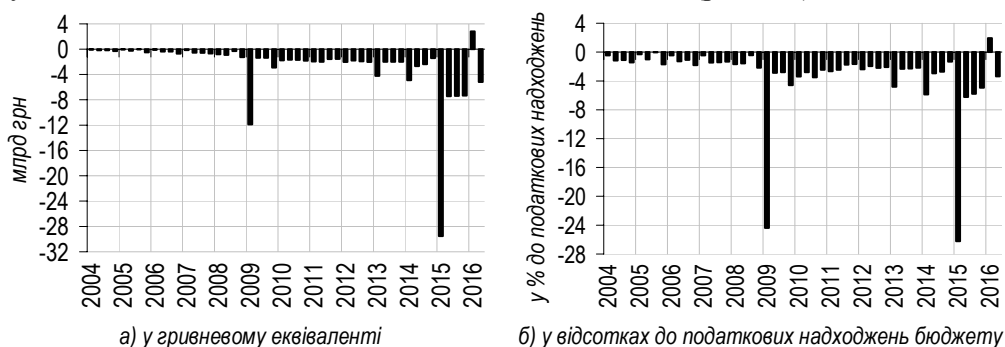

Рис. 5.1. Внесок депозитних операцій у доходи бюджету (ΔDB_{δ}^t)

Джерело: складено автором.

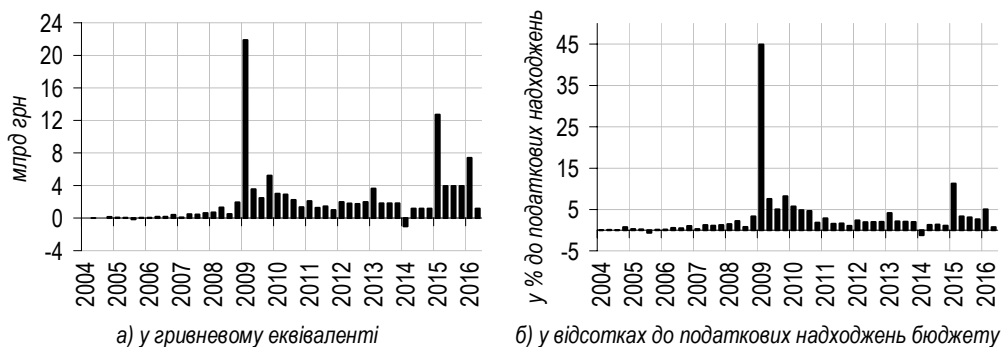

Рис. 5.2. Внесок кредитних операцій у доходи бюджету (ΔDB_{κ}^t)

Джерело: складено автором.

З рис. 5.1 видно, що депозитні операції зменшували доходи бюджету, крім такого зменшення в I кв. 2009 р. та I кв. 2015 р., на 0,01 млрд грн – 7,4 млрд грн (рис. 5.1а), або на 0,03% – 6,2% податкових надходжень бюджету⁵

⁵ Суми податкових надходжень бюджету за I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р. наведено у Додатку Л.

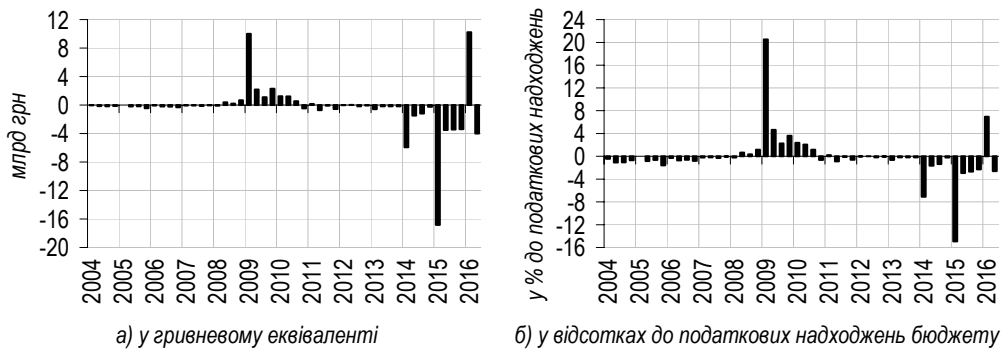

Рис. 5.3. Сумарний внесок депозитних та кредитних операцій у доходи бюджету

Джерело: складено автором.

(рис. 5.1б). У I кв. 2009 р. таке зменшення становило 11,9 млрд грн, або 24,4% податкових надходжень, а в I кв. 2015 р. – 29,5 млрд грн, або 26,2% податкових надходжень. У I кв. 2016 р. депозитні операції збільшили доходи бюджету на 2,8 млрд грн, або на 1,9% податкових надходжень.

Рис. 5.2 показує, що кредитні операції збільшували доходи бюджету, крім такого збільшення в I кв. 2009 р., I кв. 2015 р. та I кв. 2016 р., на 0,003 млрд грн – 5,2 млрд грн (рис. 5.2а), або на 0,02% – 8,2% податкових надходжень бюджету (рис. 5.2б). У I кв. 2009 р. таке збільшення становило 21,9 млрд грн, або 44,9% податкових надходжень, у I кв. 2015 р. – 12,7 млрд грн, або 11,3% податкових надходжень, у I кв. 2016 р. – 7,4 млрд грн, або 5% податкових надходжень. У III кв. 2005 р. та I кв. 2014 р. кредитні операції зменшили доходи бюджету, відповідно, на 0,1 млрд грн, або на 0,6% податкових надходжень та 1 млрд грн, або 1,2% податкових надходжень.

Як видно з рис. 5.3, найбільші надходження бюджету від депозитних та кредитних операцій разом були в I кв. 2009 р. – 10 млрд грн. (рис. 5.3а), або 20,5% податкових надходжень (рис. 5.3б), та в I кв. 2016 р. – 10,2 млрд грн, або 7% податкових надходжень. Збільшення доходів бюджету в інших кварталах від цих операцій не перевищувало 2,3 млрд грн, або 4,6% податкових надходжень.

Найбільші втрати бюджету від депозитних та кредитних операцій разом були в I кв. 2015 р. – 16,9 млрд грн, або 14,9% податкових надходжень та в I кв. 2014 р. – 5,9 млрд грн, або 7,1% податкових надходжень. Зменшення доходів бюджету в інших кварталах від цих операцій не перевищувало 4 млрд грн, або 2,9% податкових надходжень.

2. Негативний вплив депозитних операцій на доходи бюджету та позитивний вплив кредитних операцій на них *не залежали від валюти* цих операцій (рис. 5.4 та рис. 5.5).

З рис. 5.4 видно, що в усі квартали досліджуваного періоду, крім III кв. 2005 р., III кв. 2008 р. та I кв. 2016 р., *депозитні* операції як у *національній* валюті (рис. 5.4б), так і в *іноземній* валюті (рис. 5.4в) зменшували доходи бюджету. У III кв. 2005 р. та III кв. 2008 р. такі операції в національній валюті зменшили доходи бюджету, а в іноземній – збільшили їх. У I кв. 2016 р. вони як у національній, так і в іноземній валютах збільшили доходи бюджету.

Рис. 5.5 показує, що в усі квартали досліджуваного періоду, крім I кв. та III кв. 2004 р., III кв. 2005 р., III кв. 2008 р., IV кв. 2011 р. та I кв. 2014 р.

Депозитні та кредитні операції: вплив на доходи бюджету України

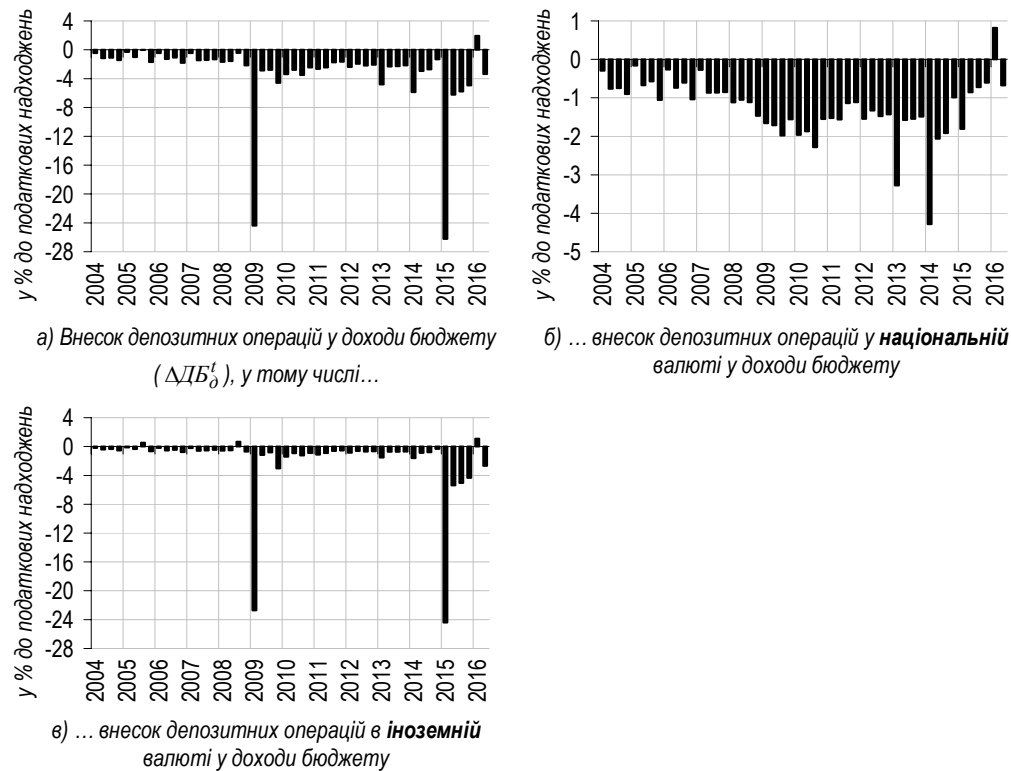

Рис. 5.4. Внесок депозитних операцій у доходи бюджету (ΔDB_{δ}^t) в розрізі валют депозитних операцій

Джерело: складено автором.

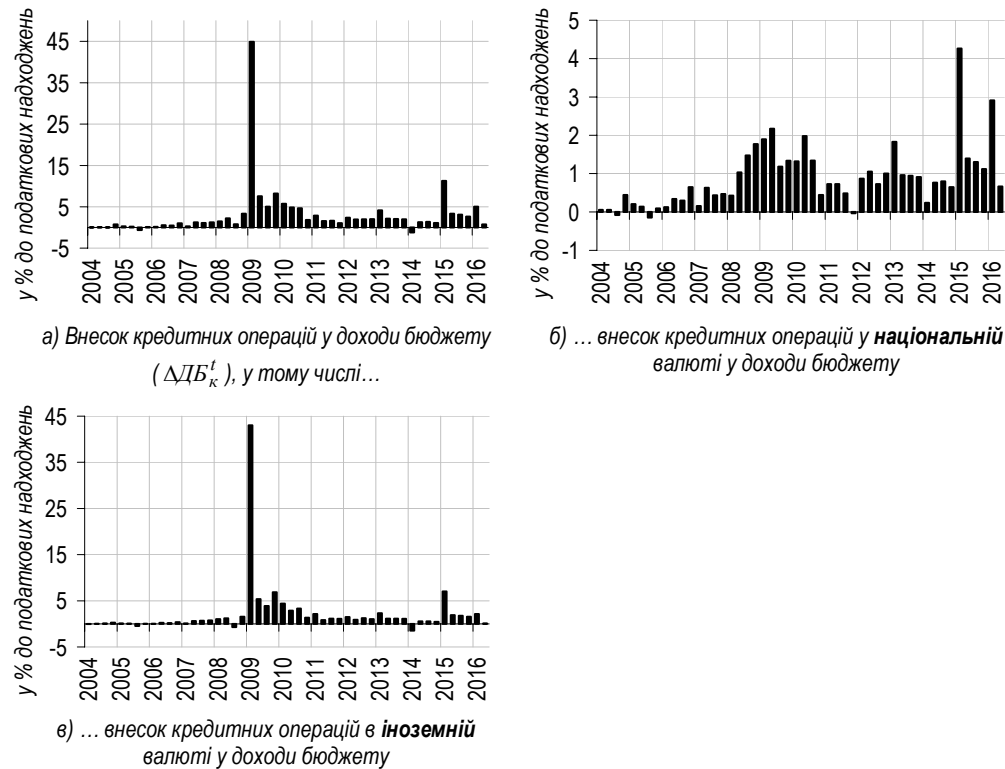

Рис. 5.5. Внесок кредитних операцій у доходи бюджету (ΔDB_{κ}^t) в розрізі валют кредитних операцій

Джерело: складено автором.

кредитні операції як у національній валюті (рис. 5.5б), так і в іноземній валюті (рис. 5.5в) збільшували доходи бюджету. У І кв. 2004 р., III кв. 2008 р. та І кв. 2014 р. такі операції в національній валюті збільшили доходи бюджету, а в іноземній – зменшили. У III кв. 2004 р. та IV кв. 2011 р., навпаки, ці операції в національній валюті зменшили доходи бюджету, а в іноземній – збільшили. У III кв. 2005 р. кредитні операції в обох валютах зменшили доходи бюджету.

3. Найбільші втрати бюджету від депозитних операцій та найбільші надходження бюджету від кредитних операцій у І кв. 2009 р. та І кв. 2015 р. формувалися за рахунок цих операцій в іноземній валюті (див. рис. 5.4 та рис. 5.5).

З рис. 5.4 видно, що в І кв. 2009 р. депозитні операції зменшили доходи бюджету на 24,4% податкових надходжень (рис. 5.4а), причому депозитні операції в іноземній валюті – на 22,7% податкових надходжень (рис. 5.4в), а в національній – на 1,7% податкових надходжень (рис. 5.4б). У І кв. 2015 р. такі операції зменшили доходи бюджету на 26,2% податкових надходжень (рис. 5.4а), причому ті, які в іноземній валюті, – на 24,4% податкових надходжень (рис. 5.4в), а ті, які в національній – на 4,3% податкових надходжень (рис. 5.4б).

Рис. 5.5 показує, що в І кв. 2009 р. кредитні операції збільшили доходи бюджету на 44,9% податкових надходжень (рис. 5.5а), причому кредитні операції в іноземній валюті – на 43% податкових надходжень (рис. 5.5в), а в національній – на 1,9% податкових надходжень (рис. 5.5б). У І кв. 2015 р. ці операції збільшили доходи бюджету на 11,3% податкових надходжень (рис. 5.5а), причому ті, які в іноземній валюті, – на 7% податкових надходжень (рис. 5.5в), а ті, які в національній – на 4,3% податкових надходжень (рис. 5.5б).

4. Вплив депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету формувався за рахунок їхнього впливу на платежі з податку на прибуток (рис. 5.6 та рис. 5.7, відповідно).

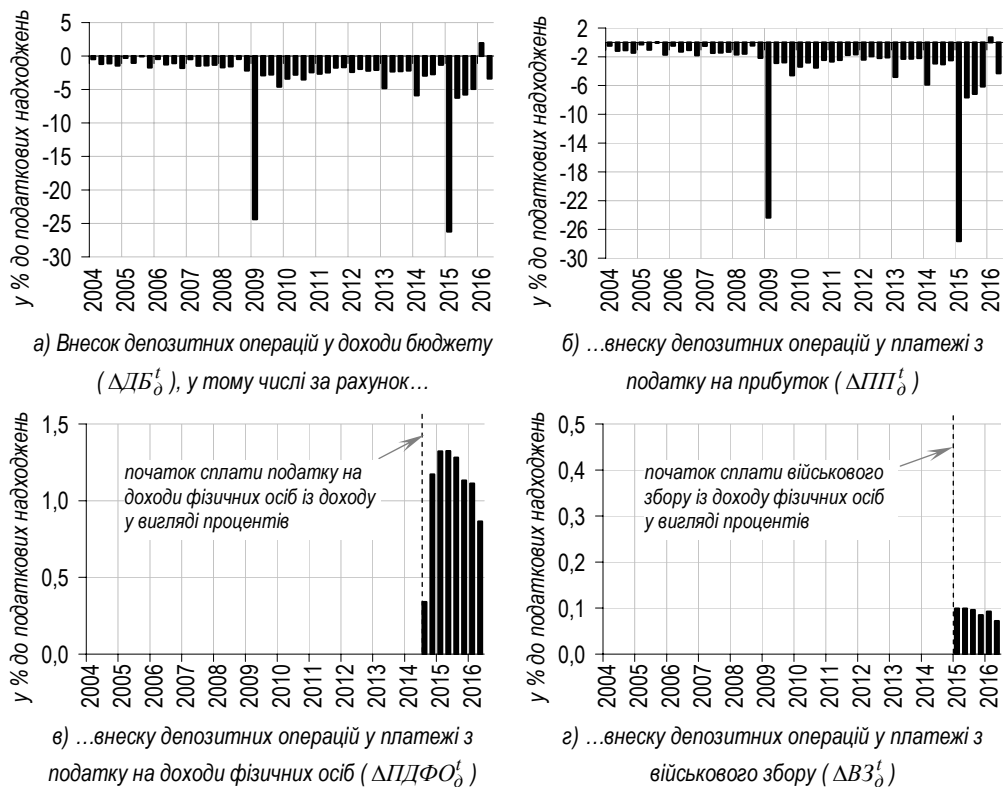

Рис. 5.6. Внесок депозитних операцій у доходи бюджету (ΔDB_0^t) в розрізі податкових платежів

Джерело: складено автором.

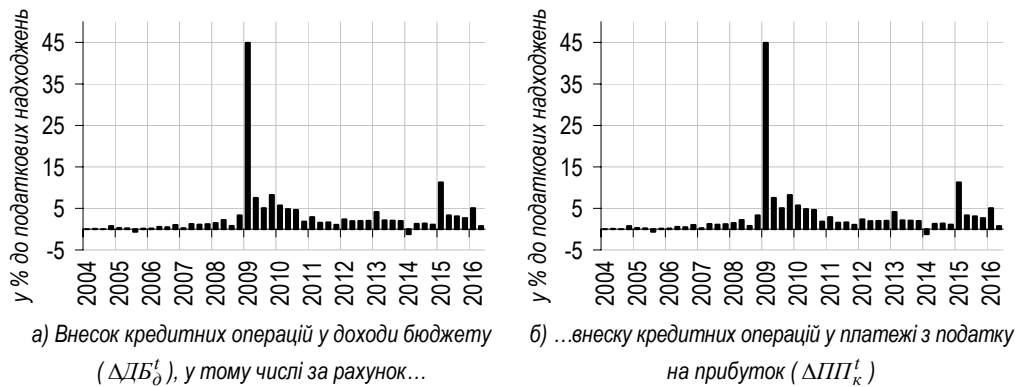

Рис. 5.7. Внесок кредитних операцій у доходи бюджету (ΔDB_{κ}^t) в розрізі податкових платежів

Джерело: складено автором.

До III кв. 2014 р. депозитні операції обкладалися лише одним податком – на прибуток. Тому їхній вплив на доходи бюджету визначався виключно їхнім впливом на нього (рис. 5.6а та рис. 5.6б). У серпні 2014 р. було запроваджено податок на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів, а в січні 2015 р. – військовий збір з такого самого доходу. Але їхній вплив на доходи бюджету був незначний – вони збільшували їх близько на 1% та 0,1% податкових надходжень, відповідно (рис. 5.6в та рис. 5.6г). Тому після III кв. 2014 р. вплив депозитних операцій на доходи бюджету також формувався за рахунок їхнього впливу на платежі з податку на прибуток.

Кредитні операції протягом всього досліджуваного періоду обкладалися тільки податком на прибуток. Тому саме він визначав характер впливу цих операцій на доходи бюджету (рис. 5.7).

5. На платежі з податку на прибуток від депозитних операцій (ΔPP_{δ}^t) впливали *п'ять макроекономічних показників*, причому суттєво – лише два з них (рис. 5.8).

Такими *макроекономічними показниками* були складові фінансового результату від депозитних операцій (ΦP_{δ}^t) (див. розділ Б.1 Додатка Б): 1) нараховані проценти за банківськими депозитами домашніх господарств у національній та іноземній валютах ($\tau \Delta \Delta \Gamma_n^t, \tau \Delta \Delta \Gamma_i^t$); 2) курсові різниці за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті та по процентах за ними ($\epsilon \Delta \Delta \Gamma_i^t, \epsilon \tau \Delta \Delta \Gamma_i^t$); 3) приріст резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній та іноземній валютах ($\Delta RDB_n^t, \Delta RDB_i^t$); 4) курсові різниці за такими резервами, сформованими в іноземній валюті (ϵRDB_i^t); 5) витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів (з IV кв. 2015 р. – за депозитами домашніх господарств) у національній та іноземній валютах (PZ_n^t, PZ_i^t).

Перший та другий макроекономічні показники суттєво впливали на платежі з податку на прибуток від депозитних операцій, а інші – несуттєво.

Перший макроекономічний показник – *нараховані проценти за банківськими депозитами домашніх господарств у національній та іноземній*

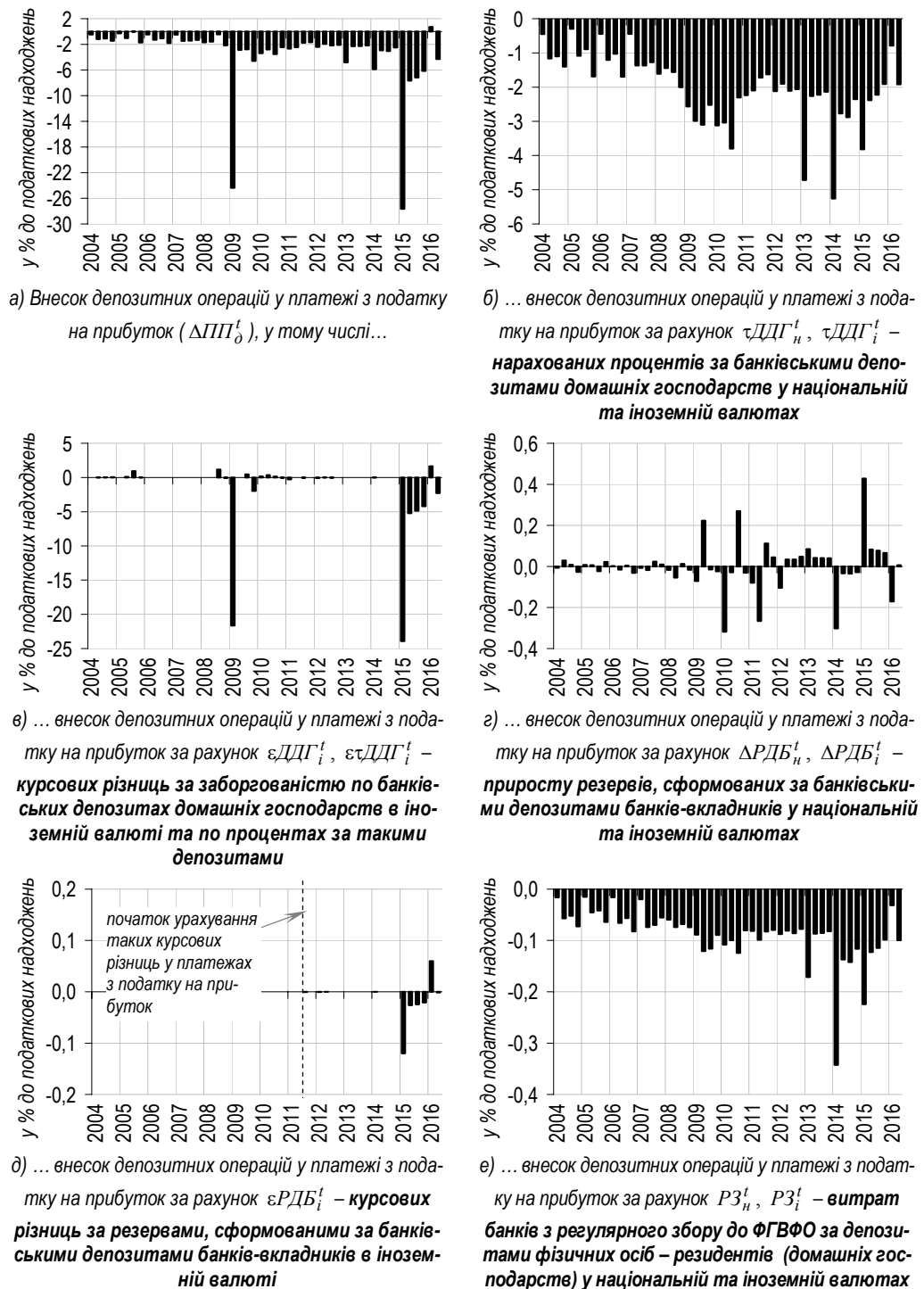

Рис. 5.8. Внесок депозитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta\Pi_0^t$) у розрізі складових фінансового результату від таких операцій (ΦP_0^t)

Джерело: складено автором.

валютах ($\tau_{ДДГ}_n^t$, $\tau_{ДДГ}_i^t$), – до I кв. 2015 р. визначав динаміку платежів з податку на прибуток від депозитних операцій (рис. 5.8а та рис. 5.8б). У більшості кварталів він збільшував такі платежі на 0,3% – 3,8% податкових надходжень, а в окремі квартали навіть на 5% податкових надходжень.

Другий макроекономічний показник – курсові різниці за заборгованістю по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті та

по процентах за такими депозитами ($\epsilon ДДГ_i^t$, $\epsilon \tau ДДГ_i^t$), – визначав динаміку платежів з податку на прибуток від депозитних операцій, починаючи з I кв. 2015 р., а також у I кв. 2009 р. (рис. 5.8в). Саме через нього у I кв. 2009 р. та I кв. 2015 р. були найбільші втрати податку на прибуток від депозитних операцій. Так, в I кв. 2009 р. із втрат податку на прибуток від депозитних операцій на суму 24,4% податкових надходжень (рис. 5.8а) такі втрати на суму 21,7% податкових надходжень (рис. 5.8в) були зумовлені саме цим макроекономічним показником. У I кв. 2015 р. із втрат податку на прибуток від депозитних операцій на суму 26,2% податкових надходжень (рис. 5.8а) втрати на суму 23,9% податкових надходжень (рис. 5.8в) були зумовлені ним. З II кв. 2015 р. втрати податку на прибуток від депозитних операцій за його рахунок не перевищували 5,2% податкових надходжень, а надходження – 1,7% податкових надходжень.

Інші три макроекономічні показники не мали суттєвого впливу на платежі з податку на прибуток від депозитних операцій (рис. 5.8г, 5.8д, 5.8е): втрати та додаткові надходження такого податку, спричинені ними, не перевищували 0,4% податкових надходжень.

6. На платежі з податку на прибуток від кредитних операцій ($\Delta ПП_k^t$) впливали чотири макроекономічні показники (рис. 5.9). Їхній вплив був рівноносильним.

До цих макроекономічних показників відносилися складові фінансового результату від кредитних операцій (ΦP_k^t) (див. розділ Б.3 Додатка Б): 1) нараховані проценти за банківськими кредитами домашнім господарствам у національній та іноземній валютах ($\tau КДГ_n^t$, $\tau КДГ_i^t$); 2) курсові різниці за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті та по процентах за ними ($\epsilon КДГ_i^t$, $\epsilon \tau КДГ_i^t$); 3) приріст резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам цього податку в національній та іноземній валютах (ΔPK_n^t , ΔPK_i^t); 4) курсові різниці за такими резервами, сформованими в іноземній валюті (ϵPK_i^t).

Перший макроекономічний показник – нараховані проценти за банківськими кредитами домашнім господарствам у національній та іноземній валютах ($\tau КДГ_n^t$, $\tau КДГ_i^t$), – визначав динаміку платежів з податку на прибуток від кредитних операцій (рис. 5.9а та рис. 5.9б). Він збільшував ці платежі на 0,18% – 6,7% податкових надходжень.

Другий макроекономічний показник – курсові різниці за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті та по процентах за такими кредитами ($\epsilon КДГ_i^t$, $\epsilon \tau КДГ_i^t$), – пояснював найбільші надходження податку на прибуток від кредитних операцій у I кв. 2009 р. та I кв. 2015 р. У I кв. 2009 р. він збільшив доходи бюджету на 38,4% податкових надходжень (рис. 5.9в), при тому що кредитні операції загалом збільшили їх на 44,9% податкових надходжень (рис. 5.9а), а в I кв. 2015 р. – на 10,0% податкових надходжень, при тому що кредитні операції загалом збільшили їх на 11,3% податкових надходжень. У II кв. 2015 р. – II кв. 2016 р. (крім I кв. 2016 р.) (рис. 5.9в) цей показник збільшував доходи

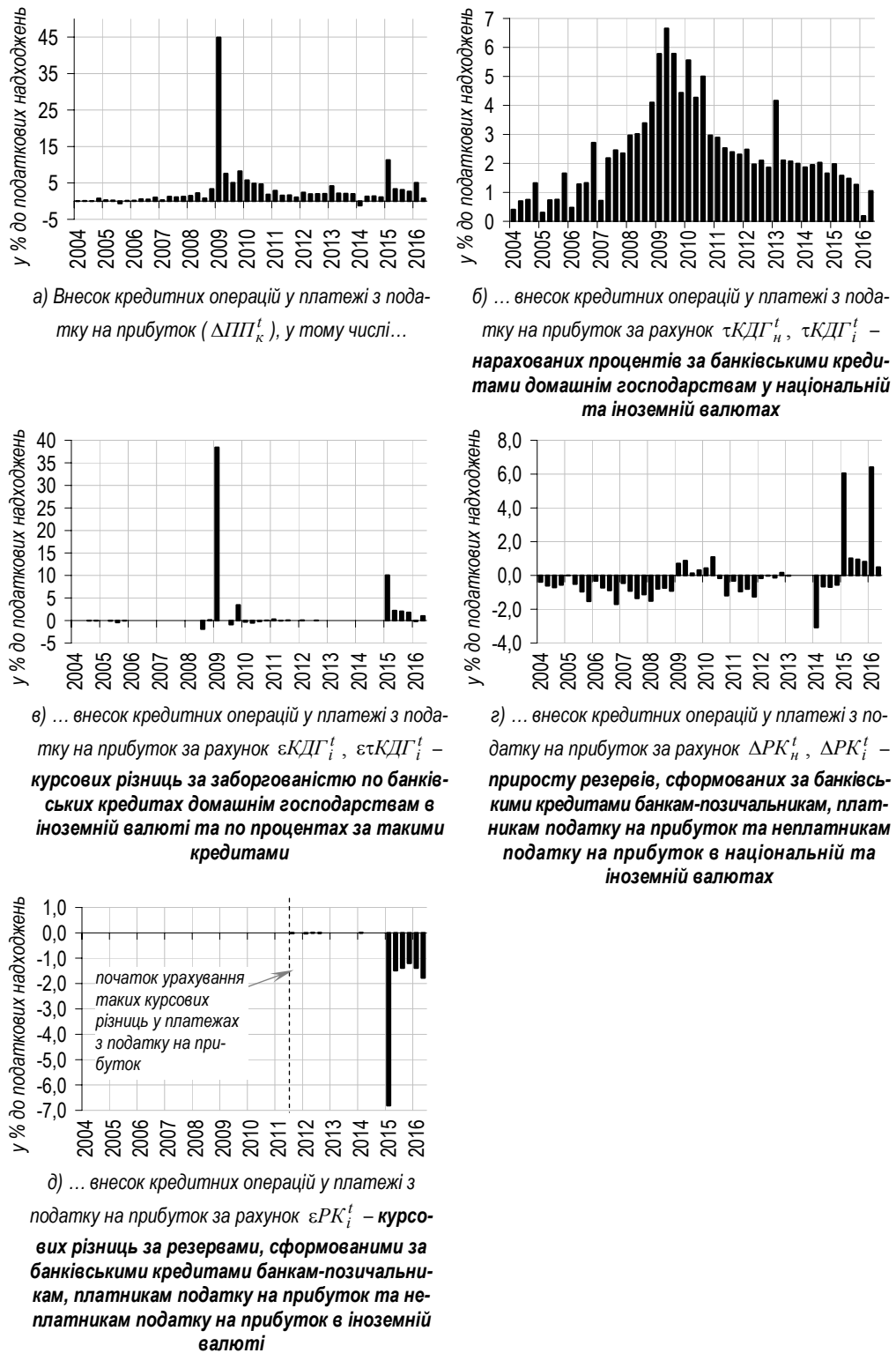

Рис. 5.9. Внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток (ΔPP_k^t) у розрізі складових фінансового результату від таких операцій (ΦP_k^t)

Джерело: складено автором.

бюджету на 1,0% – 2,2% податкових надходжень.

Третій макроекономічний показник – *приріст резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній та іноземній*

валютах (ΔPK_n^t , ΔPK_i^t), (рис. 5.9г), – мав нестабільний вплив на платежі з податку на прибуток від кредитних операцій: приносив то втрати податку на прибуток, то його надходження. При цьому такі втрати за весь період дослідження (крім I кв. 2014 р., I кв. 2015 р. та I кв. 2016 р.) не перевищували 1,7% податкових надходжень, а такі надходження – 1,1% податкових надходжень. У I кв. 2014 р. ці втрати становили 3,1% податкових надходжень, а у I кв. 2015 р. та I кв. 2016 р. ці надходження дорівнювали 6,1% податкових надходжень та 6,4% податкових надходжень, відповідно.

Четвертий макроекономічний показник – *курсові різниці за резервами, сформованими за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті* (ϵPK_i^t), – до III кв. 2011 р. не впливав на платежі з податку на прибуток від кредитних операцій, тому що до II кв. 2011 р. не визнавався у податковому обліку (рис. 5.9д). З III кв. 2011 р. по IV кв. 2014 р. втрати та додаткові надходження податку на прибуток від кредитних операцій за його рахунок становили близько 0% податкових надходжень. У I кв. 2015 р. такі втрати дорівнювали 6,8% податкових надходжень, а з II кв. 2015 р. по II кв. 2016 р. були в межах 1,2% – 1,5% податкових надходжень.

Таким чином, ретроспективний аналіз податкових надходжень і втрат бюджету від депозитних та кредитних показав, що в переважній більшості кварталів досліджуваного періоду (I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р.) депозитні операції зменшували доходи бюджету, а кредитні операції збільшували їх. Такий вплив не залежав від валюти цих операцій. Він формувався за рахунок їхнього впливу на платежі з податку на прибуток. У свою чергу, вплив депозитних операцій на платежі з податку на прибуток залежав від п'яти макроекономічних показників (із них від двох – суттєво), а вплив кредитних операцій – від чотирьох. До таких макроекономічних показників – факторів впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету належать: нараховані проценти за банківськими депозитами домашніх господарств у національній та іноземній валютах та банківськими кредитами домашнім господарствам у національній та іноземній валютах; курсові різниці за заборгованістю по таких депозитах та кредитах в іноземній валюті та по процентах за ними; прирости резервів банків, сформованих за депозитами банків у національній та іноземній валютах та кредитами банкам, суб'єктам господарювання та фізичним особам у національній та іноземній валютах; курсові різниці за такими резервами в іноземній валюті; регулярний збір до ФГВФО. Серед них нараховані проценти за банківськими депозитами домашніх господарств та банківськими кредитами домашнім господарствам визначали динаміку впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету. Курсові різниці за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті та по процентах за ними, а також курсові різниці за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті та по процентах за ними пояснювали, відповідно, найбільші втрати податку на прибуток, а отже, доходів бюджету від депозитних операцій та найбільші надходження податку на прибуток, а отже, доходів бюджету від кредитних операцій.

ВПЛИВ КУРСОВИХ РІЗНИЦЬ НА ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

У періоди різких змін офіційного валютного курсу курсові різниці⁶ чинять потужний вплив на доходи бюджету. Вони можуть стати як суттєвим джерелом наповнення бюджету, так і причиною значного зменшення його доходів, як це було в I кв. 2009 р. та I кв. 2015 р.

У I кв. 2009 р. сумарні курсові різниці від депозитних та кредитних операцій збільшили доходи бюджету на 8,2 млрд грн (рис. 6.1а), або на 16,8% податкових надходжень (рис. 6.1б), а в I кв. 2015 р. – зменшили їх на 23,4 млрд грн (рис. 6.1а), або на 20,8% податкових надходжень (рис. 6.1б). Цьому сприяло стрімке зростання офіційного курсу гривні до долара США в IV кв. 2008 р. та протягом 2014 р. (рис. 6.2).

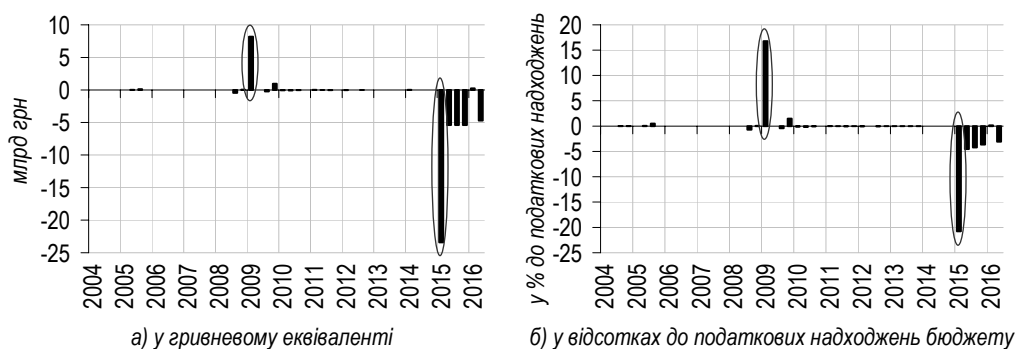

Рис. 6.1. Внесок депозитних та кредитних операцій у доходи бюджету за рахунок курсових різниць від таких операцій

Джерело: складено автором.

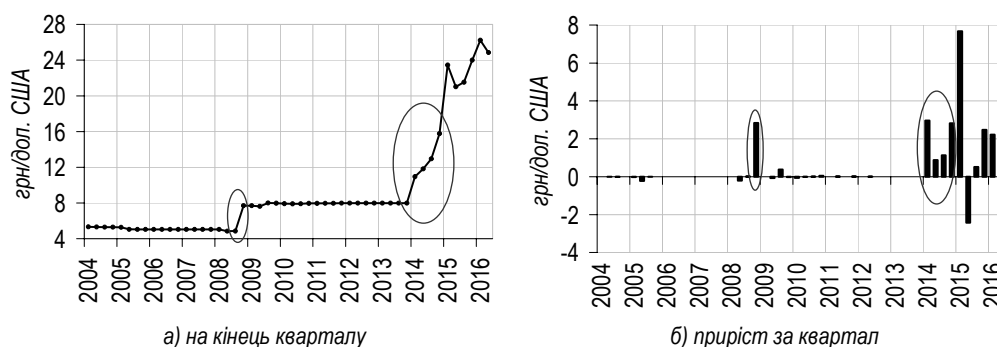

Рис. 6.2. Офіційний курс гривні до долара США

Джерело: складено автором.

Те, що для оцінки впливу курсових різниць на доходи бюджету в I кв. 2015 р. визначальним було зростання такого офіційного курсу гривні до долара США за рік, а не за квартал, як у I кв. 2009 р., пояснюється чинними у ці періоди порядками нарахування і сплати податку на прибуток. У I кв. 2009 р. діяв щоквартальний порядок нарахування і сплати податку на прибу-

⁶ Визначення курсових різниць та розрахунок чотирьох курсових різниць від депозитних та кредитних операцій наведено у Додатку Г.

ток (див. п. А.1.1 Додатка А), а в І кв. 2015 р. – *щорічний* (див. п. А.1.2 Додатка А). Тому в І кв. 2009 р. на доходи бюджету впливали курсові різниці за ІВ кв. 2008 р., а в І кв. 2015 р. – курсові різниці за 2014 р.

З рис. 6.2 видно, що в ІВ кв. 2008 р. офіційний курс гривні до долара США зріс з 4,86 грн/дол. США до 7,7 грн/дол. США, а протягом 2014 р. – з 7,99 грн/дол. США до 15,77 грн/дол. США (рис. 6.2а). Його прирости становили: у ІВ кв. 2008 р. – 2,84 грн/дол. США, у 2014 р. – 7,78 грн/дол. США (рис. 6.2б). В результаті в ці періоди виникли значні суми курсових різниць від депозитних та кредитних операцій (рис. 6.3). Вони були відносно великими для трьох із чотирьох видів таких курсових різниць (за заборгованістю по банківських *депозитах* домашніх господарств в іноземній валюті та по процентах за ними (рис. 6.3а) за заборгованістю по банківських *кредитах* домашнім господарствам в іноземній валюті та по процентах за ними (рис. 6.3в) та за *резервами*, сформованими за банківськими *кредитами* банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті (рис. 6.3є): від 4,4 млрд грн до 74,9 млрд грн, та відносно невеликими – для однієї такої курсової різниці (за *резервами*, сформованими за банківськими *депозитами* банків-вкладників в іноземній валюті (рис. 6.3д)): від 0,05 млрд грн до 0,51 млрд грн.

Курсові різниці за заборгованістю по банківських *кредитах* домашнім господарствам в іноземній валюті та по процентах за ними (рис. 6.3в) *збільшили* платежі з податку на прибуток, а отже, доходи бюджету в І кв. 2009 р. та І кв. 2015 р. (рис. 6.3г (у гривневому еквіваленті) та рис. 5.9в (у відсотках до податкових надходжень бюджету)), а інші курсові різниці (рис. 6.3а, рис. 6.3д, рис. 6.3є) *зменшили* їх (рис. 6.3б та рис. 5.8в; рис. 6.3е та рис. 5.8д; рис. 6.3ж та рис. 5.9д, відповідно). Причина такої ситуації криється в правилах податкового обліку цих курсових різниць.

Згідно з такими правилами додатні значення курсових різниць за заборгованістю по банківських *кредитах* домашнім господарствам в іноземній валюті та по процентах за ними відносяться до *доходів* банків, а отже, *збільшують фінансовий результат* від кредитних операцій (див. розділ Б.3 та рис. Б.2 Додатка Б). Додатні значення *інших* трьох курсових різниць становлять *витрати* банків, а отже, *зменшують фінансові результати* від депозитних операцій (див. розділ Б.1 та рис. Б.1 Додатка Б) та від кредитних (див. розділ Б.3 та рис. Б.2 Додатка Б).

Сумарний вплив курсових різниць від депозитних та кредитних операцій у І кв. 2009 р. та І кв. 2015 р. був протилежний: у І кв. 2009 р. – позитивний, а у І кв. 2015 р. – негативний (рис. 6.1).

Неоднозначний сумарний вплив таких курсових різниць на доходи бюджету пояснюється дією іншого фактора – співвідношення між банківськими кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті та банківськими депозитами домашніх господарств в іноземній валюті. У І кв. 2009 р., коли сумарні курсові різниці за заборгованістю по цих депозитах та кредитах та по процентах за ними збільшили доходи бюджету, залишки за такими кредитами перевищували залишки за такими депозитами, а у І кв. 2015 р., коли ці сумарні курсові різниці зменшили доходи бюджету, навпаки, залишки за такими депозитами перевищували залишки за такими кредитами (рис. 6.4).

Розділ 6. Вплив курсових різниць на доходи бюджету

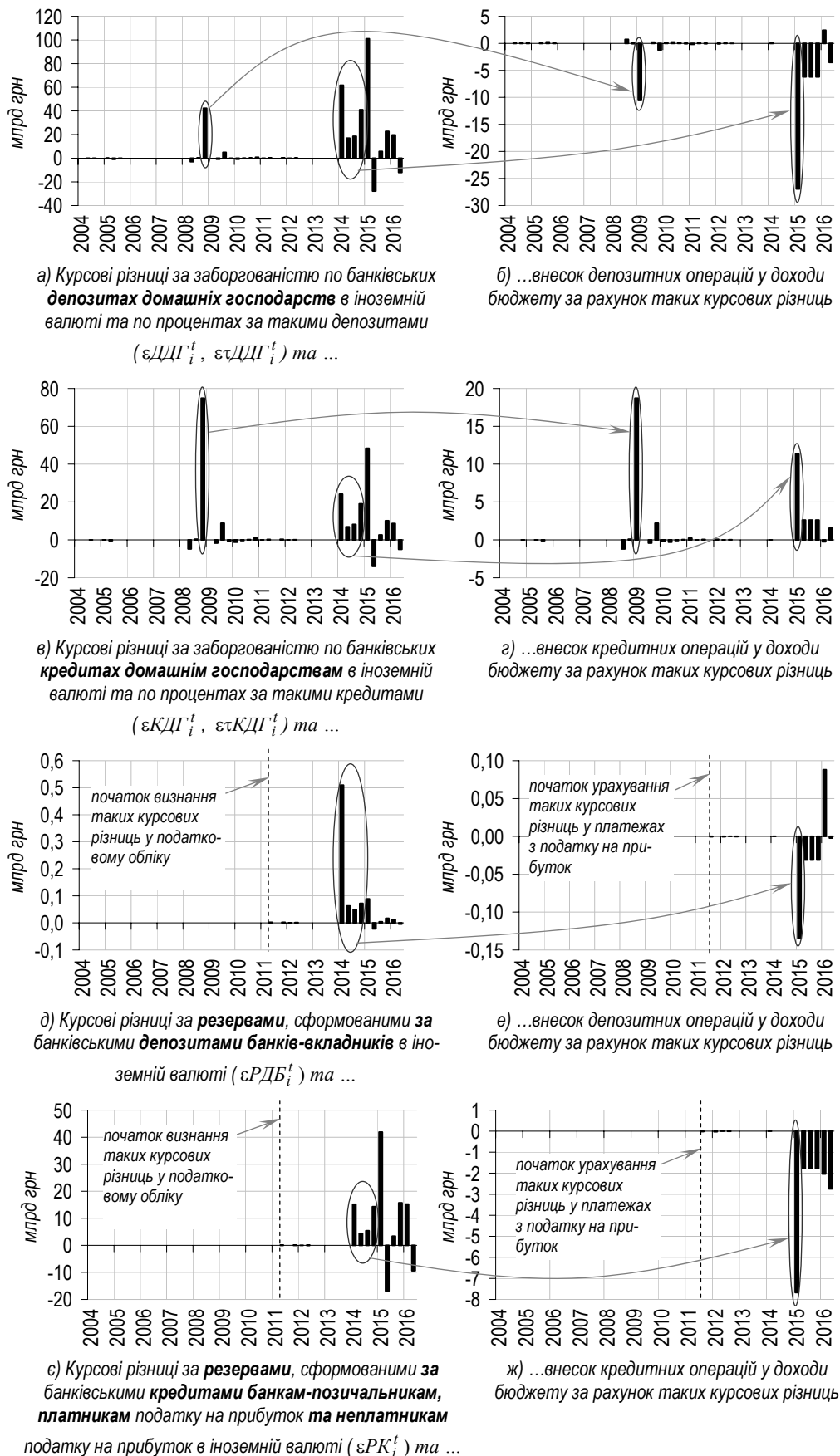

Рис. 6.3. Види курсових різниць від депозитних і кредитних операцій та їхній вплив на доходи бюджету

Джерело: складено автором.

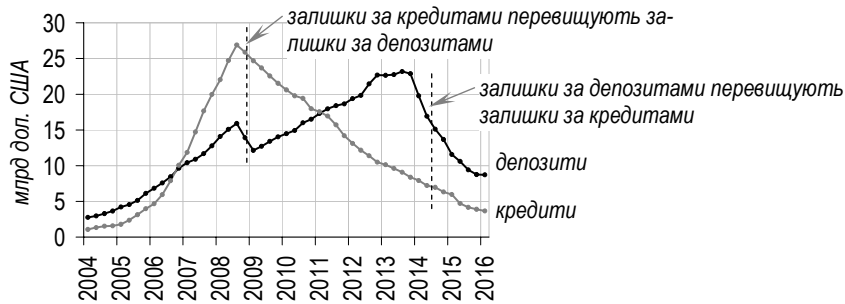

Рис. 6.4. Залишки за банківськими депозитами домашніх господарств в іноземній валюті та банківськими кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті на кінець кварталу

Джерело: складено автором.

Отже, курсові різниці від депозитних та кредитних операцій виникають у періоди різких змін офіційного курсу гривні до долара США та чинять потужний вплив на доходи бюджету. Їхній сумарний вплив неоднозначний. Він залежить від співвідношення між залишками банківських депозитів домашніх господарств в іноземній валюті та залишками банківських кредитів домашнім господарствам в іноземній валюті. При зростанні ціни долара США в гривнях сумарні курсові різниці від депозитних та кредитних операцій збільшують доходи бюджету, коли залишки за цими кредитами перевищують залишки за цими депозитами (І кв. 2009 р.), та зменшують їх, коли залишки за такими депозитами перевищують залишки за такими кредитами (І кв. 2015 р.).

ВПЛИВ НА ДОХОДИ БЮДЖЕТУ ПОРЯДКІВ НАРАХУВАННЯ І СПЛАТИ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

На обсяг платежів з податку на прибуток, а отже, на доходи бюджету впливають не тільки *кількісні* показники – нараховані проценти за банківськими депозитами домашніх господарств та банківськими кредитами домашнім господарствам; курсові різниці за заборгованістю по таких депозитах та кредитах та по процентах за ними; прирости резервів банків, сформованих за депозитами банків та кредитами банкам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток; курсові різниці за такими резервами; регулярний збір до ФГВФО (див. п. 5 та п. 6 розділу 5), – а й *якісні* показники – порядки нарахування і сплати податку на прибуток.

Вплив якісних показників на доходи бюджету оцінюється на основі формули (7.1):

$$\Pi\Pi^t = \begin{cases} \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Pi^{t-1}, & t \in \{2_04, 3_04\} \cup \{2_05, 3_05\} \cup \{2_06, 3_06\} \cup \\ & \cup \{2_07, \dots, 4_12\} \cup \{2_16, 3_16\}, \\ \alpha_{\Pi\Pi}^t \cdot \left(\frac{2}{3} \cdot \Pi^t + \Pi^{t-1} \right), & t \in \{4_04\} \cup \{4_05\} \cup \{4_06\}, \\ \frac{1}{3} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Pi^{t-1}, & t \in \{1_04\} \cup \{1_05\} \cup \{1_06\} \cup \{1_07\}, \\ \frac{11}{36} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4}) + \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Pi^{t-1}, & t \in \{1_13\}, \\ \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Pi^{t-1} + \Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4}) - \\ - \frac{8}{9} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot (\Pi^{t-6} + \Pi^{t-7} + \Pi^{t-8}) - \frac{4}{6} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot \Pi^{t-5}, & t \in \{1_14\}, \\ \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Pi^{t-1} + \Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4}) - \\ - \frac{8}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot (\Pi^{t-5} + \Pi^{t-6} + \Pi^{t-7} + \Pi^{t-8}) - \\ - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-9} \cdot (\Pi^{t-9} + \Pi^{t-10} + \Pi^{t-11} + \Pi^{t-12}), & t \in \{1_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-2} \cdot (\Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4} + \Pi^{t-5}), & t \in \{2_13\} \cup \{2_14\} \cup \{2_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-3} \cdot (\Pi^{t-3} + \Pi^{t-4} + \Pi^{t-5} + \Pi^{t-6}), & t \in \{3_13\} \cup \{3_14\} \cup \{3_15\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-4} \cdot (\Pi^{t-4} + \Pi^{t-5} + \Pi^{t-6} + \Pi^{t-7}), & t \in \{4_13\} \cup \{4_14\} \cup \{4_15\}, \\ \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Pi^{t-1} + \Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4}) - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Pi^{t-5} + \Pi^{t-6} + \Pi^{t-7} + \Pi^{t-8}) - \\ - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-9} \cdot (\Pi^{t-9} + \Pi^{t-10} + \Pi^{t-11} + \Pi^{t-12}), & t \in \{1_16\}, \\ \alpha_{\Pi\Pi}^t \cdot \Pi^{t-1} + \frac{2}{9} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^t \cdot (\Pi^{t-1} + \Pi^{t-2} + \Pi^{t-3}), & t \in \{4_16\}, \end{cases} \quad (7.1)$$

де $ПП^t$ – обсяг платежу з податку на прибуток у t -му кварталі, *грн*; α_{III}^t – нормативна ставка податку на прибуток у t -му кварталі, *коефіцієнт*; Π^t – прибуток у t -му кварталі, *грн*.

З цією метою формула (7.1) – формула розрахунку квартальних обсягів платежів з податку на прибуток за 2004–2016 рр., отримана шляхом об'єднання формул (А.8) та (А.10) (див. Додаток А), – за інших рівних умов перетворюється на формулу (7.2). “За інших рівних умов” означає, що протягом досліджуваного періоду ні ставка податку на прибуток (α_{III}^t), ні прибуток (Π^t) не впливають на обсяги платежів з податку на прибуток, тобто є незмінними ($\alpha_{III}^t = \alpha_{III}$, $\Pi^t = \Pi \ \forall t \in \{1_04, \dots, 4_16\}$).

$$ПП^t = \begin{cases} 0, & t \in \{1_16\}, \\ \frac{1}{3} \cdot \alpha_{III} \cdot \Pi, & t \in \{1_04\} \cup \{1_05\} \cup \{1_06\} \cup \{1_07\}, \\ \alpha_{III} \cdot \Pi, & t \in \{2_04, 3_04\} \cup \{2_05, 3_05\} \cup \{2_06, 3_06\} \cup \\ & \cup \{2_07, \dots, 4_12\} \cup \{2_13, \dots, 4_15\} \cup \{2_16, 3_16\}, \\ \frac{5}{3} \cdot \alpha_{III} \cdot \Pi, & t \in \{4_04\} \cup \{4_05\} \cup \{4_06\} \cup \{4_16\}, \\ 2 \cdot \alpha_{III} \cdot \Pi, & t \in \{1_13\}. \end{cases} \quad (7.2)$$

Після винесення спільного множника ($\alpha_{III} \cdot \Pi$) формула (7.2) набуває вигляду формули (7.3):

$$ПП^t = \kappa_{III}^t \cdot \alpha_{III} \cdot \Pi, \quad t \in \{1_16, \dots, 4_16\}, \quad (7.3)$$

де

$$\kappa_{III}^t = \begin{cases} 0, & t \in \{1_16\}, \\ 1/3, & t \in \{1_04\} \cup \{1_05\} \cup \{1_06\} \cup \{1_07\}, \\ 1, & t \in \{2_04, 3_04\} \cup \{2_05, 3_05\} \cup \{2_06, 3_06\} \cup \\ & \cup \{2_07, \dots, 4_12\} \cup \{2_13, \dots, 4_15\} \cup \{2_16, 3_16\}, \\ 5/3, & t \in \{4_04\} \cup \{4_05\} \cup \{4_06\} \cup \{4_16\}, \\ 2, & t \in \{1_13\}, \end{cases} \quad (7.4)$$

де κ_{III}^t – коефіцієнт впливу на доходи бюджету порядків нарахування і сплати податку на прибуток у t -му кварталі, *коефіцієнт*.

Формула (7.3) показує, наскільки повно наповнюється бюджет податком на прибуток в залежності від порядків нарахування і сплати цього податку, чинних у t -му кварталі. Мірою повноти такого наповнення є величина ($\alpha_{III} \cdot \Pi$), якій відповідає 100%. Якщо $\kappa_{III}^t = 1$, то чинні порядки нарахування і сплати податку на прибуток наповнюють бюджет податком на прибуток повною мірою – на 100%. Якщо $\kappa_{III}^t = 0$, то не наповнюють бюджет взагалі – 0%. Якщо $\kappa_{III}^t = 2$, то наповнюють його в подвійному обсязі – на 200%. Якщо $\kappa_{III}^t = 1/3$ або $\kappa_{III}^t = 5/3$, то наповнюють на третину – на 33,3% або на п'ять третіх – на 166,7%, відповідно.

З рис. 7.1 видно, що в усі квартали досліджуваного періоду, крім I кв. та IV кв. 2004 р., I кв. та IV кв. 2005 р., I кв. та IV кв. 2006 р., I кв. 2007 р., I кв. 2013 р., I кв. та IV кв. 2016 р., чинні порядки нарахування і сплати податку на прибуток передбачали наповнення бюджету цим податком повною

мірою – на 100%. У IV кв. 2004 р., IV кв. 2005 р. та IV кв. 2006 р. чинними такими порядками було закладено перенесення *двох третин* надходжень з цього податку з I кв. наступного року на IV кв. поточного звітного року. У I кв. 2013 р. при переході від щоквартальних порядків нарахування і сплати податку на прибуток до щорічного його нарахування та сплаті у вигляді щомісячних авансових внесків чинними такими порядками було передбачено стягнути цей податок в *подвійному* обсязі. У I кв. 2016 р. при поверненні до щоквартальної сплати податку на прибуток чинними порядками не було закладено надходжень з податку на прибуток. Проте у IV кв. 2016 р. ними передбачається стягнути податок на прибуток *на дві третіх більше* норми.

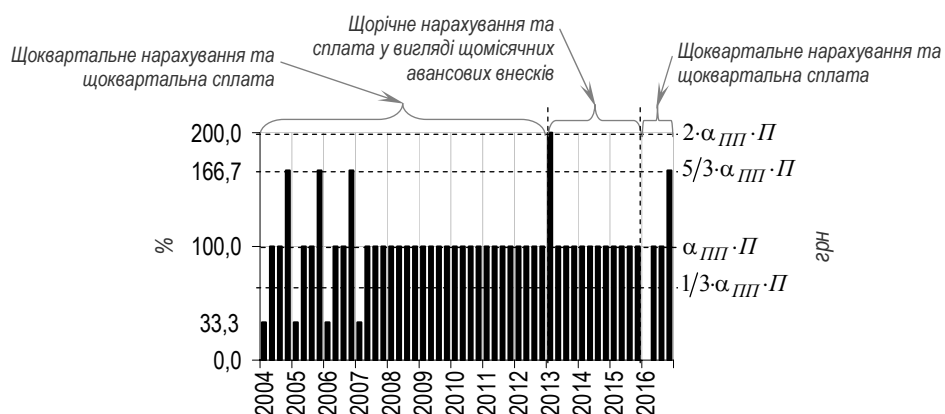

Рис. 7.1. Повнота наповнення бюджету податком на прибуток в залежності від порядків його нарахування і сплати

Джерело: складено автором.

Порядки нарахування і сплати податку на прибуток, чинні в I кв. 2016 р., не сприяли наповненню бюджету податком на прибуток взагалі, через що в I кв. 2016 р. вплив депозитних операцій на доходи бюджету став додатний, хоча в усі інші періоди дослідження був від’ємний (див. рис. 5.1).

Отже, оцінки впливу на доходи бюджету порядків нарахування і сплати податку на прибуток показали, що протягом 2004–2016 рр. такі порядки створювали умови для наповнення бюджету податком на прибуток, в основному, на 100%. В одному кварталі вони сприяли наповненню бюджету на 200% (I кв. 2013 р.), ще в одному – на 0% (I кв. 2016 р.), у чотирьох кварталах – на 33,3% (I кв. 2004 р., I кв. 2005 р., I кв. 2006 р., I кв. 2007 р.) та ще в чотирьох – на 166,7% (IV кв. 2004 р., IV кв. 2005 р., IV кв. 2006 р., IV кв. 2016 р.).

ВАЖЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМИ НАДХОДЖЕННЯМИ І ВТРАТАМИ БЮДЖЕТУ ВІД ДЕПОЗИТНИХ ТА КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Основними важелями управління податковими надходженнями та втратами бюджету від депозитних та кредитних операцій, як показав аналіз моделей впливу цих операцій на доходи бюджету (формули (2.1)-(2.5) та формули (3.1)-(3.3), відповідно), є наступні.

1. *Процентні ставки по банківських депозитах домашніх господарств у національній валюті.* Збільшення таких процентних ставок призводить до збільшення суми нарахованих процентів за такими депозитами ($\tau ДДГ_n^t$), отже, до зменшення фінансового результату від депозитних операцій (ΦP_∂^t), отже, до зменшення внеску депозитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta ПП_\partial^t$) (у загальному випадку, до збільшення втрат податку на прибуток від депозитних операцій), отже, до зменшення внеску депозитних операцій у доходи бюджету ($\Delta ДБ_\partial^t$) (у загальному випадку, до збільшення втрат бюджету від депозитних операцій).

Процентні ставки по банківських депозитах домашніх господарств у національній валюті $\uparrow \Rightarrow \tau ДДГ_n^t \uparrow \Rightarrow \Phi P_\partial^t \downarrow \Rightarrow \Delta ПП_\partial^t \downarrow \Rightarrow \Delta ДБ_\partial^t \downarrow$,

Зменшення цих процентних ставок, навпаки, зменшує суми нарахованих процентів за такими депозитами ($\tau ДДГ_n^t$), отже, збільшує фінансовий результат від депозитних операцій (ΦP_∂^t), отже, збільшує внесок депозитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta ПП_\partial^t$) (у загальному випадку, зменшує втрати податку на прибуток від депозитних операцій), отже, збільшує внесок депозитних операцій у доходи бюджету ($\Delta ДБ_\partial^t$) (у загальному випадку, зменшує втрати бюджету від депозитних операцій).

Процентні ставки по банківських депозитах домашніх господарств у національній валюті $\downarrow \Rightarrow \tau ДДГ_n^t \downarrow \Rightarrow \Phi P_\partial^t \uparrow \Rightarrow \Delta ПП_\partial^t \uparrow \Rightarrow \Delta ДБ_\partial^t \uparrow$.

2. *Процентні ставки по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті.* Їхній вплив на доходи бюджету аналогічний впливу процентних ставок по банківських депозитах домашніх господарств у національній валюті за винятком того, що їхня зміна призводить до зміни у тому самому напрямку не тільки суми нарахованих процентів за відповідними депозитами ($\tau ДДГ_i^t$), а й курсових різниць за заборгованістю по нарахованих

процентах за такими депозитами ($\varepsilon\tau\Delta\Delta\Gamma_i^t$).

Процентні ставки по банківських депозитах домашніх господарств

$$\text{в іноземній валюті} \uparrow \Rightarrow \begin{cases} \tau\Delta\Delta\Gamma_i^t \uparrow \\ \varepsilon\tau\Delta\Delta\Gamma_i^t \uparrow \end{cases} \Rightarrow \Phi P_\delta^t \downarrow \Rightarrow \Delta\text{ПП}_\delta^t \downarrow \Rightarrow \Delta\text{ДБ}_\delta^t \downarrow,$$

Процентні ставки по банківських депозитах домашніх господарств

$$\text{в іноземній валюті} \downarrow \Rightarrow \begin{cases} \tau\Delta\Delta\Gamma_i^t \downarrow \\ \varepsilon\tau\Delta\Delta\Gamma_i^t \downarrow \end{cases} \Rightarrow \Phi P_\delta^t \uparrow \Rightarrow \Delta\text{ПП}_\delta^t \uparrow \Rightarrow \Delta\text{ДБ}_\delta^t \uparrow.$$

3. *Процентні ставки по банківських кредитах домашнім господарствам у національній валюті.* Їхнє збільшення послідовно збільшує суми нарахованих процентів за такими кредитами ($\tau\text{КД}\Gamma_n^t$), фінансовий результат від кредитних операцій (ΦP_κ^t), внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta\text{ПП}_\kappa^t$) (у загальному випадку, надходження податку на прибуток від кредитних операцій), внесок таких операцій у доходи бюджету ($\Delta\text{ДБ}_\kappa^t$) (у загальному випадку, надходження бюджету від таких операцій). Їхнє зменшення, навпаки, послідовно зменшує весь цей ланцюжок.

Процентні ставки по банківських кредитах домашнім господарствам

$$\text{у національній валюті} \uparrow \Rightarrow \tau\text{КД}\Gamma_n^t \uparrow \Rightarrow \Phi P_\kappa^t \uparrow \Rightarrow \Delta\text{ПП}_\kappa^t \uparrow \Rightarrow \Delta\text{ДБ}_\kappa^t \uparrow,$$

Процентні ставки по банківських кредитах домашнім господарствам

$$\text{у національній валюті} \downarrow \Rightarrow \tau\text{КД}\Gamma_n^t \downarrow \Rightarrow \Phi P_\kappa^t \downarrow \Rightarrow \Delta\text{ПП}_\kappa^t \downarrow \Rightarrow \Delta\text{ДБ}_\kappa^t \downarrow.$$

4. *Процентні ставки по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті.* Їхній вплив на доходи бюджету аналогічний впливу процентних ставок по банківських кредитах домашнім господарствам у національній валюті за винятком того, що їхня зміна призводить до зміни у тому самому напрямку не тільки суми нарахованих процентів за відповідними кредитами ($\tau\text{КД}\Gamma_i^t$), а й курсових різниць за заборгованістю по нарахованих процентах за такими кредитами ($\varepsilon\tau\text{КД}\Gamma_i^t$).

Процентні ставки по банківських кредитах домашнім господарствам

$$\text{в іноземній валюті} \uparrow \Rightarrow \begin{cases} \tau\text{КД}\Gamma_i^t \uparrow \\ \varepsilon\tau\text{КД}\Gamma_i^t \uparrow \end{cases} \Rightarrow \Phi P_\kappa^t \uparrow \Rightarrow \Delta\text{ПП}_\kappa^t \uparrow \Rightarrow \Delta\text{ДБ}_\kappa^t \uparrow,$$

Процентні ставки по банківських кредитах домашнім господарствам

$$\text{в іноземній валюті} \downarrow \Rightarrow \begin{cases} \tau\text{КД}\Gamma_i^t \downarrow \\ \varepsilon\tau\text{КД}\Gamma_i^t \downarrow \end{cases} \Rightarrow \Phi P_\kappa^t \downarrow \Rightarrow \Delta\text{ПП}_\kappa^t \downarrow \Rightarrow \Delta\text{ДБ}_\kappa^t \downarrow.$$

5. *Офіційний валютний курс на кінець кварталу.* Зростання офіційного валютного курсу на кінець кварталу ($e_{\text{кін}}^t$) збільшує всі курсові різниці від депозитних та кредитних операцій – за заборгованістю по депозитах домашніх господарств в іноземній валюті ($\varepsilon\Delta\Delta\Gamma_i^t$), за заборгованістю по нарахованих процентах за такими депозитами ($\varepsilon\tau\Delta\Delta\Gamma_i^t$), за резервами, сформованими

за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті (εPDB_i^t), за заборгованістю по кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті (εKDG_i^t), за заборгованістю по нарахованих процентах за такими кредитами ($\varepsilon \tau KDG_i^t$), за резервами, сформованими за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток (εPK_i^t). Збільшення курсових різниць від депозитних операцій зменшує фінансовий результат від таких операцій (ΦP_o^t), отже, зменшує внесок цих операцій у платежі з податку на прибуток (ΔPPP_o^t) (збільшує втрати податку на прибуток від депозитних операцій), отже, зменшує їхній внесок у доходи бюджету (ΔDB_o^t) (збільшує втрати бюджету від депозитних операцій).

$$e_{kin}^t \uparrow \Rightarrow \begin{cases} \varepsilon DDG_i^t \uparrow \\ \varepsilon \tau DDG_i^t \uparrow \\ \varepsilon PDB_i^t \uparrow \end{cases} \Rightarrow \Phi P_o^t \downarrow \Rightarrow \Delta PPP_o^t \downarrow \Rightarrow \Delta DB_o^t \downarrow,$$

Збільшення курсових різниць від кредитних операцій або послідовно збільшує фінансовий результат від кредитних операцій (ΦP_k^t), внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток (ΔPPP_k^t) (у загальному випадку, надходження податку на прибуток від кредитних операцій), внесок таких операцій у доходи бюджету (ΔDB_k^t) (у загальному випадку, надходження бюджету від таких операцій), або послідовно зменшує їх. Перше можливе, якщо банківські кредити домашнім господарствам в іноземній валюті разом з нарахованими процентами за такими кредитами перевищують резерви, сформовані банками за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток ($KDG_i^t + \tau KDG_i^t > PK_i^t$), а друге – у протилежному випадку ($KG_i^t + \tau KDG_i^t < PK_i^t$).

$$e_{kin}^t \uparrow \Rightarrow \begin{cases} \varepsilon KDG_i^t \uparrow \\ \varepsilon \tau KDG_i^t \uparrow \\ \varepsilon PK_i^t \uparrow \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \Phi P_k^t \uparrow, \text{ якщо } KDG_i^t + \tau KDG_i^t > PK_i^t, \Rightarrow \Delta PPP_k^t \uparrow \Rightarrow \Delta DB_k^t \uparrow, \\ \Phi P_k^t \downarrow, \text{ якщо } KDG_i^t + \tau KDG_i^t < PK_i^t, \Rightarrow \Delta PPP_k^t \downarrow \Rightarrow \Delta DB_k^t \downarrow, \end{cases}$$

Сумарний внесок депозитних та кредитних операцій у доходи бюджету збільшується, якщо заборгованість по кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті разом із заборгованістю по процентах за такими кредитами перевищує заборгованість по депозитах домашніх господарств в іноземній валюті разом із заборгованістю по процентах за такими депозитами та резервами, сформованими за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті та за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток ($KDG_i^t + \tau KDG_i^t > DDG_i^t + \tau DDG_i^t + PDB_i^t + PK_i^t$), та зменшується – у протилежному випадку.

Зменшення офіційного валютного курсу на кінець кварталу (e_{kin}^t) має протилежний ефект.

$$e_{\text{кін}}^t \downarrow \Rightarrow \begin{cases} \varepsilon_{\text{ДДГ}}^t \downarrow \\ \varepsilon_{\text{τДДГ}}^t \downarrow \Rightarrow \Phi P_{\delta}^t \uparrow \Rightarrow \Delta \text{ПП}_{\delta}^t \uparrow \Rightarrow \Delta \text{ДБ}_{\delta}^t \uparrow, \\ \varepsilon_{\text{РДБ}}^t \downarrow \end{cases}$$

$$e_{\text{кін}}^t \downarrow \Rightarrow \begin{cases} \varepsilon_{\text{КДГ}}^t \downarrow \\ \varepsilon_{\text{τКДГ}}^t \downarrow \Rightarrow \begin{cases} \Phi P_{\kappa}^t \downarrow, \text{ якщо } \text{КДГ}_i^t + \tau \text{КДГ}_i^t > \text{РК}_i^t, \Rightarrow \Delta \text{ПП}_{\kappa}^t \downarrow \Rightarrow \Delta \text{ДБ}_{\kappa}^t \downarrow, \\ \Phi P_{\kappa}^t \uparrow, \text{ якщо } \text{КДГ}_i^t + \tau \text{КДГ}_i^t < \text{РК}_i^t, \Rightarrow \Delta \text{ПП}_{\kappa}^t \uparrow \Rightarrow \Delta \text{ДБ}_{\kappa}^t \uparrow, \end{cases} \\ \varepsilon_{\text{РК}}^t \downarrow \end{cases}$$

6. *Нормативна ставка податку на прибуток ($\alpha_{\text{ПП}}^t$)*. Оскільки депозитні операції впливають на платежі з податку на прибуток, в основному, негативно, а кредитні операції – в основному, позитивно, то збільшення нормативної ставки податку на прибуток збільшує негативний вплив депозитних операцій на платежі з податку на прибуток та позитивний вплив кредитних операцій на них, а зменшення її зменшує такі впливи.

7. *Нормативна ставка податку на пасивні доходи ($\alpha_{\text{ПДФОτ}}^t$)*. Збільшення цієї ставки збільшує платежі з податку на доходи фізичних осіб, а отже, доходи бюджету від депозитних операцій, а зменшення її – навпаки, зменшує їх.

$$\alpha_{\text{ПДФОτ}}^t \uparrow \rightarrow \Delta \text{ПДФО}_{\delta}^t \uparrow \rightarrow \Delta \text{ДБ}_{\delta}^t \uparrow,$$

$$\alpha_{\text{ПДФОτ}}^t \downarrow \rightarrow \Delta \text{ПДФО}_{\delta}^t \downarrow \rightarrow \Delta \text{ДБ}_{\delta}^t \downarrow.$$

8. *Нормативна ставка військового збору ($\alpha_{\text{ВЗ}}^t$)*. Її збільшення збільшує платежі з військового збору, а отже, доходи бюджету від депозитних операцій, а її зменшення – навпаки, зменшує їх.

$$\alpha_{\text{ВЗ}}^t \uparrow \rightarrow \Delta \text{ВЗ}_{\delta}^t \uparrow \rightarrow \Delta \text{ДБ}_{\delta}^t \uparrow,$$

$$\alpha_{\text{ВЗ}}^t \downarrow \rightarrow \Delta \text{ВЗ}_{\delta}^t \downarrow \rightarrow \Delta \text{ДБ}_{\delta}^t \downarrow.$$

Отже, основними важелями управління податковими надходженнями і втратами бюджету від депозитних та кредитних операцій є: процентні ставки по банківських депозитах домашніх господарств у національній та іноземній валютах; процентні ставки по банківських кредитах домашнім господарствам у таких самих валютах; офіційний валютний курс на кінець кварталу; нормативні ставки податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

Для того, щоб скласти науково обґрунтований бюджет країни, необхідно оцінити його надходження та втрати від господарської діяльності економічних агентів в умовах чинної бюджетно-податкової політики. Один із підходів до такого оцінювання ґрунтується на податковому обліку господарських операцій економічних агентів.

У науковій доповіді в межах цього підходу досліджено вплив на доходи бюджету двох видів господарських операцій – депозитних та кредитних: оцінено та проаналізовано квартальні податкові надходження та втрати бюджету від таких операцій за 2004 р. – II кв. 2016 р., визначено фактори впливу на ці надходження і втрати та важелі управління ними.

Суть застосованого підходу полягає в тому, щоб за узагальненими формулами податкових платежів, які спричиняються господарськими операціями, обчислити внески цих операцій у такі платежі. Додатня величина внеску свідчить про надходження бюджету з такого податку в обсязі абсолютної величини внеску, від’ємне – про втрати бюджету з цього податку в обсязі такої величини, а нуль – про відсутність впливу господарської операції на доходи бюджету з цього податку. Сума внесків усіх господарських операцій у платежі з усіх податків, якими господарські операції обкладаються, становить податкові надходження, які фактично отримує бюджет від господарської діяльності економічних агентів.

Величина внеску окремої господарської операції у платежі з окремого податку може перевищувати величину фактичних податкових надходжень бюджету від господарської діяльності економічних агентів. Представлення таких фактичних податкових надходжень у вигляді суми внесків окремих господарських операцій у платежі з окремих податків є умовним, оскільки деякі податки, наприклад, податок на прибуток, не сплачуються з кожної господарської операції економічних агентів, а сплачуються за підсумками всієї господарської діяльності економічних агентів. Мета такого представлення – визначити роль господарських операцій у формуванні доходів бюджету, виявити фактори впливу на податкові надходження і втрати бюджету від окремих господарських операцій та з’ясувати важелі управління такими надходженнями і втратами разом з механізмом дії цих важелів.

Під депозитними операціями в науковій доповіді розуміються операції, які включають отримання банками-резидентами грошових коштів від суб’єктів господарювання – резидентів (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців), фізичних осіб – резидентів та інших банків-резидентів на депозити у національній та іноземній валютах, повернення цих коштів, нарахування і сплату процентів за такими депозитами, а під кредитними операціями – операції, які охоплюють надання банками-резидентами грошових коштів суб’єктам господарювання – резидентам, фізичним особам – резидентам та іншим банкам-резидентам у кредит у національній та іноземній валютах, повернення цих коштів, нарахування і сплату процентів за такими кредитами. Депозитні та кредитні операції за участю Національного банку України, органів загального державного управління та нерезидентів не розглядаються. Також поза розглядом залишаються депозитні та кредитні операції кредит-

них спілок, пов'язані, відповідно, із залученням грошових коштів від фізичних осіб на депозити та наданням грошових коштів фізичним особам у кредит, а також поверненням таких грошових коштів, нарахуванням і сплатою процентів за їх використання.

Аналіз податкового законодавства України щодо податкового обліку депозитних та кредитних операцій показав, що депозитні операції обкладаються трьома податками: податком на прибуток, податком на доходи фізичних осіб та військовим збором, а кредитні – одним – податком на прибуток.

Кількісне оцінювання впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету проведено за допомогою двох математичних моделей – моделі впливу депозитних операцій на доходи бюджету та моделі впливу кредитних операцій на доходи бюджету. Перша модель являють собою систему п'яти лінійних рівнянь: рівняння внеску депозитних операцій у доходи бюджету, рівнянь внеску депозитних операцій у платежі з трьох податків – податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб та військового збору, рівняння фінансового результату від депозитних операцій. Друга модель є системою трьох лінійних рівнянь: рівняння внеску кредитних операцій у доходи бюджету, рівняння внеску кредитних операцій у платежі з податку на прибуток, рівняння фінансового результату від кредитних операцій. Рівняння внеску депозитних та кредитних операцій у податкові платежі побудовано шляхом формалізації чинних у 2004 р. – II кв. 2016 р. порядків нарахування і сплати відповідних податків, а рівняння фінансових результатів від цих операцій – шляхом формалізації чинних у такі періоди порядків податкового обліку відповідних доходів і витрат учасників цих операцій. Системи лінійних рівнянь розв'язано методом підстановки в програмі Microsoft Office Excel.

За результатами кількісного оцінювання впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету в 2004 р. – II кв. 2016 р. складено квартальні матриці внесків цих операцій у податкові платежі, або, іншими словами, квартальні матриці податкових надходжень та втрат бюджету від цих операцій. Матриці показують роль депозитних та кредитних операцій у наповненні бюджету податковими платежами. Вони демонструють суми податкових надходжень або втрат, які щоквартально мав бюджет у 2004 р. – II кв. 2016 р. як окремо з кожного податку (податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб та військового збору) від кожної господарської операції (депозитної, кредитної), так і разом з цих податків від таких господарських операцій, а також у розрізах таких податків та таких господарських операцій.

Ретроспективний аналіз податкових надходжень та втрат бюджету від депозитних та кредитних операцій за 2004 р. – II кв. 2016 р. показав, що депозитні операції впливали на доходи бюджету, в основному, негативно – зменшували їх, а кредитні операції – в основному, позитивно – збільшували їх. Характер впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету не залежав від валюти операцій. Він формувався за рахунок їхнього впливу на платежі з податку на прибуток. Вплив депозитних операцій на доходи бюджету залежав від п'яти факторів: 1) нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств у національній та іноземній валютах; 2) курсових різниць за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті та по процентах за ними; 3) приросту резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній та іноземній валютах; 4) курсових різниць за такими резервами, сформованими в іноземній ва-

люті; 5) витрат банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів (з IV кв. 2015 р. – за депозитами домашніх господарств) у національній та іноземній валютах. Перші два фактори впливали на доходи бюджету суттєво, інші – несуттєво. Вплив кредитних операцій на доходи бюджету залежав від чотирьох факторів: 1) нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам у національній та іноземній валютах; 2) курсових різниць за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті та по процентах за ними; 3) приросту резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам цього податку в національній та іноземній валютах; 4) курсових різниць за такими резервами, сформованими в іноземній валюті. Всі фактори впливали на доходи бюджету рівнозначно. Нараховані проценти за депозитами та кредитами визначали динаміку впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету. Курсові різниці за такими депозитами та кредитами в іноземній валюті пояснювали, відповідно, найбільші втрати доходів бюджету від депозитних операцій та найбільші надходження бюджету від кредитних операцій.

Детальний аналіз впливу курсових різниць від депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету показав, що в періоди різких змін офіційного курсу гривні до долара США він був потужний, але неоднозначний. При зростанні ціни долара США у гривнях сумарні курсові різниці від таких операцій збільшували доходи бюджету у випадку, коли залишки за кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті перевищували залишки за депозитами домашніх господарств в іноземній валюті (I кв. 2009 р.), та зменшували їх у випадку, коли залишки за такими депозитами перевищували залишки за такими кредитами (I кв. 2015 р.).

Детальний аналіз впливу на доходи бюджету порядків нарахування і сплати податку на прибуток, чинних у 2004 р. – II кв. 2016 р., показав, що, в основному, ці порядки створювали умови для наповнення бюджету податком на прибуток на 100%. В окремі періоди вони сприяли наповненню бюджету на 200% (I кв. 2013 р., при переході від щоквартальних порядків нарахування і сплати податку на прибуток до щорічного його нарахування та сплаті у вигляді щомісячних авансових внесків), на 166,7% (IV кв. 2004 р., IV кв. 2005 р., IV кв. 2006 р., IV кв. 2016 р.), на 33,3% (I кв. 2004 р., I кв. 2005 р., I кв. 2006 р., I кв. 2007 р.), а в окремі періоди взагалі не сприяли його наповненню (0%) (I кв. 2016 р., при поверненні до щоквартальної сплати податку на прибуток).

Досліджені фактори впливу депозитних та кредитних операцій на доходи бюджету показали, що основними важелями управління податковими надходженнями та втратами бюджету від цих операцій є: процентні ставки по банківських депозитах домашніх господарств у національній та іноземній валютах; процентні ставки по банківських кредитах домашнім господарствам у національній та іноземній валютах; офіційний валютний курс на кінець кварталу, а також нормативні ставки податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

Подальше дослідження інших господарських операцій економічних агентів на предмет їхнього впливу на доходи бюджету визначить їхню роль у формуванні доходів бюджету. Це дозволить створити потужний інструментарій аналізу джерел формування таких доходів – матриці надходжень і втрат бюджету від господарських операцій економічних агентів.

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>.
2. Бюлетень Національного банку України [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.
3. Вісник Національного банку України [Електронний ресурс]. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=71014.
4. Власова О.Є. Конспект лекцій з дисципліни “Податковий облік і звітність” (для студентів освітньокваліфікаційного рівня підготовки “спеціаліст”, денної та заочної форм навчання за спеціальністю 7.03050901 – Облік і аудит) / О.Є.Власова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М.Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2016. – 160 с. [Електронний ресурс]. – Доступний з : http://eprints.kname.edu.ua/42832/1/117Л_КОНСПЕКТ_ЛЕКЦІЙ_изд_2014_сокращен.pdf.
5. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
6. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 24.12.2002 р. № 349-IV [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/349-15>.
7. Закон України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи” від 28.12.2014 р. № 71-VIII [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.
8. Закон України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо пасивних доходів” від 04.07.2014 р. № 1588-VII [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1588-18>.
9. Закон України “Про Державний бюджет України на 2004 рік” від 27.11.2003 р. № 3235-IV [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1344-15>.
10. Закон України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” від 23.12.2004 р. № 2285-IV [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2285-15>.
11. Закон України “Про Державний бюджет України на 2006 рік” від 20.12.2005 р. № 3235-IV [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3235-15>.
12. Закон України “Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні” від 27.03.2014 р. № 1166-VII [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1166-18>.
13. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/334/94-вр>.

14. Закон України “Про порядок погашення зобов’язань платників податків перед бюджетними та державними цільовими фондами” від 21.12.2000 р. № 2181-III [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2181-14>.

15. Закон України “Про систему оподаткування” від 25.06.1991 р. № 1251-XII [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1251-12>.

16. Закон України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>.

17. Закон України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2740-14/ed20140420>.

18. Звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2012 рік [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2012 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>.

19. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ “Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України” від 15.09.2004 р. № 435 (реєстр. № 1302/9901 від 12.10.2004 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1302-04>.

20. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ “Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України” від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0048-08>.

21. Криштоф О. Валютні депозити відображаємо в обліку // Дебет-Кредит. – 12.06.2006 р. – № 24 [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://dtkt.com.ua/show/1cid02560.html>.

22. Лист ДПАУ від 17.01.2005 р. № 747/7/15-1117 “Про надання роз’яснення” [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.buhgalteria.com.ua/Hit.html?id=2012>.

23. Лист ДФСУ від 29.01.2015 р. № 2707/7/99-99-19-02-01-17 “Про звітність з податку на прибуток підприємств, сплату авансових внесків з цього податку у 2015 році та інші актуальні питання” [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/zagalnoderjavni-podatki/podatok-na-pributok-pidpri/listi-dps/181299.html>.

24. Лист ДФСУ від 18.01.2016 р. № 1626/7/99-99-19-02-02-17 “Про зміни в оподаткуванні податком на прибуток підприємств у 2016 році” [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/zagalnoderjavni-podatki/podatok-na-pributok-pidpri/listi-dps/print-232638.html>.

25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів” [Електронний ресурс]. – Доступний з : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_022.

26. Податкова декларація з податку на прибуток банку, затверджена наказом МДЗУ від 06.02.2014 р. № 121 “Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток банку” (реєстр. № 296/25073 від 14.02.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0296-14>.

27. Податкова декларація з податку на прибуток підприємства, затверджена наказом МДЗУ від 30.12.2013 р. № 872 “Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства” (реєстр. № 103/24880 від 20.01.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0103-14>.

28. Податкова декларація з податку на прибуток підприємства, затверджена наказом МФУ від 20.10.2015 р. № 897 “Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства” (реєстр. № 1415/27860 від 11.11.2015 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15/paran11#n11>.

29. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затверджений наказом МФУ від 29.11.1999 р. № 290 (реєстр. № 860/4153 від 14.12.1999 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджене наказом МФУ від 31.12.1999 р. № 318 (реєстр. № 27/4248 від 19.01.2000 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затверджене наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.

33. Положення про порядок розрахунку, нарахування і сплати зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджене рішенням ФГВФО “Про затвердження Положення про порядок розрахунку, нарахування і сплати зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб” від 02.07.2012 р. № 1 (реєстр. № 1273/21585 від 27.07.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1273-12>.

34. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління НБУ “Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями” від 25.01.2012 р. № 23 (реєстр. № 231/20544 від 15.02.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

35. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, затверджене постановою Правління НБУ “Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків” від 06.07.2000 р. № 279 (реєстр.

№ 474/4695 від 03.08.2000 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00>.

36. Порядок складання декларації з податку на прибуток підприємства, затверджений наказом ДПАУ від 29.03.2003 р. № 143 “Про затвердження форми декларації з податку на прибуток підприємства та Порядку її складання” (реєстр. № 271/7592 від 08.04.2003 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0271-03>.

37. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (реєстр. № 583/7904 від 11.07.2003 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0583-03>.

38. Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2013 рік [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2013 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>.

39. Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2014 рік [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2014 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>.

40. Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2015 рік [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2015 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>.

41. Рішення ФГВФО “Про внесення змін до Положення про порядок розрахунку, нарахування і сплати зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб” від 21.09.2015 р. № 176 (реєстр. № 1201/27646 від 06.10.2015 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1201-15/paran2#n2>.

42. Рішення ФГВФО “Про встановлення диференційованого збору до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб” від 29.03.2013 р. № 21 (реєстр. № 631/23163 від 18.04.2013 р.) [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0631-13>.

43. Семенченко Т. Вплив зміни валютних курсів в оподаткуванні операцій із розрахунками в іноземній валюті [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.ug.com.ua/ukr/articles?iid=93>.

44. Узагальнююча податкова консультація щодо особливостей подання декларацій з податку на прибуток та сплати податку у 2013 році, затверджена наказом ДПСУ від 21.12.2012 р. № 1171 [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/nakazi/62201.html>.

45. Указ Президента України “Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб’єктів малого підприємництва” від 03.07.1998 р. № 727/98 [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/727/98>.

ВНЕСКИ ДЕПОЗИТНИХ ТА КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У ПЛАТЕЖІ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

А.1. Формула квартального платежу з податку на прибуток за 2004 р. – II кв. 2016 р.

Податковим законодавством України в частині оподаткування прибутку підприємств встановлюється *спосіб розрахунку* податку на прибуток, *порядок його нарахування* (період, за який податок нараховується – квартал, півроку, три квартали, рік тощо; періодичність нарахування – раз на квартал, на рік тощо) та *порядок його сплати* (сума нарахованого податку на прибуток, яка підлягає сплаті; періодичність сплати – щомісячно, щоквартально, щорічно тощо; строки сплати).

Задача полягає в тому, щоб на основі аналізу способу розрахунку податку на прибуток, порядків його нарахування та сплати, чинних для кожного кварталу 2004 р. – II кв. 2016 р., вивести формулу квартального платежу з податку на прибуток за період з 2004 р. по II кв. 2016 р.

Відповідно до податкового законодавства, податок на прибуток розраховується як добуток двох множників: ставки податку на прибуток та бази оподаткування – прибутку.⁷

Аналіз податкового законодавства показав, що протягом 2004 р. – II кв. 2016 р. діяли різні порядки нарахування та сплати податку на прибуток. В залежності від них період 2004 р. – II кв. 2016 р. можна поділити на три підперіоди: 2004–2012 рр., 2013–2015 рр. та I кв. – II кв. 2016 р.

Для кожного підперіоду виведемо формулу платежу з податку на прибуток, які об'єднаємо в одну.

Позначимо квартал літерою t . Тоді $ПП^t$ позначає обсяг платежу з податку на прибуток у t -му кварталі, $грн$; α_{III}^t – нормативну ставку податку на прибуток у t -му кварталі, *коефіцієнт*; $П^t$ – прибуток у t -му кварталі, *грн*.

Нормативна ставка податку на прибуток (α_{III}^t) протягом досліджуваного періоду змінювалась і становила:

$$\begin{aligned} &\text{з I кв. 1995 р. по IV кв. 2003 р.} - 30\%^8 \left(\alpha_{III}^{1,95} = \dots = \alpha_{III}^{4,03} = 0.30 \right), \\ &\text{з I кв. 2004 р. по I кв. 2011 р.} - 25\%^9 \left(\alpha_{III}^{1,04} = \dots = \alpha_{III}^{1,11} = 0.25 \right), \\ &\text{з II кв. по IV кв. 2011 р.} - 23\%^{10} \left(\alpha_{III}^{2,11} = \alpha_{III}^{3,11} = \alpha_{III}^{4,11} = 0.23 \right), \\ &\text{з I кв. по IV кв. 2012 р.} - 21\%^{11} \left(\alpha_{III}^{1,12} = \alpha_{III}^{2,12} = \alpha_{III}^{3,12} = \alpha_{III}^{4,12} = 0.21 \right), \end{aligned}$$

⁷ Ст. 16.2 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); ст. 149.1, ст. 152.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 134.1.1, ст. 135.1, ст. 137.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

⁸ Ст. 4.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 1995 р. до 1 липня 1997 р.); ст. 10.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 липня 1997 р. до 1 січня 2004 р.).

⁹ Ст. 10.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.).

¹⁰ П. 10 підр. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2012 р.).

¹¹ П. 10 підр. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2012 р. до 1 січня 2013 р.).

з I кв. по IV кв. 2013 р. – 19%¹² ($\alpha_{III}^{1,13} = \alpha_{III}^{2,13} = \alpha_{III}^{3,13} = \alpha_{III}^{4,13} = 0.19$),
з I кв. 2014 р. по I кв. 2016 р. – 18%¹³ ($\alpha_{III}^{1,14} = \dots = \alpha_{III}^{1,16} = 0.18$).

А.1.1. Формула квартального платежу з податку на прибуток за 2004–2012 рр.

З 2003 р. по 2012 р. податок на прибуток *нараховувався щоквартально* нарастаючим підсумком з початку звітного календарного року¹⁴. Тобто у I кв. – за I кв. звітного року, у II кв. – за півроку (з I кв. по II кв.), у III кв. – за три квартали (з I кв. по III кв.), у IV кв. – за рік (з I кв. по IV кв.). Він *сплачувався також щоквартально*, у кварталі, наступному за звітним періодом,¹⁵ в обсязі, що дорівнював сумі податку на прибуток, нарахованого за звітний період, зменшений на суми податку на прибуток, сплачені за попередні звітні періоди звітного календарного року. Виняток – порядки нарахування та сплати податку на прибуток у 2003–2006 рр. та 2011 р.

У 2003–2006 рр., крім квартальних звітних податкових періодів, додатково був уведений місячний звітний податковий період – за одинадцять місяців звітного року¹⁶ (а у 2003 р. ще й за січень 2003 р.). Податок на прибуток нараховувався за одинадцять місяців відповідного календарного року нарастаючим підсумком з початку цього року та сплачувався у наступному за звітним періодом місяці – грудні.¹⁷

У 2011 р., крім квартальних звітних податкових періодів, ніяких інших не було. Але змінився *період* нарахування податку на прибуток *наростаючим підсумком*. Він стиснувся з року до трьох кварталів і розпочався з II кв. 2011 р. Тобто у I кв. 2011 р. податок на прибуток нараховувався за I кв. 2011 р., у II кв. 2011 р. – за II кв. 2011 р., у III кв. 2011 р. – за півроку (з II кв. по III кв. 2011 р.), у IV кв. 2011 р. – за три квартали (з II кв. по IV кв. 2011 р.)¹⁸. Фактично, це означало: у I кв. 2011 р. закінчився “річний” податковий період, що розпочався з початку календарного 2011 р. згідно з Законом України “Про оподаткування прибутку підприємств”, а у II кв. 2011 р., із

¹² П. 10 підр. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2013 р. до 1 січня 2014 р.).

¹³ П. 10 підр. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2014 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 136.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакції, чинній з 1 січня 2015 р.).

¹⁴ Ст. 11.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.) та п. 1.5 Порядку складання декларації з податку на прибуток підприємства, затвердженого наказом ДПАУ від 29.03.2003 р. № 143 (реєстр. № 271/7592 від 08.04.2003 р.); ст. 152.9 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2013 р.).

¹⁵ Ст. 16.4 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.) та підпункт “б” п. 4.1.4, п. 5.3.1 Закону України “Про порядок погашення зобов’язань платників податків перед бюджетними та державними цільовими фондами” від 21.12.2000 р. № 2181-III; ст. 49.18.2, ст. 49.19, ст. 57.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2013 р.).

¹⁶ П. 14 р. II Перехідних положень Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 24.12.2002 р. № 349-IV; ст. 83 Закону України “Про Державний бюджет України на 2004 рік” від 27.11.2003 р. № 3235-IV; ст. 96 Закону України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” від 23.12.2004 р. № 2285-IV; ст. 69 Закону України “Про Державний бюджет України на 2006 рік” від 20.12.2005 р. № 3235-IV.

¹⁷ Підпункт “а” п. 4.1.4, п. 5.3.1 Закону України “Про порядок погашення зобов’язань платників податків перед бюджетними та державними цільовими фондами” від 21.12.2000 р. № 2181-III.

¹⁸ П. 2 підр. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

введенням в дію розділу III “Податок на прибуток підприємств” Податкового кодексу України, розпочався новий “річний” податковий період, який закінчився із закінченням календарного 2011 р. Порядок сплати податку на прибуток змінився у відповідності з порядком його нарахування.

Виведемо формули щоквартальних платежів з податку на прибуток для 2008 р., 2004 р. та 2011 р. та узагальнимо їх на весь період з 2004 р. по 2012 р., враховуючи, що формули, виведені для 2008 р., справедливі для 2007 р., 2009 р., 2010 р. та 2012 р., а виведені для 2004 р., – для 2005 р. та 2006 р.

У II кв. 2008 р. обсяг платежу з податку на прибуток дорівнював сумі податку на прибуток, нарахованого за I кв. 2008 р. $(\alpha_{III}^{1-08} \cdot \Pi^{1-08})$:

$$\Pi\Pi^{2-08} = \alpha_{III}^{1-08} \cdot \Pi^{1-08};$$

у III кв. 2008 р. – сумі податку на прибуток, нарахованого у II кв. 2008 р. за півроку (з I кв. по II кв. 2008 р.) $(\alpha_{III}^{2-04} \cdot (\Pi^{1-04} + \Pi^{2-04}))$, зменшеній на суму податку на прибуток, сплачену в II кв. 2008 р. $(\Pi\Pi^{2-08})$ $(\alpha_{III}^{1-08} = \alpha_{III}^{2-08})$:

$$\begin{aligned} \Pi\Pi^{3-08} &= \alpha_{III}^{2-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08}) - \Pi\Pi^{2-08} = \\ &= \alpha_{III}^{2-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08}) - \alpha_{III}^{1-08} \cdot \Pi^{1-08} = \\ &= \alpha_{III}^{2-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08}) - \alpha_{III}^{2-08} \cdot \Pi^{1-08} = \\ &= \alpha_{III}^{2-08} \cdot \Pi^{2-08}; \end{aligned}$$

у IV кв. 2008 р. – сумі податку на прибуток, нарахованого у III кв. 2008 р. за три квартали 2008 р. (з I кв. по III кв.) $(\alpha_{III}^{3-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08} + \Pi^{3-08}))$, зменшеній на суми податку на прибуток, сплачені у II кв. 2008 р. $(\Pi\Pi^{2-08})$ та III кв. 2008 р. $(\Pi\Pi^{3-08})$ $(\alpha_{III}^{1-08} = \alpha_{III}^{2-08} = \alpha_{III}^{3-08})$:

$$\begin{aligned} \Pi\Pi^{4-08} &= \alpha_{III}^{3-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08} + \Pi^{3-08}) - \Pi\Pi^{2-08} - \Pi\Pi^{3-08} = \\ &= \alpha_{III}^{3-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08} + \Pi^{3-08}) - \alpha_{III}^{1-08} \cdot \Pi^{1-08} - \alpha_{III}^{2-08} \cdot \Pi^{2-08} = \\ &= \alpha_{III}^{3-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08} + \Pi^{3-08}) - \alpha_{III}^{3-08} \cdot \Pi^{1-08} - \alpha_{III}^{3-08} \cdot \Pi^{2-08} = \\ &= \alpha_{III}^{3-08} \cdot \Pi^{3-08}; \end{aligned}$$

у I кв. 2009 р. – сумі податку на прибуток, нарахованого у IV кв. 2008 р. за 2008 рік (з I кв. по IV кв. 2008 р.) $(\alpha_{III}^{4-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08} + \Pi^{3-08} + \Pi^{4-08}))$, зменшеній на суми податку на прибуток, сплачені в II кв. 2008 р. $(\Pi\Pi^{2-08})$, III кв. 2008 р. $(\Pi\Pi^{3-08})$ та IV кв. 2008 р. $(\Pi\Pi^{4-08})$ $(\alpha_{III}^{1-08} = \alpha_{III}^{2-08} = \alpha_{III}^{3-08} = \alpha_{III}^{4-08})$:

$$\begin{aligned} \Pi\Pi^{1-09} &= \alpha_{III}^{4-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08} + \Pi^{3-08} + \Pi^{4-08}) - \Pi\Pi^{2-08} - \Pi\Pi^{3-08} - \Pi\Pi^{4-08} = \\ &= \alpha_{III}^{4-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08} + \Pi^{3-08} + \Pi^{4-08}) - \alpha_{III}^{1-08} \cdot \Pi^{1-08} - \alpha_{III}^{2-08} \cdot \Pi^{2-08} - \\ &\quad - \alpha_{III}^{3-08} \cdot \Pi^{3-08} = \\ &= \alpha_{III}^{4-08} \cdot (\Pi^{1-08} + \Pi^{2-08} + \Pi^{3-08} + \Pi^{4-08}) - \alpha_{III}^{4-08} \cdot \Pi^{1-08} - \alpha_{III}^{4-08} \cdot \Pi^{2-08} - \\ &\quad - \alpha_{III}^{4-08} \cdot \Pi^{3-08} = \\ &= \alpha_{III}^{4-08} \cdot \Pi^{4-08}. \end{aligned}$$

Розрахунки платежів з податку на прибуток, сплачених за звітні податкові періоди 2008 р., можна узагальнити формулою (А.1)). Ця формула також справедлива для платежів з податку на прибуток, сплачених за звітні податкові періоди 2007 р., 2009 р., 2010 р. та 2012 р. Таким чином, вона застосовується для $t \in \{2_{-07}, \dots, 1_{-11}\} \cup \{2_{-12}, 3_{-12}, 4_{-12}\}$.

$$ППП^t = \alpha_{III}^{t-1} \cdot П^{t-1}. \quad (A.1)$$

У II кв. – III кв. 2004 р. ($t \in \{2_{-04}, 3_{-04}\}$) обсяги платежів з податку на прибуток розраховувалися за формулою (A.1) ($\alpha_{III}^{1_{-04}} = \alpha_{III}^{2_{-04}}$):

$$ППП^{2_{-04}} = \alpha_{III}^{1_{-04}} \cdot П^{1_{-04}},$$

$$ППП^{3_{-04}} = \alpha_{III}^{2_{-04}} \cdot П^{2_{-04}}.$$

У IV кв. 2004 р. сплачувався *щоквартальний* платіж з податку на прибуток в обсязі, розрахованому за формулою (A.1) ($\alpha_{III}^{3_{-04}} \cdot П^{3_{-04}}$), та *місячний* платіж з податку на прибуток.

Такий місячний платіж дорівнював сумі податку на прибуток, нарахованого у IV кв. 2004 р. за одинадцять місяців 2004 р. ($\alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot \left(П^{1_{-04}} + П^{2_{-04}} + П^{3_{-04}} + \frac{2}{3} \cdot П^{4_{-04}} \right)$) (припускаємо, що прибуток за жовтень–листопад 2004 р. становив дві третини прибутку за четвертий квартал 2004 р.), зменшеній на суми податку на прибуток, сплачені у II кв. 2004 р. ($ППП^{2_{-04}}$), III кв. 2004 р. ($ППП^{3_{-04}}$) та у IV кв. 2004 р. ($\alpha_{III}^{3_{-04}} \cdot П^{3_{-04}}$) ($\alpha_{III}^{1_{-04}} = \alpha_{III}^{2_{-04}} = \alpha_{III}^{3_{-04}} = \alpha_{III}^{4_{-04}}$):

$$\begin{aligned} & \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot \left(П^{1_{-04}} + П^{2_{-04}} + П^{3_{-04}} + \frac{2}{3} \cdot П^{4_{-04}} \right) - PPP^{2_{-04}} - PPP^{3_{-04}} - \alpha_{III}^{3_{-04}} \cdot П^{3_{-04}} = \\ & = \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot \left(П^{1_{-04}} + П^{2_{-04}} + П^{3_{-04}} + \frac{2}{3} \cdot П^{4_{-04}} \right) - \alpha_{III}^{1_{-04}} \cdot П^{1_{-04}} - \alpha_{III}^{2_{-04}} \cdot П^{2_{-04}} - \\ & - \alpha_{III}^{3_{-04}} \cdot П^{3_{-04}} = \\ & = \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot \left(П^{1_{-04}} + П^{2_{-04}} + П^{3_{-04}} + \frac{2}{3} \cdot П^{4_{-04}} \right) - \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot П^{1_{-04}} - \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot П^{2_{-04}} - \\ & - \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot П^{3_{-04}} = \\ & = \frac{2}{3} \cdot \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot П^{4_{-04}}. \end{aligned}$$

Отже, у IV кв. 2004 р. загальний *квартальний* обсяг платежу з податку на прибуток дорівнював сумі щоквартального ($\alpha_{III}^{3_{-04}} \cdot П^{3_{-04}}$) та місячного ($\frac{2}{3} \cdot \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot П^{4_{-04}}$) платежів з податку на прибуток, сплачених у цьому кварталі:

$$\begin{aligned} PPP^{4_{-04}} &= \alpha_{III}^{3_{-04}} \cdot П^{3_{-04}} + \frac{2}{3} \cdot \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot П^{4_{-04}} = \\ &= \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot П^{3_{-04}} + \frac{2}{3} \cdot \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot П^{4_{-04}} = \\ &= \alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot \left(П^{3_{-04}} + \frac{2}{3} \cdot П^{4_{-04}} \right). \end{aligned}$$

У I кв. 2005 р. обсяг платежу з податку на прибуток розраховувався як сума податку на прибуток, нарахованого у IV кв. 2004 р. за 2004 рік (з I кв. по IV кв. 2004 р.) ($\alpha_{III}^{4_{-04}} \cdot (П^{1_{-04}} + П^{2_{-04}} + П^{3_{-04}} + П^{4_{-04}})$), зменшена на суми податку на прибуток, сплачені у II кв. 2004 р. ($ППП^{2_{-04}}$), III кв. 2004 р. ($ППП^{3_{-04}}$) та IV кв. 2004 р. ($ППП^{4_{-04}}$):

$$\begin{aligned}
ППП^{1-05} &= \alpha_{III}^{4-04} \cdot (П^{1-04} + П^{2-04} + П^{3-04} + П^{4-04}) - ППП^{2-04} - ППП^{3-04} - ППП^{4-04} = \\
&= \alpha_{III}^{4-04} \cdot (П^{1-04} + П^{2-04} + П^{3-04} + П^{4-04}) - \alpha_{III}^{1-04} \cdot П^{1-04} - \alpha_{III}^{2-04} \cdot П^{2-04} - \\
&\quad - \alpha_{III}^{4-04} \cdot \left(П^{3-04} + \frac{2}{3} \cdot П^{4-04} \right) = \\
&= \alpha_{III}^{4-04} \cdot (П^{1-04} + П^{2-04} + П^{3-04} + П^{4-04}) - \alpha_{III}^{4-04} \cdot П^{1-04} - \alpha_{III}^{4-04} \cdot П^{2-04} - \\
&\quad - \alpha_{III}^{4-04} \cdot \left(П^{3-04} + \frac{2}{3} \cdot П^{4-04} \right) = \\
&= \frac{1}{3} \cdot \alpha_{III}^{4-04} \cdot П^{4-04}.
\end{aligned}$$

Таким чином, розрахунки платежів з податку на прибуток, сплачених за звітні податкові періоди 2004 р., можна узагальнити трьома формулами – (А.1), (А.2) та (А.3). Вони є справедливими для платежів з податку на прибуток, сплачених за звітні податкові періоди 2005 р. та 2006 р.: формула (А.1) застосовується для t , що позначає другі та треті квартали 2004–2006 рр. ($t \in \{2_{-04}, 3_{-04}\} \cup \{2_{-05}, 3_{-05}\} \cup \{2_{-06}, 3_{-06}\}$), формула (А.2) – для t , що позначає четверті квартали 2004–2006 рр. ($t \in \{4_{-04}\} \cup \{4_{-05}\} \cup \{4_{-06}\}$), а формула (А.3) – для t , що позначає перші квартали 2004–2007 рр. ($t \in \{1_{-04}\} \cup \{1_{-05}\} \cup \{1_{-06}\} \cup \{1_{-07}\}$).

$$ППП^t = \alpha_{III}^t \cdot \left(\frac{2}{3} \cdot П^t + П^{t-1} \right). \quad (A.2)$$

$$ППП^t = \frac{1}{3} \cdot \alpha_{III}^{t-1} \cdot П^{t-1}. \quad (A.3)$$

У II кв. – III кв. 2011 р. ($t \in \{2_{-11}, 3_{-11}\}$) обсяги квартальних платежів з податку на прибуток розраховувалися за формулою (А.1):

$$ППП^{2-11} = \alpha_{III}^{1-11} \cdot П^{1-11},$$

$$ППП^{3-11} = \alpha_{III}^{2-11} \cdot П^{2-11}.$$

У IV кв. 2011 р. обсяг платежу з податку на прибуток дорівнював сумі податку на прибуток, нарахованого в III кв. 2011 р. за півроку (з II кв. по III кв. 2011 р.) ($\alpha_{III}^{3-11} \cdot (П^{2-11} + П^{3-11})$), зменшеній на суму податку на прибуток, сплачену в III кв. 2011 р. ($ППП^{3-11}$) ($\alpha_{III}^{2-11} = \alpha_{III}^{3-11}$):

$$\begin{aligned}
ППП^{4-11} &= \alpha_{III}^{3-11} \cdot (П^{2-11} + П^{3-11}) - ППП^{3-11} = \\
&= \alpha_{III}^{3-11} \cdot (П^{2-11} + П^{3-11}) - \alpha_{III}^{2-11} \cdot П^{2-11} = \\
&= \alpha_{III}^{3-11} \cdot (П^{2-11} + П^{3-11}) - \alpha_{III}^{3-11} \cdot П^{2-11} = \\
&= \alpha_{III}^{3-11} \cdot П^{3-11},
\end{aligned}$$

а у I кв. 2012 р. – сумі податку на прибуток, нарахованого в IV кв. 2011 р. за три квартали 2011 р. (з II кв. по IV кв.) ($\alpha_{III}^{4-11} \cdot (П^{2-11} + П^{3-11} + П^{4-11})$), зменшеній на суми податку на прибуток, сплачені у III кв. 2011 р. ($ППП^{3-11}$) та IV кв. 2011 р. ($ППП^{4-11}$) ($\alpha_{III}^{2-11} = \alpha_{III}^{3-11} = \alpha_{III}^{4-11}$):

$$\begin{aligned}
ППП^{1-12} &= \alpha_{III}^{4-11} \cdot (П^{2-11} + П^{3-11} + П^{4-11}) - ППП^{3-11} - ППП^{4-11} = \\
&= \alpha_{III}^{4-11} \cdot (П^{2-11} + П^{3-11} + П^{4-11}) - \alpha_{III}^{2-11} \cdot П^{2-11} - \alpha_{III}^{3-11} \cdot П^{3-11} = \\
&= \alpha_{III}^{4-11} \cdot (П^{2-11} + П^{3-11} + П^{4-11}) - \alpha_{III}^{4-11} \cdot П^{2-11} - \alpha_{III}^{4-11} \cdot П^{3-11} = \\
&= \alpha_{III}^{4-11} \cdot П^{4-11}.
\end{aligned}$$

Розрахунок платежів з податку на прибуток, сплачених за звітні подат-

кові періоди 2011 р., показав, що вони узагальнюються формулою (А.1) ($t \in \{2_11, 3_11, 4_11, 1_12\}$).

Об'єднуючи формули (А.1)–(А.3) в одну, отримуємо формулу (А.4), яка дозволяє розрахувати квартальні платежі з податку на прибуток за 2004–2012 рр.:

$$ПП^t = \begin{cases} \alpha_{III}^{t-1} \cdot \Pi^{t-1}, & t \in \{2_04, 3_04\} \cup \{2_05, 3_05\} \cup \{2_06, 3_06\} \cup \{2_07, \dots, 4_12\}, \\ \alpha_{III}^t \cdot \left(\frac{2}{3} \cdot \Pi^t + \Pi^{t-1} \right), & t \in \{4_04\} \cup \{4_05\} \cup \{4_06\}, \\ \frac{1}{3} \cdot \alpha_{III}^{t-1} \cdot \Pi^{t-1}, & t \in \{1_04\} \cup \{1_05\} \cup \{1_06\} \cup \{1_07\}. \end{cases} \quad (A.4)$$

А.1.2. Формула квартального платежу з податку на прибуток за 2013–2015 рр.

З 2013 р. по 2015 р. податок на прибуток *нараховувався щорічно*¹⁹ і *сплачувався* у І кв. наступного за звітним року²⁰. Крім того, протягом звітнього року сплачувалися *щомісячні авансові внески*.²¹ Їх сплачували лише ті платники податку на прибуток, у яких доходи, враховані при визначенні об'єкта оподаткування, перевищували 10 млн грн за останній річний звітний період, що припадав на 2012–2013 рр.²², та 20 млн грн – за такий період, що припадав на 2014 р.²³ При виведенні формули квартального платежу з податку на прибуток за 2013–2015 рр. припускаємо, що щомісячні авансові внески сплачували *всі* платники податку на прибуток, а не тільки ті, доходи яких перевищували встановлені граничні суми.

Щомісячні авансові внески з податку на прибуток розраховувалися за підсумками попереднього звітнього року і сплачувалися протягом дванадцяти місяців, починаючи з березня поточного звітнього року і закінчуючи лютим наступного за звітним року. Сума таких внесків дорівнювала одній дванадцятій суми податку на прибуток, нарахованого за попередній звітний рік.²⁴ Виняток – авансові внески, сплачені у січні–лютому 2013 р. Вони дорівнювали одній дев'ятій суми податку на прибуток, нарахованого за перші три квартали (дев'ять місяців) 2012 р.²⁵

Сума *основного щорічного платежу* з податку на прибуток розраховувалася як сума податку на прибуток, нарахована за підсумками звітнього року, зменшена на суму авансових внесків з податку на прибуток, сплачених протягом звітнього року. Виняток – основний платіж з податку на прибуток, розрахований за 2012 рік та сплачений у І кв. 2013 р. Він нараховувався і сплачува-

¹⁹ П. 2 підр. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2013 р.) та ст. 152.9 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 4 серпня 2013 р. до 1 січня 2016 р.).

²⁰ Ст. 49.18.3 та ст. 57.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2013 р.).

²¹ Ст. 57.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2013 р. до 1 січня 2016 р.).

²² Ст. 57.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2013 р. до 1 січня 2015 р.).

²³ Ст. 57.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р. до 1 січня 2016 р.).

²⁴ Ст. 57.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2013 р. до 1 січня 2015 р.); п. 9 підр. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р. до 1 січня 2016 р.).

²⁵ П. 2 підр. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2013 р. до 1 січня 2016 р.) та Узагальнююча податкова консультація щодо особливостей подання декларацій з податку на прибуток та сплати податку у 2013 році, затверджена наказом ДПСУ від 21.12.2012 р. № 1171.

вся згідно з порядками його нарахування і сплати, чинними у 2012 р.²⁶

Отже, щомісячні авансові внески з податку на прибуток дорівнювали: у січні–лютому 2013 р.:

$$\frac{1}{9} \cdot \alpha_{III}^{3-12} \cdot (П^{1-12} + П^{2-12} + П^{3-12});$$

у березні 2013 р. – лютому 2014 р.:

$$\frac{1}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-12} \cdot (П^{1-12} + П^{2-12} + П^{3-12} + П^{4-12});$$

у березні 2014 р. – лютому 2015 р.:

$$\frac{1}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-13} \cdot (П^{1-13} + П^{2-13} + П^{3-13} + П^{4-13});$$

у березні 2015 р. – грудні 2015 р.:

$$\frac{1}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-14} \cdot (П^{1-14} + П^{2-14} + П^{3-14} + П^{4-14}).$$

Сума основного *щорічного* платежу з податку на прибуток дорівнювала: у I кв. 2013 р. – сумі податку на прибуток, нарахованого за 2012 рік:

$$\alpha_{III}^{4-12} \cdot П^{4-12},$$

у I кв. 2014 р. – сумі податку на прибуток, нарахованого за 2013 рік $(\alpha_{III}^{4-13} \cdot (П^{1-13} + П^{2-13} + П^{3-13} + П^{4-13}))$, зменшеній на суму авансових внесків з податку на прибуток, сплачених у 2013 р., а саме: на суму двох таких внесків, сплачених у січні–лютому 2013 р., та десяти таких внесків, сплачених у березні–грудні 2013 р., $(\alpha_{III}^{3-12} = \alpha_{III}^{4-12} \neq \alpha_{III}^{4-13})$:

$$\begin{aligned} & \alpha_{III}^{4-13} \cdot (П^{1-13} + П^{2-13} + П^{3-13} + П^{4-13}) - \\ & - \frac{2}{9} \cdot \alpha_{III}^{3-12} \cdot (П^{1-12} + П^{2-12} + П^{3-12}) - \\ & - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-12} \cdot (П^{1-12} + П^{2-12} + П^{3-12} + П^{4-12}) = \\ & = \alpha_{III}^{4-13} \cdot (П^{1-13} + П^{2-13} + П^{3-13} + П^{4-13}) - \\ & - \frac{2}{9} \cdot \alpha_{III}^{4-12} \cdot (П^{1-12} + П^{2-12} + П^{3-12}) - \\ & - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-12} \cdot (П^{1-12} + П^{2-12} + П^{3-12} + П^{4-12}), \end{aligned}$$

у I кв. 2015 р. – сумі податку на прибуток, нарахованого за 2014 рік $(\alpha_{III}^{4-14} \cdot (П^{1-14} + П^{2-14} + П^{3-14} + П^{4-14}))$, зменшеній на суму авансових внесків з податку на прибуток, сплачених у 2014 р., а саме: на суму двох таких внесків, сплачених у січні–лютому 2014 р., та десяти таких внесків, сплачених у березні–грудні 2014 р., $(\alpha_{III}^{4-12} \neq \alpha_{III}^{4-13} \neq \alpha_{III}^{4-14})$:

$$\begin{aligned} & \alpha_{III}^{4-14} \cdot (П^{1-14} + П^{2-14} + П^{3-14} + П^{4-14}) - \\ & - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-12} \cdot (П^{1-12} + П^{2-12} + П^{3-12} + П^{4-12}) - \\ & - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-13} \cdot (П^{1-13} + П^{2-13} + П^{3-13} + П^{4-13}), \end{aligned}$$

Квартальні платежі з податку на прибуток склалися: у I кв. 2013 р., I кв. 2014 р. та I кв. 2015 р. – з чотирьох платежів: трьох авансових внесків з податку на прибуток за відповідні місяці кварталу та основного щорічного

²⁶ Узагальнююча податкова консультація щодо особливостей подання декларацій з податку на прибуток та сплати податку у 2013 році, затверджена наказом ДПСУ від 21.12.2012 р. № 1171.

платежу з такого податку; у II кв., III кв. та IV кв. 2013–2015 рр. – з трьох авансових внесків з податку на прибуток за відповідні місяці кварталу. Причому в II кв., III кв. та IV кв. відповідного року обсяги таких квартальних платежів були рівні між собою, оскільки суми щомісячних авансових внесків з податку на прибуток, що їх складали, – були однакові.

Таким чином, *квартальні* платежі з податку на прибуток дорівнювали: у I кв. 2013 р. – сумі двох авансових внесків з податку на прибуток за січень–лютий 2013 р. та одного такого авансового внеску за березень 2013 р., збільшених на суму основного щорічного платежу з податку на прибуток за 2012 рік ($\alpha_{III}^{3-12} = \alpha_{III}^{4-12}$):

$$\begin{aligned} PPP^{1-13} &= \frac{2}{9} \alpha_{III}^{3-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12}) + \\ &+ \frac{1}{12} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12} + P^{4-12}) + \alpha_{III}^{4-12} \cdot P^{4-12} = \\ &= \frac{2}{9} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12}) + \\ &+ \frac{1}{12} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12}) + \frac{13}{12} \alpha_{III}^{4-12} \cdot P^{4-12} = \\ &= \frac{11}{36} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12}) + \frac{13}{12} \alpha_{III}^{4-12} \cdot P^{4-12}; \end{aligned}$$

у II кв. – IV кв. 2013 р. – сумам трьох авансових внесків з податку на прибуток за відповідні місяці цих кварталів:

$$\begin{aligned} PPP^{2-13} = PPP^{3-13} = PPP^{4-13} &= \frac{3}{12} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12} + P^{4-12}) = \\ &= \frac{1}{4} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12} + P^{4-12}); \end{aligned}$$

у I кв. 2014 р. – сумі двох авансових внесків з податку на прибуток за січень–лютий 2014 р. та одного такого авансового внеску за березень 2014 р., збільшених на суму основного щорічного платежу з податку на прибуток за 2013 рік ($\alpha_{III}^{4-12} \neq \alpha_{III}^{4-13}$):

$$\begin{aligned} PPP^{1-14} &= \frac{2}{12} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12} + P^{4-12}) + \\ &+ \frac{1}{12} \alpha_{III}^{4-13} \cdot (P^{1-13} + P^{2-13} + P^{3-13} + P^{4-13}) + \\ &+ \alpha_{III}^{4-13} \cdot (P^{1-13} + P^{2-13} + P^{3-13} + P^{4-13}) - \\ &- \frac{2}{9} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12}) - \\ &- \frac{10}{12} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12} + P^{4-12}) = \\ &= \frac{13}{12} \alpha_{III}^{4-13} \cdot (P^{1-13} + P^{2-13} + P^{3-13} + P^{4-13}) - \\ &- \frac{8}{12} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12} + P^{4-12}) - \\ &- \frac{2}{9} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12}) = \\ &= \frac{13}{12} \alpha_{III}^{4-13} \cdot (P^{1-13} + P^{2-13} + P^{3-13} + P^{4-13}) - \\ &- \frac{8}{9} \alpha_{III}^{4-12} \cdot (P^{1-12} + P^{2-12} + P^{3-12}) - \frac{4}{6} \alpha_{III}^{4-12} \cdot P^{4-12}; \end{aligned}$$

у II кв. – IV кв. 2014 р. – сумам трьох авансових внесків з податку на прибуток за відповідні місяці цих кварталів:

$$\begin{aligned} \Pi\Pi^2_{-14} = \Pi\Pi^3_{-14} = \Pi\Pi^4_{-14} &= \frac{3}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-13}} \cdot (\Pi^1_{-13} + \Pi^2_{-13} + \Pi^3_{-13} + \Pi^4_{-13}) = \\ &= \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-13}} \cdot (\Pi^1_{-13} + \Pi^2_{-13} + \Pi^3_{-13} + \Pi^4_{-13}), \end{aligned}$$

у I кв. 2015 р. – сумі двох авансових внесків з податку на прибуток за січень–лютий 2015 р. та одного такого авансового внеску за березень 2015 р., збільшених на суму основного щорічного платежу з податку на прибуток за підсумками 2014 р. ($\alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-12}} \neq \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-13}} \neq \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-14}}$):

$$\begin{aligned} \Pi\Pi^1_{-15} &= \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-13}} \cdot (\Pi^1_{-13} + \Pi^2_{-13} + \Pi^3_{-13} + \Pi^4_{-13}) + \\ &+ \frac{1}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-14}} \cdot (\Pi^1_{-14} + \Pi^2_{-14} + \Pi^3_{-14} + \Pi^4_{-14}) + \\ &+ \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-14}} \cdot (\Pi^1_{-14} + \Pi^2_{-14} + \Pi^3_{-14} + \Pi^4_{-14}) - \\ &- \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-12}} \cdot (\Pi^1_{-12} + \Pi^2_{-12} + \Pi^3_{-12} + \Pi^4_{-12}) - \\ &- \frac{10}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-13}} \cdot (\Pi^1_{-13} + \Pi^2_{-13} + \Pi^3_{-13} + \Pi^4_{-13}) = \\ &= \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-14}} \cdot (\Pi^1_{-14} + \Pi^2_{-14} + \Pi^3_{-14} + \Pi^4_{-14}) - \\ &- \frac{8}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-13}} \cdot (\Pi^1_{-13} + \Pi^2_{-13} + \Pi^3_{-13} + \Pi^4_{-13}) - \\ &- \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-12}} \cdot (\Pi^1_{-12} + \Pi^2_{-12} + \Pi^3_{-12} + \Pi^4_{-12}), \end{aligned}$$

у II кв. – IV кв. 2015 р. – сумам трьох авансових внесків з податку на прибуток за відповідні місяці цих кварталів:

$$\begin{aligned} \Pi\Pi^2_{-15} = \Pi\Pi^3_{-15} = \Pi\Pi^4_{-15} &= \frac{3}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-14}} \cdot (\Pi^1_{-14} + \Pi^2_{-14} + \Pi^3_{-14} + \Pi^4_{-14}) = \\ &= \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{4_{-14}} \cdot (\Pi^1_{-14} + \Pi^2_{-14} + \Pi^3_{-14} + \Pi^4_{-14}), \end{aligned}$$

Узагальнюючи розрахунки кварталних платежів з податку на прибуток, сплачених за звітні податкові періоди 2013–2015 рр., отримуємо формулу (А.5):

$$\Pi\Pi^t = \begin{cases} \frac{11}{36} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4}) + \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot \Pi^{t-1}, & t \in \{1_{-13}\}, \\ \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Pi^{t-1} + \Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4}) - \\ - \frac{8}{9} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot (\Pi^{t-6} + \Pi^{t-7} + \Pi^{t-8}) - \frac{4}{6} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot \Pi^{t-5}, & t \in \{1_{-14}\}, \\ \frac{13}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-1} \cdot (\Pi^{t-1} + \Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4}) - \\ - \frac{8}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-5} \cdot (\Pi^{t-5} + \Pi^{t-6} + \Pi^{t-7} + \Pi^{t-8}) - \\ - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-9} \cdot (\Pi^{t-9} + \Pi^{t-10} + \Pi^{t-11} + \Pi^{t-12}), & t \in \{1_{-15}\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-2} \cdot (\Pi^{t-2} + \Pi^{t-3} + \Pi^{t-4} + \Pi^{t-5}), & t \in \{2_{-13}\} \cup \{2_{-14}\} \cup \{2_{-15}\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-3} \cdot (\Pi^{t-3} + \Pi^{t-4} + \Pi^{t-5} + \Pi^{t-6}), & t \in \{3_{-13}\} \cup \{3_{-14}\} \cup \{3_{-15}\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{\Pi\Pi}^{t-4} \cdot (\Pi^{t-4} + \Pi^{t-5} + \Pi^{t-6} + \Pi^{t-7}), & t \in \{4_{-13}\} \cup \{4_{-14}\} \cup \{4_{-15}\}, \end{cases} \quad (\text{А.5})$$

А.1.3. Формула квартального платежу з податку на прибуток за I кв. – II кв. 2016 рр.

З 2016 р. щомісячні авансові внески з податку на прибуток було скасовано та повернено порядок нарахування і сплати податку на прибуток, який діяв у 2003–2012 рр.: *щоквартальне нарахування* податку на прибуток *наростаючим підсумком* з початку звітного календарного року²⁷ та *щоквартальна сплата* його у наступному за звітним кварталі²⁸ в обсязі, що дорівнює сумі податку на прибуток, нарахованого за звітний період, зменшеній на суми податку на прибуток, сплачені за попередні звітні періоди звітного календарного року. Виняток – порядок нарахування та сплати податку на прибуток у 2016 р.

Так, у IV кв. 2016 р., крім щоквартального платежу з податку на прибуток, додатково буде сплачуватися *авансовий внесок* з податку на прибуток у сумі, що дорівнюватиме двом дев'ятим суми податку на прибуток, нарахованого за три квартали 2016 р. – з I кв. по III кв.²⁹

Таким чином, у I кв. 2016 р. щоквартальний платіж з податку на прибуток дорівнював щорічному платежу з цього податку – сумі податку на прибуток, нарахованого за 2015 рік $\left(\alpha_{III}^{4-15} \cdot (П^{1-15} + П^{2-15} + П^{3-15} + П^{4-15})\right)$, зменшеній на суму авансових внесків з податку на прибуток, сплачених у 2015 р., а саме: на суму двох таких внесків, сплачених у січні–лютому 2015 р., та десяти таких внесків, сплачених у березні–грудні 2015 р., $\left(\alpha_{III}^{4-14} = \alpha_{III}^{4-15} \neq \alpha_{III}^{4-13}\right)$:

$$\begin{aligned} ПП^{1-16} &= \alpha_{III}^{4-15} \cdot (П^{1-15} + П^{2-15} + П^{3-15} + П^{4-15}) - \\ &\quad - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-13} \cdot (П^{1-13} + П^{2-13} + П^{3-13} + П^{4-13}) - \\ &\quad - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-14} \cdot (П^{1-14} + П^{2-14} + П^{3-14} + П^{4-14}) = \\ &= \alpha_{III}^{4-15} \cdot (П^{1-15} + П^{2-15} + П^{3-15} + П^{4-15}) - \\ &\quad - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-13} \cdot (П^{1-13} + П^{2-13} + П^{3-13} + П^{4-13}) - \\ &\quad - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{III}^{4-15} \cdot (П^{1-14} + П^{2-14} + П^{3-14} + П^{4-14}), \end{aligned}$$

у II кв. 2016 р. – сумі податку на прибуток, нарахованого за I кв. 2016 р. $\left(\alpha_{III}^{1-16} \cdot П^{1-16}\right)$:

$$ПП^{2-16} = \alpha_{III}^{1-16} \cdot П^{1-16}.$$

Узагальнюючою формулою для платежу з податку на прибуток у I кв. 2016 р. є формула (А.6), а у II кв. 2016 р. – формула (А.1).

$$\begin{aligned} ПП^t &= \alpha_{III}^{t-1} \cdot (П^{t-1} + П^{t-2} + П^{t-3} + П^{t-4}) - \\ &\quad - \frac{10}{12} \cdot \alpha_{III}^{t-1} \cdot (П^{t-5} + П^{t-6} + П^{t-7} + П^{t-8}) - \\ &\quad - \frac{2}{12} \cdot \alpha_{III}^{t-9} \cdot (П^{t-9} + П^{t-10} + П^{t-11} + П^{t-12}) \end{aligned} \quad (A.6)$$

Об'єднавши формули (А.6) та (А.1) маємо формулу (А.7), за якою розраховуються обсяги платежів з податку на прибуток за I кв. – II кв. 2016 р.:

²⁷ Ст. 137.4 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2016 р.).

²⁸ Ст. 49.18.2, ст. 49.19, ст. 137.4 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2016 р.).

²⁹ П. 38 підп. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакції, чинній з 1 січня 2016 р.).

$$III^t = \begin{cases} \alpha_{III}^{t-1} \cdot (II^{t-1} + II^{t-2} + II^{t-3} + II^{t-4}) - \\ \quad - \frac{10}{12} \alpha_{III}^{t-1} \cdot (II^{t-5} + II^{t-6} + II^{t-7} + II^{t-8}) - \\ \quad - \frac{2}{12} \alpha_{III}^{t-9} \cdot (II^{t-9} + II^{t-10} + II^{t-11} + II^{t-12}), & t \in \{1_{-16}\}, \\ \alpha_{III}^{t-1} \cdot II^{t-1}, & t \in \{2_{-16}\}. \end{cases} \quad (A.7)$$

А.1.4. Об'єднана формула квартального платежу з податку на прибуток за 2004 р. – II кв. 2016 р.

Об'єднавши формули (А.4), (А.5) та (А.7), отримуємо формулу (А.8), яка дозволяє обчислити обсяги платежів з податку на прибуток за весь період дослідження з 2004 р. по II кв. 2016 р.:

$$III^t = \begin{cases} \alpha_{III}^{t-1} \cdot II^{t-1}, \\ \quad t \in \{2_{-04}, 3_{-04}\} \cup \{2_{-05}, 3_{-05}\} \cup \{2_{-06}, 3_{-06}\} \cup \{2_{-07}, \dots, 4_{-12}\} \cup \\ \quad \cup \{2_{-16}\}, \\ \alpha_{III}^t \cdot \left(\frac{2}{3} \cdot II^t + II^{t-1} \right), & t \in \{4_{-04}\} \cup \{4_{-05}\} \cup \{4_{-06}\}, \\ \frac{1}{3} \alpha_{III}^{t-1} \cdot II^{t-1}, & t \in \{1_{-04}\} \cup \{1_{-05}\} \cup \{1_{-06}\} \cup \{1_{-07}\}, \\ \frac{11}{36} \alpha_{III}^{t-1} \cdot (II^{t-2} + II^{t-3} + II^{t-4}) + \frac{13}{12} \alpha_{III}^{t-1} \cdot II^{t-1}, & t \in \{1_{-13}\}, \\ \frac{13}{12} \alpha_{III}^{t-1} \cdot (II^{t-1} + II^{t-2} + II^{t-3} + II^{t-4}) - \\ \quad - \frac{8}{9} \alpha_{III}^{t-5} \cdot (II^{t-6} + II^{t-7} + II^{t-8}) - \frac{4}{6} \alpha_{III}^{t-5} \cdot II^{t-5}, & t \in \{1_{-14}\}, \\ \frac{13}{12} \alpha_{III}^{t-1} \cdot (II^{t-1} + II^{t-2} + II^{t-3} + II^{t-4}) - \\ \quad - \frac{8}{12} \alpha_{III}^{t-5} \cdot (II^{t-5} + II^{t-6} + II^{t-7} + II^{t-8}) - \\ \quad - \frac{2}{12} \alpha_{III}^{t-9} \cdot (II^{t-9} + II^{t-10} + II^{t-11} + II^{t-12}), & t \in \{1_{-15}\}, \\ \frac{1}{4} \alpha_{III}^{t-2} \cdot (II^{t-2} + II^{t-3} + II^{t-4} + II^{t-5}), & t \in \{2_{-13}\} \cup \{2_{-14}\} \cup \{2_{-15}\}, \\ \frac{1}{4} \alpha_{III}^{t-3} \cdot (II^{t-3} + II^{t-4} + II^{t-5} + II^{t-6}), & t \in \{3_{-13}\} \cup \{3_{-14}\} \cup \{3_{-15}\}, \\ \frac{1}{4} \alpha_{III}^{t-4} \cdot (II^{t-4} + II^{t-5} + II^{t-6} + II^{t-7}), & t \in \{4_{-13}\} \cup \{4_{-14}\} \cup \{4_{-15}\}, \\ \alpha_{III}^{t-1} \cdot (II^{t-1} + II^{t-2} + II^{t-3} + II^{t-4}) - \\ \quad - \frac{10}{12} \alpha_{III}^{t-1} \cdot (II^{t-5} + II^{t-6} + II^{t-7} + II^{t-8}) - \\ \quad - \frac{2}{12} \alpha_{III}^{t-9} \cdot (II^{t-9} + II^{t-10} + II^{t-11} + II^{t-12}), & t \in \{1_{-16}\}. \end{cases} \quad (A.8)$$

А.2. Формула квартального платежу з податку на прибуток за III кв. – IV кв. 2016 р.

Квартальний платіж з податку на прибуток у III кв. 2016 р. дорівнює обсягу щоквартального такого платежу, розрахованому за формулою (А.1):

$$ПП^{3-16} = \alpha_{III}^{2-16} \cdot P^{2-16},$$

а у IV кв. 2016 р. – сумі обсягу щоквартального такого платежу, розрахованому за формулою (А.1) $\left(\alpha_{III}^{3-16} \cdot P^{3-16}\right)$, та авансового внеску, додатково сплачуваного у IV кв. 2016 р. $\left(\frac{2}{9} \cdot \alpha_{III}^{4-16} \cdot (P^{1-16} + P^{2-16} + P^{3-16})\right)$:

$$\begin{aligned} ПП^{4-16} &= \alpha_{III}^{3-16} \cdot P^{3-16} + \frac{2}{9} \cdot \alpha_{III}^{4-16} \cdot (P^{1-16} + P^{2-16} + P^{3-16}) = \\ &= \alpha_{III}^{4-16} \cdot P^{3-16} + \frac{2}{9} \cdot \alpha_{III}^{4-16} \cdot (P^{1-16} + P^{2-16} + P^{3-16}) \end{aligned}$$

Узагальнена формула квартального платежу з податку на прибуток за IV кв. 2016 р. матиме вигляд (формула (А.9)):

$$ПП^t = \alpha_{III}^t \cdot P^{t-1} + \frac{2}{9} \cdot \alpha_{III}^t \cdot (P^{t-1} + P^{t-2} + P^{t-3}). \quad (A.9)$$

Об'єднуючи формули (А.1) та (А.9), отримуємо узагальнену формулу (А.10), за якою розраховуються квартальні платежі з податку на прибуток за III кв. – IV кв. 2016 р.:

$$ПП^t = \begin{cases} \alpha_{III}^{t-1} \cdot P^{t-1}, & t \in \{3-16\}, \\ \alpha_{III}^t \cdot P^{t-1} + \frac{2}{9} \cdot \alpha_{III}^t \cdot (P^{t-1} + P^{t-2} + P^{t-3}), & t \in \{4-16\}. \end{cases} \quad (A.10)$$

А.3. Сума внеску депозитних операцій у платежі з податку на прибуток

Внесок депозитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta ПП_{\delta}^t$) обчислюється у табл. А.1 за формулою (2.6).

Дані про такий внесок, у тому числі за рахунок депозитів у національній та іноземній валютах (стовпчики 3, 4 та 5, відповідно табл. А.1), використовуються у табл. К.1 Додатка К (стовпчики 5, 6, 7, відповідно) для розрахунку внеску депозитних операцій у доходи бюджету ($\Delta ДБ_{\delta}^t$), у тому числі за рахунок депозитів у національній та іноземній валютах.

А.4. Сума внеску кредитних операцій у платежі з податку на прибуток

Внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta ПП_{\kappa}^t$) обчислюється у табл. А.2 за формулою (3.4).

Він є також *їхнім внеском у доходи бюджету*: кредитні операції обкладаються лише одним податком – податком на прибуток.

Таблиця А.І

Розрахунок квартального внеску депозитних операцій у платіжжі з податку на прибуток за 2004 р. – II кв. 2016 р.

Квартал, (t)	Нормативна ставка податку на прибуток, коефіцієнт, (α ^t _{ПП})	Внесок депозитних операцій у платіжжі з податку на прибуток, млн грн													
		у тому числі за рахунок депозитів			суми нарахованих процентів за депозитами домашніх гос- подарств			курсових різниць		приросту резервів за депозита- ми банків-вкладників			витрат банків з регулярного збору до ФВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та depo- зитами домашніх господарств		
		усього, (ΔПП ^t ₀)	у національній валюті		в іноземній валюті	у тому числі		за депозитами домаш- ніх господарств в іноземній валюті та за процентами по них	за резервами за депозитами бан- ків-вкладників в іноземній валюті	усього (=12+13)	у тому числі		усього (=15+16)	у тому числі в розрізі валют депозитів	
			усього			у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті				у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті		у національній валюті	в іноземній валюті
1	2	3 (=4+5) (=6+9+10+ +11+14)	4 (=7+12+15)	5 (=8+9+10+ +13+16)	6 (=7+8)	7	8	9	10	11 (=12+13)	12	13	14 (=15+16)	15	16
I-2004	0,25	-59,1	-36,4	-22,6	-56,3	-34,9	-21,5	0,0	-	-0,7	-0,4	-0,4	-2,0	-1,2	-0,8
II-2004	0,25	-176,1	-113,3	-62,8	-173,4	-111,3	-62,1	1,5	-	4,3	2,9	1,4	-8,5	-5,0	-3,6
III-2004	0,25	-181,2	-122,4	-58,8	-180,3	-118,2	-62,1	6,2	-	1,4	0,8	0,6	-8,5	-5,0	-3,6
IV-2004	0,25	-280,7	-175,3	-105,4	-272,9	-165,5	-107,5	11,5	-	-5,1	-1,6	-3,5	-14,2	-8,3	-5,9
I-2005	0,25	-56,2	-30,5	-25,6	-55,4	-29,2	-26,2	0,7	-	1,4	0,3	1,1	-2,8	-1,7	-1,2
II-2005	0,25	-246,2	-162,8	-83,4	-261,7	-156,6	-105,1	25,1	-	1,5	-0,4	1,8	-11,0	-5,8	-5,1
III-2005	0,25	-9,2	-150,5	141,3	-234,6	-144,2	-90,4	242,4	-	-6,0	-0,5	-5,5	-11,0	-5,8	-5,1
IV-2005	0,25	-489,6	-302,0	-187,6	-483,5	-293,6	-189,9	5,9	-	6,3	1,3	5,0	-18,3	-9,7	-8,6
I-2006	0,25	-107,7	-62,2	-45,5	-104,6	-60,5	-44,1	0,0	-	0,5	0,2	0,3	-3,7	-1,9	-1,7
II-2006	0,25	-375,6	-216,1	-159,5	-351,8	-201,2	-150,6	0,0	-	-4,5	-3,7	-0,8	-19,3	-11,1	-8,2
III-2006	0,25	-368,9	-208,0	-160,9	-351,0	-199,9	-151,1	0,0	-	1,4	3,0	-1,6	-19,3	-11,1	-8,2
IV-2006	0,25	-706,3	-405,3	-301,0	-662,1	-378,9	-283,1	0,0	-	-12,1	-7,9	-4,2	-32,1	-18,5	-13,6
I-2007	0,25	-154,8	-88,5	-66,3	-146,0	-83,4	-62,6	0,0	-	-2,4	-1,4	-1,0	-6,4	-3,7	-2,7
II-2007	0,25	-555,4	-330,7	-224,6	-520,7	-311,0	-209,7	0,0	-	-6,5	-4,5	-2,0	-28,1	-15,2	-12,9
III-2007	0,25	-569,3	-347,3	-222,0	-550,6	-337,8	-212,7	0,0	-	9,3	5,8	3,6	-28,1	-15,2	-12,9
IV-2007	0,25	-666,4	-430,7	-235,7	-643,0	-418,0	-225,1	0,0	-	4,7	2,5	2,3	-28,1	-15,2	-12,9
I-2008	0,25	-795,3	-527,3	-268,0	-759,2	-508,2	-251,0	0,0	-	-8,0	-3,9	-4,1	-28,1	-15,2	-12,9
II-2008	0,25	-917,1	-615,6	-301,5	-842,0	-572,9	-269,1	0,0	-	-31,9	-16,6	-15,4	-43,2	-26,2	-17,0
III-2008	0,25	-287,9	-707,1	419,1	-989,2	-690,2	-299,0	736,8	-	7,8	9,3	-1,5	-43,2	-26,2	-17,0
IV-2008	0,25	-1268,1	-853,6	-414,5	-1166,9	-823,3	-343,7	-48,5	-	-9,5	-4,2	-5,3	-43,2	-26,2	-17,0

Продовження табл. А.1

Квартал, (t)	Нормативна ставка податку на прибуток, коefficient, (α, ПП)	Внесок депозитних операцій у платежі з податку на прибуток, млн грн													
		у тому числі за рахунок депозитів		у тому числі за рахунок компонентів фінансового результату від депозитних операцій					виграт банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств						
		усього, (ΔПП ₀ ^t)	у національній валюті	в іноземній валюті	суми нарахованих процентів за депозитами домашніх господарств		курсових різниць	приросту резервів за депозитами банків-вкладників		усього	у тому числі		у тому числі в розрізі валют депозитів		
					усього	у національній валюті		у національній валюті	в іноземній валюті		у національній валюті	в іноземній валюті			
1	2	3 (=4+5) (=6+9+10+ +11+14)	4 (=7+12+15)	5 (=8+9+10+ +13+16)	6 (=7+8)	7	8	9	10	11 (=12+13)	12	13	14 (=15+16)	15	16
I-2009	0,25	-11874,9	-806,8	-11068,1	-1250,3	-752,2	-498,1	-10546,7	-	-34,7	-28,4	-6,3	-43,2	-26,2	-17,0
II-2009	0,25	-1355,6	-804,6	-551,1	-1404,0	-835,8	-568,2	0,0	-	105,1	59,7	45,4	-56,7	-28,4	-28,3
III-2009	0,25	-1364,6	-967,6	-397,0	-1516,1	-932,6	-583,5	215,3	-	-7,1	-6,6	-0,5	-56,7	-28,4	-28,3
IV-2009	0,25	-2913,0	-991,0	-1922,0	-1600,3	-926,5	-673,9	-1240,7	-	-15,3	-36,2	20,8	-56,7	-28,4	-28,3
I-2010	0,25	-1774,9	-1030,9	-744,0	-1636,0	-932,4	-703,7	84,7	-	-166,9	-70,1	-96,8	-56,7	-28,4	-28,3
II-2010	0,25	-1677,5	-1118,8	-558,8	-1818,1	-1086,8	-731,3	217,5	-	-17,4	-4,2	-13,2	-59,6	-27,9	-31,7
III-2010	0,25	-1686,4	-1095,1	-591,3	-1823,0	-1143,5	-679,5	66,9	-	129,4	76,3	53,1	-59,6	-27,9	-31,7
IV-2010	0,25	-1816,8	-1148,9	-667,9	-1706,7	-1102,8	-603,9	-27,7	-	-22,8	-18,3	-4,5	-59,6	-27,9	-31,7
I-2011	0,25	-1947,2	-1114,0	-833,2	-1632,6	-1061,9	-570,7	-196,7	-	-58,3	-24,3	-34,0	-59,6	-27,9	-31,7
II-2011	0,23	-1983,5	-1261,6	-721,8	-1693,4	-1125,1	-568,3	4,0	-	-214,3	-95,5	-118,8	-79,7	-41,1	-38,7
III-2011	0,23	-1552,9	-1009,7	-543,2	-1528,6	-1020,5	-508,1	-49,4	-0,4	99,0	48,6	50,4	-73,4	-37,8	-35,6
IV-2011	0,23	-1535,2	-1028,0	-507,1	-1501,2	-1014,9	-486,4	-1,8	0,0	41,2	24,6	16,6	-73,4	-37,8	-35,6
I-2012	0,21	-2005,6	-1292,8	-712,8	-1771,1	-1233,6	-537,5	-73,2	-0,5	-87,5	-21,5	-66,0	-73,4	-37,8	-35,6
II-2012	0,21	-1793,6	-1232,4	-561,1	-1762,1	-1199,4	-562,7	12,4	0,1	31,2	5,6	25,6	-75,2	-38,6	-36,5
III-2012	0,21	-1914,0	-1291,0	-623,0	-1844,2	-1282,1	-562,1	-24,0	-0,2	29,6	29,8	-0,2	-75,2	-38,6	-36,5
IV-2012	0,21	-2028,6	-1384,6	-644,0	-1997,5	-1362,2	-635,3	-2,1	0,0	46,2	16,3	29,9	-75,2	-38,6	-36,5
I-2013	0,19	-4212,1	-2872,3	-1339,8	-4131,8	-2823,4	-1308,4	-4,2	0,0	74,3	28,4	45,9	-150,3	-77,3	-73,1
II-2013	0,19	-2001,6	-1364,3	-637,3	-1959,3	-1341,5	-617,8	-3,4	0,0	36,3	15,8	20,5	-75,2	-38,6	-36,5
III-2013	0,19	-2001,6	-1364,3	-637,3	-1959,3	-1341,5	-617,8	-3,4	0,0	36,3	15,8	20,5	-75,2	-38,6	-36,5
IV-2013	0,19	-2001,6	-1364,3	-637,3	-1959,3	-1341,5	-617,8	-3,4	0,0	36,3	15,8	20,5	-75,2	-38,6	-36,5
I-2014	0,18	-4917,7	-3576,4	-1341,3	-4391,9	-3450,2	-941,7	12,1	0,1	-252,1	-47,4	-204,6	-286,0	-78,8	-207,2
II-2014	0,18	-2660,8	-1865,3	-795,5	-2506,6	-1818,8	-687,8	0,0	0,0	-30,3	1,4	-31,8	-123,8	-47,9	-75,9

Продовження табл. А.1

Квартал, (<i>t</i>)	Нормативна ставка податку на прибуток, коефіцієнт, (<i>α_{ПП}</i>)	Внесок депозитних операцій у платежі з податку на прибуток, млн грн													
		усього, (<i>ΔПП₀^t</i>)	у тому числі за рахунок депозитів		суми нарахованих процентів за депозитами домашніх гос- подарств		курсових різниць		приросту резервів за депозита- ми банків-вкладників			виграт банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депо- зитами домашніх господарств			
			у національній валюті	в іноземній валюті	усього	у тому числі		усього	у національній валюті	у іно- земній валюті	усього	у національній валюті	в іноземній валюті		
						у націо- нальній валюті	у іно- земній валюті								
1	2	3 (=4+5) (=6+9+10+ +11+14)	4 (=7+12+15)	5 (=8+9+10+ +13+16)	6 (=7+8)	7	8	9	10	11 (=12+13)	12	13	14 (=15+16)	15	16
III-2014	0,18	-2660,8	-1865,3	-795,5	-2506,6	-1818,8	-687,8	0,0	0,0	-30,3	1,4	-31,8	-123,8	-47,9	-75,9
IV-2014	0,18	-2660,8	-1865,3	-795,5	-2506,6	-1818,8	-687,8	0,0	0,0	-30,3	1,4	-31,8	-123,8	-47,9	-75,9
I-2015	0,18	-31135,9	-2927,8	-28208,1	-4298,1	-2846,0	-1452,1	-26932,5	-135,0	482,4	57,1	425,3	-252,7	-139,0	-113,7
II-2015	0,18	-9130,5	-2033,4	-7097,1	-2835,8	-1982,4	-853,4	-6215,7	-31,2	98,2	16,5	81,8	-146,1	-67,5	-78,6
III-2015	0,18	-9130,5	-2033,4	-7097,1	-2835,8	-1982,4	-853,4	-6215,7	-31,2	98,2	16,5	81,8	-146,1	-67,5	-78,6
IV-2015	0,18	-9130,5	-2033,4	-7097,1	-2835,8	-1982,4	-853,4	-6215,7	-31,2	98,2	16,5	81,8	-146,1	-67,5	-78,6
I-2016	0,18	1056,4	95,1	961,3	-1161,9	105,6	-1267,5	2427,0	88,1	-250,9	-45,4	-205,5	-45,9	35,0	-80,9
II-2016	0,18	-6619,8	-1982,2	-4637,6	-2952,5	-1925,9	-1026,6	-3521,8	-2,2	9,6	0,2	9,4	-153,0	-56,5	-96,4

Примітки:

1) (–) дані не використовуються.

- 2) Стовпчик 7 розраховано за формулою (2.6), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 3 табл. Б.1 Додатка Б.
3) Стовпчик 8 розраховано за формулою (2.6), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 4 табл. Б.1 Додатка Б.
4) Стовпчик 9 розраховано за формулою (2.6), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 5 табл. Б.1 Додатка Б.
5) Стовпчик 10 розраховано за формулою (2.6), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 6 табл. Б.1 Додатка Б.
6) Стовпчик 12 розраховано за формулою (2.6), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 8 табл. Б.1 Додатка Б.
7) Стовпчик 13 розраховано за формулою (2.6), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 9 табл. Б.1 Додатка Б.
8) Стовпчик 15 розраховано за формулою (2.6), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 11 табл. Б.1 Додатка Б.
9) Стовпчик 16 розраховано за формулою (2.6), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 12 табл. Б.1 Додатка Б.
Джерело: за даними податкового законодавства (стовпчик 2)¹ та розрахунками автора.

¹ Ст. 10.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. 10 підп. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2012 р., з 1 січня 2012 р. до 1 січня 2013 р., з 1 січня 2013 р. до 1 січня 2014 р., з 1 січня 2014 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 136.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакції, чинній з 1 січня 2015 р.).

Таблиця А.2

Розрахунок квартального внеску кредитних операцій у платежі з податку на прибуток за 2004 р. – II кв. 2016 р.

Внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток, млн грн													
квартал, (t)	Нормативна ставка податку на прибуток, коефіцієнт, (α ^t _{ПП})	у тому числі за рахунок депозитів			у тому числі за рахунок компонент фінансового результату від кредитних операцій								
		усього, (ΔПП ^t _к)	у національній валюті	в іноземній валюті	суми нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам		курсівих різниць	за кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті та за процентами по них	за резервами за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті	приросту резервів за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток			
					усього	у тому числі				усього	у тому числі		
						у національній валюті					в іноземній валюті	у національній валюті	в іноземній валюті
1	2	3 (=4+5) (=6+9+10+11)	4 (=7+12)	5 (=8+9+10+13)	6 (=7+8)	7	8	9	10	11 (=12+13)	12	13	
I-2004	0,25	2,9	6,9	-4,0	49,9	31,1	18,8	0,0	-	-47,0	-24,2	-22,8	
II-2004	0,25	12,4	8,3	4,1	103,2	59,2	44,0	-0,6	-	-90,2	-50,9	-39,3	
III-2004	0,25	4,4	-13,0	17,4	122,0	63,6	58,4	-2,7	-	-114,9	-76,6	-38,4	
IV-2004	0,25	143,7	86,6	57,2	256,6	134,5	122,1	-5,3	-	-107,6	-47,9	-59,7	
I-2005	0,25	55,9	38,7	17,2	57,3	31,5	25,8	-0,3	-	-1,1	7,2	-8,3	
II-2005	0,25	45,0	33,8	11,3	177,3	97,0	80,3	-10,7	-	-121,6	-63,3	-58,3	
III-2005	0,25	-161,7	-37,8	-124,0	197,4	106,6	90,8	-107,8	-	-251,3	-144,4	-107,0	
IV-2005	0,25	33,7	26,4	7,3	474,3	251,8	222,4	-3,2	-	-437,4	-225,4	-211,9	
I-2006	0,25	35,5	29,2	6,3	109,8	58,1	51,7	0,0	-	-74,3	-28,9	-45,5	
II-2006	0,25	163,7	98,5	65,3	374,3	196,3	178,1	0,0	-	-210,6	-97,8	-112,8	
III-2006	0,25	153,8	102,3	51,5	454,2	233,9	220,3	0,0	-	-300,5	-131,6	-168,8	
IV-2006	0,25	396,0	252,6	143,4	1058,9	524,4	534,5	0,0	-	-662,9	-271,8	-391,1	
I-2007	0,25	83,1	49,8	33,3	230,6	107,1	123,5	0,0	-	-147,4	-57,2	-90,2	
II-2007	0,25	481,6	240,7	240,9	829,9	373,3	456,7	0,0	-	-348,4	-132,6	-215,8	
III-2007	0,25	443,9	174,4	269,5	986,0	421,8	564,2	0,0	-	-542,1	-247,4	-294,7	
IV-2007	0,25	620,1	237,9	382,2	1187,4	502,0	685,4	0,0	-	-567,3	-264,1	-303,2	
I-2008	0,25	689,1	200,8	488,3	1398,5	611,3	787,2	0,0	-	-709,5	-410,5	-298,9	
II-2008	0,25	1300,9	601,2	699,7	1761,0	847,7	913,3	0,0	-	-460,1	-246,5	-213,7	
III-2008	0,25	500,9	935,1	-434,1	2150,1	1108,2	1041,9	-1184,3	-	-464,9	-173,1	-291,8	
IV-2008	0,25	1932,7	1032,1	900,6	2385,1	1197,5	1187,6	82,5	-	-534,8	-165,4	-369,4	
I-2009	0,25	21871,3	923,2	20948,0	2815,1	1159,8	1655,3	18712,8	-	343,4	-236,5	579,9	

Продовження табл. А.2

квартал, (t)	Нормативна ставка податку на прибуток, коефіцієнт, (α _{ПП})	Внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток, млн грн												
		у тому числі за рахунок депозитів			у тому числі за рахунок компонент фінансового результату від кредитних операцій									
		усього, (ΔПП _к)	у національній валюті	в іноземній валюті	суми нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам			курсівих різниць	за кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті та за процентами по них	за резервами за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті	усього (=12+13)	у національній валюті	в іноземній валюті	
					усього	у національній валюті	у тому числі в іноземній валюті							
1	2	3 (=4+5) (=6+9+10+11)	4 (=7+12)	5 (=8+9+10+13)	6 (=7+8)	7	8	9	10	11	12	13		
II-2009	0,25	3537,4	1018,8	2518,6	3124,6	1189,6	1935,0	0,0	—	412,8	-170,7	583,5		
III-2009	0,25	2468,1	579,9	1888,2	2828,3	1032,5	1795,8	-423,6	—	63,4	-452,6	516,0		
IV-2009	0,25	5207,0	846,5	4360,4	2815,8	1000,3	1815,5	2193,9	—	197,3	-153,7	351,0		
I-2010	0,25	3005,9	693,6	2312,2	2917,5	1029,0	1888,5	-139,5	—	227,8	-335,4	563,2		
II-2010	0,25	2899,3	1185,6	1713,7	2555,1	1024,3	1530,8	-308,4	—	652,7	161,4	491,3		
III-2010	0,25	2233,7	644,3	1589,3	2399,5	1016,6	1382,9	-89,5	—	-76,3	-372,2	296,0		
IV-2010	0,25	1343,7	330,8	1012,9	2195,5	1035,2	1160,3	31,0	—	-882,8	-704,4	-178,4		
I-2011	0,25	2097,0	533,1	1564,0	2110,6	1038,7	1071,9	223,1	—	-236,6	-505,6	269,0		
II-2011	0,23	1264,5	589,0	675,5	2037,3	1089,2	948,1	-9,3	—	-763,5	-500,2	-263,3		
III-2011	0,23	1450,2	430,0	1020,2	2120,3	1157,2	963,2	49,9	—	-701,9	-727,2	25,3		
IV-2011	0,23	977,7	-28,6	1006,4	2130,9	1158,5	972,5	1,3	-0,6	-1153,9	-1187,1	33,2		
I-2012	0,21	1969,8	725,4	1244,4	2070,6	1227,8	842,8	60,0	-25,1	-135,7	-502,3	366,6		
II-2012	0,21	1801,3	973,8	827,6	1823,8	1031,1	792,7	-9,0	3,8	-17,2	-57,3	40,1		
III-2012	0,21	1734,0	638,3	1095,7	1835,0	1079,6	755,5	15,7	-6,8	-109,9	-441,3	331,4		
IV-2012	0,21	1962,1	971,3	990,8	1801,6	1111,5	690,1	1,3	-0,5	159,8	-140,2	300,0		
I-2013	0,19	3635,5	1602,1	2033,4	3650,3	2281,0	1369,2	2,4	-1,1	-16,1	-678,9	662,9		
II-2013	0,19	1825,7	833,4	992,3	1822,4	1104,7	717,7	2,0	-0,9	2,2	-271,3	273,5		
III-2013	0,19	1825,7	833,4	992,3	1822,4	1104,7	717,7	2,0	-0,9	2,2	-271,3	273,5		
IV-2013	0,19	1825,7	833,4	992,3	1822,4	1104,7	717,7	2,0	-0,9	2,2	-271,3	273,5		
I-2014	0,18	-1017,1	201,9	-1219,0	1557,7	1679,5	-121,8	-7,1	3,2	-2571,0	-1477,7	-1093,3		
II-2014	0,18	1170,7	691,9	478,8	1761,0	1232,6	528,3	0,0	0,0	-590,3	-540,7	-49,6		
III-2014	0,18	1170,7	691,9	478,8	1761,0	1232,6	528,3	0,0	0,0	-590,3	-540,7	-49,6		
IV-2014	0,18	1170,7	691,9	478,8	1761,0	1232,6	528,3	0,0	0,0	-590,3	-540,7	-49,6		

Продовження табл. А.2

Квартал, (t)	Нормативна ставка податку на прибуток, коефіцієнт, (α _{ПП} ^t)	Внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток, млн грн											
		у тому числі за рахунок депозитів			у тому числі за рахунок компонент фінансового результату від кредитних операцій								
		усього, (Δ _{ПП} ^t)	у національній валюті	в іноземній валюті	суми нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам		курсових різниць	за кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті та за процентами по них	за резервами за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті	усього	приросту резервів за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток		
					усього	у національній валюті					в іноземній валюті	у національній валюті	в іноземній валюті
1	2	3 (=4+5) (=6+9+10+11)	4 (=7+12)	5 (=8+9+10+13)	6 (=7+8)	7	8	9	10	11 (=12+13)	12	13	
I-2015	0,18	12705,8	4801,5	7904,4	2225,7	1604,0	621,7	11342,5	-7673,3	6810,9	3197,5	3613,4	
II-2015	0,18	3933,4	1662,0	2271,4	1877,7	1298,7	579,0	2617,8	-1770,9	1208,8	363,4	845,4	
III-2015	0,18	3933,4	1662,0	2271,4	1877,7	1298,7	579,0	2617,8	-1770,9	1208,8	363,4	845,4	
IV-2015	0,18	3933,4	1662,0	2271,4	1877,7	1298,7	579,0	2617,8	-1770,9	1208,8	363,4	845,4	
I-2016	0,18	7394,8	4274,4	3120,4	270,0	-486,5	756,5	-251,7	-2035,3	9411,8	4760,9	4651,0	
II-2016	0,18	1175,7	1021,6	154,0	1609,7	1026,3	583,4	1552,7	-2739,9	753,1	-4,7	757,8	

Примітки:

1) (–) – дані не використовуються.

2) Внесок кредитних операцій у платежі з податку на прибуток (ΔPPP_k^t) (стовпчик 3) є внеском кредитних операцій у доходи бюджету (ΔIB_k^t).

3) Стовпчик 7 розраховано за формулою (3.4), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 3 табл. Б.2 Додатка Б.

4) Стовпчик 8 розраховано за формулою (3.4), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 4 табл. Б.2 Додатка Б.

5) Стовпчик 9 розраховано за формулою (3.4), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 5 табл. Б.2 Додатка Б.

6) Стовпчик 10 розраховано за формулою (3.4), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 6 табл. Б.2 Додатка Б.

7) Стовпчик 12 розраховано за формулою (3.4), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 8 табл. Б.2 Додатка Б.

8) Стовпчик 13 розраховано за формулою (3.4), де як змінні розглядаються стовпчик 2 даної табл. та стовпчик 9 табл. Б.2 Додатка Б.

Джерело: за даними податкового законодавства (стовпчик 2)¹ та розрахунками автора.

¹ Ст. 10.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. 10 підп. 4 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2012 р., з 1 січня 2012 р. до 1 січня 2013 р., з 1 січня 2013 р. до 1 січня 2014 р., з 1 січня 2014 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 136.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакції, чинній з 1 січня 2015 р.).

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД ДЕПОЗИТНИХ ТА КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ (У ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ)

Фінансовий результат від депозитних та кредитних операцій у *податковому* обліку формується лише тими учасниками цих операцій, які законодавчо визначені платниками податку на прибуток.

Згідно з податковим законодавством України в частині оподаткування прибутку підприємств до *платників* податку на прибуток належать банки та частина юридичних осіб³⁰.

Не є платниками податку на прибуток фізичні особи, фізичні особи – підприємці та інша частина юридичних осіб (юридичні особи, що застосовують спрощену систему оподаткування та зареєстровані як платники єдиного податку³¹; юридичні особи – платники фіксованого сільськогосподарського податку³²; неприбуткові підприємства, установи та організації³³ тощо).

Тих юридичних осіб (крім банків), які законодавчо визначені платниками податку на прибуток, будемо називати “*платники податку на прибуток*”, а тих економічних агентів, які не належать до числа платників податку на прибуток – “*неплатники податку на прибуток*”.

Отже, учасниками депозитних та кредитних операцій, що сплачують податок на прибуток, є банки та платники податку на прибуток.

Якщо взяти до уваги, що податковий облік доходів і витрат від депозитних операцій у банках, які залучають депозити економічних агентів (банках-залучачелях), відрізняється від такого в банках, які розміщують депозити в інших банках (банках-вкладниках), а податковий облік доходів і витрат від кредитних операцій у банках, які надають кредити (банках-позикодавцях), відрізняється від такого в банках, які одержують кредити від інших банків (банках-позичальниках), то *учасниками депозитних операцій, які сплачують податок на прибуток*, є:

- платники податку на прибуток,
- банки-залучачелі,
- банки-вкладники,

а *учасниками кредитних операцій, які сплачують податок на прибуток*, –

- платники податку на прибуток,
- банки-позикодавці,
- банки-позичальники.

Фінансовий результат від депозитних (кредитних) операцій у податковому обліку дорівнює різниці між *доходами* від таких операцій, одержаними їхніми учасниками, що сплачують податок на прибуток, та *витратами* від цих операцій, одержаними ними.

³⁰ Ст. 2.1.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 липня 1997 р.); ст. 133.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р.).

³¹ П. 6 Указу Президента України “Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб’єктів малого підприємництва” від 03.07.1998 р. № 727/98; підп. 1 п. 1 підр. 8 р. XX Перехідних положень Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2011 р. до 1 січня 2012 р.); ст. 297.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2012 р.) та ст. 133.5 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 13 серпня 2015 р.).

³² П. “а” ст. 307.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2011 р. до 1 січня 2015 р.).

³³ Ст. 7.11 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 липня 1997 р.); ст. 133.4 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 13 серпня 2015 р.).

Задача полягає в тому, щоб у розрізі учасників депозитних (кредитних) операцій, які сплачують податок на прибуток, шляхом аналізу податкового законодавства України в частині оподаткування прибутку підприємств виділити, ті доходи та витрати, що формують фінансовий результат від таких операцій, визначити на їх основі складові такого фінансового результату і, таким чином, вивести формулу фінансового результату від депозитних (кредитних) операцій.

Б.1. Формула фінансового результату від депозитних операцій

Як зазначалося, учасниками депозитних операцій, що сплачують податок на прибуток, є *платники податку на прибуток, банки-залучателі та банки-вкладники*.

До *доходів платників податку на прибуток* від депозитів, розміщених у банках-залучателях у національній та іноземній валютах, відносяться (рис. Б.1):

- суми нарахованих процентів за такими депозитами в національній та іноземній валютах³⁴;

- додатні курсові різниці³⁵ за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті³⁶;

- додатні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими депозитами в іноземній валюті³⁷,

а до *витрат* –

- від’ємні курсові різниці³⁸ за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті³⁹;

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими депозитами в іноземній валюті⁴⁰.

³⁴ Ст. 4.1.4 та ст. 11.3.6 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); ст. 135.5.1 та ст. 137.8 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 7 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затвердженого наказом МФУ від 29.11.1999 р. № 290 (реєстр. № 860/4153 від 14.12.1999 р.).

³⁵ Додатна курсова різниця виникає тоді, коли офіційний валютний курс, встановлений НБУ на кінець розрахункового періоду (виражений у гривнях за одиницю валюти), *зростає*. У цьому випадку *збільшується* гривневий еквівалент депозиту. У результаті, *вкладник* депозиту отримує *дохід* у розмірі курсової різниці, оскільки йому повертатиметься грошей у гривневому еквіваленті більше, ніж він вклав, а *банк-залучатель* несе *витрати* у тому ж розмірі, оскільки повертатиме грошей у гривневому еквіваленті більше, ніж залучив.

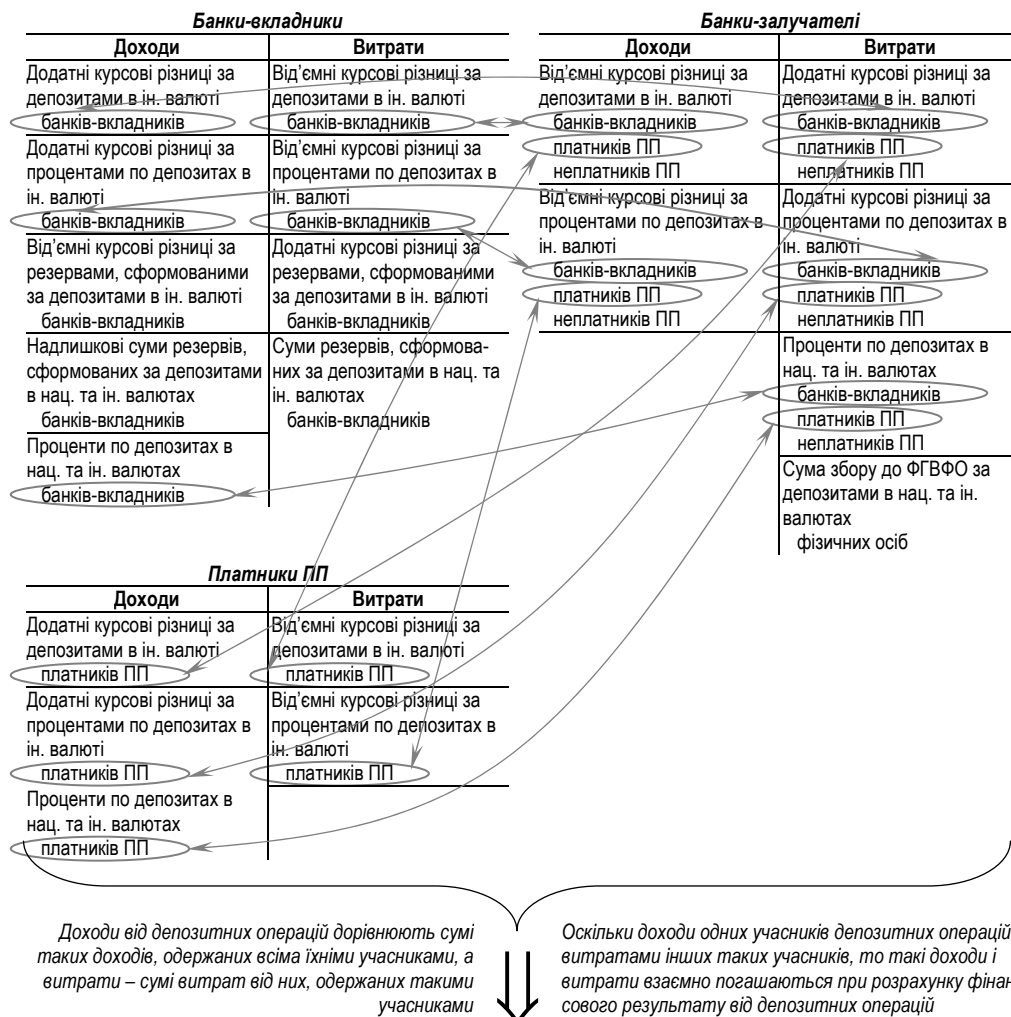
³⁶ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”.

³⁷ Там само.

³⁸ Від’ємна курсова різниця виникає тоді, коли офіційний валютний курс, встановлений НБУ на кінець розрахункового періоду (виражений у гривнях за одиницю валюти), *спадає*. У цьому випадку *зменшується* гривневий еквівалент депозиту. У результаті, *вкладник* несе *витрати* у розмірі курсової різниці, оскільки йому повертатиметься грошей у гривневому еквіваленті *менше*, ніж він вклав, а *банк-залучатель* має *дохід* у тому ж розмірі, оскільки повертатиме грошей у гривневому еквіваленті менше, ніж залучив.

³⁹ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “а” ст. 138.10.4 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”.

⁴⁰ Там само.

Учасники депозитних операцій у цілому	
Доходи	Витрати
Від'ємні курсові різниці за депозитами в ін. валюті неплатників ПП	Додатні курсові різниці за депозитами в ін. валюті неплатників ПП
Від'ємні курсові різниці за процентами по депозитах в ін. валюті неплатників ПП	Додатні курсові різниці за процентами по депозитах в ін. валюті неплатників ПП
Від'ємні курсові різниці за резервами, сформованими за депозитами в ін. валюті банків-вкладників	Додатні курсові різниці за резервами, сформованими за депозитами в ін. валюті банків-вкладників
Надлишкові суми резервів, сформованих за депозитами в нац. та ін. валютах банків-вкладників	Суми резервів, сформованих за депозитами в нац. та ін. валютах банків-вкладників
	Проценти по депозитах в нац. та ін. валютах неплатників ПП
	Сума збору до ФГВФО за депозитами в нац. та ін. валютах фізичних осіб

Рис. Б.1. Склад фінансового результату від депозитних операцій (ΦP_d^t)

Джерело: складено автором.

Примітка. Ін. валюта – іноземна валюта; нац. валюта – національна валюта; ПП – податок на прибуток.

Доходами банків-залучателів від депозитів, залучених від банків-вкладників, платників податку на прибуток та неплатників податку на прибуток у національній та іноземній валюті, визнаються:

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті⁴¹;

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими депозитами в іноземній валюті⁴²,

а витратами –

- додатні курсові різниці за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті⁴³;

- додатні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими депозитами в іноземній валюті⁴⁴;

- суми нарахованих процентів за такими депозитами в національній та іноземній валютах⁴⁵;

- сума регулярного збору до ФГВФО, нарахованого за депозитами фізичних осіб у національній та іноземній валютах⁴⁶.

Доходами банків-вкладників від депозитів, розміщених у банках-залучателях у національній та іноземній валютах, є:

- суми нарахованих процентів за такими депозитами в національній та іноземній валютах⁴⁷;

⁴¹ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 135.4.2 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁴² Там само.

⁴³ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 138.1.1 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁴⁴ Там само.

⁴⁵ Ст. 5.5.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “а” ст. 138.1.1, ст. 141.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 2.3 глави 2 розділу II Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджених постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (реєстр. № 583/7904 від 11.07.2003 р.).

⁴⁶ Ст. 5.2.5 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.) та підп. 24 п. 1 ст. 14 Закону України “Про систему оподаткування” від 25.06.1991 р. № 1251-XII; п. “д” ст. 138.1.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); підп. “б” п. 3.18 глави 3 розділу III Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджених постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (реєстр. № 583/7904 від 11.07.2003 р.).

⁴⁷ Ст. 4.1.4 та ст. 11.3.6 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); П. “а” ст. 135.4.2 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 2.3 глави 2 розділу II Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків

- додатні курсові різниці за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті⁴⁸;
 - додатні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими депозитами в іноземній валюті⁴⁹;
 - надлишкові суми резервів, сформованих за такими депозитами в національній та іноземній валютах⁵⁰;
 - від’ємні курсові різниці за резервами, сформованими за такими депозитами в іноземній валюті⁵¹,
- а витратами –
- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по таких депозитах в іноземній валюті⁵²;
 - від’ємні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими депозитами в іноземній валюті⁵³;
 - суми резервів, сформованих за такими депозитами в національній та іноземній валютах⁵⁴;
 - додатні курсові різниці за резервами, сформованими за такими де-

України, затверджених постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (реєстр. № 583/7904 від 11.07.2003 р.).

⁴⁸ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 135.4.2 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁴⁹ Там само.

⁵⁰ Ст. 12.2.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “д” ст. 135.4.2 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 139.3.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

⁵¹ П. “г” ст. 135.4.2 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 23 серпня 2012 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁵² Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 138.1.1 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁵³ Там само.

⁵⁴ Ст. 5.2.4 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 138.1.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 139.3.4 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

позитами в іноземній валюті⁵⁵.

Оскільки деякі доходи одних учасників депозитних операцій є витратами інших таких учасників, то такі доходи і витрати взаємно погашаються при розрахунку фінансового результату від депозитних операцій. У результаті, до складу *доходів*, які визначають фінансовий результат від депозитних операцій у цілому, відносяться:

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по депозитах неплатників податку на прибуток в іноземній валюті;
 - від’ємні курсові різниці за заборгованістю по процентах за депозитами неплатників податку на прибуток в іноземній валюті;
 - надлишкові суми резервів, сформованих за депозитами банків-вкладників у національній та іноземній валютах;
 - від’ємні курсові різниці за резервами, сформованими за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті,
- а до складу *витрат* –

- додатні курсові різниці за заборгованістю по депозитах неплатників податку на прибуток в іноземній валюті;
- додатні курсові різниці за заборгованістю по процентах за депозитами неплатників податку на прибуток в іноземній валюті;
- суми резервів, сформованих за депозитами банків-вкладників в національній та іноземній валютах;
- додатні курсові різниці за резервами, сформованими за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті;
- суми нарахованих процентів за депозитами неплатників податку на прибуток в національній та іноземній валютах;
- сума регулярного збору до ФГВФО, нарахованого за депозитами фізичних осіб у національній та іноземній валютах.

Отже, *складовими* формули фінансового результату від депозитних операцій є:

- 1) сума нарахованих процентів за депозитами неплатників податку на прибуток в національній та іноземній валютах;
- 2) курсові різниці за заборгованістю по депозитах неплатників податку на прибуток в іноземній валюті;
- 3) курсові різниці за заборгованістю по процентах за депозитами неплатників податку на прибуток в іноземній валюті;
- 4) приріст резервів, сформованих за депозитами банків-вкладників в національній та іноземній валютах;
- 5) курсові різниці за резервами, сформованими за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті;
- 6) сума регулярного збору до ФГВФО, нарахованого за депозитами фізичних осіб у національній та іноземній валютах.

Фінансовий результат від депозитних операцій розраховується як узята з *протилежним знаком* сума всіх *складових* фінансового результату.

Візьмемо до уваги, що до II кв. 2011 р. курсові різниці за резервами,

⁵⁵ П. “Г” ст. 138.1.1 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 23 серпня 2012 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

сформованими за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, не розраховувалися (див. розділ Г.4 Додатка Г), а курсові різниці за заборгованістю по процентах за депозитами неплатників податку на прибуток в іноземній валюті хоча і розраховувалися, проте оцінити їх не можливо через відсутність необхідних статистичних даних (див. розділ Г.2 Додатка Г).

У вільному доступі відсутня статистика щодо депозитів неплатників податку на прибуток. Але є статистика щодо депозитів домашніх господарств, які охоплюють частинину неплатників податку на прибуток: фізичних осіб та фізичних осіб – підприємців. Тому будемо розглядати в якості депозитів неплатників податку на прибуток депозити домашніх господарств.

З урахуванням всього вище сказаного *формула фінансового результату від депозитних операцій* матиме вигляд (формула (Б.1)):

$$\Phi P_{\partial}^t = \begin{cases} -\tau ДДГ_{н}^t - \tau ДДГ_{і}^t - \varepsilon ДДГ_{і}^t - \Delta РДБ_{н}^t - \Delta РДБ_{і}^t - PZ_{н}^t - PZ_{і}^t, \\ t \in \{1_04, \dots, 1_11\}, \\ -\tau ДДГ_{н}^t - \tau ДДГ_{і}^t - \varepsilon ДДГ_{і}^t - \Delta РДБ_{н}^t - \Delta РДБ_{і}^t - PZ_{н}^t - PZ_{і}^t - \\ - \varepsilon \tau ДДГ_{і}^t - \varepsilon РДБ_{і}^t, \quad t \in \{2_11, \dots, 2_16\}, \end{cases} \quad (\text{Б.1})$$

де ΦP_{∂}^t – фінансовий результат від депозитних операцій у t -му кварталі, *грн*; $\tau ДДГ_{н}^t$ – сума нарахованих процентів за депозитами домашніх господарств у національній валюті за t -й квартал, *грн*; $\tau ДДГ_{і}^t$ – сума нарахованих процентів за депозитами домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, *грн*; $\varepsilon ДДГ_{і}^t$ – курсові різниці за заборгованістю по депозитах домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, *грн*; $\Delta РДБ_{н}^t$ – приріст резервів, сформованих за депозитами банків-вкладників у національній валюті, за t -й квартал, *грн*; $\Delta РДБ_{і}^t$ – приріст резервів, сформованих за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, у гривневому еквіваленті за t -й квартал, *грн*; $PZ_{н}^t$ – витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб (з IV кв. 2015 р. – домашніх господарств) у національній валюті за t -й квартал, *грн*; $PZ_{і}^t$ – витрати банків з регулярного збору до ФГВФО (з IV кв. 2015 р. – домашніх господарств) в іноземній валюті за t -й квартал, *грн*; $\varepsilon \tau ДДГ_{і}^t$ – курсові різниці за заборгованістю по процентах за депозитами домашніх господарств в іноземній валюті за t -й квартал, *грн*; $\varepsilon РДБ_{і}^t$ – курсові різниці за резервами, сформованими за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, за t -й квартал, *грн*.

Б.2. Фінансовий результат від депозитних операцій

Фінансовий результат від депозитних операцій (ΦP_{∂}^t) розраховується у табл. Б.1 за формулою (2.7), яка повторює формулу (Б.1).

Дані про нього у розрізах його складових та валют депозитів (стовпчики 3–6, 8, 9, 11, 12 табл. Б.1) використовуються для розрахунку внеску депозитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta ПП_{\partial}^t$) у тих самих розрізах (див. табл. А.1 Додатка А).

Таблиця Б.1

Розрахунок квартального фінансового результату від депозитних операцій (у податковому обліку) за 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн														
Квартал, (t)	Сума нарахованих процентів за депозитами домашніх господарств			Курсові різниці		Приріст резервів за депозитами банків-вкладників			Витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств				Фінансовий результат від депозитних операцій	
	усього	у тому числі в розрізі валют		за депозитами домашніх господарств в іноземній валюті та за процентами по них, ($\varepsilon \Delta \Pi^t_i + \varepsilon \Delta \Pi^t_i$)	за резервом за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, ($\varepsilon P^t_{IB^i}$)	усього	у тому числі в розрізі валют		усього	у тому числі в розрізі валют депозитів		усього, (ΦP^t_o)	у національній валюті	в іноземній валюті
		($\varepsilon \Delta \Pi^t_n$)	в іноземній валюті,				($\varepsilon P^t_{IB^i}$)	у національній валюті,		в іноземній валюті,	($P^t_{3^i}$)			
1	2 (=3+4)	3	4	5	6	7 (=8-9)	8	9	10 (11+12)	11	12	13 (=14+15)	14 (=3-8-11)	15 (=4-5-6-9-12)
I-2004	693,6	445,2	248,5	-5,8	-	-17,4	-11,6	-5,8	34,0	19,8	14,2	-704,4	-453,4	-251,1
II-2004	721,2	473,0	248,2	-24,9	-	-5,5	-3,3	-2,2	34,0	19,8	14,2	-724,8	-489,5	-235,3
III-2004	648,3	428,3	220,0	-40,7	-	31,8	8,9	22,9	34,0	19,8	14,2	-673,5	-457,0	-216,5
IV-2004	665,1	350,5	314,7	-8,0	-	-17,2	-3,8	-13,4	34,0	19,8	14,2	-674,0	-366,5	-307,6
I-2005	1046,9	626,5	420,4	-100,3	-	-5,8	1,4	-7,2	43,8	23,3	20,5	-984,6	-651,2	-333,4
II-2005	938,4	576,6	361,8	-96,5	-	24,0	2,0	22,0	43,8	23,3	20,5	-36,7	-602,0	565,2
III-2005	1097,4	690,4	407,0	-23,4	-	-21,2	-3,3	-17,9	43,8	23,3	20,5	-1096,6	-710,4	-386,2
IV-2005	1255,0	726,0	529,0	0,0	-	-5,8	-2,8	-3,0	43,8	23,3	20,5	-1293,0	-746,5	-546,5
I-2006	1407,2	804,9	602,3	0,0	-	18,1	15,0	3,1	77,1	44,4	32,7	-1502,4	-864,3	-638,1
II-2006	1403,9	799,4	604,5	0,0	-	-5,5	-11,9	6,4	77,1	44,4	32,7	-1475,5	-831,9	-643,6
III-2006	1480,7	848,6	632,1	0,0	-	29,5	20,7	8,7	77,1	44,4	32,7	-1587,2	-913,7	-673,5
IV-2006	1751,4	1000,8	750,6	0,0	-	28,6	16,2	12,4	77,1	44,4	32,7	-1857,1	-1061,4	-795,7
I-2007	2082,9	1243,9	839,0	0,0	-	26,2	18,1	8,1	112,4	60,9	51,5	-2221,5	-1322,9	-898,6
II-2007	2202,2	1351,2	851,0	0,0	-	-37,4	-23,1	-14,3	112,4	60,9	51,5	-2277,2	-1389,0	-888,1
III-2007	2572,1	1671,8	900,3	0,0	-	-19,0	-9,8	-9,1	112,4	60,9	51,5	-2665,6	-1722,9	-942,7
IV-2007	3036,9	2032,9	1004,0	0,0	-	31,8	15,5	16,4	112,4	60,9	51,5	-3181,1	-2109,3	-1071,8
I-2008	3367,9	2291,5	1076,4	0,0	-	127,7	66,2	61,4	172,9	104,7	68,2	-3668,5	-2462,5	-1206,0
II-2008	3956,9	2760,7	1196,2	-2947,1	-	-31,0	-37,2	6,1	172,9	104,7	68,2	-1151,7	-2828,3	1676,6
III-2008	4667,7	3293,0	1374,6	194,2	-	37,8	16,6	21,2	172,9	104,7	68,2	-5072,5	-3414,3	-1658,2
IV-2008	5001,2	3008,8	1992,3	42186,7	-	138,9	113,7	25,3	172,9	104,7	68,2	-47499,7	-3227,2	-44272,5
I-2009	5616,0	3343,2	2272,7	0,0	-	-420,4	-238,7	-181,7	227,0	113,7	113,3	-5422,6	-3218,3	-2204,3
II-2009	6064,3	3730,5	2333,8	-861,2	-	28,4	26,3	2,1	227,0	113,7	113,3	-5458,5	-3870,5	-1587,9
III-2009	6401,3	3705,8	2695,5	4962,6	-	61,3	144,6	-83,3	227,0	113,7	113,3	-11652,2	-3964,2	-7688,0
IV-2009	6544,0	3729,4	2814,6	-338,9	-	667,6	280,5	387,1	227,0	113,7	113,3	-7099,7	-4123,6	-2976,1
I-2010	7272,3	4347,1	2925,1	-870,0	-	69,5	16,6	52,9	238,4	111,4	127,0	-6710,2	-4475,2	-2235,0
II-2010	7292,2	4574,1	2718,0	-267,5	-	-517,5	-305,1	-212,4	238,4	111,4	127,0	-6745,6	-4380,4	-2365,1
III-2010	6826,8	4411,1	2415,7	110,9	-	91,2	73,1	18,1	238,4	111,4	127,0	-7267,3	-4595,6	-2671,7
IV-2010	6530,3	4247,6	2282,7	786,7	-	233,3	97,1	136,2	238,4	111,4	127,0	-7788,7	-4456,1	-3332,6
I-2011	6773,6	4500,4	2273,3	-15,9	-	857,1	381,9	475,2	319,0	164,3	154,7	-7933,8	-5046,5	-2887,3

Продовження табл. Б.1

Квартал, (t)	Сума нарахованих процентів за депозитами домашніх господарств				Курсові різниці		Приріст резервів за депозитами банків-вкладників				Витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств				Фінансовий результат від депозитних операцій												
	усього	у тому числі в розрізі валют		за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, процентами по них, $(\varepsilon \Delta \Pi_i^t + \varepsilon \Delta \Pi_i^{t-1})$	за резервом за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, процентами по них, (εPDB_i^t)	усього	у тому числі в розрізі валют		усього	у тому числі в розрізі валют		усього, (ΦP_o^t)	у національній валюті	у іноземній валюті, (PZ_i^t)	у тому числі в розрізі валют	у національній валюті	у іноземній валюті										
1	2 (=3+4)	3	4	5	6	7 (=8+9)	8	9	10 (11+12)	11	12	13 (=14+15)	14 (=3+8-11)	15 (=4-5-6-9-12)													
II-2011	6646,2	4437,1	2209,2	214,9	1,9	-430,4	-211,3	-219,1	319,0	164,3	154,7	-6751,7	-4390,0	-2361,6													
III-2011	6527,1	4412,5	2114,6	7,7	0,1	-179,1	-107,1	-72,1	319,0	164,3	154,7	-6674,7	-4469,7	-2205,0													
IV-2011	7700,6	5363,5	2337,1	318,1	2,1	380,3	93,3	287,0	319,0	164,3	154,7	-8720,0	-5621,1	-3098,9													
I-2012	8391,0	5711,4	2679,6	-59,2	-0,5	-148,5	-26,6	-121,9	358,0	183,9	174,0	-8540,7	-5868,8	-2672,0													
II-2012	8782,0	6105,4	2676,6	114,2	0,8	-140,9	-141,9	1,0	358,0	183,9	174,0	-9114,1	-6147,4	-2966,7													
III-2012	9512,0	6486,8	3025,2	10,0	0,1	-219,9	-77,5	-142,4	358,0	183,9	174,0	-9660,1	-6593,3	-3066,9													
IV-2012	10635,3	7248,1	3387,2	0,0	0,0	-182,8	-55,3	-127,5	358,0	183,9	174,0	-10810,5	-7376,8	-3433,7													
I-2013	12042,1	8505,0	3537,1	0,0	0,0	-67,7	-253,6	185,9	651,7	252,1	399,6	-12626,1	-8503,5	-4122,6													
II-2013	12551,3	9141,3	3410,0	0,0	0,0	880,1	451,5	428,6	651,7	252,1	399,6	-14083,0	-9844,9	-4238,1													
III-2013	14514,2	10070,0	4444,2	0,0	0,0	-171,1	-139,7	-31,4	651,7	252,1	399,6	-14994,8	-10182,4	-4812,4													
IV-2013	13663,7	10575,0	3088,6	0,0	0,0	-2,9	-88,5	85,6	651,7	252,1	399,6	-14312,4	-10738,6	-3573,8													
I-2014	14928,1	10773,7	4154,4	61679,4	509,5	-993,9	-76,4	-917,5	811,5	374,9	436,6	-76934,7	-11072,2	-65862,5													
II-2014	15437,3	10836,6	4600,8	16931,1	62,3	-465,4	-141,6	-323,9	811,5	374,9	436,6	-32776,8	-11069,9	-21706,9													
III-2014	16354,6	11365,2	4989,4	18518,8	49,0	-353,2	-57,1	-296,1	811,5	374,9	436,6	-35380,6	-11683,0	-23697,6													
IV-2014	16298,6	11078,3	5220,3	40997,8	71,7	-370,7	-91,3	-279,3	811,5	374,9	436,6	-57808,8	-11361,9	-46447,0													
I-2015	17472,1	10335,9	7136,2	100986,3	88,8	-159,3	-18,0	-141,3	854,6	308,2	546,4	-119242,5	-10626,1	-108616,4													
II-2015	17236,0	10731,9	6504,1	-27818,4	-22,0	-22,2	5,9	-28,1	854,6	308,2	546,4	9772,0	-11046,0	20818,0													
III-2015	16790,8	10765,0	6025,8	5714,4	4,1	-21,4	13,2	-34,6	854,6	308,2	546,4	-23342,4	-11086,4	-12256,1													
IV-2015	16755,4	11028,7	5726,7	22740,6	16,5	-110,2	-59,5	-50,7	854,6	308,2	546,4	-40257,0	-11277,4	-28979,6													
I-2016	16402,7	10699,2	5703,5	19565,8	12,1	-53,6	-1,1	-52,5	849,8	314,1	535,7	-36776,8	-11012,2	-25764,6													
II-2016	11196,9	7673,4	3523,5	-11993,6	-4,2	38,9	52,9	-13,9	849,8	314,1	535,7	-87,8	-8040,3	7952,6													

Примітки:

- 1) <номер стовпчика>(-1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.
- 2) Стовпчик 3 розраховано як сума даних зі стовпчика 9 табл. В.1 Додатка В за три місяці відповідного кварталу.
- 3) Стовпчик 4 розраховано як сума даних зі стовпчика 10 табл. В.1 Додатка В за три місяці відповідного кварталу.
- 4) Стовпчик 5 – дані зі стовпчика 10 табл. Г.1 Додатка Г.
- 5) Стовпчик 6 – дані зі стовпчика 11 табл. Г.3 Додатка Г.
- 6) Стовпчик 8 – дані зі стовпчика 12 табл. Д.2 Додатка Д.
- 7) Стовпчик 9 – дані зі стовпчика 13 табл. Д.2 Додатка Д.
- 8) Стовпчик 11 – дані зі стовпчика 6 табл. Е.3 Додатка Е.
- 9) Стовпчик 12 – дані зі стовпчика 7 табл. Е.3 Додатка Е.

Джерело: за розрахунками автора.

Б.3. Формула фінансового результату від кредитних операцій

Як зазначалося, учасниками кредитних операцій, що сплачують податок на прибуток, є *платники податку на прибуток, банки-позикодавці та банки-позичальники*.

До *доходів платників податку на прибуток* від кредитів, одержаних у національній та іноземній валютах, відносяться (рис. Б.2):

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті⁵⁶;
- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими кредитами в іноземній валюті⁵⁷.

а до *витрат* –

- додатні курсові різниці за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті⁵⁸;
- додатні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими кредитами в іноземній валюті⁵⁹;
- суми нарахованих процентів за такими кредитами в національній та іноземній валютах⁶⁰.

Доходами банків-позикодавців, які надають кредити банкам-позичальникам, платникам *податку на прибуток* та неплатникам *податку на прибуток* у національній та іноземній валюті, є:

- суми нарахованих процентів за такими кредитами в національній та іноземній валютах⁶¹;
- додатні курсові різниці за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті⁶²;

⁵⁶ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”.

⁵⁷ Там само.

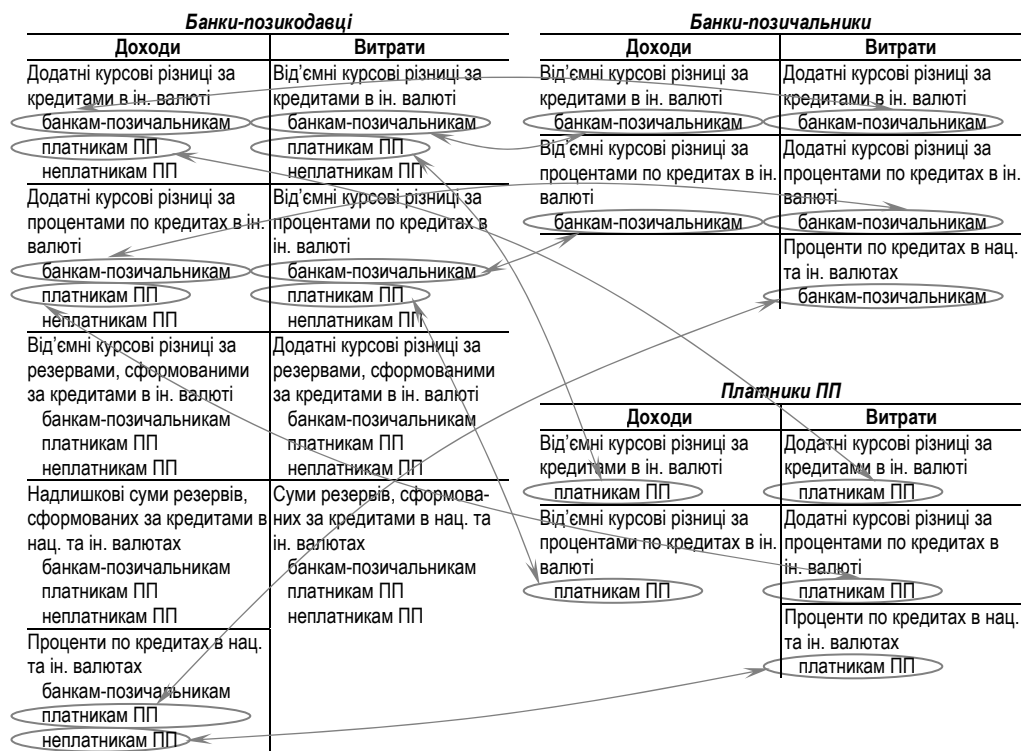
⁵⁸ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “а” ст. 138.10.4 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”.

⁵⁹ Там само.

⁶⁰ Ст. 5.5.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); ст. 138.5.2 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 27 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затвердженого наказом МФУ від 31.12.1999 р. № 318 (реєстр. № 27/4248 від 19.01.2000 р.).

⁶¹ Ст. 4.1.4 та ст. 11.3.6 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); П. “а” ст. 135.4.2 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 2.3 глави 2 розділу II Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджених постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (реєстр. № 583/7904 від 11.07.2003 р.).

⁶² Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 135.4.2 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

Доходи від кредитних операцій дорівнюють сумі таких доходів, одержаних всіма їхніми учасниками, а витрати – сумі витрат від них, одержаних такими учасниками

Оскільки доходи одних учасників кредитних операцій є витратами інших таких учасників, то такі доходи і витрати взаємно погашаються при розрахунку фінансового результату від кредитних операцій

Учасники кредитних операцій у цілому	
Доходи	Витрати
Додатні курсові різниці за кредитами в ін. валюті неплатникам ПП	Від'ємні курсові різниці за кредитами в ін. валюті неплатникам ПП
Додатні курсові різниці за процентами по кредитах в ін. валюті неплатникам ПП	Від'ємні курсові різниці за процентами по кредитах в ін. валюті неплатникам ПП
Від'ємні курсові різниці за резервами, сформованими за кредитами в ін. валюті банк-позичальникам платникам ПП неплатникам ПП	Додатні курсові різниці за резервами, сформованими за кредитами в ін. валюті банк-позичальникам платникам ПП неплатникам ПП
Надлишкові суми резервів, сформованих за кредитами в нац. та ін. валютах банк-позичальникам платникам ПП неплатникам ПП	Суми резервів, сформованих за кредитами в нац. та ін. валютах банк-позичальникам платникам ПП неплатникам ПП
Проценти по кредитах в нац. та ін. валютах неплатникам ПП	

Рис. Б.2. Склад фінансового результату від кредитних операцій (ΦP_{κ}^I)

Примітка. Ін. валюта – іноземна валюта; нац. валюта – національна валюта; ПП – податок на прибуток.

Джерело: складено автором.

- додатні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими кредитами в іноземній валюті⁶³;
- надлишкові суми резервів, сформованих за такими кредитами в національній та іноземній валютах⁶⁴;
- від’ємні курсові різниці за резервами, сформованими за такими кредитами в іноземній валюті⁶⁵,
- а витратами –
- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті⁶⁶;
- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими кредитами в іноземній валюті⁶⁷;
- суми резервів, сформованих за такими кредитами в національній та іноземній валютах⁶⁸;
- додатні курсові різниці за резервами, сформованими за такими кредитами в іноземній валюті⁶⁹.

⁶³ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 135.4.2 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁶⁴ Ст. 12.2.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); П. “д” ст. 135.4.2 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 139.3.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

⁶⁵ П. “г” ст. 135.4.2 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 23 серпня 2012 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁶⁶ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 138.1.1 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁶⁷ Там само.

⁶⁸ Ст. 5.2.4 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 138.1.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 139.3.4 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

⁶⁹ П. “г” ст. 138.1.1 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (де-

Доходами банків-позичальників від кредитів, одержаних у національній та іноземній валютах, визнаються:

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті⁷⁰;

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими кредитами в іноземній валюті⁷¹.

а витратами –

- додатні курсові різниці за заборгованістю по таких кредитах в іноземній валюті⁷²;

- додатні курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими кредитами в іноземній валюті⁷³;

- суми нарахованих процентів за такими кредитами в національній та іноземній валютах⁷⁴.

Оскільки деякі доходи одних учасників кредитних операцій є витратами інших таких учасників, то такі доходи і витрати взаємно погашаються при розрахунку фінансового результату від кредитних операцій. У результаті, до складу *доходів*, які визначають фінансовий результат від кредитних операцій у цілому, відносяться:

- додатні курсові різниці за заборгованістю по кредитах неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті;

- додатні курсові різниці за заборгованістю по процентах за кредитами неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті;

- надлишкові суми резервів, сформованих за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній та іноземній валютах;

- від’ємні курсові різниці за резервами, сформованими за кредитами

позитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 23 серпня 2012 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁷⁰ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 135.4.2 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁷¹ Там само.

⁷² Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “г” ст. 138.1.1 та ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 28 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”; п. 1.23 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р. до 1 грудня 2015 р.) та п. 1.24 цієї Інструкції (у редакціях, чинних починаючи з 1 грудня 2015 р.).

⁷³ Там само.

⁷⁴ Ст. 5.5.1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. “а” ст. 138.1.1, ст. 141.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 2.3 глави 2 розділу II Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджених постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (реєстр. № 583/7904 від 11.07.2003 р.).

банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті;

- суми нарахованих процентів за кредитами неплатникам податку на прибуток у національній та іноземній валютах,

а до складу *витрат* –

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по кредитах неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті;

- від’ємні курсові різниці за заборгованістю по процентах за кредитами неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті;

- суми резервів, сформованих за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній та іноземній валютах;

- додатні курсові різниці за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті.

Отже, *складовими* формули фінансового результату від кредитних операцій є:

- 1) сума нарахованих процентів за кредитами неплатникам податку на прибуток в національній та іноземній валютах;

- 2) курсові різниці за заборгованістю по кредитах неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті;

- 3) курсові різниці за заборгованістю по процентах за кредитами неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті;

- 4) приріст резервів, сформованих за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній та іноземній валютах;

- 5) курсові різниці за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті.

Фінансовий результат від кредитних операцій розраховується як *сума складових* фінансового результату від кредитних операцій 1, 2, 3, *зменшена на суму складових* такого фінансового результату 4, 5.

До II кв. 2011 р. курсові різниці за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, не розраховувалися (див. розділ Г.5 Додатка Г). Курсові різниці за заборгованістю по процентах за кредитами неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті хоча і розраховувалися в цей період, але оцінити їх не можливо через відсутність необхідних статистичних даних (див. розділ Г.3 Додатка Г).

У вільному доступі відсутня окрема статистика щодо кредитів неплатникам податку на прибуток. Тому замість неї будемо використовувати статистику щодо кредитів частині неплатників податку на прибуток у вигляді домашніх господарств, які охоплюють фізичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Що стосується суми кредитів платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток, то статистика щодо неї є – у вигляді кредитів резидентам (крім банків).

Отже, *формулу фінансового результату від кредитних операцій* можна записати у вигляді (формула (Б.2)):

$$\Phi P_{\kappa}^t = \begin{cases} \tau K \Delta \Gamma_{\kappa}^t + \tau K \Delta \Gamma_i^t + \varepsilon K \Delta \Gamma_i^t - \Delta P K_{\kappa}^t - \Delta P K_i^t, \\ t \in \{1_04, \dots, 1_11\}, \\ \tau K \Delta \Gamma_{\kappa}^t + \tau K \Delta \Gamma_i^t + \varepsilon K \Delta \Gamma_i^t - \Delta P K_{\kappa}^t - \Delta P K_i^t + \varepsilon \tau K \Delta \Gamma_i^t - \varepsilon P K_i^t, \\ t \in \{2_11, \dots, 2_16\}, \end{cases} \quad (Б.2)$$

де ΦP_{κ}^t – фінансовий результат від кредитних операцій у t -му кварталі, *грн*;
 $\tau K \Delta \Gamma_{\kappa}^t$ – сума нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам у національній валюті за t -й квартал, *грн*; $\tau K \Delta \Gamma_i^t$ – сума нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, *грн*; $\varepsilon K \Delta \Gamma_i^t$ – курсові різниці за заборгованістю по кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, *грн*; $\Delta P K_{\kappa}^t$ – приріст резервів, сформованих за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній валюті, за t -й квартал, *грн*; $\Delta P K_i^t$ – приріст резервів, сформованих за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, *грн*; $\varepsilon \tau K \Delta \Gamma_i^t$ – курсові різниці за заборгованістю по процентах за кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті за t -й квартал, *грн*; $\varepsilon P K_i^t$ – курсові різниці за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, за t -й квартал, *грн*.

Б.4. Фінансовий результат від кредитних операцій

Фінансовий результат від кредитних операцій (ΦP_{κ}^t) розраховується у табл. Б.2 за формулою (3.5), яка повторює формулу (Б.2).

Дані про нього у розрізах його складових та валют кредитів (стовпчики 3–6, 8, 9 табл. Б.2) використовуються для розрахунку внеску кредитних операцій у платежі з податку на прибуток ($\Delta \Pi \Pi_{\kappa}^t$) у тих самих розрізах (див. табл. А.2 Додатка А).

Таблиця Б.2

Розрахунок квартального фінансового результату від кредитних операцій (у податковому обліку) за 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн

Квартал, (t)	Сума нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам			Курсові різниці		Приріст резервів за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток		Фінансовий результат від кредитних операцій			
	усього	у тому числі в розрізі валют		за кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті та за процентами по них, ($\varepsilon K_{II}^{t-1} + \varepsilon \tau K_{II}^{t-1}$)	за резервами за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, (εPK_t^t)	усього	у тому числі в розрізі валют		усього, (ΦP_K^t)	у тому числі в розрізі валют	
		у національній валюті, (τK_{II}^{t-1})	в іноземній валюті, (τK_{II}^{t-1})				у національній валюті, (ΔPK_n^t)	в іноземній валюті, (ΔPK_t^t)		у національній валюті	в іноземній валюті
1	2 (=3+4)	3	4	5	6	7 (=8+9)	8	9	10 (=11+12)	11 (=1-8)	12 (=4+5-6-9)
I-2004	412,8	236,8	176,0	-2,3	-	360,8	203,7	157,2	49,7	33,1	16,6
II-2004	488,0	254,4	233,6	-10,7	-	459,8	306,4	153,4	17,5	-52,0	69,5
III-2004	568,1	286,0	282,0	-18,7	-	421,5	249,2	172,3	127,9	36,8	91,1
IV-2004	687,5	377,9	309,5	-3,6	-	13,4	-86,2	99,6	670,5	464,2	206,4
I-2005	709,3	388,2	321,1	-42,8	-	486,4	253,1	233,3	180,1	135,1	45,0
II-2005	789,5	426,4	363,2	-431,2	-	1005,4	577,5	427,8	-647,0	-151,2	-495,8
III-2005	1018,5	542,5	476,0	-12,7	-	1155,0	670,8	484,2	-149,2	-128,3	-20,9
IV-2005	1317,7	697,3	620,5	0,0	-	891,7	346,3	545,4	426,0	350,9	75,1
I-2006	1497,3	785,1	712,2	0,0	-	842,4	391,2	451,2	654,8	393,8	261,0
II-2006	1817,0	935,8	881,2	0,0	-	1201,8	526,5	675,3	615,2	409,3	205,9
III-2006	2390,9	1241,0	1149,9	0,0	-	1472,1	629,1	843,0	918,8	611,9	306,9
IV-2006	2766,8	1284,7	1482,1	0,0	-	1769,3	687,0	1082,3	997,6	597,8	399,8
I-2007	3319,6	1493,0	1826,6	0,0	-	1393,4	530,2	863,2	1926,2	962,8	963,4
II-2007	3944,0	1687,1	2256,9	0,0	-	2168,2	989,5	1178,7	1775,8	697,6	1078,2
III-2007	4749,8	2008,0	2741,8	0,0	-	2269,3	1056,3	1213,0	2480,5	951,7	1528,8
IV-2007	5594,2	2445,4	3148,8	0,0	-	2837,8	1642,2	1195,7	2756,3	803,2	1953,1
I-2008	7044,2	3390,9	3653,3	0,0	-	1840,6	985,9	854,6	5203,6	2404,9	2798,7
II-2008	8600,5	4432,7	4167,8	-4737,1	-	1859,6	692,4	1167,2	2003,7	3740,3	-1736,6
III-2008	9540,3	4790,1	4750,2	329,9	-	2139,3	661,6	1477,7	7730,8	4128,4	3602,4
IV-2008	11260,2	4639,0	6621,2	74851,4	-	-1373,4	946,0	-2319,5	87485,0	3693,0	83792,1
I-2009	12498,4	4758,2	7740,1	0,0	-	-1651,2	682,9	-2334,1	14149,6	4075,3	10074,3
II-2009	11313,1	4130,0	7183,1	-1694,3	-	-253,6	1810,5	-2064,0	9872,3	2319,5	7552,8
III-2009	11263,3	4001,1	7262,2	8775,5	-	-789,1	614,9	-1404,0	20827,8	3386,2	17441,6
IV-2009	11670,1	4116,0	7554,1	-558,0	-	-911,2	1341,5	-2252,8	12023,4	2774,5	9248,9
I-2010	10220,2	4097,1	6123,2	-1233,8	-	-2610,8	-645,4	-1965,4	11597,2	4742,5	6854,7
II-2010	9598,0	4066,2	5531,7	-358,2	-	305,2	1489,0	-1183,8	8934,6	2577,2	6357,4
III-2010	8782,0	4140,6	4641,3	123,9	-	3531,2	2817,5	713,7	5374,7	1323,1	4051,6
IV-2010	8442,3	4154,8	4287,5	892,2	-	946,5	2022,6	-1076,1	8388,1	2132,2	6255,9

Продовження табл. Б.2

Квартал, (t)	Сума нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам			Курсові різниці		Приріст резервів за кредитами банкам- позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток		Фінансовий результат від кредитних операцій			
	усього	у національній валюті, (τK_{Π}^{t-1})	в іноземній валюті, (τK_{Π}^{t-1})	за кредитами домашнім господарствам в інозем- ній валюті та за процен- тами по них, ($\varepsilon K_{\Pi}^{t-1} + \varepsilon \tau K_{\Pi}^{t-1}$)	на прибуток в іноземній валюті, (εPK_i^t)	усього	у національній валюті, (ΔPK_n^t)	в іноземній валюті, (ΔPK_i^t)	усього, (ΦP_{κ}^t)	у національній валюті	в іноземній валюті
1	2 (=3+4)	3	4	5	6	7 (=8+9)	8	9	10 (=11+12)	11 (=1-8)	12 (=4+5-6-9)
I-2011	8149,2	4356,7	3792,5	-37,1	-	3054,1	2000,9	1053,2	5058,0	2355,9	2702,2
II-2011	9218,9	5031,2	4187,7	217,1	79,1	3051,8	3161,8	-110,1	6305,0	1869,4	4435,7
III-2011	9264,8	5036,7	4228,1	5,7	2,6	5016,9	5161,3	-144,4	4251,0	-124,6	4375,5
IV-2011	9002,6	5338,1	3664,4	260,9	108,9	590,1	2184,1	-1594,0	8564,5	3154,1	5410,4
I-2012	8684,7	4910,0	3774,7	-42,9	-18,1	82,1	273,0	-190,9	8577,8	4637,0	3940,8
II-2012	8738,3	5140,7	3597,5	74,6	32,6	523,2	2101,4	-1578,2	8257,1	3039,4	5217,7
III-2012	8579,0	5292,9	3286,2	6,1	2,6	-760,8	667,8	-1428,6	9343,4	4625,1	4718,3
IV-2012	8711,2	5698,8	3012,4	0,0	0,0	114,4	2126,2	-2011,8	8596,8	3572,6	5024,2
I-2013	8777,7	5796,3	2981,4	0,0	0,0	590,4	-1,7	592,1	8187,3	5798,0	2389,3
II-2013	9020,6	6234,4	2786,2	0,0	0,0	1777,4	1867,4	-90,0	7243,2	4366,9	2876,2
III-2013	9518,0	6705,2	2812,8	0,0	0,0	4015,2	3810,0	205,2	5502,8	2895,1	2607,6
IV-2013	9757,4	7214,7	2542,7	0,0	0,0	6044,2	5708,1	336,1	3713,2	1506,5	2206,7
I-2014	10090,9	7348,9	2742,0	24156,6	15173,5	-3470,1	-2477,8	-992,3	22544,2	9826,7	12717,4
II-2014	10299,9	7292,8	3007,1	6874,8	4437,8	-5671,1	-2634,5	-3036,6	18408,0	9927,3	8480,7
III-2014	10548,9	7282,7	3266,1	8128,6	5417,9	-6453,9	-2229,1	-4224,8	19713,5	9511,8	10201,7
IV-2014	10786,7	6934,5	3852,2	19013,4	14323,9	-11267,4	-733,7	-10533,7	26743,6	7668,2	19075,4
I-2015	12497,3	7145,3	5352,0	48407,0	41866,7	-16007,9	-6546,6	-9461,3	35045,5	13691,9	21353,7
II-2015	10756,1	6593,1	4163,0	-14015,7	-16895,8	-20211,6	-7986,8	-12224,8	33847,8	14580,0	19267,8
III-2015	9969,0	6295,9	3673,1	2560,5	3403,9	-17162,0	-7292,7	-9869,3	26287,5	13588,6	12698,9
IV-2015	9571,7	5877,5	3694,2	10127,5	15726,4	-19105,6	-9349,6	-9756,1	23078,5	15227,1	7851,4
I-2016	8942,8	5701,9	3240,9	8626,4	15221,4	-4183,7	26,1	-4209,9	6531,5	5675,7	855,8
II-2016	8407,4	5622,6	2784,8	-4 985,0	-9375,2	-5671,8	-912,6	-4759,2	18 469,5	6535,2	11934,3

Примітки:

- 1) "а" – дані не використовуються.
- 2) Стовпчик 3 розраховано як сума даних зі стовпчика 9 табл. В.2 Додатка В за три місяці відповідного кварталу.
- 3) Стовпчик 4 розраховано як сума даних зі стовпчика 10 табл. В.2 Додатка В за три місяці відповідного кварталу.
- 4) Стовпчик 5 – дані зі стовпчика 10 табл. Г.2 Додатка Г.
- 5) Стовпчик 6 – дані зі стовпчика 11 табл. Г.4 Додатка Г.
- 6) Стовпчик 8 – дані зі стовпчика 12 табл. Д.3 Додатка Д.
- 7) Стовпчик 9 – дані зі стовпчика 13 табл. Д.3 Додатка Д.

Джерело: за розрахунками автора.

НАРАХОВАНІ ПРОЦЕНТИ ЗА ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ

В.1. Формула нарахованих процентів за зобов'язаннями

НБУ не оприлюднює дані щодо сум *нарахованих процентів* за депозитами та кредитами (зобов'язаннями). Проте публікує дані щодо залишків за такими зобов'язаннями з *урахуванням* нарахованих процентів.

Задача полягає в тому, щоб на основі наявних статистичних даних НБУ (залишків за зобов'язаннями з *урахуванням* нарахованих процентів та середньозважених процентних ставок за ними) розрахувати місячні суми нарахованих процентів за такими зобов'язаннями.

Нехай y – залишок за зобов'язаннями з *урахуванням* нарахованих процентів на кінець місяця, *грн*; r – процентна ставка у річному обчисленні, %; x – залишок за зобов'язаннями *без* урахування нарахованих процентів на

кінець місяця, *грн*; $\tau = \frac{r}{12 \cdot 100\%} \cdot x$ – сума нарахованих процентів за зобов'язаннями на кінець місяця, *грн*. Тоді залишок за зобов'язаннями з *урахуванням* нарахованих процентів (y) розраховується як сума залишку за такими зобов'язаннями *без* урахування нарахованих процентів (x) та нарахованих процентів за зобов'язаннями (τ):

$$y = x + \tau = x + \frac{r}{12 \cdot 100\%} \cdot x = \left(1 + \frac{r}{12 \cdot 100\%}\right) \cdot x.$$

Звідси спочатку знаходимо залишок за зобов'язаннями *без* урахування нарахованих процентів (x):

$$x = \frac{y}{1 + \frac{r}{12 \cdot 100\%}},$$

а потім – суму *нарахованих процентів* (τ) як різницю між залишком за зобов'язаннями з *урахуванням* нарахованих процентів (y) та залишком за такими зобов'язаннями *без* урахування нарахованих процентів (x):

$$\tau = y - x = y - \frac{y}{1 + \frac{r}{12 \cdot 100\%}}. \quad (\text{В.1})$$

Будемо вважати, що сума процентів, нарахованих за зобов'язаннями *за місяць*, дорівнює залишку суми таких процентів, нарахованих *на кінець місяця*. Тоді сума процентів, нарахованих за зобов'язаннями *за квартал*, дорівнює сумі таких процентів, нарахованих за три місяця цього кварталу.

В.2. Сума нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств

Дані про суми нарахованих процентів за банківськими депозитами домашніх господарств у національній валюті ($\tau_{\text{ДДГ}}^t$) та іноземній валюті ($\tau_{\text{ДДГ}_i}^t$) наводяться у табл. В.1 (стовпчики 9 та 10, відповідно) та використовуються у табл. Б.1 Додатка Б (стовпчики 3 та 4, відповідно) для обчислення фінансового результату від депозитних операцій ($\Phi P_{\text{д}}^t$).

**Розрахунок суми нарахованих процентів за банківськими депозитами
домашніх господарств на кінець місяця у 2004 р. – червні 2016 р.**

Місяць, (<i>t</i>)	Процентна ставка за депозитами до- машніх господар- ств, середньозва- жена у річному обчисленні, %		Депозити домашніх господарств на кі- нець місяця, млн грн				Сума нарахованих процен- тів за депозитами домаш- ніх господарств на кінець місяця, млн грн		
			з урахуванням нара- хованих процентів		без урахування нара- хованих процентів		усього	у тому числі	
	у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті	у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті	у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті		у націо- нальній валюті, ($\tau ДДГ^t_n$)	в іно- земній валюті, ($\tau ДДГ^t_i$)
1	2	3	4	5	6	7	8 (=9+10)	9 (=4-6)	10 (=5-7)
січень 2004	9,0	7,2	20154,0	14049,0	20004,0	13965,2	233,8	150,0	83,8
лютий 2004	8,3	6,9	21160,0	14426,0	21014,6	14343,5	227,8	145,4	82,5
березень 2004	8,1	6,7	22339,0	14802,0	22189,2	14719,8	232,0	149,8	82,2
квітень 2004	7,7	6,4	23804,0	15128,0	23652,2	15047,7	232,0	151,8	80,3
травень 2004	7,8	6,3	24464,0	15479,0	24306,0	15398,2	238,8	158,0	80,8
червень 2004	7,7	6,6	25598,0	15929,0	25434,8	15841,9	250,3	163,2	87,1
липень 2004	7,0	6,0	26665,0	16560,0	26510,4	16477,6	237,0	154,6	82,4
серпень 2004	6,1	4,9	27559,0	16970,0	27419,6	16901,0	208,4	139,4	69,0
вересень 2004	5,7	4,7	28393,0	17595,0	28258,8	17526,4	202,9	134,2	68,6
жовтень 2004	5,1	5,5	26928,0	19151,0	26814,0	19063,6	201,3	114,0	87,4
листопад 2004	6,2	6,6	24157,0	19661,0	24032,8	19553,5	231,7	124,2	107,5
грудень 2004	5,9	7,4	22960,0	19541,0	22847,7	19421,2	232,1	112,3	119,8
січень 2005	9,5	8,1	24451,0	20706,0	24258,9	20567,2	330,9	192,1	138,8
лютий 2005	9,8	8,0	26544,0	22003,0	26329,0	21857,3	360,7	215,0	145,7
березень 2005	9,2	7,3	28841,0	22471,0	28621,6	22335,1	355,3	219,4	135,9
квітень 2005	8,1	6,7	30690,0	22124,0	30484,2	22001,2	328,6	205,8	122,8
травень 2005	7,2	6,4	31823,0	22596,0	31633,2	22476,1	309,7	189,8	119,9
червень 2005	6,5	6,2	33611,0	23165,0	33429,9	23045,9	300,1	181,1	119,1
липень 2005	8,5	6,2	34945,0	24158,0	34699,2	24033,8	370,0	245,8	124,2
серпень 2005	7,6	6,5	35688,0	25199,0	35463,4	25063,2	360,4	224,6	135,8
вересень 2005	7,2	6,8	36885,0	26098,0	36665,0	25950,9	367,0	220,0	147,1
жовтень 2005	7,1	7,1	37326,0	28609,0	37106,5	28440,7	387,8	219,5	168,3
листопад 2005	7,4	7,2	39531,0	29386,0	39288,7	29210,7	417,5	242,3	175,3
грудень 2005	7,3	7,2	43688,0	31090,0	43423,8	30904,6	449,6	264,2	185,4
січень 2006	8,2	7,7	42800,1	32632,5	42510,0	32424,6	498,2	290,2	208,0
лютий 2006	7,6	7,0	43377,5	33867,8	43104,0	33670,2	471,1	273,5	197,6
березень 2006	6,6	6,8	44142,6	34738,7	43901,4	34542,0	437,9	241,2	196,7
квітень 2006	7,0	6,7	45109,2	36365,7	44847,7	36165,0	462,2	261,5	200,7
травень 2006	7,5	6,6	45547,4	37593,8	45265,6	37389,6	486,0	281,8	204,2
червень 2006	6,5	6,3	47419,8	38501,6	47163,8	38302,0	455,6	256,1	199,6
липень 2006	6,6	6,2	48964,5	40108,5	48696,1	39902,3	474,6	268,3	206,2
серпень 2006	6,8	6,0	49769,6	41820,3	49490,6	41610,6	488,7	279,0	209,7
вересень 2006	7,1	6,1	51396,6	42869,4	51095,2	42653,3	517,4	301,3	216,1
жовтень 2006	7,2	6,5	52693,9	44331,0	52380,4	44092,3	552,3	313,5	238,7
листопад 2006	7,0	6,4	55236,2	46364,0	54916,4	46118,1	565,7	319,9	245,8
грудень 2006	7,4	6,6	59889,4	48970,2	59522,0	48704,2	633,5	367,4	266,1
січень 2007	8,2	6,5	60809,5	50460,0	60399,0	50189,0	681,5	410,5	271,0
лютий 2007	7,8	6,7	63773,6	51729,4	63361,6	51442,8	698,7	412,1	286,6
березень 2007	7,7	6,4	66312,3	52886,8	65891,0	52605,4	702,7	421,3	281,4
квітень 2007	7,6	6,3	67701,5	53333,7	67275,6	53056,2	703,4	425,9	277,5
травень 2007	7,9	6,5	69429,8	53882,4	68975,6	53593,9	742,8	454,2	288,5
червень 2007	7,7	6,2	73838,6	55370,5	73367,5	55085,5	756,0	471,0	284,9
липень 2007	8,2	6,3	77158,8	56769,7	76635,3	56473,3	820,0	523,6	296,4
серпень 2007	8,3	6,3	81177,9	58082,3	80618,2	57781,3	860,7	559,8	300,9
вересень 2007	8,4	6,2	84465,5	59317,7	83877,0	59014,8	891,5	588,5	303,0
жовтень 2007	8,7	6,5	88142,9	60465,1	87510,8	60136,9	960,2	632,1	328,2
листопад 2007	8,8	6,4	94661,9	62393,4	93970,3	62060,9	1024,0	691,5	332,5
грудень 2007	8,4	6,4	102379,0	64859,5	101669,6	64516,2	1052,7	709,3	343,4
січень 2008	8,9	6,4	103990,8	67335,6	103223,1	66979,9	1123,3	767,7	355,7
лютий 2008	8,6	6,2	107462,7	69760,3	106701,4	69399,4	1122,2	761,3	360,9
березень 2008	8,3	6,1	111356,1	71500,1	110593,6	71140,3	1122,4	762,6	359,8

Депозитні та кредитні операції: вплив на доходи бюджету України

Продовження табл. В.1

Місяць, (<i>t</i>)	Процентна ставка за депозитами до- машніх господар- ств, середньозва- жена у річному обчисленні, %		Депозити домашніх господарств на кі- нець місяця, млн грн				Сума нарахованих процен- тів за депозитами домаш- ніх господарств на кінець місяця, млн грн		
			з урахуванням нара- хованих процентів		без урахування нара- хованих процентів		усього	у тому числі	
	у націо- нальний валюти	в іно- земній валюти	у націо- нальний валюти	в іно- земній валюти	у націо- нальний валюти	в іно- земній валюти		у націо- нальний валюти, ($\tau ДДГ^t_n$)	в іно- земній валюти, ($\tau ДДГ^t_i$)
1	2	3	4	5	6	7	8 (=9+10)	9 (=4-6)	10 (=5-7)
квітень 2008	8,5	6,3	116869,6	72837,8	116050,9	72460,3	1196,2	818,7	377,5
травень 2008	9,5	6,8	119434,5	71164,3	118492,0	70765,4	1341,5	942,6	398,9
червень 2008	9,8	6,9	123293,5	73599,7	122294,0	73179,9	1419,2	999,4	419,8
липень 2008	10,3	7,1	125731,6	75417,9	124658,0	74975,4	1516,1	1073,6	442,5
серпень 2008	9,9	7,1	128875,9	76116,5	127816,7	75669,7	1506,0	1059,2	446,8
вересень 2008	10,9	7,5	129476,8	77833,6	128316,6	77348,3	1645,5	1160,2	485,3
жовтень 2008	10,3	7,7	116514,2	81878,0	115527,1	81355,5	1509,6	987,1	522,5
листопад 2008	10,7	8,9	111825,3	97198,4	110834,0	96483,5	1706,2	991,3	714,9
грудень 2008	11,3	8,5	110015,6	107844,0	108985,1	107089,0	1785,4	1030,4	755,0
січень 2009	13,1	9,2	106791,5	102986,4	105634,6	102199,5	1943,9	1156,9	787,0
лютий 2009	12,5	9,5	101542,7	96643,6	100497,3	95887,8	1801,2	1045,4	755,7
березень 2009	14,0	9,4	99230,5	94206,9	98089,6	93476,9	1870,9	1140,9	730,0
квітень 2009	14,2	9,7	100284,4	94276,5	99109,9	93521,1	1929,8	1174,5	755,4
травень 2009	15,0	9,7	101298,4	94681,8	100046,4	93921,1	2012,7	1252,0	760,8
червень 2009	15,3	10,1	103474,4	97884,1	102170,3	97066,4	2121,7	1304,0	817,7
липень 2009	15,1	10,4	101851,6	101724,1	100587,8	100853,7	2134,2	1263,7	870,4
серпень 2009	15,1	10,2	97785,2	108582,7	96566,5	107663,1	2138,3	1218,7	919,6
вересень 2009	15,4	10,1	96640,1	108323,1	95416,7	107417,6	2128,8	1223,4	905,4
жовтень 2009	15,3	10,2	96433,6	110572,8	95219,3	109644,4	2142,8	1214,4	928,4
листопад 2009	15,5	10,2	97443,9	112628,0	96204,9	111677,5	2189,5	1239,0	950,5
грудень 2009	15,3	10,0	101081,3	113016,4	99805,2	112080,7	2211,8	1276,1	935,7
січень 2010	16,7	10,3	101756,4	112840,2	100359,8	111875,5	2361,3	1396,6	964,7
лютий 2010	17,0	10,4	104223,2	113035,3	102770,6	112059,8	2428,1	1452,6	975,5
березень 2010	17,1	10,3	106485,2	115711,9	104987,2	114727,1	2482,8	1498,0	984,9
квітень 2010	16,3	9,7	114716,1	118911,0	113181,6	117956,9	2488,6	1534,5	954,1
травень 2010	15,5	9,2	118719,2	118176,2	117205,6	117277,0	2412,9	1513,7	899,2
червень 2010	14,9	8,8	124771,1	118892,5	123245,1	118027,9	2390,7	1526,0	864,6
липень 2010	14,1	8,2	129432,8	122919,8	127928,2	122081,6	2342,8	1504,6	838,2
серпень 2010	13,3	7,8	131717,0	122461,2	130273,7	121670,5	2233,9	1443,3	790,7
вересень 2010	13,2	7,5	133985,0	127482,6	132521,7	126695,8	2250,0	1463,2	786,8
жовтень 2010	12,7	7,2	135873,6	128614,9	134446,4	127850,9	2191,2	1427,2	764,0
листопад 2010	12,3	7,0	137888,0	129191,4	136493,2	128444,5	2141,8	1394,9	746,9
грудень 2010	12,1	7,0	142923,6	132169,3	141498,0	131397,5	2197,4	1425,6	771,8
січень 2011	12,7	6,8	145287,4	134685,2	143763,6	133922,5	2286,5	1523,8	762,7
лютий 2011	12,1	6,8	149077,0	136320,9	147586,2	135548,4	2263,3	1490,8	772,5
березень 2011	11,8	6,4	152642,8	138494,2	151157,1	137756,1	2223,8	1485,8	738,1
квітень 2011	11,5	6,3	153770,8	140135,4	152314,6	139398,3	2193,4	1456,3	737,2
травень 2011	11,8	6,3	154775,7	140512,4	153269,7	139783,0	2235,4	1506,0	729,4
червень 2011	11,4	6,2	157216,9	143911,2	155742,2	143168,5	2217,4	1474,8	742,6
липень 2011	11,7	5,7	159913,6	145364,7	158372,1	144681,3	2225,0	1541,6	683,4
серпень 2011	11,0	5,8	159237,7	147360,7	157788,0	146647,9	2162,6	1449,8	712,8
вересень 2011	11,0	5,9	156313,2	147445,6	154892,0	146727,2	2139,6	1421,2	718,4
жовтень 2011	11,4	5,6	156046,1	150113,5	154580,4	149418,3	2160,8	1465,6	695,2
листопад 2011	13,8	6,5	156534,5	149402,3	154748,8	148596,7	2591,3	1785,7	805,6
грудень 2011	16,0	6,7	160530,1	149860,4	158418,0	149024,1	2948,4	2112,1	836,3
січень 2012	13,8	7,2	164657,2	152962,8	162783,9	152052,0	2784,2	1873,3	910,9
лютий 2012	13,5	6,9	169502,8	155210,5	167616,6	154329,2	2767,5	1886,2	881,3
березень 2012	13,6	6,9	174615,0	155693,0	172663,1	154805,6	2839,4	1951,9	887,4
квітень 2012	13,5	6,9	180039,8	156633,0	178033,6	155738,2	2901,0	2006,2	894,8
травень 2012	13,6	6,9	180479,4	156476,8	178451,7	155579,3	2925,3	2027,7	897,5
червень 2012	13,7	6,7	183021,7	159427,6	180950,3	158543,3	2955,7	2071,5	884,3
липень 2012	13,8	7,1	182646,2	162861,4	180563,5	161907,6	3036,5	2082,7	953,8
серпень 2012	14,3	7,2	182983,6	166994,5	180832,1	165999,6	3146,4	2151,5	994,9

Продовження табл. В.1

Місяць, (<i>t</i>)	Процентна ставка за депозитами до- машніх господар- ств, середньозва- жена у річному обчисленні, %		Депозити домашніх господарств на кі- нець місяця, млн грн				Сума нарахованих процен- тів за депозитами домаш- ніх господарств на кінець місяця, млн грн		
			з урахуванням нара- хованих процентів		без урахування нара- хованих процентів		усього	у тому числі	
	у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті	у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті	у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті		у націо- нальній валюті, ($\tau ДДГ_{it}^t$)	в іно- земній валюті, ($\tau ДДГ_{it}^t$)
1	2	3	4	5	6	7	8 (=9+10)	9 (=4-6)	10 (=5-7)
вересень 2012	15,0	7,5	181866,1	172525,4	179613,5	171448,9	3329,0	2252,6	1076,4
жовтень 2012	15,5	7,4	179110,7	176968,1	176833,4	175885,1	3360,3	2277,4	1082,9
листопад 2012	16,1	7,6	180591,9	181160,3	178206,8	180023,0	3522,4	2385,1	1137,3
грудень 2012	16,8	7,7	186771,6	182492,5	184186,0	181325,6	3752,6	2585,7	1167,0
січень 2013	17,7	7,9	192635,2	185181,4	189842,4	183964,1	4010,0	2792,7	1217,3
лютий 2013	17,4	7,7	201069,8	183697,7	198196,7	182521,8	4049,1	2873,2	1176,0
березень 2013	16,6	7,6	208028,1	182157,1	205189,0	181013,2	3983,0	2839,1	1143,9
квітень 2013	17,0	7,7	216997,6	182057,7	213970,2	180895,7	4189,5	3027,4	1162,1
травень 2013	16,7	7,5	220554,2	182044,5	217523,3	180916,0	4159,5	3030,9	1128,6
червень 2013	16,2	7,4	231443,8	182940,6	228360,9	181821,2	4202,3	3082,9	1119,3
липень 2013	16,8	7,7	234369,2	184338,8	231124,1	183164,4	4419,5	3245,1	1174,4
серпень 2013	17,5	10,6	237641,8	185337,8	234219,8	183719,0	5040,9	3422,0	1618,9
вересень 2013	17,1	10,7	242608,6	186990,9	239205,8	185339,9	5053,8	3402,8	1651,0
жовтень 2013	15,7	4,7	248720,2	186283,8	245506,7	185559,6	3937,7	3213,5	724,3
листопад 2013	17,2	7,5	254597,7	185545,7	251001,9	184396,5	4745,0	3595,8	1149,2
грудень 2013	17,8	8,0	257829,0	184122,2	254063,2	182907,0	4981,0	3765,8	1215,2
січень 2014	18,1	8,2	256361,4	181200,3	252542,3	179976,4	5043,1	3819,2	1223,9
лютий 2014	18,2	8,2	236817,9	212210,0	233274,5	210764,7	4988,7	3543,4	1445,3
березень 2014	18,5	8,2	224533,0	218193,9	221121,8	216708,7	4896,3	3411,2	1485,2
квітень 2014	19,3	8,5	224482,8	216050,8	220932,6	214533,1	5067,8	3550,2	1517,7
травень 2014	19,8	8,8	218553,0	210060,2	215012,0	208525,1	5076,1	3541,0	1535,1
червень 2014	20,2	9,3	226226,9	201574,7	222481,6	200026,6	5293,4	3745,3	1548,0
липень 2014	20,9	9,6	225060,1	200078,3	221212,1	198485,8	5440,5	3848,0	1592,5
серпень 2014	21,0	9,9	220980,5	217283,1	217175,7	215511,2	5576,8	3804,8	1772,0
вересень 2014	21,3	10,0	212693,3	197336,2	208980,8	195711,3	5337,4	3712,5	1624,9
жовтень 2014	21,6	10,1	210425,5	191122,3	206703,9	189521,7	5322,1	3721,6	1600,6
листопад 2014	22,0	10,3	206035,8	213437,6	202331,8	211626,0	5515,6	3704,0	1811,6
грудень 2014	22,2	10,1	200859,3	217275,2	197206,6	215467,1	5460,9	3652,7	1808,1
січень 2015	22,2	10,0	196136,9	214239,7	192568,5	212462,0	5346,1	3568,4	1777,7
лютий 2015	22,1	10,1	188544,9	347678,1	185140,6	344771,3	6311,0	3404,3	2906,8
березень 2015	22,6	10,8	181551,3	273688,9	178188,1	271237,1	5814,9	3363,2	2451,8
квітень 2015	23,1	11,2	186474,1	240998,2	182947,1	238775,9	5749,3	3527,0	2222,3
травень 2015	23,7	11,5	183131,9	229149,6	179587,9	226982,3	5711,4	3544,1	2167,4
червень 2015	24,1	11,4	186261,8	224905,3	182601,0	222790,9	5775,3	3660,9	2114,4
липень 2015	24,3	11,4	181663,1	222224,1	178054,8	220130,5	5701,9	3608,3	2093,6
серпень 2015	24,5	11,7	180848,4	216185,2	177236,4	214104,0	5693,2	3612,0	2081,2
вересень 2015	24,5	11,0	177449,4	204668,7	173904,8	202817,7	5395,7	3544,7	1851,0
жовтень 2015	24,3	10,8	182882,4	216652,0	179247,7	214713,6	5573,0	3634,7	1938,4
листопад 2015	24,0	10,6	184074,1	221005,9	180469,4	219062,3	5548,4	3604,7	1943,7
грудень 2015	23,3	10,5	198876,5	212019,0	195087,1	210174,3	5634,0	3789,4	1844,7
січень 2016	23,1	10,4	190883,9	223134,2	187272,5	221213,3	5532,4	3611,4	1920,9
лютий 2016	22,8	9,8	190389,3	238776,5	186846,4	236834,1	5485,2	3542,9	1942,4
березень 2016	22,4	9,7	193165,0	230539,6	189620,1	228699,4	5385,1	3544,9	1840,1
квітень 2016	15,8	6,5	197228,6	222121,2	194667,4	220928,2	3754,2	2561,3	1193,0
травень 2016	15,9	6,6	197478,2	221552,3	194899,1	220336,4	3795,0	2579,1	1215,9
червень 2016	15,1	6,1	203725,6	218722,9	201192,7	217608,3	3647,6	2533,0	1114,6

Примітки:

1) Столпчик 2 складено з трьох рядів: 1) за 2004–2005 рр. – процентні ставки за депозитами фізичних осіб у національній валюті (табл. щодо процентних ставок банків України за депозитами (за строками)⁷⁵); 2) за

⁷⁵ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2006 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

2006–2011 рр. – процентні ставки за новими депозитами домашніх господарств у національній валюті (ряд “Процентні ставки за новими депозитами домашніх господарств→Усього→у тому числі→у національній валюті→усього” стовпчика 7 табл. 4.1.3.6 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за новими депозитами домашніх господарств у розрізі видів валют і строків погашення⁷⁶); 3) за 2012 р. – червень 2016 р. – процентні ставки за непогашеними депозитами домашніх господарств у національній валюті (ряд “Процентні ставки за непогашеними депозитами домашніх господарств→Усього→у тому числі→у національній валюті→усього” стовпчика 7 табл. 4.1.4.2 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за непогашеними депозитами домашніх господарств у розрізі видів валют і строків погашення⁷⁷).

2) Стовпчик 3 складено з трьох рядів: 1) за 2004–2005 рр. – процентні ставки за депозитами фізичних осіб в іноземній валюті (табл. щодо процентних ставок банків України за депозитами (за строками)⁷⁸); 2) за 2006–2011 рр. – процентні ставки за новими депозитами домашніх господарств в іноземній валюті (ряд “Процентні ставки за новими депозитами домашніх господарств→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього” стовпчика 12 табл. 4.1.3.6 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за новими депозитами домашніх господарств у розрізі видів валют і строків погашення⁷⁹); 3) за 2012 р. – червень 2016 р. – процентні ставки за непогашеними депозитами домашніх господарств у національній валюті (ряд “Процентні ставки за непогашеними депозитами домашніх господарств→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього” стовпчика 12 табл. 4.1.4.2 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за непогашеними депозитами домашніх господарств у розрізі видів валют і строків погашення⁸⁰).

3) Стовпчик 4: за 2004–2005 рр. – дані ряду “Зобов’язання банків за коштами, залученими на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб→Усього→у тому числі за секторами економіки→домашні господарства” (стовпчик 5 табл. щодо зобов’язань банків за коштами, залученими на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб (за інституційними секторами економіки) розділу “1.1. У національній валюті”)⁸¹; за 2006 р. – червень 2016 р. – дані ряду “Депозити домашніх господарств→Усього→у тому числі→у національній валюті→усього” (стовпчик 7 табл. 3.2.4.1 щодо депозитів домашніх господарств, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України), у розрізі видів валют і строків погашення)⁸².

4) Стовпчик 5: за 2004–2005 рр. – дані ряду “Зобов’язання банків за коштами, залученими на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб→Усього→у тому числі за секторами економіки→домашні господарства” (стовпчик 5 табл. щодо зобов’язань банків за коштами, залученими на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб (за інституційними секторами економіки) розділу “1.2. В іноземній валюті”)⁸³; за 2006 р. – червень 2016 р. – дані ряду “Депозити домашніх господарств→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього” (стовпчик 12 табл. 3.2.4.1 щодо депозитів домашніх господарств, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України), у розрізі видів валют і строків погашення)⁸⁴.

5) Стовпчик 6 розраховано за формулою (В.1) Додатка В як $(=\text{стовпчик } 4 / (1 + \text{стовпчик } 2 / 12 / 100\%))$.

6) Стовпчик 7 розраховано за формулою (В.1) Додатка В як $(=\text{стовпчик } 5 / (1 + \text{стовпчик } 3 / 12 / 100\%))$.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2–5) та розрахунками автора (стовпчики 6–10).

⁷⁶ Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁷⁷ Там само.

⁷⁸ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2006 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

⁷⁹ Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁸⁰ Там само.

⁸¹ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2006 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

⁸² Депозити, залучені депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁸³ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2006 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

⁸⁴ Депозити, залучені депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

В.3. Сума нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам

Дані про суми нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам у національній валюті ($\tau K D \Gamma_n^t$) та іноземній валюті ($\tau K D \Gamma_i^t$) наводяться у табл. В.2 (стовпчики 9 та 10, відповідно) та використовуються у табл. Б.2 Додатка Б (стовпчики 3 та 4, відповідно) для обчислення фінансового результату від кредитних операцій (ΦP_k^t).

Таблиця В.2

Розрахунок суми нарахованих процентів за банківськими кредитами домашнім господарствам на кінець місяця у 2004 р. – червні 2016 р.

Місяць, (t)	Процентна ставка за кредитами домашнім господарствам, середньозважена у річному обчисленні, %		Кредити домашнім господарствам на кінець місяця, млн грн				Сума нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам на кінець місяця, млн грн		
			з урахуванням нарахованих процентів		без урахування нарахованих процентів		усього	у тому числі	
	у національній валюті	в іноземній валюті	у національній валюті	в іноземній валюті	у національній валюті	в іноземній валюті		у національній валюті, ($\tau K D \Gamma_n^t$)	в іноземній валюті, ($\tau K D \Gamma_i^t$)
1	2	3	4	5	6	7	8 (=9+10)	9 (=4-6)	10 (=5-7)
січень 2004	21,6	12,4	4655,0	5216,0	4572,7	5162,7	135,7	82,3	53,3
лютий 2004	19,1	13,1	4778,0	5455,0	4703,1	5396,1	133,8	74,9	58,9
березень 2004	19,5	13,3	4979,0	5814,0	4899,4	5750,3	143,3	79,6	63,7
квітень 2004	19,6	13,4	5154,0	6315,0	5071,2	6245,3	152,6	82,8	69,7
травень 2004	19,3	14,3	5326,0	6737,0	5241,7	6657,7	163,6	84,3	79,3
червень 2004	19,1	14,2	5569,0	7228,0	5481,7	7143,5	171,8	87,3	84,5
липень 2004	19,0	14,3	5812,0	7633,0	5721,4	7543,1	180,5	90,6	89,9
серпень 2004	18,2	14,3	6099,0	7979,0	6007,9	7885,0	185,1	91,1	94,0
вересень 2004	19,8	14,4	6428,0	8281,0	6323,7	8182,8	202,5	104,3	98,2
жовтень 2004	19,9	14,8	7217,0	8556,0	7099,3	8451,8	222,0	117,7	104,2
листопад 2004	20,5	14,0	7920,0	8737,0	7787,0	8636,2	233,8	133,0	100,8
грудень 2004	20,4	14,9	7608,0	8525,0	7480,8	8420,4	231,7	127,2	104,6
січень 2005	20,1	14,6	7365,0	8455,0	7243,7	8353,4	223,0	121,3	101,6
лютий 2005	21,3	15,0	7473,0	8815,0	7342,7	8706,2	239,2	130,3	108,8
березень 2005	21,5	14,0	7755,0	9598,0	7618,5	9487,3	247,2	136,5	110,7
квітень 2005	20,4	13,5	8233,0	10163,0	8095,4	10049,9	250,7	137,6	113,1
травень 2005	19,3	13,4	8750,0	10862,0	8611,5	10742,0	258,5	138,5	120,0
червень 2005	19,6	13,0	9348,0	12146,0	9197,8	12015,8	280,4	150,2	130,2
липень 2005	19,3	12,8	10240,0	13308,0	10077,9	13167,5	302,5	162,1	140,5
серпень 2005	19,5	12,9	11239,0	14671,0	11059,3	14515,0	335,7	179,7	156,0
вересень 2005	19,9	13,6	12306,0	16016,0	12105,3	15836,5	380,2	200,7	179,5
жовтень 2005	19,9	13,7	13180,0	17209,0	12965,0	17014,7	409,3	215,0	194,3
листопад 2005	20,1	13,4	14120,0	18693,0	13887,4	18486,6	439,0	232,6	206,4
грудень 2005	19,9	13,1	15303,0	20355,0	15053,4	20135,2	469,4	249,6	219,8
січень 2006	20,0	13,5	15621,0	20692,0	15365,4	20462,6	485,0	255,6	229,4
лютий 2006	19,1	13,1	16365,5	21785,7	16108,8	21551,2	491,1	256,7	234,5
березень 2006	19,0	12,6	17477,8	23869,9	17205,0	23621,5	521,2	272,8	248,4
квітень 2006	18,6	12,7	18676,3	25685,0	18391,3	25416,8	553,2	285,0	268,2
травень 2006	19,0	12,6	20116,7	28055,9	19803,9	27764,0	604,7	312,8	291,9
червень 2006	19,3	12,8	21313,5	30381,4	20975,5	30060,3	659,1	338,0	321,1
липень 2006	21,5	12,5	23009,2	33148,1	22604,7	32805,8	746,9	404,5	342,3
серпень 2006	19,7	12,5	24726,5	37246,0	24326,6	36861,1	784,8	399,9	384,9
вересень 2006	20,4	12,7	26050,4	40283,4	25613,9	39860,7	859,2	436,5	422,7
жовтень 2006	19,1	12,6	27339,7	43394,8	26911,8	42942,5	880,2	427,9	452,3
листопад 2006	17,9	12,6	28712,4	47188,5	28291,5	46697,8	911,5	420,9	490,6
грудень 2006	17,3	12,7	30692,9	51317,0	30257,0	50777,9	975,1	435,9	539,2
січень 2007	18,3	13,1	30913,2	52576,3	30449,8	52009,1	1030,5	463,3	567,2
лютий 2007	19,8	13,2	31361,1	55819,7	30850,8	55214,4	1115,6	510,3	605,3
березень 2007	19,4	13,1	32668,9	60593,6	32149,5	59939,4	1173,6	519,4	654,2
квітень 2007	19,7	13,0	33710,7	65627,9	33167,2	64926,7	1244,8	543,6	701,2
травень 2007	19,4	13,0	34989,4	70071,0	34433,8	69319,2	1307,4	555,6	751,7
червень 2007	19,6	13,0	36671,2	75147,4	36083,2	74343,5	1391,9	587,9	803,9

Депозитні та кредитні операції: вплив на доходи бюджету України

Продовження табл. В.2

Місяць, (<i>t</i>)	Процентна ставка за кредитами до- машнім господар- ствам, середньо- зважена у річно- му обчисленні, %		Кредити домашнім господарствам на кінець місяця, млн грн				Сума нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам на кінець місяця, млн грн		
			з урахуванням нара- хованих процентів		без урахування нара- хованих процентів		усього	у тому числі	
	у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті	у націо- нальній валюті	в іно-земній валюті	у націо- нальній валюті	в іно-земній валюті		у націо- нальній валюті, ($\tau K D I_H^t$)	в іно- земній валюті, ($\tau K D I_i^t$)
1	2	3	4	5	6	7	8 (=9+10)	9 (=4-6)	10 (=5-7)
липень 2007	19,4	12,8	38905,5	81338,3	38285,1	80482,8	1475,9	620,4	855,5
серпень 2007	20,2	13,0	41054,6	86189,4	40374,0	85265,0	1604,9	680,5	924,4
вересень 2007	19,7	12,9	43855,9	90155,3	43148,8	89193,4	1669,0	707,1	961,9
жовтень 2007	19,3	12,9	47915,9	93796,6	47156,2	92800,9	1755,4	759,7	995,7
листопад 2007	18,7	13,0	52516,5	97591,6	51711,1	96543,5	1853,5	805,4	1048,1
грудень 2007	18,4	13,1	58403,2	101983,3	57522,9	100878,3	1985,3	880,3	1105,0
січень 2008	21,1	13,8	61156,3	103618,8	60100,1	102443,7	2231,4	1056,2	1175,2
лютий 2008	20,3	13,6	66342,2	107892,1	65239,8	106686,8	2307,7	1102,4	1205,3
березень 2008	21,2	13,7	70992,0	112588,0	69759,7	111315,3	2505,1	1232,3	1272,8
квітень 2008	22,4	13,8	74051,3	117848,2	72696,4	116509,8	2693,3	1354,8	1338,4
травень 2008	24,7	14,3	76285,9	117259,7	74746,1	115875,8	2923,6	1539,8	1383,8
червень 2008	24,4	14,5	77332,4	121317,3	75794,3	119871,8	2983,6	1538,1	1445,5
липень 2008	25,0	14,6	78584,8	125881,4	76978,4	124364,6	3123,3	1606,5	1516,8
серпень 2008	24,2	15,2	79685,1	129043,7	78107,4	127425,9	3195,5	1577,7	1617,8
вересень 2008	24,2	14,8	81184,0	132367,8	79578,0	130752,1	3221,5	1605,9	1615,6
жовтень 2008	23,9	15,0	81984,9	156631,5	80381,5	154700,4	3534,6	1603,4	1931,2
листопад 2008	23,7	15,8	80871,6	179209,8	79303,4	176886,2	3891,7	1568,2	2323,5
грудень 2008	22,8	14,2	78821,4	201668,5	77354,0	199302,0	3833,9	1467,4	2366,5
січень 2009	25,5	15,8	77390,9	198296,3	75783,5	195718,2	4185,5	1607,3	2578,2
лютий 2009	26,7	17,5	75605,5	194866,5	73960,2	192064,1	4447,6	1645,3	2802,4
березень 2009	25,0	14,9	73883,9	192409,5	72378,2	190049,9	3865,2	1505,6	2359,6
квітень 2009	23,6	15,7	73012,9	189516,9	71603,7	187072,1	3854,0	1409,2	2444,8
травень 2009	23,1	15,3	71702,2	185499,9	70346,9	183164,7	3690,4	1355,2	2335,2
червень 2009	23,3	16,0	71637,6	183081,4	70272,0	180678,3	3768,7	1365,6	2403,1
липень 2009	22,6	15,4	71105,3	181377,5	69792,5	179084,9	3605,4	1312,8	2292,7
серпень 2009	23,8	15,7	69772,1	185958,9	68414,6	183562,4	3754,0	1357,5	2396,5
вересень 2009	23,6	17,1	69001,4	183257,2	67670,6	180684,2	3903,8	1330,8	2573,0
жовтень 2009	25,6	16,8	68139,7	181233,3	66714,1	178731,6	3927,2	1425,5	2501,6
листопад 2009	25,4	16,1	67455,8	177796,3	66057,2	175442,9	3752,1	1398,6	2353,5
грудень 2009	23,7	18,8	66668,8	174579,8	65376,9	171880,8	3990,9	1291,9	2699,0
січень 2010	24,1	15,3	65358,8	170892,6	64074,0	168734,3	3443,1	1284,8	2158,3
лютий 2010	26,4	15,0	64499,7	168463,9	63109,2	166379,6	3474,8	1390,5	2084,2
березень 2010	27,2	13,8	64062,2	165219,9	62640,5	163339,3	3302,3	1421,7	1880,6
квітень 2010	26,4	14,5	63717,4	162611,2	62345,6	160670,9	3312,1	1371,7	1940,4
травень 2010	26,9	13,5	63536,5	160468,7	62144,3	158689,2	3171,7	1392,2	1779,4
червень 2010	25,3	13,9	63079,2	158186,0	61776,9	156374,1	3114,2	1302,3	1811,9
липень 2010	24,6	12,2	63162,6	157503,4	61893,2	155922,5	2850,2	1269,3	1580,9
серпень 2010	28,1	13,1	63189,0	155797,8	61743,1	154109,1	3134,7	1445,9	1688,8
вересень 2010	27,5	10,7	63673,8	155018,3	62248,4	153646,6	2797,1	1425,4	1371,7
жовтень 2010	26,6	10,1	64237,1	153124,0	62842,7	151851,0	2667,4	1394,4	1273,0
листопад 2010	25,9	11,3	64989,0	149445,0	63614,2	148056,9	2762,9	1374,8	1388,1
грудень 2010	26,2	13,6	64758,2	144780,2	63372,6	143153,8	3012,0	1385,5	1626,5
січень 2011	25,2	10,8	65520,6	143146,7	64174,6	141873,4	2619,3	1346,0	1273,3
лютий 2011	26,2	10,5	66301,5	142292,2	64885,9	141060,6	2647,3	1415,6	1231,7
березень 2011	29,5	11,1	66549,2	141005,7	64954,0	139718,3	2882,6	1595,2	1287,5
квітень 2011	28,6	12,8	68371,3	139461,1	66777,3	137988,9	3066,2	1594,0	1472,2
травень 2011	29,2	12,4	70097,4	137972,8	68429,9	136566,5	3073,8	1667,5	1406,3
червень 2011	30,2	11,6	72012,9	136431,0	70243,2	135121,8	3078,9	1769,7	1309,2
липень 2011	27,1	13,8	74535,7	133983,3	72887,9	132457,6	3173,4	1647,8	1525,7
серпень 2011	26,6	12,2	78021,2	130872,2	76327,0	129553,6	3012,8	1694,2	1318,6
вересень 2011	25,8	13,2	80661,2	126738,9	78966,3	125355,1	3078,6	1694,8	1383,8
жовтень 2011	26,5	12,6	83165,3	123909,5	81367,5	122617,4	3089,9	1797,8	1292,1
листопад 2011	24,9	12,6	85195,4	119362,6	83466,9	118123,7	2967,4	1728,5	1238,9
грудень 2011	25,6	12,0	86675,1	114549,0	84863,2	113415,6	2945,2	1811,8	1133,4
січень 2012	22,3	13,6	87449,0	112577,8	85851,1	111311,8	2863,9	1598,0	1266,0
лютий 2012	23,0	14,2	87963,5	109917,7	86310,5	108636,0	2934,7	1653,0	1281,7
березень 2012	22,9	14,0	88746,7	106048,2	87087,6	104821,2	2886,0	1659,0	1227,0

Продовження табл. В.2

Місяць, (<i>t</i>)	Процентна ставка за кредитами до- машнім господар- ствам, середньо- зважена у річно- му обчисленні, %		Кредити домашнім господарствам на кінець місяця, млн грн				Сума нарахованих процентів за кредитами домашнім господарствам на кінець місяця, млн грн		
	у націо- нальній валюті	в іно- земній валюті	з урахуванням нара- хованих процентів		без урахування нара- хованих процентів		усього	у тому числі	
			у націо- нальній валюті	в іно-земній валюті	у націо- нальній валюті	в іно-земній валюті		у націо- нальній валюті, ($\tau K \Delta \Gamma_{it}^t$)	в іно- земній валюті, ($\tau K \Delta \Gamma_{it}^t$)
1	2	3	4	5	6	7	8 (=9+10)	9 (=4-6)	10 (=5-7)
квітень 2012	23,1	14,7	89786,7	103911,3	88090,6	102656,1	2951,2	1696,1	1255,2
травень 2012	23,1	14,7	90838,5	101243,1	89119,6	100020,6	2941,4	1718,9	1222,5
червень 2012	23,1	13,8	91354,2	98332,9	89628,4	97213,0	2845,6	1725,7	1119,9
липень 2012	23,4	14,7	93021,5	96738,6	91241,4	95566,6	2952,1	1780,1	1172,0
серпень 2012	23,6	13,8	95376,9	94054,2	93538,6	92981,5	2911,1	1838,3	1072,8
вересень 2012	21,1	13,7	96947,1	92116,2	95272,7	91074,7	2715,9	1674,4	1041,4
жовтень 2012	23,4	12,9	99611,8	90456,6	97705,5	89496,9	2866,1	1906,3	959,8
листопад 2012	22,9	13,7	101328,6	87610,1	99428,7	86622,1	2887,9	1900,0	987,9
грудень 2012	22,5	15,2	102689,7	84939,6	100797,2	83874,9	2957,2	1892,5	1064,7
січень 2013	22,1	15,2	104336,2	83932,9	102448,2	82884,7	2936,2	1888,0	1048,2
лютий 2013	22,8	14,6	105231,2	82987,5	103273,0	81988,6	2957,1	1958,2	998,9
березень 2013	22,4	13,8	106447,9	81958,1	104497,8	81023,8	2884,4	1950,1	934,2
квітень 2013	22,6	14,0	109440,2	80614,5	107414,6	79686,0	2954,1	2025,7	928,5
травень 2013	23,0	14,0	111560,1	79264,3	109466,1	78349,5	3008,8	2094,0	914,8
червень 2013	23,1	14,7	112164,3	77819,3	110049,6	76876,4	3057,6	2114,7	942,9
липень 2013	22,9	14,3	114646,6	76138,5	112499,6	75241,1	3044,4	2147,0	897,4
серпень 2013	23,0	15,8	117619,9	75350,3	115406,2	74373,5	3190,5	2213,7	976,7
вересень 2013	24,0	15,5	119708,3	73562,0	117363,8	72623,3	3283,1	2344,4	938,7
жовтень 2013	23,3	15,3	121724,3	72503,7	119410,2	71593,8	3224,0	2314,1	909,9
листопад 2013	23,9	13,9	123109,9	69619,5	120704,6	68822,5	3202,3	2405,3	797,1
грудень 2013	24,3	15,0	125681,0	67848,1	123185,7	67012,3	3331,0	2495,3	835,7
січень 2014	24,4	13,9	125879,9	66599,4	123374,6	65836,5	3268,1	2505,3	762,8
лютий 2014	22,9	13,7	126880,0	81733,2	124503,9	80810,9	3298,4	2376,1	922,3
березень 2014	24,1	14,6	125107,6	87857,8	122640,0	86801,0	3524,4	2467,5	1056,8
квітень 2014	24,6	13,5	123833,1	89546,1	121347,4	88548,4	3483,4	2485,7	997,7
травень 2014	24,7	13,9	120628,7	91199,7	118199,9	90155,5	3473,0	2428,8	1044,2
червень 2014	24,5	13,6	118767,3	86387,0	116389,0	85421,8	3343,5	2378,3	965,1
липень 2014	26,3	15,2	117607,6	87044,6	115085,0	85958,0	3609,3	2522,7	1086,6
серпень 2014	24,7	14,0	117301,5	97807,7	114931,1	96678,9	3499,3	2370,4	1128,8
вересень 2014	25,1	14,0	116563,0	91236,4	114173,3	90185,7	3440,4	2389,7	1050,7
жовтень 2014	25,6	15,3	115145,8	89672,9	112742,5	88542,0	3534,2	2403,2	1131,0
листопад 2014	24,3	16,5	112271,1	99350,2	110043,2	98003,7	3574,3	2227,9	1346,5
грудень 2014	25,6	16,5	110074,9	101140,0	107771,5	99765,3	3678,2	2303,4	1374,7
січень 2015	27,3	16,2	109426,9	102414,7	106995,2	101049,1	3797,3	2431,7	1365,6
лютий 2015	26,5	15,3	108491,4	172698,2	106147,7	170518,0	4523,8	2343,7	2180,2
березень 2015	27,1	15,5	107471,2	141909,9	105101,3	140103,7	4176,1	2369,9	1806,2
квітень 2015	25,7	15,8	107283,6	126197,7	105033,3	124553,2	3894,8	2250,3	1644,5
травень 2015	25,3	15,1	103196,3	100960,3	101064,9	99704,3	3387,5	2131,5	1256,0
червень 2015	26,4	15,3	102735,3	100542,2	100523,9	99279,7	3473,8	2211,4	1262,5
липень 2015	26,7	15,5	101221,2	102101,3	99019,4	100802,1	3500,9	2201,8	1299,1
серпень 2015	26,1	14,5	101043,5	99290,4	98892,2	98100,9	3340,7	2151,2	1189,5
вересень 2015	28,9	15,9	82677,8	90842,3	80735,0	89657,8	3127,3	1942,9	1184,5
жовтень 2015	29,7	15,5	82296,4	95251,3	80306,6	94040,2	3201,0	1989,9	1211,1
листопад 2015	28,6	14,8	82452,8	100074,3	80536,0	98858,6	3132,5	1916,8	1215,7
грудень 2015	30,3	16,3	80051,2	94817,5	78080,3	93550,1	3238,3	1970,9	1267,4
січень 2016	29,6	14,7	79814,8	98625,3	77890,6	97432,7	3116,8	1924,2	1192,7
лютий 2016	28,9	12,5	80000,3	104457,5	78118,8	103377,3	2961,6	1881,4	1080,2
березень 2016	29,2	12,1	79691,3	97187,0	77795,1	96218,9	2864,3	1896,2	968,1
квітень 2016	27,8	11,7	78576,7	92021,5	76799,2	91132,9	2666,1	1777,5	888,6
травень 2016	31,7	12,8	78804,9	90907,1	76775,2	89949,4	2987,4	2029,7	957,7
червень 2016	28,7	13,0	77737,6	87873,8	75922,2	86935,3	2753,9	1815,3	938,5

Примітки:

1) Столпчик 2 складено з трьох рядів: 1) за 2004–2005 рр. – процентні ставки за кредитами фізичних осіб у національній валюті (ряд "Процентні ставки банків України за кредитами—→ Усього—→ у тому числі—→ у національній валюті—→ фізичним особам" столпчика 5 табл. щодо процентних ставок банків України за кредитами

(у розрізі суб'єктів господарювання та фізичних осіб) з урахуванням операцій за овердрафтом⁸⁵); 2) за 2006–2011 рр. – процентні ставки за новими кредитами домашнім господарствам у національній валюті (ряд “Процентні ставки за новими кредитами домашнім господарствам→Усього→у тому числі→у національній валюті→усього” стовпчика 8 табл. 4.1.1.8 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за новими кредитами домашнім господарствам у розрізі видів валют і строків погашення⁸⁶); 3) за 2012 р. – червень 2016 р. – процентні ставки за непогашеними кредитами домашнім господарствам у національній валюті (ряд “Процентні ставки за непогашеними кредитами домашнім господарствам→Усього→у тому числі→у національній валюті→усього” стовпчика 6 табл. 4.1.2.2 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за непогашеними кредитами домашнім господарствам у розрізі видів валют і строків погашення⁸⁷).

2) Стовпчик 3 складено з трьох рядів: 1) за 2004–2005 рр. – процентні ставки за депозитами фізичних осіб в іноземній валюті (ряд “Процентні ставки банків України за кредитами →Усього→у тому числі→в іноземній валюті→фізичним особам” стовпчика 7 табл. щодо процентних ставок банків України за кредитами (у розрізі суб'єктів господарювання та фізичних осіб) з урахуванням операцій за овердрафтом⁸⁸); 2) за 2006–2011 рр. – процентні ставки за новими кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті (ряд “Процентні ставки за новими кредитами домашнім господарствам→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього” стовпчика 14 табл. 4.1.1.8 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за новими кредитами домашнім господарствам у розрізі видів валют і строків погашення⁸⁹); 3) за 2012 р. – червень 2016 р. – процентні ставки за непогашеними кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті (ряд “Процентні ставки за непогашеними кредитами домашнім господарствам→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього” стовпчика 10 табл. 4.1.2.2 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за непогашеними кредитами домашнім господарствам у розрізі видів валют і строків погашення⁹⁰).

3) Стовпчик 4: за 2004–2005 рр. – дані ряду “Вимоги банків за кредитами, наданими в економіку України→Усього→у тому числі за інституційними секторами економіки→домашні господарства” (стовпчик 5 табл. щодо вимог банків за кредитами, наданими в економіку України (за секторами економіки), розділу “1.1. У національній валюті”⁹¹); за 2006 р. – червень 2016 р. – дані розраховано за інформацією НБУ⁹² як сума трьох доданків: 1) ряду “Кредити, надані домашнім господарствам→Усього→Споживчі кредити→у тому числі у розрізі валют→гривня” (стовпчик 4 табл. 3.3.5.2 щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) домашнім господарствам, за цільовим спрямуванням у розрізі валют); 2) ряду “Кредити, надані домашнім господарствам→Усього→На придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості→у тому числі у розрізі валют→гривня” (стовпчик 10 табл. 3.3.5.2); 3) ряду “Кредити, надані домашнім господарствам→Усього→Інші кредити→у тому числі у розрізі валют→гривня” (стовпчик 16 табл. 3.3.5.2).

4) Стовпчик 5: за 2004–2005 рр. – дані ряду “Вимоги банків за кредитами, наданими в економіку України→Усього→у тому числі за інституційними секторами економіки→домашні господарства” (стовпчик 5 табл. щодо вимог банків за кредитами, наданими в економіку України (за секторами економіки), розділу “1.2. В іноземній валюті”⁹³); за 2006 р. – червень 2016 р. – дані розраховано за інформацією НБУ⁹⁴ як ряд “Кредити,

⁸⁵ Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2006 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

⁸⁶ Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁸⁷ Там само.

⁸⁸ Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2006 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

⁸⁹ Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁹⁰ Там само.

⁹¹ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2006 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

⁹² Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁹³ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2006 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

надані домашнім господарствам→Усього” (стовпчик 2 табл. 3.3.5.2 щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) домашнім господарствам, за цільовим спрямуванням у розрізі валют), зменшений на суму трьох доданків: 1) ряду “Кредити, надані домашнім господарствам→Усього→Споживчі кредити→у тому числі у розрізі валют→гривня” (стовпчик 4 табл. 3.3.5.2); 2) ряду “Кредити, надані домашнім господарствам→Усього→На придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості→у тому числі у розрізі валют→гривня” (стовпчик 10 табл. 3.3.5.2); 3) ряду “Кредити, надані домашнім господарствам→Усього→Інші кредити→у тому числі у розрізі валют→гривня” (стовпчик 16 табл. 3.3.5.2).

5) Стівчик 6 розраховано за формулою (В.1) Додатка В як $(=\text{стовпчик } 4 / (1 + \text{стовпчик } 2 / 12 / 100\%))$.

6) Стівчик 7 розраховано за формулою (В.1) Додатка В як $(=\text{стовпчик } 5 / (1 + \text{стовпчик } 3 / 12 / 100\%))$.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2–5) та розрахунками автора (стовпчики 6–10).

В.4. Сума нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках

Дані про суми нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках наводяться у табл. В.3 (стовпчик 8) та використовуються у табл. Ж.1 Додатка Ж (стовпчик 2) для обчислення коефіцієнту коригування податку на доходи фізичних осіб ($k_{\text{ПДФО}}^t$) з метою подальшого розрахунку внеску депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб ($\Delta \text{ПДФО}_0^t$).

Таблиця В.3

Розрахунок суми нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках на кінець місяця у серпні 2014 р. – червні 2016 р.

Місяць	Процентна ставка за депозитами фізичних осіб, середньозважена у річному обчисленні, %	Депозити фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках у національній та іноземній валютах на кінець місяця, млн грн					Сума нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках у національній та іноземній валютах на кінець місяця, млн грн
		з урахуванням нарахованих процентів				без урахування нарахованих процентів	
		усього	у тому числі				
			у банках – учасниках ФГВФО	в Ощадбанку	у кредитних спілках		
1	2	3 (=4+5+6)	4	5	6	7	8 (=3–7)
серпень 2014	13,1	434263,0	399200,0	33960,4	1102,6	429579,0	4684,0
вересень 2014	12,7	406694,0	371631,0	33960,4	1102,6	402448,2	4245,8
жовтень 2014	13,2	401779,9	364200,0	36590,1	989,8	397393,9	4386,0
листопад 2014	12,7	421579,9	384000,0	36590,1	989,8	417147,8	4432,1
грудень 2014	12,4	419661,9	382082,0	36590,1	989,8	415375,9	4286,0
січень 2015	12,5	416042,0	374400,0	40673,4	968,6	411738,1	4303,9
лютий 2015	10,9	539142,0	497500,0	40673,4	968,6	534283,2	4858,8
березень 2015	12,0	456742,0	415100,0	40673,4	968,6	452219,3	4522,7
квітень 2015	13,9	429575,8	387500,0	41138,8	937,0	424640,4	4935,3
травень 2015	14,1	418575,8	376500,0	41138,8	937,0	413702,2	4873,6
червень 2015	13,1	411575,8	369500,0	41138,8	937,0	407118,8	4457,0
липень 2015	12,5	405419,7	361900,0	42614,2	905,5	401238,2	4181,5
серпень 2015	12,0	398919,7	355400,0	42614,2	905,5	394960,2	3959,5
вересень 2015	11,5	400819,7	357300,0	42614,2	905,5	397017,8	3801,9
жовтень 2015	11,7	406302,9	351500,0	53947,7	855,2	402374,8	3928,1
листопад 2015	11,3	408602,9	353800,0	53947,7	855,2	404780,6	3822,3
грудень 2015	11,2	417102,9	362300,0	53947,7	855,2	413233,7	3869,2
січень 2016	10,5	430441,5	375200,0	54431,9	809,6	426723,5	3718,0
лютий 2016	11,0	430441,5	375200,0	54431,9	809,6	426515,5	3926,0
березень 2016	11,7	430441,5	375200,0	54431,9	809,6	426291,6	4149,9
квітень 2016	12,0	429623,0	370300,0	58505,0	818,0	425379,2	4243,8
травень 2016	11,3	429623,0	370300,0	58505,0	818,0	425604,9	4018,1
червень 2016	10,4	429623,0	370300,0	58505,0	818,0	425918,1	3704,9

Примітки:

1) Стівчик 2 – дані ряду “Процентні ставки за новими депозитами резидентів (крім інших депозитних

⁹⁴ Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

корпорацій)→Довідково→домашні господарства (без фізичних осіб – підприємств)→процентна ставка, %” (стовпчик 19 табл. 4.1.3.1 щодо процентних ставок депозитних корпорацій (крім Національного банку України) за новими депозитами резидентів (крім інших депозитних корпорацій) за секторами економіки⁹⁵).

3) Стовпчик 4: ряд складено за місячними даними (2014–2015 рр.) та квартальними даними (2016 р.) ФГВФО⁹⁶. Квартальні дані на кінець I кв. та II кв. 2016 р. (на останні місяці цих кварталів) поширені на два перші місяці відповідних кварталів.

4) Стовпчик 5: ряд складено за квартальними даними НБУ⁹⁷. Дані на кінець кварталів (на останні місяці кварталів) поширені на два перші місяці відповідних кварталів.

5) Стовпчик 6: ряд складено за квартальними даними Нацкомфінпослуг⁹⁸. Дані на кінець кварталів (на останні місяці кварталів) поширені на два перші місяці відповідних кварталів.

6) Стовпчик 7 розраховано за формулою (В.1) Додатка В як ($=\text{стовпчик } 3 / (1 + \text{стовпчик } 2 / 12 / 100\%)$).

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2, 5), ФГВФО (стовпчик 4), Нацкомфінпослуг (стовпчик 6) та розрахунками автора (стовпчики 3, 7–8).

В.5. Сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів

Дані про суми нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів у національній та іноземній валютах наводяться у табл. В.4 (стовпчики 17 та 18, відповідно) та використовуються у табл. Ж.1 Додатка Ж (стовпчики 8 та 9, відповідно) для розрахунку внеску депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб ($\Delta ПДФО_d^t$).

У відкритому доступі не публікується інформація НБУ за 2014 р. – II кв. 2016 р. щодо банківських депозитів фізичних осіб у розрізі строків погашення. Тому сума *строкових банківських депозитів фізичних осіб* у національній та іноземній валютах обчислюється на основі припущення: яку частку в банківських депозитах *домашніх господарств* у відповідній валюті займають їхні *строкові* депозити у цій валюті – таку частку в банківських депозитах фізичних осіб – резидентів у відповідній валюті займають строкові депозити таких осіб у цій валюті.

⁹⁵ Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁹⁶ Дані про вклади фізичних осіб в учасниках Фонду гарантування вкладів фізичних осіб протягом 2014–2016 року [Електронний ресурс] // Статистика. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/statystyka>; Аналіз тенденцій розвитку вкладних операцій на ринку ресурсів // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2014 рік. – С. 23 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2014 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>; Аналіз тенденцій вкладних операцій учасників Фонду // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2015 рік. – С. 33 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2015 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>.

⁹⁷ Зобов'язання банків України / Показники фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] // Показники банківської системи: Архів з 2002 року. – Доступний з : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593; Зобов'язання банків України / Показники фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] // Показники банківської системи: IV-2015. – Доступний з : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.

⁹⁸ Основні показники системи кредитних установ [Електронний ресурс] // Інформація про стан і розвиток кредитних установ України. – Доступний з : <http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-kreditnih-spilok.html>.

Таблиця В.4
Розрахунок суми нарахованих процентів за строковими депозитами фізичних осіб – резидентів на кінець місяця
у серпні 2014 р. – червні 2016 р.

Місяць	Депозити домашніх господарств (з урахуванням нарахованих процентів) на кінець місяця, млн грн				Частка строкових депозитів у депозитах домашніх господарств у розрізі валют депозитів, коефіцієнт		Банківські депозити фізичних осіб – резидентів (з урахуванням нарахованих процентів) на кінець місяця, млн грн				Процентна ставка за строковими банківськими депозитами фізичних осіб, середньозважена у річному обчисленні, %				Строкові банківські депозити фізичних осіб – резидентів (без урахування нарахованих процентів) на кінець місяця, млн грн				Сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів на кінець місяця, млн грн			
	усього		у тому числі строкові		у національній валюті	у іноземній валюті	усього		у національній валюті	у іноземній валюті	у національній валюті	у іноземній валюті	у національній валюті	у іноземній валюті	усього	у тому числі		у національній валюті	у іноземній валюті			
	2	3	4	5			6	7								8	9			10	11	12
	1					(=4/2)	(=5/3)			(=6·8)	(=7·9)					(=17+18)			(=10-14)	(=11-15)		
серпень 2014	220980,5	217283,1	158777,4	181908,0	0,72	0,84	215145,0	216407,0	154584,4	181174,6	19,4	8,5	152125,1	179900,3	3733,6	2459,4	1274,3					
вересень 2014	212693,3	197336,2	151448,0	163807,6	0,71	0,83	206964,2	196583,0	147368,7	163182,3	19,4	8,3	145024,1	162061,4	3465,5	2344,6	1120,9					
жовтень 2014	210425,5	191122,3	149683,2	158464,2	0,71	0,83	204573,4	190347,0	145520,3	157821,4	19,3	8,7	143216,9	156685,4	3439,4	2303,4	1136,0					
листопад 2014	206035,8	213437,6	144758,5	176704,2	0,70	0,83	200275,3	212514,0	140711,2	175939,6	19,9	8,4	138415,8	174716,6	3518,4	2295,4	1223,0					
грудень 2014	200859,3	217275,2	139044,1	178919,2	0,69	0,82	195131,9	216249,0	135079,3	178074,2	20,1	8,8	132854,0	176777,8	3521,7	2225,3	1296,4					
січень 2015	196136,9	214239,7	134410,9	175103,0	0,69	0,82	190626,6	213220,7	130634,8	174270,2	19,2	8,8	128577,5	173001,5	3325,9	2057,2	1268,7					
лютий 2015	188544,9	347678,1	127614,4	276841,3	0,68	0,80	183025,4	345976,9	123878,6	275486,7	19,1	8,4	121937,8	273571,7	3855,8	1940,8	1915,0					
березень 2015	181551,3	273688,9	121786,1	217931,1	0,67	0,80	175711,0	272203,1	117868,4	216748,1	20,5	8,7	115888,6	215187,9	3539,9	1979,8	1560,1					
квітень 2015	186474,1	240998,2	123555,7	193406,5	0,66	0,80	179943,6	239605,4	119228,7	192288,7	22,7	9,7	117015,1	190746,9	3755,4	2213,5	1541,9					
травень 2015	183131,9	229149,6	121001,6	183484,5	0,66	0,80	176729,1	227750,6	116771,0	182364,2	22,6	9,8	114612,5	180887,0	3635,8	2158,5	1477,2					
червень 2015	186261,8	224905,3	122408,4	180433,1	0,66	0,80	179314,3	223428,6	117842,6	179248,3	21,5	8,8	115768,4	177943,4	3379,1	2074,2	1304,9					
липень 2015	181663,1	222224,1	120695,4	178966,4	0,66	0,81	174558,2	220736,8	115975,0	177768,6	21,0	8,2	113980,3	176562,1	3201,2	1994,7	1206,5					
серпень 2015	180948,4	216185,2	120699,9	175494,9	0,67	0,81	173516,3	214647,9	115806,4	174247,0	20,6	7,7	113851,9	173136,0	3065,4	1954,5	1111,0					
вересень 2015	177449,4	204668,7	116288,5	168845,4	0,66	0,82	169460,5	202971,1	111053,1	167444,9	20,6	7,8	109178,8	166363,6	2955,6	1874,2	1081,4					
жовтень 2015	182882,4	216652,0	119263,6	179319,8	0,65	0,83	174281,0	214989,0	113654,4	177943,3	20,7	7,8	111727,1	176794,2	3076,5	1927,3	1149,2					
листопад 2015	184074,1	221005,9	121099,3	184172,1	0,66	0,83	175651,7	219272,7	115558,4	182727,7	20,4	7,6	113626,8	181577,7	3081,6	1931,7	1150,0					
грудень 2015	198876,5	212019,0	121222,5	177149,2	0,61	0,84	186216,6	210026,0	114724,9	175484,0	20,6	7,8	112788,7	174350,7	3069,5	1936,2	1133,3					
січень 2016	190883,9	223134,2	124061,0	186297,7	0,65	0,83	181924,2	221057,0	118237,9	184563,5	20,0	7,6	116299,6	183401,9	3099,9	1938,3	1161,5					
лютий 2016	190389,3	238776,5	124665,9	198592,4	0,65	0,83	181678,8	236591,7	118962,3	196775,4	19,7	7,1	117040,9	195618,0	3078,8	1921,4	1157,4					
березень 2016	193165,0	230539,6	124823,0	192513,3	0,65	0,84	183314,8	228283,0	118457,8	190629,0	19,2	6,8	116592,3	189554,8	2999,6	1865,5	1074,1					
квітень 2016	197228,6	222121,2	124959,3	185218,0	0,63	0,83	187588,2	219909,8	118851,4	183374,0	18,7	6,6	117027,7	182371,0	2826,7	1823,7	1003,0					
травень 2016	197478,2	221552,3	124997,1	184311,1	0,63	0,83	187752,3	219455,2	118840,9	182566,5	18,1	6,3	117075,0	181613,0	2719,3	1765,9	953,5					
червень 2016	203725,6	218722,9	124291,9	180491,2	0,61	0,83	193059,7	216561,1	117784,6	178707,2	18,1	6,0	116034,5	177818,2	2639,3	1750,2	889,1					

Примітки:

1) Столпчик 2 – дані зі столпчика 4 табл. В.1 Додатка В.

2) Столпчик 3 – дані зі столпчика 5 табл. В.1 Додатка В.

3) Столпчик 4 розраховано як різниця двох рядів: ряду "Депозити домашніх господарств→Усього→у тому числі→у національній валюті→усього" (столпчик 7 табл. 3.2.4.1 щодо депозитів домашніх господарств, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України), у розрізі видів валют і строків погашення)¹ та ряду "Депозити домашніх господарств→Усього→у тому числі→у національній валюті→усього→у тому числі за строками→на вимогу" (столпчик 8 табл. 3.2.4.1).

4) Столпчик 5 розраховано як різниця двох рядів: ряду "Депозити домашніх господарств→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього" (столпчик 12 табл. 3.2.4.1 щодо депозитів домашніх господарств, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України), у розрізі видів валют і строків погашення)² та ряду "Депозити домашніх господарств→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього→у тому числі за строками→на вимогу" (столпчик 13 табл. 3.2.4.1).

5) Столпчик 8 – дані ряду "Депозити резидентів→Довідково→домашні господарства (без фізичних осіб – підприємств)→у національній валюті" (столпчик 19 табл. 3.2.1.2 щодо депозитів резидентів, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України), у розрізі видів валют і строків погашення)³

6) Столпчик 9 – дані ряду "Депозити резидентів→Довідково→домашні господарства (без фізичних осіб – підприємств)→в іноземній валюті" (столпчик 20 табл. 3.2.1.2 щодо депозитів резидентів, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України), у розрізі видів валют і строків погашення)⁴

7) Столпчик 12 – дані ряду "Процентні ставки за строковими депозитами, залученими банками у фізичних осіб→Інтегральна ставка→у т. ч.:→у національній валюті" (столпчик 3 табл. щодо процентних ставок за строковими депозитами, залученими банками у фізичних осіб)⁵.

8) Столпчик 13 – дані ряду "Процентні ставки за строковими депозитами, залученими банками у фізичних осіб→Інтегральна ставка→у т. ч.:→в іноземній валюті" (столпчик 4 табл. щодо процентних ставок за строковими депозитами, залученими банками у фізичних осіб)⁶.

9) Столпчик 14 розраховано за формулою (В.1) Додатка В як (=столпчик 10/(1+столпчик 12/12/100%).

10) Столпчик 15 розраховано за формулою (В.1) Додатка В як (=столпчик 11/(1+столпчик 13/12/100%).

Джерело: за даними НБУ (столпчики 2–5, 8–9, 12–13) та розрахунками автора (столпчики 6–7, 10–11, 14–18).

¹ Депозити, залучені депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

² Там само.

³ Там само.

⁴ Там само.

⁵ Процентні ставки за строковими депозитами, залученими банками у фізичних осіб [Електронний ресурс] // Показники фінансового ринку : Процентні ставки банків за строковими депозитами фізичних осіб. – Доступний з : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/allinfo>.

⁶ Там само.

ДОДАТОК Г

КУРСОВІ РІЗНИЦІ ЗА ЗАБОРГОВАНІСТЮ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ
(У ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ)

Г.1. Формула квартальних курсових різниць за заборгованістю в іноземній валюті

“Курсова різниця – різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах”.⁹⁹

Курсова різниця за заборгованістю в іноземній валюті обчислюється за розрахунковий період як різниця між заборгованістю в іноземній валюті, перерахованою у гривні за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на кінець такого періоду та тією самою заборгованістю, перерахованою у гривні за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на початок такого періоду. Кінцем розрахункового періоду є або дата закінчення звітного податкового періоду (у нашому випадку – *кварталу*), або дата погашення заборгованості в залежності від того, яка подія (кінець кварталу чи погашення заборгованості) станеться раніше. Початком розрахункового періоду є або дата початку кварталу, або дата виникнення заборгованості в залежності від того, яка подія (початок кварталу чи виникнення заборгованості) станеться пізніше.¹⁰⁰

В залежності від того, коли виникла заборгованість в іноземній валюті та коли вона погашається, виділяють чотири її види у звітному кварталі:

- та, що виникла і погашається у звітному кварталі;
- та, що виникла в одному з попередніх кварталів і погашається у звітному кварталі;
- та, що виникла у звітному кварталі і залишається непогашеною на кінець звітного кварталу;
- та, що виникла в одному з попередніх кварталів і залишається непогашеною на кінець звітного кварталу.

Задача полягає в тому, щоб вивести формулу квартальних курсових різниць за заборгованістю в іноземній валюті в усіх її видах у цілому за квартал.

Нехай на початок t -го кварталу було дві непогашені заборгованості в іноземній валюті: перша – в сумі a одиниць іноземної валюти, друга – в сумі b одиниць іноземної валюти. Першу заборгованість було погашено у t -му кварталі, а друга залишилася непогашеною на кінець цього кварталу. У t -му кварталі виникло ще дві заборгованості в іноземній валюті, одна з яких – в сумі c одиниць іноземної валюти – була погашена у цьому ж кварталі, а друга – в сумі d одиниць іноземної валюти – залишилася непогашеною на кінець цього кварталу. Тоді курсові різниці за цими заборгованостями в t -му кварталі розраховуються за формулами (Г.1)–(Г.4), відповідно:

$$\varepsilon_1^t = (e_{\text{ног}}^t - e_{\text{поч}}^t) \cdot a, \quad (\text{Г.1})$$

$$\varepsilon_2^t = (e_{\text{кін}}^t - e_{\text{поч}}^t) \cdot b, \quad (\text{Г.2})$$

$$\varepsilon_3^t = (e_{\text{ног}}^t - e_{\text{вин}}^t) \cdot c, \quad (\text{Г.3})$$

⁹⁹ П. 4 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.)

¹⁰⁰ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 29 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) “Вплив змін валютних курсів”.

$$\varepsilon_4^t = (e_{кин}^t - e_{вин}^t) \cdot d, \quad (Г.4)$$

де ε_1^t – курсова різниця за заборгованістю в іноземній валюті, що виникла в одному з попередніх кварталів і погашається в t -му кварталі, *грн*; $e_{поз}^t$ – офіційний валютний курс, встановлений НБУ на дату погашення заборгованості в іноземній валюті, *грн за одиницю іноземної валюти*; $e_{поч}^t$ – офіційний валютний курс, встановлений НБУ на початок t -го кварталу, *грн за одиницю іноземної валюти*; a – залишок заборгованості в іноземній валюті, яка виникла в одному з попередніх кварталів і погашається в t -му кварталі, *одиниць іноземної валюти*; ε_2^t – курсова різниця за заборгованістю в іноземній валюті, що виникла в одному з попередніх кварталів і залишається непогашеною на кінець t -го кварталу, *грн*; $e_{кин}^t$ – офіційний валютний курс, встановлений НБУ на кінець t -го кварталу, *грн за одиницю іноземної валюти*; b – залишок заборгованості в іноземній валюті, що виникла в одному з попередніх кварталів і залишається непогашеною на кінець t -го кварталу, *одиниць іноземної валюти*; ε_3^t – курсова різниця за заборгованістю в іноземній валюті, що виникла і погашається в t -му кварталі, *грн*; $e_{вин}^t$ – офіційний валютний курс, встановлений НБУ на дату виникнення заборгованості в іноземній валюті, *грн за одиницю іноземної валюти*; c – залишок заборгованості в іноземній валюті, що виникла і погашається в t -му кварталі, *одиниць іноземної валюти*; ε_4^t – курсова різниця за заборгованістю в іноземній валюті, що виникла в t -му кварталі і залишається непогашеною на його кінець, *грн*; d – залишок заборгованості в іноземній валюті, яка виникла в t -му кварталі і залишається непогашеною на його кінець, *одиниць іноземної валюти*.

Сума курсових різниць за всіма заборгованостями в іноземній валюті в t -му кварталі обчислюється за формулою (Г.5):

$$\begin{aligned} \varepsilon^t &= \varepsilon_1^t + \varepsilon_2^t + \varepsilon_3^t + \varepsilon_4^t = \\ &= (e_{поз}^t - e_{поч}^t) \cdot a + (e_{кин}^t - e_{поч}^t) \cdot b + (e_{поз}^t - e_{вин}^t) \cdot c + (e_{кин}^t - e_{вин}^t) \cdot d, \end{aligned} \quad (Г.5)$$

де ε^t – сума курсових різниць за всіма заборгованостями в іноземній валюті в t -му кварталі, *грн*.

У статистиці відсутня узагальнена інформація про заборгованості в іноземній валюті в розрізі *дат* їх виникнення та погашення, тому в формулі (Г.5) замінімо офіційні валютні курси, встановлені НБУ на ці дати, на офіційний *середній* валютний курс, встановлений НБУ за t -й квартал. Після розкриття дужок і зведення подібних членів отримаємо формулу (Г.6):

$$\begin{aligned} \varepsilon^t &= (e^{*t} - e_{поч}^t) \cdot a + (e_{кин}^t - e_{поч}^t) \cdot b + (e^{*t} - e^{*t}) \cdot c + (e_{кин}^t - e^{*t}) \cdot d = \\ &= (e^{*t} - e_{поч}^t) \cdot a + (e_{кин}^t - e_{поч}^t) \cdot b + (e_{кин}^t - e^{*t}) \cdot d = \\ &= e^{*t} \cdot a - e_{поч}^t \cdot a + e_{кин}^t \cdot b - e_{поч}^t \cdot b + e_{кин}^t \cdot d - e^{*t} \cdot d = \\ &= e_{кин}^t \cdot (b + d) - e_{поч}^t \cdot (a + b) - e^{*t} \cdot (d - a), \end{aligned} \quad (Г.6)$$

де e^{*t} – офіційний валютний курс, встановлений НБУ, середній за t -й квартал, *грн за одиницю іноземної валюти*; $(b + d)$ – сума заборгованостей в іноземній валюті, непогашених на кінець t -го кварталу, *грн*; $(a + b)$ – сума заборгованостей в іноземній валюті, непогашених на початок t -го кварталу, *грн*; $(d - a)$ – приріст заборгованостей в іноземній валюті за t -й квартал, *грн*.

Зробимо заміну $y_{поч}^t = a + b$, $y_{кин}^t = b + d$, $\Delta y^t = d - a$ та підставимо її у фо-

рмулу (Г.6). Отримаємо формулу (Г.7):

$$\varepsilon^t = e_{\text{кін}}^t \cdot y_{\text{кін}}^t - e_{\text{поч}}^t \cdot y_{\text{поч}}^t - e^{*t} \cdot \Delta y^t, \quad (\text{Г.7})$$

де $y_{\text{поч}}^t$ – залишок заборгованості в іноземній валюті на початок t -го кварталу, *одиниць іноземної валюти*; $y_{\text{кін}}^t$ – залишок заборгованості в іноземній валюті на кінець t -го кварталу, *одиниць іноземної валюти*; Δy^t – приріст заборгованості в іноземній валюті за t -й квартал, *одиниць іноземної валюти*.

З огляду на те, що у статистиці також відсутня узагальнена інформація про залишок заборгованості в іноземній валюті на початок кварталу, формула (Г.7) перетворюється на формулу (Г.8):

$$\varepsilon^t = e_{\text{кін}}^t \cdot y_{\text{кін}}^t - e_{\text{кін}}^{t-1} \cdot y_{\text{кін}}^{t-1} - e^{*t} \cdot \Delta y^t. \quad (\text{Г.8})$$

Отже, формула (Г.8) – це *формула курсових різниць за заборгованістю в іноземній валюті за t -й квартал*.

Г.2. Суми курсових різниць за заборгованістю по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті та суми курсових різниць за заборгованістю по процентах за такими депозитами

Під *заборгованістю по депозитах* розуміємо основну суму непогашених депозитів¹⁰¹, а під *заборгованістю по процентах за депозитами* – суму нарахованих, але несплачених процентів по депозитах.

Дати, які у податковому обліку вважалися *датою виникнення заборгованості по процентах за депозитами* та *датою її погашення*, змінювалися протягом досліджуваного періоду. Так, до 1 квітня 2011 р. така заборгованість виникала на дату закінчення звітного періоду (на кінець кварталу), в якому строк сплати процентів минув, і погашалася на дату їх сплати¹⁰². З 1 квітня 2011 р., вона виникає на дату нарахування процентів і погашається на дату їх сплати¹⁰³.

Оскільки НБУ не публікує інформацію щодо нарахованих процентів по депозитах у розрізі *дат* їх нарахування та сплати, то припускаємо, що такі проценти сплачувалися вчасно. З цього припущення випливає, що до II кв. 2011 р. заборгованість по процентах за депозитами не виникала, отже, підстав для розрахунку курсових різниць за нею немає.

Таким чином, до II кв. 2011 р. розраховуємо *курсові різниці тільки за заборгованістю по депозитах* домашніх господарств в іноземній валюті, а з II кв. 2011 р. – як за заборгованістю *по таких депозитах*, так і за заборгованістю *по процентах* за ними (табл. Г.1).

Дані про курсові різниці за заборгованістю по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті та заборгованістю по процентах за такими депозитами ($\varepsilon_{\text{ДДГ}}^t + \varepsilon_{\text{тДДГ}}^t$) наводяться у табл. Г.1 (стовпчик 10) та використовуються у табл. Б.1 Додатка Б (стовпчик 5) для розрахунку фінансового результату від депозитних операцій ($\Phi P_{\text{д}}^t$).

¹⁰¹ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.).

¹⁰² Там само.

¹⁰³ Ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.).

Таблиця Г.1

**Розрахунок квартальних курсових різниць за заборгованістю
по банківських депозитах домашніх господарств в іноземній валюті та
заборгованістю по процентах за такими депозитами
(у податковому обліку) в 2004 р. – II кв. 2016 р.**

Квартал, (t)	Офіційний курс гривні до долара США, грн/дол. США		Депозити домашніх господарств в іноземній валюті				Приріст депозитів домашніх господарств в іноземній валюті, у доларо- вому еквіваленті, млн дол. США		Курсові різниці за депозитами домашніх гос- подарств в іно- земній валюті та за процентами по них, млн грн, ($\epsilon \Delta \Pi_i^t +$ $+ \epsilon \tau \Delta \Pi_i^t$)
			з урахуванням нарахо- ваних процентів		без урахування нара- хованих процентів		з ураху- ванням нарахо- ваних процентів	без ураху- вання нарахо- ваних процентів	
	на кінець кварталу	середній за квартал	у гривне- вому екві- валенті, млн грн	у долларо- вому екві- валенті, млн дол. США	у гривне- вому екві- валенті, млн грн	у долларо- вому екві- валенті, млн дол. США			
1	2	3	4	5 (=4/2)	6	7 (=6/2)	8 (=5-5(-1))	9 (=7-7(-1))	10 (=6-6(-1)-3-9) (=4-4(-1)-3-8)
I-2004	5,329300	5,330433	—	—	14719,8	2762,1	—	241,9	-5,8
II-2004	5,320700	5,326133	—	—	15841,9	2977,4	—	215,3	-24,9
III-2004	5,307700	5,313800	—	—	17526,4	3302,1	—	324,7	-40,7
IV-2004	5,305400	5,306400	—	—	19421,2	3660,7	—	358,6	-8,0
I-2005	5,280800	5,298867	—	—	22335,1	4229,5	—	568,8	-100,3
II-2005	5,055000	5,098933	—	—	23045,9	4559,0	—	329,5	-969,5
III-2005	5,050000	5,051067	—	—	25950,9	5138,8	—	579,8	-23,4
IV-2005	5,050000	5,050000	—	—	30904,6	6119,7	—	980,9	0,0
I-2006	5,050000	5,050000	—	—	34542,0	6840,0	—	720,3	0,0
II-2006	5,050000	5,050000	—	—	38302,0	7584,6	—	744,6	0,0
III-2006	5,050000	5,050000	—	—	42653,3	8446,2	—	861,6	0,0
IV-2006	5,050000	5,050000	—	—	48704,2	9644,4	—	1198,2	0,0
I-2007	5,050000	5,050000	—	—	52605,4	10416,9	—	772,5	0,0
II-2007	5,050000	5,050000	—	—	55085,5	10908,0	—	491,1	0,0
III-2007	5,050000	5,050000	—	—	59014,8	11686,1	—	778,1	0,0
IV-2007	5,050000	5,050000	—	—	64516,2	12775,5	—	1089,4	0,0
I-2008	5,050000	5,050000	—	—	71140,3	14087,2	—	1311,7	0,0
II-2008	4,848900	4,962513	—	—	73179,9	15092,1	—	1004,9	-2947,1
III-2008	4,861000	4,846880	—	—	77348,3	15912,0	—	820,0	194,2
IV-2008	7,700000	6,209493	—	—	107089,0	13907,7	—	-2004,3	42186,7
I-2009	7,700000	7,700000	—	—	93476,9	12139,9	—	-1767,8	0,0
II-2009	7,630300	7,656251	—	—	97066,4	12721,2	—	581,3	-861,2
III-2009	8,010000	7,817921	—	—	107417,6	13410,4	—	689,3	4962,6
IV-2009	7,985000	7,990780	—	—	112080,7	14036,4	—	626,0	-338,9
I-2010	7,925000	7,988111	—	—	114727,1	14476,6	—	440,2	-870,0
II-2010	7,907000	7,922390	—	—	118027,9	14927,0	—	450,4	-267,5
III-2010	7,913500	7,900732	—	—	126695,8	16010,1	—	1083,1	110,9
IV-2010	7,961700	7,931330	—	—	131397,5	16503,7	—	493,6	786,7
I-2011	7,960000	7,944818	138494,2	17398,8	137756,1	17306,0	—	802,3	-15,9
II-2011	7,972300	7,970932	143911,2	18051,4	—	—	652,6	—	214,9
III-2011	7,972700	7,971719	147445,6	18493,8	—	—	442,4	—	7,7
IV-2011	7,989800	7,982782	149860,4	18756,5	—	—	262,7	—	318,1
I-2012	7,986700	7,988161	155693,0	19494,0	—	—	737,6	—	-59,2
II-2012	7,992500	7,989999	159427,6	19947,1	—	—	453,1	—	114,2
III-2012	7,993000	7,992957	172525,4	21584,6	—	—	1637,4	—	10,0
IV-2012	7,993000	7,993000	182492,5	22831,5	—	—	1247,0	—	0,0
I-2013	7,993000	7,993000	182157,1	22789,6	—	—	-42,0	—	0,0
II-2013	7,993000	7,993000	182940,6	22887,6	—	—	98,0	—	0,0
III-2013	7,993000	7,993000	186990,9	23394,3	—	—	506,7	—	0,0
IV-2013	7,993000	7,993000	184122,2	23035,4	—	—	-358,9	—	0,0
I-2014	10,954600	8,855970	218193,9	19918,0	—	—	-3117,4	—	61679,4
II-2014	11,823346	11,693492	201574,7	17048,9	—	—	-2869,1	—	16931,1
III-2014	12,949185	12,575897	197336,2	15239,3	—	—	-1809,6	—	18518,8
IV-2014	15,768556	14,421278	217275,2	13779,0	—	—	-1460,3	—	40997,8
I-2015	23,442625	21,182931	273688,9	11674,8	—	—	-2104,2	—	100986,3
II-2015	21,015358	21,549337	224905,3	10702,0	—	—	-972,9	—	-27818,4
III-2015	21,527544	21,722553	204668,7	9507,3	—	—	-1194,7	—	5714,4
IV-2015	24,000667	22,854106	212019,0	8833,9	—	—	-673,4	—	22740,6
I-2016	26,218056	25,669636	230539,6	8793,2	—	—	-40,7	—	19565,8
II-2016	24,854409	25,262439	218722,9	8800,2	—	—	7,0	—	-11993,6

Примітки:

- 1) <номер стовпчика>(-1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.
- 2) (-) – дані не використовуються.
- 3) Стовпчик 4 – дані зі стовпчика 5 табл. В.1 Додатка В на кінець останнього місяця відповідного кварталу.
- 4) Стовпчик 6 – дані зі стовпчика 7 табл. В.1 Додатка В на кінець останнього місяця відповідного кварталу.
- 6) Стовпчик 10 розраховано за формулою (Г.8) Додатка Г як $(=\text{стовпчик } 6 - \text{стовпчик } 6(-1) - \text{стовпчик } 3 - \text{стовпчик } 9)$ для 2004 р. – I кв. 2011 р. та як $(=\text{стовпчик } 4 - \text{стовпчик } 4(-1) - \text{стовпчик } 3 - \text{стовпчик } 8)$ для II кв. 2011 р. – II кв. 2016 р.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2¹⁰⁴, 3¹⁰⁵, 4) та розрахунками автора (стовпчики 5–10).

Г.3. Суми курсових різниць за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті та суми курсових різниць за заборгованістю по процентах за такими кредитами

Під *заборгованістю по кредитах* розуміємо основну суму непогашеного кредиту¹⁰⁶, а під *заборгованістю по процентах за кредитом* – суму нарахованих, але несплачених процентів по кредиту.

Як і у випадку *заборгованості по процентах за депозитами*, *заборгованість по процентах за кредитами* у податковому обліку до 1 квітня 2011 р. виникала на дату закінчення звітного періоду (на кінець кварталу), в якому строк сплати таких процентів минув, і погашалася на дату їх сплати¹⁰⁷. З 1 квітня 2011 р., вона виникає на дату нарахування процентів і погашається на дату їх сплати¹⁰⁸. Якщо припустити, що проценти за кредитами, як і проценти за депозитами, сплачувалися вчасно, то заборгованість по процентах за кредитами до II кв. 2011 р. не виникала. Отже, підстав для розрахунку курсових різниць за нею немає.

Таким чином, до II кв. 2011 р. обчислюємо *курсіві різниці* тільки за заборгованістю *по кредитах* домашніх господарств в іноземній валюті, а з II кв. 2011 р. – як за заборгованістю *по таких кредитах*, так і за заборгованістю *по процентах* за ними (табл. Г.2).

Дані про курсові різниці за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті та курсові різниці за заборгованістю по процентах за такими кредитами $(\varepsilon K \Delta \Gamma_i^t + \varepsilon \tau K \Delta \Gamma_i^t)$ наводяться у табл. Г.2 (стовпчик 10) та використовуються у табл. Б.2 Додатка Б (стовпчик 5) для розрахунку фінансового результату від кредитних операцій (ΦP_{κ}^t) .

¹⁰⁴ Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/curmetal/detail/currency?period=daily>.

¹⁰⁵ Офіційний курс гривні до іноземних валют (середній за період) [Електронний ресурс] // Показники валютного ринку : Середній курс гривні до іноземних валют. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693080.

¹⁰⁶ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.).

¹⁰⁷ Там само.

¹⁰⁸ Ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.).

Таблиця Г.2

Розрахунок квартальних курсових різниць за заборгованістю по банківських кредитах домашнім господарствам в іноземній валюті та заборгованістю по процентах за такими кредитами (у податковому обліку) в 2004 р. – II кв. 2016 р.

Квартал, (t)	Офіційний курс гривні до долара США, грн/дол. США		Кредити домашнім господарствам в іноземній валюті				Приріст кредитів домашнім господарствам в іноземній валюті, у доларовому еквіваленті, млн дол. США		Курсові різниці за кредитами домашнім господарствам в іноземній валюті та за процентами по них, млн грн, ($\varepsilon K \Delta \Gamma_i^t + \varepsilon \tau K \Delta \Gamma_i^t$)
			з урахуванням нарахованих процентів		без урахування нарахованих процентів		з урахуванням нарахованих процентів	без урахування нарахованих процентів	
1	2	3	4	5 (=4/2)	6	7 (=6/2)	8 (=5-5(-1))	9 (=7-7(-1))	10 (=6-6(-1)-3-9) (=4-4(-1)-3-8)
I-2004	5,329300	5,330433	—	—	5750,3	1079,0	—	108,2	-2,3
II-2004	5,320700	5,326133	—	—	7143,5	1342,6	—	263,6	-10,7
III-2004	5,307700	5,313800	—	—	8182,8	1541,7	—	199,1	-18,7
IV-2004	5,305400	5,306400	—	—	8420,4	1587,1	—	45,5	-3,6
I-2005	5,280800	5,298867	—	—	9487,3	1796,6	—	209,4	-42,8
II-2005	5,055000	5,098933	—	—	12015,8	2377,0	—	580,5	-431,2
III-2005	5,050000	5,051067	—	—	15836,5	3135,9	—	758,9	-12,7
IV-2005	5,050000	5,050000	—	—	20135,2	3987,2	—	851,2	0,0
I-2006	5,050000	5,050000	—	—	23621,5	4677,5	—	690,4	0,0
II-2006	5,050000	5,050000	—	—	30060,3	5952,5	—	1275,0	0,0
III-2006	5,050000	5,050000	—	—	39860,7	7893,2	—	1940,7	0,0
IV-2006	5,050000	5,050000	—	—	50777,9	10055,0	—	2161,8	0,0
I-2007	5,050000	5,050000	—	—	59939,4	11869,2	—	1814,2	0,0
II-2007	5,050000	5,050000	—	—	74343,5	14721,5	—	2852,3	0,0
III-2007	5,050000	5,050000	—	—	89193,4	17662,1	—	2940,6	0,0
IV-2007	5,050000	5,050000	—	—	100878,3	19975,9	—	2313,8	0,0
I-2008	5,050000	5,050000	—	—	111315,3	22042,6	—	2066,7	0,0
II-2008	4,848900	4,962513	—	—	119871,8	24721,4	—	2678,8	-4737,1
III-2008	4,861000	4,846880	—	—	130752,1	26898,2	—	2176,8	329,9
IV-2008	7,700000	6,209493	—	—	199302,0	25883,4	—	-1014,8	74851,4
I-2009	7,700000	7,700000	—	—	190049,9	24681,8	—	-1201,6	0,0
II-2009	7,630300	7,656251	—	—	180678,3	23679,1	—	-1002,8	-1694,3
III-2009	8,010000	7,817921	—	—	180684,2	22557,3	—	-1121,7	8775,5
IV-2009	7,985000	7,990780	—	—	171880,8	21525,5	—	-1031,9	-558,0
I-2010	7,925000	7,988111	—	—	163339,3	20610,6	—	-914,8	-1233,8
II-2010	7,907000	7,922390	—	—	156374,1	19776,7	—	-834,0	-358,2
III-2010	7,913500	7,900732	—	—	153646,6	19415,8	—	-360,9	123,9
IV-2010	7,961700	7,931330	—	—	143153,8	17980,3	—	-1435,5	892,2
I-2011	7,960000	7,944818	141005,7	17714,3	139718,3	17552,5	—	-427,8	-37,1
II-2011	7,972300	7,970932	136431,0	17113,1	—	—	-601,2	—	217,1
III-2011	7,972700	7,971719	126738,9	15896,6	—	—	-1216,5	—	5,7
IV-2011	7,989800	7,982782	114549,0	14336,9	—	—	-1559,7	—	260,9
I-2012	7,986700	7,988161	106048,2	13278,1	—	—	-1058,8	—	-42,9
II-2012	7,992500	7,989999	98332,9	12303,1	—	—	-975,0	—	74,6
III-2012	7,993000	7,992957	92116,2	11524,6	—	—	-778,5	—	6,1
IV-2012	7,993000	7,993000	84939,6	10626,7	—	—	-897,9	—	0,0
I-2013	7,993000	7,993000	81958,1	10253,7	—	—	-373,0	—	0,0
II-2013	7,993000	7,993000	77819,3	9735,9	—	—	-517,8	—	0,0
III-2013	7,993000	7,993000	73562,0	9203,3	—	—	-532,6	—	0,0
IV-2013	7,993000	7,993000	67848,1	8488,4	—	—	-714,9	—	0,0
I-2014	10,954600	8,855970	87857,8	8020,2	—	—	-468,3	—	24156,6
II-2014	11,823346	11,693492	86387,0	7306,5	—	—	-713,7	—	6874,8
III-2014	12,949185	12,575897	91236,4	7045,7	—	—	-260,8	—	8128,6
IV-2014	15,768556	14,421278	101140,0	6414,0	—	—	-631,7	—	19013,4
I-2015	23,442625	21,182931	141909,9	6053,5	—	—	-360,5	—	48407,0
II-2015	21,015358	21,549337	100542,2	4784,2	—	—	-1269,3	—	-14015,7
III-2015	21,527544	21,722553	90842,3	4219,8	—	—	-564,4	—	2560,5
IV-2015	24,000667	22,854106	94817,5	3950,6	—	—	-269,2	—	10127,5
I-2016	26,218056	25,669636	97187,0	3706,9	—	—	-243,7	—	8626,4
II-2016	24,854409	25,262439	87873,8	3535,5	—	—	-171,3	—	-4985,0

Примітки:

- 1) <номер стовпчика>(-1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.
- 2) (-) – дані не використовуються.
- 3) Стовпчик 4 – дані зі стовпчика 5 табл. В.2 Додатка В на кінець останнього місяця відповідного кварталу.
- 4) Стовпчик 6 – дані зі стовпчика 7 табл. В.2 Додатка В на кінець останнього місяця відповідного кварталу.
- 5) Стовпчик 10 розраховано за формулою (Г.8) Додатка Г як $(=\text{стовпчик } 6 - \text{стовпчик } 6(-1) - \text{стовпчик } 3 - \text{стовпчик } 9)$ для 2004 р. – I кв. 2011 р. та як $(=\text{стовпчик } 4 - \text{стовпчик } 4(-1) - \text{стовпчик } 3 - \text{стовпчик } 8)$ для II кв. 2011 р. – II кв. 2016 р.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2¹⁰⁹, 3¹¹⁰, 4) та розрахунками автора (стовпчики 5–10).

Г.4. Суми курсових різниць за резервами, сформованими за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті

До 1 квітня 2011 р. курсові різниці за будь-якими резервами, сформованими в іноземній валюті, у податковому обліку не розраховувалися¹¹¹. З 1 квітня 2011 р. вони розраховуються¹¹².

Розрахунок курсових різниць за резервами, сформованими за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, за II кв. 2011 р. – II кв. 2016 р. наведено у табл. Г.3.

Оскільки інформація про резерви у розрізі активів, за якими вони формуються, не публікується, то перед обчисленням курсових різниць було обчислено суму резервів, сформованих за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті. Її розраховано на основі такого припущення: яка частка у кредитному портфелі банків припадає на депозити банків-вкладників в іноземній валюті – така частка у резервах, сформованих за кредитним портфелем банків, припадає на резерви, сформовані за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті.

Дані про курсові різниці за резервами, сформованими за депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, (ϵPDB_i^t) наводяться у табл. Г.3 (стовпчик 11) та використовуються у табл. Б.1 Додатка Б (стовпчик 6) для розрахунку фінансового результату від депозитних операцій (ΦP_o^t).

Г.5. Суми курсових різниць за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток

Як вже зазначалося, до 1 квітня 2011 р. курсові різниці за будь-якими резервами, сформованими в іноземній валюті, у податковому обліку не розраховувалися¹¹³. З 1 квітня 2011 р. вони розраховуються¹¹⁴.

¹⁰⁹ Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/curmetal/detail/currency?period=daily>.

¹¹⁰ Офіційний курс гривні до іноземних валют (середній за період) [Електронний ресурс] // Показники валютного ринку : Середній курс гривні до іноземних валют. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693080.

¹¹¹ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.).

¹¹² Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 134.1.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 1.24 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.).

¹¹³ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.).

Обчислення курсових різниці за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, за II кв. 2011 р. – II кв. 2016 р. наведено у табл. Г.4.

Перед тим, як обчислити курсові різниці за цими резервами було розраховано суму таких резервів. В основу розрахунку покладено припущення: яка частка у кредитному портфелі банків припадає на кредити банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті – така частка у резервах, сформованих за кредитним портфелем банків, припадає на резерви, сформовані за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті.

Дані про курсові різниці за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток, наводяться у табл. Г.4 (εPK_i^t) (стовпчик 11) та використовуються у табл. Б.2 Додатка Б (стовпчик 6) для розрахунку фінансового результату від кредитних операцій (ΦP_κ^t).

¹¹⁴ Ст. 7.3.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 квітня 2011 р.); ст. 153.1.3 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 134.1.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2015 р.); п. 8 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”, затвердженого наказом МФУ від 10.08.2000 р. № 193 (реєстр. № 515/4736 від 17.08.2000 р.); п. 1.24 Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.).

Розрахунок квартальних курсових різниць за резервами, сформованими за банківськими депозитами банків-вкладників в іноземній валюті, (у податковому обліку) в II кв. 2011 р. – II кв. 2016 р.

Квартал, (t)	Офіційний курс гривні до долара США, грн/дол. США		Кредитний портфель бан- ків у гривнево- му еквіваленті, млн грн	Депозити банків- вкладників в іно- земній валюті у гривневому еквіва- ленті, млн грн	Частка депозитів бан- ків-вкладників в іно- земній валюті у грив- невому еквіваленті у кредитному портфелі банків, коефіцієнт	7	Резерви за кредит- ним портфелем банків у гривнево-му еквіваленті (у бухга- лтерському обліку), млн грн		Резерви за депозитами банків- вкладників в іноземній валюті (у бухгалтерському обліку) у гривневому еквіва- ленті, млн грн		9 (=8/2) млн дол. США	10 (=9-9(-1))	Курсові різниці за резер- вами за депозитами бан- ків-вкладників в інозем- ній валюті, млн грн, ($\varepsilon P D B_t^i$)
	на кінець квар- талу	середній за квартал					8 (=6·7)	у доларовому еквіваленті, млн дол. США					
									6 (=5/4)				
I	2	3	4	5	6 (=5/4)	7	8 (=6·7)	9 (=8/2)	10 (=9-9(-1))	11 (=8-8(-1)-3·10)			
II-2011	7,972300	7,970932	827794,7	7324,4	0,0088	121267,2	1073,0	134,6	-23,5	1,9			
III-2011	7,972700	7,971719	858199,3	6817,9	0,0079	121998,8	969,2	121,6	-13,0	0,1			
IV-2011	7,989800	7,982782	862433,8	8960,0	0,0104	116430,7	1209,6	151,4	29,8	2,1			
I-2012	7,986700	7,988161	862036,4	8019,7	0,0093	112144,5	1043,3	130,6	-20,8	-0,5			
II-2012	7,992500	7,989999	869060,7	8033,8	0,0092	107674,4	995,4	124,5	-6,1	0,8			
III-2012	7,993000	7,992957	858784,1	6883,9	0,0080	106301,1	852,1	106,6	-17,9	0,1			
IV-2012	7,993000	7,993000	853284,3	6066,5	0,0071	133047,7	945,9	118,3	11,7	0,0			
I-2013	7,993000	7,993000	856591,0	7280,8	0,0085	131145,7	1114,7	139,5	21,1	0,0			
II-2013	7,993000	7,993000	872428,2	10140,1	0,0116	130758,5	1519,8	190,1	50,7	0,0			
III-2013	7,993000	7,993000	899335,4	9919,3	0,0110	127850,0	1410,1	176,4	-13,7	0,0			
IV-2013	7,993000	7,993000	946273,2	10577,6	0,0112	123023,1	1375,2	172,0	-4,4	0,0			
I-2014	10,954600	8,855970	1045849,1	5929,7	0,0057	138542,4	785,5	71,7	-100,3	509,5			
II-2014	11,823346	11,693492	1029899,1	3910,3	0,0038	135458,9	514,3	43,5	-28,2	62,3			
III-2014	12,949185	12,575897	1025734,6	2232,2	0,0022	151848,6	329,1	25,4	-18,1	49,0			
IV-2014	15,768556	14,421278	1060267,4	1012,7	0,0010	191114,9	182,5	11,6	-13,8	71,7			
I-2015	23,442625	21,182931	1230506,5	866,5	0,0007	301154,7	212,1	9,0	-2,5	88,8			
II-2015	21,015358	21,549337	1082111,8	668,7	0,0006	274437,6	169,6	8,1	-1,0	-22,0			
III-2015	21,527544	21,722553	1030977,5	553,0	0,0005	268054,2	143,8	6,7	-1,4	4,1			
IV-2015	24,000667	22,854106	1026022,4	437,9	0,0004	305887,6	130,5	5,4	-1,2	16,5			
I-2016	26,218056	25,669636	1057738,0	263,9	0,0002	325088,8	81,1	3,1	-2,3	12,1			
II-2016	24,854409	25,262439	997502,7	195,3	0,0002	313834,5	61,5	2,5	-0,6	-4,2			

Примітки:

1) <номер стовпчика>(-1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.

2) Стовпчик 4 – дані зі стовпчика 2 табл. Д.1 Додатка Д.

3) Стовпчик 5 – дані зі стовпчика 5 табл. Д.2 Додатка Д.

4) Стовпчик 7 – дані зі стовпчика 3 табл. Д.1 Додатка Д.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2, 3, 7) та розрахунками автора (стовпчики 4–6, 8–11).

¹ Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/currency/detail/currency?period=daily>.

² Офіційний курс гривні до іноземних валют (середній за період) [Електронний ресурс] // Показники валютного ринку : Середній курс гривні до іноземних валют. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693080.

Розрахунок квартальних курсових різниць за резервами, сформованими за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, (у податковому обліку) в ІІ кв. 2011 р. – ІІ кв. 2016 р.

Квартал, (t)	Офіційний курс гривні до долара США, грн/дол. США		Кредитний портфель банків у грив- невому еквіва- ленті, млн грн	Кредити банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті у гривнево-му еквіваленті, млн грн	Частка кредитів банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті у гривнево-му еквіваленті у кредит-ному портфелі банків, коефіцієнт	7	Резерви за креди- тним портфе- лем банків у гривневому екві- валенті (у бухгалтерському обліку), млн грн		Резерви за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на при- буток та неплатникам податку на при- буток в іноземній валюті (у бухгалтер- ському обліку) у гривневому екві- валенті, млн дол. США		9 (=8/2)	Приріст резервів за креди- тами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті у до- ларовому еквіваленті (у бухгалтерському обліку), млн дол. США		11 (=8-8(1)-3-10)	Курсові різниці за резервами за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток в іноземній валюті, млн грн,	
	на кінець кварталу	середній за квартал					8 (=6*7)	млн дол. США	10 (=9-9(1)-1)							
1	2	3	4	5	6 (=5/4)											
II-2011	7,972300	7,970932	827794,7	3582618	0,4	121267,2	52483,3	6583,2	149,3						79,1	
III-2011	7,972700	7,971719	858199,3	357263,5	0,4	121998,8	50787,4	6370,2	-213,0						2,6	
IV-2011	7,998900	7,982782	862433,8	346212,3	0,4	116430,7	46739,5	5849,9	-520,3						108,9	
I-2012	7,986700	7,988161	862036,4	344611,0	0,4	112144,5	44831,3	5613,2	-236,7						-18,1	
II-2012	7,992500	7,989999	869060,7	332119,5	0,4	107674,4	41148,7	5148,4	-464,8						32,6	
III-2012	7,993000	7,992957	858784,1	320598,9	0,4	106301,1	39684,1	4964,9	-183,6						2,6	
IV-2012	7,993000	7,993000	853284,3	307696,5	0,4	133047,7	47977,4	6002,4	1037,6						0,0	
I-2013	7,993000	7,993000	856591,0	311563,8	0,4	131145,7	47701,0	5967,8	-34,6						0,0	
II-2013	7,993000	7,993000	872428,2	310963,0	0,4	130758,5	46606,8	5830,9	-136,9						0,0	
III-2013	7,993000	7,993000	899335,4	312406,5	0,3	127850,0	44411,9	5556,3	-274,6						0,0	
IV-2013	7,993000	7,993000	946273,2	314991,5	0,3	123023,1	40951,4	5123,4	-432,9						0,0	
I-2014	10,954600	8,855970	1045849,1	422437,5	0,4	138542,4	55959,8	5108,3	-15,1						15173,5	
II-2014	11,823346	11,693492	1029899,1	432594,6	0,4	135458,9	56897,6	4812,3	-296,0						4437,8	
III-2014	12,949185	12,575897	1025734,6	44401,1	0,4	151848,6	65788,6	5080,5	268,2						5417,9	
IV-2014	15,768556	14,421278	1060267,4	477260,5	0,5	191114,9	86027,0	5455,6	375,1						14323,9	
I-2015	23,442625	21,182931	1230506,5	666745,9	0,5	301154,7	163179,7	6960,8	1505,2						41866,7	
II-2015	21,015358	21,549337	1082111,8	550702,5	0,5	274437,6	139665,3	6645,9	-314,9						-16895,8	
III-2015	21,527544	21,722553	1030977,5	526506,3	0,5	268054,2	136891,7	6358,9	-287,0						3403,9	
IV-2015	24,000667	22,854106	1026022,4	552622,4	0,5	305887,6	164754,2	6864,6	505,7						15726,4	
I-2016	26,218056	25,669636	1057738,0	586483,3	0,6	325088,8	180251,8	6875,1	10,5						15221,4	
II-2016	24,854409	25,262439	997502,7	537250,0	0,5	313834,5	169029,7	6800,8	-74,3						-9375,2	

1) <номер стовпчика>(-1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.

- 1) $\text{номер стовпчика} > (-) -$ дані з цього стовпчика за попередній квартал.
- 2) Стовпчик 4 – дані зі стовпчика 2 табл. Д.1 Додатка Д.

3) Столпчик 5 – дані зі стовпчика 5 табл. Д.3 Додатка Д.

4) Столпчик 7 – дані зі стовпчика 3 табл. Д.1 Додатка Д.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2¹, 3², 7) та розрахунками автора (стовпчики 4–6, 8–11).

[Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/curmetal/detail/currency?period=daily>.

ПРИРОСТИ РЕЗЕРВІВ (У ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ)

Банки в Україні формують *резерви за своїми кредитними портфелями* в порядку та розмірі, встановленими методикою НБУ¹¹⁵.

Під *кредитним портфелем банків* розуміються кредити, надані банками іншим банкам (резидентам та нерезидентам), юридичним та фізичним особам (резидентам та нерезидентам), сектору загального державного управління в національній та іноземній валютах, та депозити, розміщені банками в інших банках (резидентах та нерезидентах) у національній та іноземній валюті¹¹⁶.

У *бухгалтерському* обліку резерви, сформовані банками за методикою НБУ, визнаються *витратами в повному обсязі*¹¹⁷, а у *податковому* обліку – або в повному обсязі, або частково в залежності від розміру ліміту, встановленого податковим законодавством України в частині оподаткування прибутку підприємств. Такий ліміт розраховується як добуток *найбільшої податкової ставки резервування*, визначеної податковим законодавством, та залишку *заборгованості* за кредитним портфелем банку¹¹⁸. Якщо резерв, сформований банком за методикою НБУ, не перевищує ліміт, розрахований відповідно до податкового законодавства, то такий резерв *повністю* відноситься до витрат банку в податковому обліку, а якщо перевищує, то відноситься *частково*, в сумі, яка дорівнює ліміту.

У відкритому доступі відсутня статистика щодо резервів, сформованих за різними складовими кредитного портфеля та віднесених на витрати у податковому обліку банків. Тому виникає *задача* обчислити суми *приростів резервів, сформованих окремо за депозитами банків-вкладників та окремо за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток, що віднесені на витрати банків у податковому обліку за квартал*.

З цією метою, по-перше, розраховується *фактична податкова ставка резервування* (табл. Д.1). Вона обирається як *мінімальна* з двох ставок: *найбі-*

¹¹⁵ Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, затверджене постановою Правління НБУ від 06.07.2000 р. № 279 (реєстр. № 474/4695 від 03.08.2000 р.) (чинне з серпня 2000 р. до 1 січня 2013 р.); Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління НБУ від 25.01.2012 р. № 23 (реєстр. № 231/20544 від 15.02.2012 р.) (чинне з 1 січня 2013 р.)

¹¹⁶ П. 1.4 Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, затвердженого постановою Правління НБУ від 06.07.2000 р. № 279 (реєстр. № 474/4695 від 03.08.2000 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2004 р. до 1 січня 2013 р.); п. 1.1 глави 1 розділу II Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління НБУ від 25.01.2012 р. № 23 (реєстр. № 231/20544 від 15.02.2012 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2013 р.)

¹¹⁷ П. 1.2, п. 1.5, п. 1.6 глави 1 розділу VII Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затвердженої постановою Правління НБУ від 15.09.2004 р. № 435 (реєстр. № 1302/9901 від 12.10.2004 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2005 р. по 1 січня 2009 р.); П. 1.9, п. 1.12 глави 1 розділу VII Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затвердженої постановою Правління НБУ від 27.12.2007 р. № 481 (реєстр. № 48/14739 від 22.01.2008 р.) (у редакціях, чинних з 1 січня 2009 р.)

¹¹⁸ Ст. 12.2.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 липня 1997 р. до 24 листопада 2009 р.) або ст. 12.2.2 цього Закону (у редакціях, чинних з 24 листопада 2009 р.); ст. 159.2.2 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.) або п. 1 ст. 139.3.3 цього кодексу (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

льшої податкової ставки резервування, визначеної податковим законодавством на відповідну дату, та фактичної нормативної ставки резервування, розрахованої як відношення резерву, сформованого за кредитним портфелем банків згідно з методикою НБУ, до залишку заборгованості за кредитним портфелем банку на кінець звітного кварталу.

По-друге, обчислюються *прирости резервів*, сформованих за депозитами банків-вкладників у національній та іноземній валютах (табл. Д.2) та кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток (табл. Д.3) у податковому обліку, шляхом множення фактичної податкової ставки резервування на прирости таких депозитів та кредитів, відповідно.

Д.1. Фактична податкова ставка резервування

Дані про фактичну податкову ставку резервування наводяться у табл. Д.1 (стовпчик 6) та використовуються у табл. Д.2 (стовпчик 10) для обчислення приростів резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній валюті (ΔPDB_n^t) та іноземній валюті (ΔPDB_i^t), та у табл. Д.3 (стовпчик 10) для розрахунку приростів резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній валюті (ΔPK_n^t) та іноземній валюті (ΔPK_i^t).

Таблиця Д.1

Розрахунок фактичної податкової ставки резервування у 2004 р. – II кв. 2016 р.

Квартал	Кредитний портфель банків у гривневому еквіваленті, млн грн	Резерв за кредитним портфелем банків у гривневому еквіваленті (у бухгалтерському обліку), млн грн	Ставка резервування, коефіцієнт		
			найбільша податкова	фактична нормативна	фактична податкова
1	2	3	4	5 (=3/2)	6 (=min{4, 5})
I-2004	80755,5	4960,0	0,20	0,06	0,06
II-2004	89600,3	5270,0	0,20	0,06	0,06
III-2004	97153,4	5693,0	0,20	0,06	0,06
IV-2004	97093,0	6367,0	0,20	0,07	0,07
I-2005	104970,6	6723,0	0,20	0,06	0,06
II-2005	120410,6	7156,0	0,10	0,06	0,06
III-2005	140903,7	7682,0	0,10	0,05	0,05
IV-2005	157156,8	8328,2	0,10	0,05	0,05
I-2006	175282,3	9033,2	0,10	0,05	0,05
II-2006	199797,9	9901,4	0,10	0,05	0,05
III-2006	230348,2	11161,0	0,10	0,05	0,05
IV-2006	270147,2	12245,5	0,10	0,05	0,05
I-2007	306826,2	13342,6	0,10	0,04	0,04
II-2007	353938,6	15233,5	0,10	0,04	0,04
III-2007	408385,9	17407,1	0,10	0,04	0,04
IV-2007	484330,5	18476,9	0,10	0,04	0,04
I-2008	535793,5	20428,9	0,10	0,04	0,04
II-2008	578835,3	22361,8	0,10	0,04	0,04
III-2008	627579,0	25377,1	0,10	0,04	0,04
IV-2008	791383,8	44502,1	0,10	0,06	0,06
I-2009	769275,5	58369,0	0,10	0,08	0,08
II-2009	767647,3	67128,4	0,10	0,09	0,09
III-2009	790785,1	78953,0	0,10	0,10	0,10
IV-2009	772474,5	96645,2	1,00	0,13	0,13
I-2010	748528,6	95925,8	1,00	0,13	0,13
II-2010	745919,6	103565,7	1,00	0,14	0,14
III-2010	779211,8	110502,4	0,40	0,14	0,14
IV-2010	785921,9	110624,7	0,40	0,14	0,14
I-2011	810155,7	115749,7	0,30	0,14	0,14

Продовження табл. Д.1

Квартал	Кредитний портфель банків у гривневому еквіваленті, млн грн	Резерв за кредитним портфелем банків у гривневому еквіваленті (у бухгалтерському обліку), млн грн	Ставка резервування, коефіцієнт		
			найбільша податкова	фактична нормативна	фактична податкова
1	2	3	4	5 (=3/2)	6 (=min{4, 5})
II-2011	827794,7	121267,2	0,30	0,15	0,15
III-2011	858199,3	121998,8	0,30	0,14	0,14
IV-2011	862433,8	116430,7	0,30	0,14	0,14
I-2012	862036,4	112144,5	0,30	0,13	0,13
II-2012	869060,7	107674,4	0,30	0,12	0,12
III-2012	858784,1	106301,1	0,30	0,12	0,12
IV-2012	853284,3	133047,7	0,30	0,16	0,16
I-2013	856591,0	131145,7	0,20	0,15	0,15
II-2013	872428,2	130758,5	0,20	0,15	0,15
III-2013	899335,4	127850,0	0,20	0,14	0,14
IV-2013	946273,2	123023,1	0,20	0,13	0,13
I-2014	1045849,1	138542,4	0,20	0,13	0,13
II-2014	1029899,1	135458,9	0,20	0,13	0,13
III-2014	1025734,6	151848,6	0,20	0,15	0,15
IV-2014	1060267,4	191114,9	0,20	0,18	0,18
I-2015	1230506,5	301154,7	0,30	0,24	0,24
II-2015	1082111,8	274437,6	0,30	0,25	0,25
III-2015	1030977,5	268054,2	0,30	0,26	0,26
IV-2015	1026022,4	305887,6	0,30	0,30	0,30
I-2016	1057738,0	325088,8	0,25	0,31	0,25
II-2016	997502,7	313834,5	0,25	0,31	0,25

Примітки:

1) Стовпчик 2 розраховано за даними НБУ:

за I кв. 2004 р. – III кв. 2005 р. – як сума семи доданків: 1) ряду “Вимоги банків за кредитами, наданими в економіку України→Усього” (стовпчик 2 табл. щодо вимог банків за кредитами, наданими в економіку України (за видами валют та строками)¹¹⁹, розділу 1. Усього), 2) ряду “Вимоги банків за кредитами, наданими органам загальнодержавного управління→Усього→у тому числі→банками України→усього” (стовпчик 6 табл. щодо вимог банків за кредитами, наданими органам загальнодержавного управління¹²⁰), 3) ряду “Вимоги банків за кредитами, наданими на міжбанківському ринку України→Кредити, надані банками→усього” (стовпчик 6 табл. щодо вимог банків за кредитами, наданими на міжбанківському ринку України¹²¹), 4) ряду “Зобов’язання банків за коштами, залученими на міжбанківському ринку→Усього→у тому числі→у національній валюті→у тому числі→строкові” (стовпчик 5 табл. щодо зобов’язань банків за коштами, залученими на міжбанківському ринку¹²²), 5) ряду “Зобов’язання банків за коштами, залученими на міжбанківському ринку→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→у тому числі→строкові” (стовпчик 9 табл. щодо зобов’язань банків за коштами, залученими на міжбанківському ринку¹²³), 6) ряду “Чисті зовнішні активи→Вимоги до нерезидентів→Кредити” (табл. 3.1.3¹²⁴ щодо огляду депозитних корпорацій (крім Національного банку України)); 7) ряду “Чисті зовнішні активи→Вимоги до нерезидентів→Інші депозити” (табл. 3.1.3));

за IV кв. 2005 р. – II кв. 2016 р. – як сума п’яти доданків: 1) ряду “Кредити, надані резидентам→усього” (стовпчик 2 табл. 3.3.1.2¹²⁵ щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) резидентам (крім депозитних корпорацій), у розрізі видів валют і строків погашення), 2) ряду “Кредити, надані іншим депозитним корпораціям→усього” (стовпчик 2 табл. 3.3.6.1¹²⁶ щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) іншим депозитним корпораціям, у розрізі видів валют і строків погашення), 3) ряду “Кредити, надані нерезидентам→усього” (стовпчик 2 табл. 3.3.7.1¹²⁷

¹¹⁹ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

¹²⁰ Там само.

¹²¹ Там само.

¹²² Там само.

¹²³ Там само.

¹²⁴ Огляди фінансових корпорацій [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

¹²⁵ Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

¹²⁶ Там само.

¹²⁷ Там само.

щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) нерезидентам, у розрізі видів валют і строків погашення), 4) різниці двох рядів: ряду “Депозити інших депозитних корпорацій→усього” (стовпчик 2 табл. 3.2.5.1¹²⁸ щодо депозитів, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України) в інших депозитних корпораціях, у розрізі видів валют і строків погашення) та ряду “Депозити інших депозитних корпорацій→усього→у тому числі за строками→на вимогу” (стовпчик 3 табл. 3.2.5.1), 5) ряду “Чисті зовнішні активи→Вимоги до нерезидентів→Інші депозити” (табл. 3.1.3¹²⁹ щодо огляду депозитних корпорацій (крім Національного банку України)).

2) Стовпчик 3 складено з двох рядів: 1) за I кв. 2004 р. – III кв. 2005 р. – рядок “7.1. У тому числі резерв на відшкодування можливих втрат за кредитними операціями” таблиці щодо основних показників діяльності банків України на відповідну дату¹³⁰; 2) за IV кв. 2005 р. – II кв. 2016 р. – рядок “61. Резерви під втрати за кредитами” з: Додатку 4. “Фінансові звіти у розрізі секторів: Додаткові статті депозитних корпорацій”¹³¹.

Джерело: за даними НБУ (стовпчик 3), податкового законодавства України (стовпчик 4¹³²) та розрахунками автора (стовпчики 2, 5–6).

Д.2. Приріст резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній та іноземній валютах

Дані про прирости резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній валюті (ΔPDB_n^t) та іноземній валюті (ΔPDB_i^t), наводяться у табл. Д.2 (стовпчики 12 та 13, відповідно) та використовуються у табл. Б.1 Додатка Б (стовпчики 8 та 9, відповідно) для розрахунку фінансового результату від депозитних операцій (ΦP_δ^t).

Д.3. Приріст резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній та іноземній валютах

Дані про прирости резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у національній валюті (ΔPK_n^t) та іноземній валюті (ΔPK_i^t), наводяться у табл. Д.3 (стовпчики 12 та 13, відповідно) та використовуються у табл. Б.2 Додатка Б (стовпчики 8 та 9, відповідно) для розрахунку фінансового результату від кредитних операцій (ΦP_κ^t).

¹²⁸ Депозити, залучені депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

¹²⁹ Огляди фінансових корпорацій [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

¹³⁰ Основні показники діяльності банків України // Вісник Національного банку України [Електронний ресурс] – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=71014.

¹³¹ Додатки 2-4. Фінансові звіти сектору депозитних корпорацій [Електронний ресурс] // Статистика індикаторів фінансової стійкості – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575.

¹³² Ст. 12.2.3 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР (у редакціях, чинних з 1 липня 1997 р. до 24 листопада 2009 р.); ст. 12.2.2 цього Закону (у редакціях, чинних з 24 листопада 2009 р.); ст. 159.2.2 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2015 р.); п. 1 ст. 139.3.3 цього кодексу (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

Таблиця Д.2

Розрахунок приросту резервів, сформованих за банківськими депозитами банків-вкладників у національній та іноземній валютах, (у податковому обліку) за 2004 р. – II кв. 2016 р.

Квартал, (t)	Офіційний курс гривні до долара США, грн/дол. США		Депозити банків-вкладників				Приріст депозитів банків-вкладників				Фактична податкова ставка резер- вування, кое- фіцієнт	Приріст резервів за депозитами банків-вкладників у гривнево- еквіваленті (у податковому обліку), млн грн		
	на кінець кварталу	середній за квартал	у національній валюті, млн грн	в іноземній валюті		у національній валюті, млн грн	в іноземній валюті		у національній валюті, (ΔPDB_n^t)	у іноземній валюті, (ΔPDB_i^t)		усього	у національній валюті, (ΔPDB_n^t)	у іноземній валюті, (ΔPDB_i^t)
				у гривнево- еквіваленті, млн грн	у доларовому еквіваленті, млн дол. США		у гривнево- еквіваленті, млн грн	у доларовому еквіваленті, млн дол. США						
1	2	3	4	5	6 (=5/2)	7 (=4-4(-1))	8 (=3-9)	9 (=-6-(-1))	10	11 (=12+13)	12 (=-7-10)	13 (=-8-10)		
I-2004	5,329300	5,330433	294,0	229,0	43,0	-189,0	-93,9	-17,6	0,06	-17,4	-11,6	-5,8		
II-2004	5,320700	5,326133	238,0	191,0	35,9	-56,0	-37,7	-7,1	0,06	-5,5	-3,3	-2,2		
III-2004	5,307700	5,313800	390,0	581,0	109,5	152,0	390,9	73,6	0,06	31,8	8,9	22,9		
IV-2004	5,305400	5,306400	332,0	377,0	71,1	-58,0	-203,8	-38,4	0,07	-17,2	-3,8	-13,4		
I-2005	5,280800	5,298867	354,0	263,0	49,8	22,0	-112,6	-21,3	0,06	-5,8	1,4	-7,2		
II-2005	5,055000	5,098933	388,0	618,0	122,3	34,0	369,4	72,5	0,06	24,0	2,0	22,0		
III-2005	5,050000	5,051067	328,0	289,0	57,2	-60,0	-328,5	-65,0	0,05	-21,2	-3,3	-17,9		
IV-2005	5,050000	5,050000	276,0	232,0	45,9	-52,0	-57,0	-11,3	0,05	-5,8	-3,0	-3,0		
I-2006	5,050000	5,050000	566,4	292,7	58,0	290,4	60,7	12,0	0,05	18,1	15,0	3,1		
II-2006	5,050000	5,050000	326,1	421,9	83,5	-240,3	129,2	25,6	0,05	-5,5	-11,9	6,4		
III-2006	5,050000	5,050000	754,0	602,5	119,3	427,9	180,5	35,7	0,05	29,5	20,7	8,7		
IV-2006	5,050000	5,050000	112,0	87,5	173,3	358,1	272,9	54,0	0,05	28,6	16,2	12,4		
I-2007	5,050000	5,050000	1527,3	1062,6	210,4	415,3	187,2	37,1	0,04	26,2	8,1	8,1		
II-2007	5,050000	5,050000	991,0	729,9	144,5	-536,3	-332,7	-65,9	0,04	-37,4	-23,1	-14,3		
III-2007	5,050000	5,050000	760,6	515,8	102,1	-230,4	-214,2	-42,4	0,04	-19,0	-9,8	-9,1		
IV-2007	5,050000	5,050000	1166,7	944,4	187,0	406,1	428,6	84,9	0,04	31,8	15,5	16,4		
I-2008	5,050000	5,050000	2904,1	2555,6	506,1	1737,4	1611,3	319,1	0,04	127,7	66,2	61,4		
II-2008	4,848900	4,962513	1941,9	2609,1	538,1	-962,2	158,8	32,0	0,04	-31,0	-37,2	6,1		
III-2008	4,861000	4,846880	2353,6	3140,6	646,1	411,7	523,5	108,0	0,04	37,8	16,6	21,2		
IV-2008	7,700000	6,209493	4375,0	5531,8	718,4	2021,4	449,1	72,3	0,06	138,9	113,7	25,3		
I-2009	7,700000	7,700000	1229,2	3137,1	407,4	-3145,8	-2394,6	-311,0	0,08	-420,4	-238,7	-181,7		
II-2009	7,630300	7,656251	1530,5	3132,6	410,5	301,3	24,0	3,1	0,09	28,4	26,3	2,1		
III-2009	8,010000	7,817921	2979,1	2433,2	303,8	1448,6	-834,8	-106,8	0,10	61,3	144,6	-83,3		
IV-2009	7,985000	7,990780	5221,1	3372,6	691,0	2241,9	3094,2	387,2	0,13	667,6	280,5	387,1		
I-2010	7,925000	7,988111	5350,8	5885,4	742,6	129,8	412,5	51,6	0,13	69,5	16,6	52,9		
II-2010	7,907000	7,922390	3153,3	4345,2	549,5	-2197,5	-1529,8	-193,1	0,14	-517,5	-305,1	-212,4		
III-2010	7,913500	7,900732	3668,7	4476,9	565,7	515,4	127,9	16,2	0,14	91,2	73,1	18,1		
IV-2010	7,961700	7,931330	4358,6	5475,5	687,7	689,9	967,6	122,0	0,14	233,3	97,1	136,2		
I-2011	7,960000	7,944818	7031,6	8806,5	1106,3	2673,0	3325,9	418,6	0,14	857,1	381,9	475,2		
II-2011	7,972300	7,970932	5589,1	7324,4	918,7	-1442,6	-1495,4	-187,6	0,15	-430,4	-211,3	-219,1		
III-2011	7,972700	7,971719	4835,8	6817,9	855,2	-753,2	-506,8	-63,6	0,14	-179,1	-107,1	-72,1		
IV-2011	7,989800	7,982782	5527,0	8960,0	1121,4	691,2	2125,6	266,3	0,14	380,3	93,3	287,0		
I-2012	7,986700	7,988161	5322,3	8019,7	1004,1	-204,7	-937,0	-117,3	0,13	-148,5	-26,6	-121,9		

Продовження табл. Д.2

Квартал, (t)	Офіційний курс гривні до долара США, грн/дол. США		Депозити банків-вкладників				Приріст депозитів банків-вкладників				Фактична податкова ставка резер- вування, кое- фіцієнт	Приріст резервів за депозитами банків-вкладників у гривневому еквіваленті (у податковому обліку), млн грн		
	на кінець кварталу	середній за квартал	у національній валюті, млн грн	в іноземній валюті		у національній валюті, млн грн	в іноземній валюті		у гривневому еквіваленті, млн грн	у доларовому еквіваленті, млн дол. США		усього	у тому числі в розрізі валют	
				у гривневому еквіваленті, млн грн	у доларовому еквіваленті, млн дол. США		у гривневому еквіваленті, млн грн	у доларовому еквіваленті, млн дол. США					у національній валюті, ($\Delta PДБ_n^t$)	в іноземній валюті, ($\Delta PДБ_i^t$)
1	2	3	4	5	6 (=5/2)	7 (=4-4(-1))	8 (=3-9)	9 (=6-6(-1))	10	11 (=12+13)	12 (=7-10)	13 (=8-10)		
II-2012	7,992500	7,989999	4176,9	8033,8	1005,2	-1145,4	8,3	1,0	0,12	-140,9	-141,9	1,0		
III-2012	7,993000	7,992957	3550,7	6883,9	861,2	-626,2	-1150,4	-143,9	0,12	-219,9	-77,5	-142,4		
IV-2012	7,993000	7,993000	3196,1	6066,5	759,0	-354,7	-817,4	-102,3	0,16	-182,8	-55,3	-127,5		
I-2013	7,993000	7,993000	1539,8	7280,8	910,9	-1656,3	1214,2	151,9	0,15	-67,7	-253,6	185,9		
II-2013	7,993000	7,993000	4552,2	10140,1	1268,6	3012,4	2859,3	357,7	0,15	880,1	451,5	428,6		
III-2013	7,993000	7,993000	3569,6	9919,3	1241,0	-982,6	-220,8	-27,6	0,14	-171,1	-139,7	-31,4		
IV-2013	7,993000	7,993000	2889,0	10577,6	1323,4	-680,7	658,3	82,4	0,13	-2,9	-88,5	85,6		
I-2014	10,954600	8,855970	2312,0	5929,7	541,3	-576,9	-6925,9	-782,1	0,13	-993,9	-76,4	-917,5		
II-2014	11,823346	11,693492	1235,8	3910,3	330,7	-1076,3	-2462,3	-210,6	0,13	-465,4	-141,6	-323,9		
III-2014	12,949185	12,575897	849,9	2223,2	171,7	-385,8	-2000,1	-159,0	0,15	-353,2	-57,1	-296,1		
IV-2014	15,768556	14,421278	343,2	1012,7	64,2	-506,7	-1549,8	-107,5	0,18	-370,7	-91,3	-279,3		
I-2015	23,442625	21,182931	269,7	866,5	37,0	-73,5	-577,5	-27,3	0,24	-159,3	-18,0	-141,3		
II-2015	21,015358	21,549337	292,9	668,7	31,8	23,2	-110,8	-5,1	0,25	-22,2	5,9	-28,1		
III-2015	21,527544	21,722553	343,6	553,0	25,7	50,7	-133,2	-6,1	0,26	-21,4	13,2	-34,6		
IV-2015	24,000667	22,854106	144,1	437,9	18,2	-199,5	-170,1	-7,4	0,30	-110,2	-59,5	-50,7		
I-2016	26,218056	25,669636	139,8	263,9	10,1	-4,4	-209,9	-8,2	0,25	-53,6	-1,1	-52,5		
II-2016	24,854409	25,262439	351,3	195,3	7,9	211,6	-55,8	-2,2	0,25	38,9	52,9	-13,9		

Примітки:

- 1) <номер стовпчика>(-1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.
- 2) Стовпчик 4 розраховано за даними НБУ як різниця двох рядів: ряду "Депозити інших депозитних корпорацій→Усього" (стовпчик 7 табл. 3.2.5.¹) щодо депозитів, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України) в інших депозитних корпорацій, у розрізі видів валют і строків погашення) та ряду "Депозити інших депозитних корпорацій→Усього→у тому числі→у національній валюті→на вимогу" (стовпчик 8 табл. 3.2.5.1).
- 3) Стовпчик 5 розраховано за даними НБУ як різниця двох рядів: ряду "Депозити інших депозитних корпорацій→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього" (стовпчик 12 табл. 3.2.5.^{1,2}) щодо депозитів, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України) в інших депозитних корпорацій, у розрізі видів валют і строків погашення) та ряду "Депозити інших депозитних корпорацій→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→на вимогу" (стовпчик 13 табл. 3.2.5.1).
- 4) Стовпчик 10 – дані зі стовпчика 6 табл. Д.1.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2³, 3⁴) та розрахунками автора (стовпчики 4–13).

¹ Депозити, залучені депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#.

² Там само

³ Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/currency/detail/currency?period=daily>.

⁴ Офіційний курс гривні до іноземних валют (середній за період) [Електронний ресурс] // Показники валютного ринку : Середній курс гривні до іноземних валют. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693080.

Таблиця Д.3

Розрахунок приросту резервів, сформованих за банківськими кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплательникам податку на прибуток у національній та іноземній валютах, (у податковому обліку) за 2004 р. – II кв. 2016 р.

Квартал, (t)	Офіційний курс гривні до долара США, грн/дол. США		Кредити банкам-позичальникам, плат- никам податку на прибуток та неплатни- кам податку на прибуток та неплатни- кам податку на прибуток		у національній валюті		у іноземній валюті		Приріст кредитів банкам-позичальни- кам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток		Фактична податкова ставка		у тому числі в розрізі валют		в іноземній валюті, (ΔPK^t_i)
	на кінець кварталу	середній за квартал	у національній валюті, млн грн	у іноземній валюті, млн дол. США	у гривневому еквіваленті, млн грн	у доларовому еквіваленті, млн дол. США	у національній валюті, млн грн	у іноземній валюті, млн дол. США	у гривневому еквіваленті, млн грн	у доларовому еквіваленті, млн дол. США	у національній валюті, (ΔPK^t_n)	у іноземній валюті, (ΔPK^t_i)			
1	2	3	4	5	6 (=5/2)	7 (=4-4(-1))	8 (=3-9)	9 (=6-6(-1))	10	11 (=12+13)	12 (=7-10)	13 (=8-10)			
I-2004	5,329300	5,330433	45837,0	32556,0	6108,9	3316,0	2568,9	480,1	0,06	360,8	203,7	157,2			
II-2004	5,320700	5,326133	51046,0	35109,0	6598,6	5209,0	2608,2	489,7	0,06	459,8	306,4	153,4			
III-2004	5,307700	5,313800	55299,0	37960,0	7151,9	4253,0	2940,2	553,3	0,06	421,5	249,2	172,3			
IV-2004	5,305400	5,306400	53984,0	39462,0	7438,1	-1315,0	1518,7	286,2	0,07	13,4	-86,2	99,6			
I-2005	5,280800	5,298867	57936,0	42909,0	8125,5	3952,0	3642,4	687,4	0,06	486,4	253,1	233,3			
II-2005	5,055000	5,098933	67654,0	48211,0	9537,3	9718,0	7198,8	1411,8	0,06	1005,4	577,5	427,8			
III-2005	5,050000	5,051067	79958,0	57042,0	11295,4	12304,0	8880,6	1758,2	0,05	1155,0	670,8	484,2			
IV-2005	5,050000	5,050000	86493,0	67334,0	13333,5	6535,0	10292,0	2038,0	0,05	891,7	346,3	545,4			
I-2006	5,050000	5,050000	94084,3	76089,5	15067,2	7591,3	8755,5	1733,8	0,05	842,4	391,2	451,2			
II-2006	5,050000	5,050000	104708,7	89716,2	17765,6	10624,4	13626,7	2698,4	0,05	1201,8	526,5	675,3			
III-2006	5,050000	5,050000	117691,5	107115,2	21210,9	12982,8	17399,0	3445,0	0,05	1472,1	629,1	843,0			
IV-2006	5,050000	5,050000	132846,4	130991,9	25939,0	15154,9	23876,6	4728,0	0,05	1769,3	687,0	1082,3			
I-2007	5,050000	5,050000	145039,7	150841,4	29869,6	12193,2	19849,6	3930,6	0,04	1393,4	530,2	863,2			
II-2007	5,050000	5,050000	168030,6	178227,1	35292,5	22990,9	27385,7	5422,9	0,04	2168,2	989,5	1178,7			
III-2007	5,050000	5,050000	192811,7	206885,2	40927,8	24781,2	28458,0	5635,3	0,04	2269,3	1056,3	1213,0			
IV-2007	5,050000	5,050000	235857,0	238027,1	47134,1	43045,3	31341,9	6206,3	0,04	2837,8	1642,2	1195,7			
I-2008	5,050000	5,050000	261714,9	260442,1	51572,7	25857,9	22415,1	4438,6	0,04	1840,6	985,9	854,6			
II-2008	4,848900	4,962513	279637,9	279592,4	57661,0	17923,0	30213,2	6088,3	0,04	1859,6	692,4	1167,2			
III-2008	4,861000	4,846880	296000,6	316939,2	65200,4	16362,7	36542,7	7539,4	0,04	2139,3	681,6	1477,7			
IV-2008	7,700000	6,209493	312824,1	450895,2	58557,8	16823,5	-41247,1	-6642,6	0,06	-1373,4	946,0	-2319,5			
I-2009	7,700000	7,700000	321824,3	420132,5	54562,7	9000,2	-30762,7	-3995,2	0,08	-1651,2	682,9	-2334,1			
II-2009	7,630300	7,656251	342528,2	392806,1	51479,8	20703,8	-23603,3	-3082,9	0,09	-253,6	1810,5	-2064,0			
III-2009	8,010000	7,817921	348687,0	397945,3	49681,1	6158,8	-14062,3	-1798,7	0,10	-789,1	614,9	-1404,0			
IV-2009	7,985000	7,990780	354909,7	378710,2	47427,7	10722,7	-18006,1	-2253,4	0,13	-911,2	1341,5	-2252,8			
I-2010	7,925000	7,988111	354374,2	360649,4	45507,8	-5036,4	-15336,3	-1919,9	0,13	-2610,8	-645,4	-1965,4			
II-2010	7,907000	7,922390	365097,4	351320,7	44431,6	10724,2	-8526,2	-1076,2	0,14	305,2	1499,0	-1183,8			

Примітки:

Квартал, (t)	Офіційний курс гривні до долара США, грн/дол. США		Кредити банкам-позичальникам, плат- никам податку на прибуток та неплатни- кам податку на прибуток		Приріст кредитів банкам-позичальни- кам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток		Фактична податкова ставка		Приріст резервів за кредитами банкам-позичальникам, платникам податку на прибуток та неплатникам податку на прибуток у гривне- вому еквіваленті (у податковому обліку), млн грн			
	на кінець кварталу	середній за квартал	у національній валюті		у іноземній валюті		у національній валюті, млн грн	у іноземній валюті, млн дол. США	у гривневому еквіваленті, млн грн	у іноземному еквіваленті, млн дол. США	у національній валюті, (ΔPK_t^i)	у іноземній валюті, (ΔPK_t^f)
			4	5	6 (=5/2)	7 (=4-4(-1))						
1	2	3	4	5	6 (=5/2)	7 (=4-4(-1))	8 (=3-9)	9 (=6-6(-1))	10	11 (=12+13)	12 (=7-10)	13 (=8-10)
III-2010	7,913500	7,900732	384965,5	356650,2	45068,6	19868,0	5032,6	637,0	0,14	3531,2	2817,5	713,7
IV-2010	7,961700	7,931330	399334,6	351148,3	44104,7	14369,1	-7644,9	-963,9	0,14	946,5	2022,6	-1076,1
I-2011	7,960000	7,944818	413339,1	358459,2	45032,6	14004,5	7371,8	927,9	0,14	3054,1	2000,9	1053,2
II-2011	7,972300	7,970932	434922,4	358261,8	44938,3	21583,3	-751,2	-94,2	0,15	3051,8	3161,8	-110,1
III-2011	7,972700	7,971719	471229,5	357263,5	44810,9	36307,1	-1016,1	-127,5	0,14	5016,9	5161,3	-144,4
IV-2011	7,989800	7,982782	487407,2	346212,3	43331,8	16178,0	-11807,0	-1479,1	0,14	590,1	2184,1	-1594,0
I-2012	7,986700	7,988161	489050,9	344611,0	43148,1	2098,4	-1467,2	-183,7	0,13	82,1	273,0	-190,9
II-2012	7,992500	7,989999	506466,5	332119,5	41553,9	16960,6	-12737,8	-1594,2	0,12	523,2	2101,4	-1578,2
III-2012	7,993000	7,992957	511861,4	320598,9	40110,0	5394,9	-11541,3	-1443,9	0,12	-760,8	667,8	-1428,6
IV-2012	7,993000	7,993000	525497,7	307696,5	38495,7	13636,3	-12902,4	-1614,2	0,16	114,4	2126,2	-2011,8
I-2013	7,993000	7,993000	525486,8	311563,8	38979,6	-10,9	3867,2	483,8	0,15	590,4	-1,7	592,1
II-2013	7,993000	7,993000	537946,5	310963,0	38904,4	12459,7	-600,7	-75,2	0,15	1777,4	1867,4	-90,0
III-2013	7,993000	7,993000	564747,4	312406,5	39085,0	26800,8	1443,5	180,6	0,14	4015,2	3810,0	205,2
IV-2013	7,993000	7,993000	608653,4	314991,5	39408,4	43906,1	2585,0	323,4	0,13	6044,2	5708,1	336,1
I-2014	10,954600	8,855970	589948,6	422437,5	38562,6	-18704,9	-7490,8	-845,9	0,13	-3470,1	-2477,8	-992,3
II-2014	11,823346	11,693492	569918,5	432594,6	36588,2	-20030,0	-23087,6	-1974,4	0,13	-5671,1	-2634,5	-3036,6
III-2014	12,949185	12,575897	554861,2	444401,1	34318,8	-15057,3	-28538,7	-2269,3	0,15	-6453,9	-2229,1	-4224,8
IV-2014	15,768556	14,421278	502790,7	477260,5	30266,6	-4070,5	-58438,7	-4052,3	0,18	-11267,4	-733,7	-10533,7
I-2015	23,442625	21,182931	524041,5	666745,9	28441,6	-26749,2	-38658,6	-1825,0	0,24	-16007,9	-6546,6	-9461,3
II-2015	21,015358	21,549337	492549,2	550702,5	26204,8	-31492,3	-48202,5	-2236,8	0,25	-20211,6	-7986,8	-12224,8
III-2015	21,527544	21,722553	464500,3	526506,3	24457,3	-28048,9	-37958,7	-1747,4	0,26	-17162,0	-7292,7	-9869,3
IV-2015	24,000667	22,854106	433139,6	526262,2	23025,5	-31360,7	-32724,3	-1431,9	0,30	-19105,6	-9349,6	-9756,1
I-2016	26,218056	25,669636	432244,2	556483,3	22369,4	104,6	-16839,5	-656,0	0,25	-4183,7	26,1	-4209,9
II-2016	24,854409	25,262439	429593,6	537250,0	21615,9	-3650,6	-19036,8	-753,6	0,25	-5671,8	-912,6	-4759,9

1) <номер стовпчика>(-1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.

2) Столпчик 4 розраховано за даними НБУ:

ряду "Вимоги банків за кредитами, наданими в економіку України→ у тому числі за видами → валюта → у національній" (стовпчик 3 табл.

щодо вимогів банків за кредитами, наданими в економіку України (за видами валют та строками)¹; розділу 1. Усього), 3) ряду "Вимоги банків за кредитами, наданими на міжбанківському ринку України—Кредити, надані банками—у тому числі—усього у національній валюті" (стовпчик 7 табл. щодо вимог банків за кредитами, наданими на міжбанківському ринку України)²;

за IV кв. 2005 р. – II кв. 2016 р. – як сума двох додатків: 1) різниці двох рядів: ряду "Кредити, надані резидентам—Усього—у тому числі—у національній валюті—усього" (стовпчик 6 табл. 3.3.1.2³ щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) резидентам (крім депозитних корпорацій), у розрізі видів валют і строків погашення) та ряду "Кредити, надані сектору загального державного управління—Усього—у тому числі—у національній валюті" (стовпчик 3 табл. 3.3.3⁴ щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) сектору загального державного управління, у розрізі видів валют); 2) ряду "Кредити, надані іншим депозитним корпораціям—Усього—у тому числі—у національній валюті—усього" (стовпчик 6 табл. 3.3.6.1⁵ щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) іншим депозитним корпораціям, у розрізі видів валют і строків погашення).

3) Стовпчик 5 розраховано за даними НБУ:

за I кв. 2004 р. – III кв. 2005 р. – як сума двох додатків: 1) ряду "Вимоги банків за кредитами, наданими в економіку України—у тому числі за видами валют—усього" (стовпчик 4 табл. щодо вимог банків за кредитами, наданими в економіку України (за видами валют та строками)⁶; розділу 1. Усього), 2) ряду "Вимоги банків за кредитами, наданими на міжбанківському ринку України—Кредити, надані банками—у тому числі—усього в іноземній валюті" (стовпчик 10 табл. щодо вимог банків за кредитами, наданими на міжбанківському ринку України);

за IV кв. 2005 р. – II кв. 2016 р. – як сума двох додатків: 1) різниці двох рядів: ряду "Кредити, надані резидентам—Усього—у тому числі—у національній валюті—усього" (стовпчик 10 табл. 3.3.1.2⁸ щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) резидентам (крім депозитних корпорацій), у розрізі видів валют і строків погашення) та ряду "Кредити, надані сектору загального державного управління—Усього—у тому числі—у національній валюті" (стовпчик 4 табл. 3.3.3⁹ щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) сектору загального державного управління, у розрізі видів валют); 2) ряду "Кредити, надані іншим депозитним корпораціям—Усього—у тому числі—у національній валюті—усього" (стовпчик 10 табл. 3.3.6.1¹⁰ щодо кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) іншим депозитним корпораціям, у розрізі видів валют і строків погашення).

4) Стовпчик 10 – дані зі стовпчика 6 табл. Д.1.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2¹¹, 3¹²) та розрахунками автора (стовпчики 4–13).

¹ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

² Там само.

³ Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

⁶ Бюлетень НБУ: 2004 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; Бюлетень НБУ: 2005 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

⁷ Там само.

⁸ Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

⁹ Там само.

¹⁰ Там само.

¹¹ Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/currency/detail/currency?period=daily>.

¹² Офіційний курс гривні до іноземних валют (середній за період) [Електронний ресурс] // Показники валютного ринку : Середній курс гривні до іноземних валют. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693080.

**ВИТРАТИ БАНКІВ З РЕГУЛЯРНОГО ЗБОРУ ДО ФГВФО
ЗА ДЕПОЗИТАМИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ – РЕЗИДЕНТІВ ТА
ДЕПОЗИТАМИ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ
ТА ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТАХ**

Згідно з законодавством України банки – учасники Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) (всі банки, які мають банківську ліцензію¹³³, крім ПАТ “Державний ощадний банк України”¹³⁴) сплачують до нього три види збору: *початковий, регулярний та спеціальний*¹³⁵. Із них лише один збір – *регулярний* – має відношення до депозитних операцій: його база нарахування прив’язана до *депозитів фізичних осіб*¹³⁶. Інші два збори – *початковий та спеціальний*, – не мають відношення до депозитних операцій: база нарахування початкового збору пов’язана зі статутним капіталом банку¹³⁷, а спеціального збору – законодавчо не визначена (він запроваджується спеціальним рішенням Фонду, і жодного разу таке рішення не приймалося)¹³⁸.

Фонд у своїй звітності оприлюднює дані щодо *суми регулярного збору, сплаченого* банками за рік (2009–2010 рр., 2013–2014 рр.) і, навіть, за квартали (2010–2011 рр.), але не надає інформацію про неї в розрізі валюти та ознаки резидентності депозитів, за якими збір нараховується. Також не публікується статистика щодо витрат банків з регулярного збору за квартал. Тому постає *задача розрахувати* суми регулярного збору, нарахованого за депозитами фізичних осіб – *резидентів у національній валюті та депозитами цих осіб в іноземній валюті* (за 2004 р. – III кв. 2015 р.), а також за депозитами *домашніх господарств у національній валюті та такими депозитами в іноземній валюті* (за IV кв. 2015 р. – II кв. 2016 р.), які відносяться на витрати банків за квартал.

Для того, щоб розв’язати поставлену задачу, необхідно вивести *формулу розрахунку квартальних витрат банку з регулярного збору*. З цією метою проаналізуємо законодавство України щодо ФГВФО.

Нехай D_n^t та D_i^t – депозити, обрані як об’єкт нарахування регулярного збору (до IV кв. 2015 р. – депозити фізичних осіб, з IV кв. 2015 р. – депозити домашніх господарств), у національній та іноземній валютах, відповідно, на кінець t -го кварталу, $t \in \{1_04, \dots, 2_16\}$, *грн*; D_n^{*t} та D_i^{*t} – середньоарифметична за t -й квартал сума щоденних залишків за цими депозитами, відповідно, у національній та іноземній валютах, *грн*; $\alpha_{P3_n}^t$ та $\alpha_{P3_i}^t$ – ставка регулярного збору за депозитами, обраними як об’єкт нарахування цього збору, в націо-

¹³³ Ст. 2 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III; п. 1 та п. 2 ст. 12 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

¹³⁴ П. 3 розділу VI “Прикінцеві положення” Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III; п. 6 розділу X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

¹³⁵ Ст. 21 – ст. 24 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III; п. 1 ст. 19, ст. 21 – ст. 23 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

¹³⁶ Ст. 1, ст. 23 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III; підп. 3 та підп. 4 п. 1 ст. 2, п. 1 ст. 22 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

¹³⁷ Ст. 22 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III; п. 1 ст. 21 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

¹³⁸ Ст. 24 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III; п. 1 ст. 23 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

нальній та іноземній валютах, відповідно, у t -му кварталі, коефіцієнт; PZ^t – сума регулярного збору, віднесена на витрати в t -му кварталі, грн.

До IV кв. 2012 р. регулярний збір розраховувався *двічі* на рік: на кінець II кв. та на кінець IV кв. *Об'єктом* його *нарахування* були депозити *фізичних осіб* – резидентів та нерезидентів – у національній та іноземній валютах, розміщені у банках – учасниках Фонду, та проценти, нараховані за ними. Він обчислювалася як добуток ставки регулярного збору та бази нарахування цього збору. Піврічна *ставка* регулярного збору становила 0,25% річних. *Базою нарахування* були депозити, визначені як об'єкт нарахування, за станом на кінець II кв. та IV кв.¹³⁹ Обчислена сума регулярного збору відносилося на *витрати* банку *щомісячно*¹⁴⁰ протягом наступного півріччя, рівними частинами. Наприклад:

у січні – червні 2005 р. *щомісячні* витрати банків з регулярного збору становили (при $\alpha_{PZ_н}^t = \alpha_{PZ_і}^t = \alpha_{PZ}^t$):

$$\frac{1}{6} \cdot \alpha_{PZ}^{4_04} \cdot (D_{н}^{4_04} + D_{і}^{4_04}),$$

у липні – грудні 2005 р. –

$$\frac{1}{6} \cdot \alpha_{PZ}^{2_05} \cdot (D_{н}^{2_05} + D_{і}^{2_05}).$$

Квартальні такі витрати дорівнювали сумах відповідних щомісячних витрат:

$$\begin{aligned} PZ^{1_05} &= 3 \cdot \frac{1}{6} \cdot \alpha_{PZ}^{4_04} \cdot (D_{н}^{4_04} + D_{і}^{4_04}) = \\ &= \frac{1}{2} \cdot \alpha_{PZ}^{4_04} \cdot (D_{н}^{4_04} + D_{і}^{4_04}) \\ PZ^{2_05} &= \frac{1}{2} \cdot \alpha_{PZ}^{4_04} \cdot (D_{н}^{4_04} + D_{і}^{4_04}), \\ PZ^{3_05} &= \frac{1}{2} \cdot \alpha_{PZ}^{2_05} \cdot (D_{н}^{2_05} + D_{і}^{2_05}), \\ PZ^{4_05} &= \frac{1}{2} \cdot \alpha_{PZ}^{2_05} \cdot (D_{н}^{2_05} + D_{і}^{2_05}). \end{aligned}$$

Віднесена на витрати протягом кварталу сума регулярного збору сплачувалася у наступному кварталі¹⁴¹: для наведеного прикладу – відповідно, у II кв. 2005 р., III кв. 2005 р., IV кв. 2005 р. та I кв. 2006 р.

Узагальнюючи приклад та поширюючи його на 2004 р., 2006 р. – III кв. 2012 р., можна записати формулу квартальних витрат банків з регулярного збору у вигляді формули (Е.1):

$$PZ^t = \begin{cases} \frac{1}{2} \cdot \alpha_{PZ}^{t-1} \cdot (D_{н}^{t-1} + D_{і}^{t-1}), & t \in \{1_04, 1_05, 1_06, 1_07, 1_08, 1_09, 1_10\} \cup \\ & \cup \{1_11, 1_12\} \cup \{3_04, 3_05, 3_06, 3_07\} \cup \\ & \cup \{3_08, 3_09, 3_10, 3_11, 3_12\}, \\ \frac{1}{2} \cdot \alpha_{PZ}^{t-2} \cdot (D_{н}^{t-2} + D_{і}^{t-2}), & t \in \{2_04, 2_05, 2_06, 2_07, 2_08, 2_09\} \cup \\ & \cup \{2_10, 2_11, 2_12\} \cup \{4_04, 4_05, 4_06\} \cup \\ & \cup \{4_07, 4_08, 4_09, 4_10, 4_11, 4_12\}. \end{cases} \quad (E.1)$$

¹³⁹ Ст. 1, ст. 23 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III.

¹⁴⁰ П. 1.1 глави 1 розділу III Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджених постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (реєстр. № 583/7904 від 11.07.2003 р.).

¹⁴¹ Ст. 23 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III.

З IV кв. 2012 р. регулярний збір розраховується *щоквартально* за станом на кінець кварталу. Об'єкт його *нарахування* залишається той самий, що був до IV кв. 2012 р.: депозити *фізичних осіб* – резидентів та нерезидентів – у національній та іноземній валютах, розміщені у банках – учасниках Фонду, та проценти, нараховані за ними. А от *база нарахування* змінюється: нею стає *середньоарифметична* за звітний квартал сума щоденних залишків за депозитами, визначеними як об'єкт нарахування. *Ставка* регулярного збору встановлюється окремо для депозитів у *національній* валюті – у розмірі 0,5% річних, – та окремо для депозитів в *іноземній* валюті – 0,8% річних¹⁴². Обчислена сума регулярного збору відноситься на *витрати* банку *щомісячно*¹⁴³ протягом наступного кварталу, рівними частинами. Так, у січні – березні 2013 р. *щомісячні* витрати банків з регулярного збору становили:

$$\frac{1}{12} \cdot \alpha_{P3_H}^{4_12} \cdot D_H^{*4_12} + \frac{1}{12} \cdot \alpha_{P3_i}^{4_12} \cdot D_i^{*4_12}.$$

Квартальні такі витрати за I кв. 2013 р. дорівнювали сумі відповідних щомісячних витрат:

$$P3^{1_13} = \frac{1}{4} \cdot \alpha_{P3_H}^{4_12} \cdot D_H^{*4_12} + \frac{1}{4} \cdot \alpha_{P3_i}^{4_12} \cdot D_i^{*4_12}.$$

Віднесена на витрати протягом кварталу сума регулярного збору сплачується у наступному кварталі¹⁴⁴: для наведеного прикладу – у II кв. 2013 р.

Узагальнена за прикладом формула квартальних витрат банків з регулярного збору має вигляд (формула (Е.2)):

$$P3^t = \frac{1}{4} \cdot \alpha_{P3_H}^{t-1} \cdot D_H^{*t-1} + \frac{1}{4} \cdot \alpha_{P3_i}^{t-1} \cdot D_i^{*t-1}, \quad t \in \{1_13, 2_13\}. \quad (E.2)$$

З II кв. 2013 р. регулярний збір розраховується у формі *диференційованого* збору¹⁴⁵. Це означає, що у формулі розрахунку регулярного збору (Е.2) ставки збору ($\alpha_{P3_H}^t$) та ($\alpha_{P3_i}^t$) зважуються за ступенем ризику¹⁴⁶ шляхом множення на коефіцієнти диверсифікації учасників ФГВФО¹⁴⁷. Ставка регулярного збору в національній валюті множиться на два таких коефіцієнти¹⁴⁸ ($k1^t$, $k2^t$), а в іноземній валюті – на три¹⁴⁹ ($k3^t$, $k4^t$, $k5^t$).

Таким чином, узагальнена формула регулярного збору (Е.2) набуває вигляду (Е.3)

$$P3^t = \frac{1}{4} \cdot k1^t \cdot k2^t \cdot \alpha_{P3_H}^{t-1} \cdot D_H^{*t-1} + \frac{1}{4} \cdot k3^t \cdot k4^t \cdot k5^t \cdot \alpha_{P3_i}^{t-1} \cdot D_i^{*t-1}, \quad t \in \{3_13, \dots\}. \quad (E.3)$$

¹⁴² П. 1 ст. 22 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р. до 12 серпня 2015 р.).

¹⁴³ П. 1.1 глави 1 розділу III Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджених постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (реєстр. № 583/7904 від 11.07.2003 р.).

¹⁴⁴ П. 3 ст. 23 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III.

¹⁴⁵ П. 1 та п. 2 Рішення ФГВФО “Про встановлення диференційованого збору до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб” від 29.03.2013 р. № 21 (реєстр. № 631/23163 від 18.04.2013 р.).

¹⁴⁶ П. 1 ст. 22 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

¹⁴⁷ П. 2 розділу IV Положення про порядок розрахунку, нарахування і сплати зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджене рішенням ФГВФО від 02.07.2012 р. № 1 (реєстр. № 1273/21585 від 27.07.2012 р.).

¹⁴⁸ П. 2.2 розділу IV Положення про порядок розрахунку, нарахування і сплати зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджене рішенням ФГВФО від 02.07.2012 р. № 1 (реєстр. № 1273/21585 від 27.07.2012 р.).

¹⁴⁹ П. 2.3 розділу IV Положення про порядок розрахунку, нарахування і сплати зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджене рішенням ФГВФО від 02.07.2012 р. № 1 (реєстр. № 1273/21585 від 27.07.2012 р.).

З IV кв. 2015 р. розширився об'єкт нарахування регулярного збору. Він доповнився депозитами *фізичних осіб – підприємців* у національній та іноземній валютах та нарахованими за ними процентами¹⁵⁰. Формула розрахунку регулярного збору залишилася такою, як була – формула (Е.3).

Об'єднуючи формули (Е.1)–(Е.3) в одну, отримуємо формулу розрахунку *квартальних витрат банків з регулярного збору* за 2004 р. – II кв. 2016 р. (формула (Е.4)):

$$P3^t = \begin{cases} \frac{1}{2} \cdot \alpha_{P3}^{t-1} \cdot (D_n^{t-1} + D_i^{t-1}), & t \in \{1_04, 1_05, 1_06, 1_07, 1_08, 1_09, 1_10\} \cup \\ & \cup \{1_11, 1_12\} \cup \{3_04, 3_05, 3_06, 3_07\} \cup \\ & \cup \{3_08, 3_09, 3_10, 3_11, 3_12\}, \\ \frac{1}{2} \cdot \alpha_{P3}^{t-2} \cdot (D_n^{t-2} + D_i^{t-2}), & t \in \{2_04, 2_05, 2_06, 2_07, 2_08, 2_09\} \cup \\ & \cup \{2_10, 2_11, 2_12\} \cup \{4_04, 4_05, 4_06\} \cup \\ & \cup \{4_07, 4_08, 4_09, 4_10, 4_11, 4_12\}, \\ \frac{1}{4} \cdot \alpha_{P3_n}^{t-1} \cdot D_n^{*t-1} + \frac{1}{4} \cdot \alpha_{P3_i}^{t-1} \cdot D_i^{*t-1}, & t \in \{1_13, 2_13\}, \\ \frac{1}{4} \cdot k1^t \cdot k2^t \cdot \alpha_{P3_n}^{t-1} \cdot D_n^{*t-1} + \frac{1}{4} \cdot k3^t \cdot k4^t \cdot k5^t \cdot \alpha_{P3_i}^{t-1} \cdot D_i^{*t-1}, & t \in \{3_13, \dots\}. \end{cases} \quad (E.4)$$

Але ми не можемо скористатися формулою (Е.4) для того, щоб розрахувати витрати банків з регулярного збору, нарахованого за депозитами *фізичних осіб – резидентів* та депозитами *домашніх господарств* у національній та іноземній валютах: відсутні дані щодо середньоарифметичних за звітний квартал сум щоденних залишків за такими депозитами. Крім того, немає даних щодо узагальнених коефіцієнтів диверсифікації ($k1^t, k2^t, k3^t, k4^t, k5^t$). Тому з метою розрахунку таких витрат у межах дослідження замість формули (Е.4) будемо використовувати формулу (Е.5):

$$P3^t = \begin{cases} \frac{1}{4} \cdot k_{P3}^{t-1} \cdot \alpha_{P3_n}^{t-1} \cdot D_n^{t-1} + \frac{1}{4} \cdot k_{P3}^{t-1} \cdot \alpha_{P3_i}^{t-1} \cdot D_i^{t-1}, & \text{де } t \text{ позначає I кв. 2004–2016 рр.,} \\ \frac{1}{4} \cdot k_{P3}^{t-2} \cdot \alpha_{P3_n}^{t-2} \cdot D_n^{t-2} + \frac{1}{4} \cdot k_{P3}^{t-2} \cdot \alpha_{P3_i}^{t-2} \cdot D_i^{t-2}, & \text{де } t \text{ позначає II кв. 2004–2016 рр.,} \\ \frac{1}{4} \cdot k_{P3}^{t-3} \cdot \alpha_{P3_n}^{t-3} \cdot D_n^{t-3} + \frac{1}{4} \cdot k_{P3}^{t-3} \cdot \alpha_{P3_i}^{t-3} \cdot D_i^{t-3}, & \text{де } t \text{ позначає III кв. 2004–2015 рр.,} \\ \frac{1}{4} \cdot k_{P3}^{t-4} \cdot \alpha_{P3_n}^{t-4} \cdot D_n^{t-4} + \frac{1}{4} \cdot k_{P3}^{t-4} \cdot \alpha_{P3_i}^{t-4} \cdot D_i^{t-4}, & \text{де } t \text{ позначає IV кв. 2004–2015 рр.,} \end{cases} \quad (E.5)$$

де $P3^t$ – сума регулярного збору, віднесена на витрати в t -му кварталі, *грн*;
 k_{P3}^t – коефіцієнт коригування регулярного збору в t -му кварталі, *коефіцієнт*;
 $\alpha_{P3_n}^t$ – ставка регулярного збору за депозитами, обраними як об'єкт нарахування цього збору, в національній валюті в t -му кварталі, *коефіцієнт*;
 D_n^t – депозити, обрані як об'єкт нарахування регулярного збору (до IV кв. 2015 р. – депозити *фізичних осіб*, з IV кв. 2015 р. – депозити *домашніх госпо-*

¹⁵⁰ П. 4 Рішення ФГВФО “Про внесення змін до Положення про порядок розрахунку, нарахування і сплати зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб” від 21.09.2015 р. № 176 (реєстр. № 1201/27646 від 06.10.2015 р.).

дарств), в національній валюті на кінець t -го кварталу, $зрн$; $\alpha_{P3_i}^t$ – ставка регулярного збору за депозитами, обраними як об'єкт нарахування цього збору, в іноземній валюті в t -му кварталі, *коефіцієнт*; D_i^t – депозити, обрані як об'єкт нарахування регулярного збору (до IV кв. 2015 р. – депозити фізичних осіб, з IV кв. 2015 р. – депозити домашніх господарств), в іноземній валюті на кінець t -го кварталу, $зрн$.

Формула (Е.5) означає, що квартальні витрати банків з регулярного збору звітного року розраховуються як одна четверта таких витрат за попередній рік $(k_{P3}^t \cdot \alpha_{P3_н}^t \cdot D_n^t + k_{P3}^t \cdot \alpha_{P3_i}^t \cdot D_i^t)$. За базу нарахування річних витрат обираються *залишки депозитів на кінець попереднього року* (на кінець IV кв. попереднього року).

Для того, щоб річні витрати банків з регулярного збору, розраховані за депозитами, визначеними законодавством як об'єкт нарахування цього збору, відповідали сумах регулярного збору, фактично сплаченим за рік, у формулу (Е.5) вводиться *коефіцієнт коригування регулярного збору* (k_{P3}^t). У таблиці Е.1 наводиться розрахунок такого коефіцієнта.

Річні витрати банків з регулярного збору за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній та іноземній валютах обчислюються у табл. Е.2. Розрахунок квартальних таких витрат наведено у табл. Е.3.

Річні дані про коефіцієнт коригування регулярного збору до ФГВФО, розраховані в табл. Е.1 (стовпчик 15), використовуються в табл. Е.2 (стовпчик 8) для обчислення річних витрат банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній валюті ($P3_n^l$) та іноземній валюті ($P3_i^l$).

Річні дані про витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній валюті ($P3_n^l$) та іноземній валюті ($P3_i^l$), розраховані в табл. Е.2 (стовпчики 10 та 11, відповідно), використовуються в табл. Е.3 (стовпчики 3 та 4, відповідно) для обчислення квартальних таких даних.

Квартальні дані про витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній валюті ($P3_n^t$) та іноземній валюті ($P3_i^t$), розраховані в табл. Е.3 (стовпчики 6 та 7, відповідно), використовуються в табл. Б.1 Додатка Б (стовпчики 11 та 12, відповідно) для розрахунку фінансового результату від депозитних операцій (ΦP_o^t).

Таблиця Е.1

Розрахунок коефіцієнта коригування регулярного збору до ФГВФО

Рік	Депозити фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) на кінець року у гривневому еквіваленті, млн грн										Ставка регулярного збору річна, %		Розрахована сума регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у національній та іноземній валютах за рік, млн грн	Сплачена сума регулярного збору до ФГВФО за рік, млн грн	Коефіцієнт коригування регулярного збору, коефіцієнт
	усього		у тому числі		у банках – учасниках ФГВФО		у тому числі		у національній валюті		у національній валюті				
			у національній валюті	у іноземній валюті	усього	у тому числі									
						у національній валюті	у іноземній валюті	у національній валюті				у іноземній валюті			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	(=5+8)	(=6+9)	(=7+10)					(=8-10)							
2004	...	...	...	38432,0	...	...	...	...	...	0,5	0,5	...	...	0,8	
2005	73902,8	...	...	67885,0	...	...	6017,8	...	...	0,5	0,5	...	369,5	0,8	
2006	107895,7	...	...	100416,0	...	...	7479,7	...	...	0,5	0,5	...	539,5	0,8	
2007	166202,1	...	...	155236,0	...	...	10966,1	...	...	0,5	0,5	...	831,0	0,8	
2008	218344,8	...	...	204935,0	...	...	13409,8	...	...	0,5	0,5	...	1091,7	0,8	
2009	213013,1	...	...	198011,0	...	...	15002,1	12747,6	2254,5	0,5	0,5	...	1065,1	0,9	
2010	273660,2	...	...	254180,0	...	...	19480,2	16845,2	2635,0	0,5	0,5	...	1368,3	0,9	
2011	307828,5	157299,4	150529,2	282596,9	136100,0	146500,0	25228,5	21199,4	4029,2	0,5	0,5	...	1539,1	0,9	
2012	368348,6	183190,5	185158,0	338496,8	159755,0	178739,9	29853,7	23435,5	6418,1	0,5	0,8	...	2397,2	1,1	
2013	438542,7	252997,7	185545,0	402615,5	224260,7	178354,8	35927,2	28737,0	7190,2	0,5	0,8	...	2749,3	1,2	
2014	418690,1	198224,5	220465,6	382082,0	172100,0	210000,0	36590,1	26124,5	10465,6	0,5	0,8	...	2754,8	1,3	
2015	416247,7	200139,3	216108,5	362300,0	164500,0	197800,0	53947,7	35639,3	18308,5	0,5	0,8	...	2729,6	1,3	

Примітки:

1) <номер стовпчика>(-1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.

2) "..." – дані відсутні.

3) Стовпчики 11–12: за даними Закону України¹ у 2004–2011 рр. піврічна ставка регулярного збору до ФГВФО становила 0,25% річних. Отже, річна ставка була у двічі більша – 0,5% річних.

4) Стовпчик 13: дані за 2005–2011 рр. розраховано як (=стовпчик 2-стовпчик 11/100%), а за 2012–2015 рр. – як (=стовпчик 3-стовпчик 11/100%+стовпчик 4-стовпчик 12/100%).

¹ Ст. 23 Закону України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб" від 20.09.2001 р. № 2740-III.

5) Столпчик 15: дані за 2004–2007 рр. взято на рівні 2008 р., а за 2015 р. – на рівні 2014 р.; дані за 2008–2014 рр. розраховано як (=столпчик 14/столпчик 13(-1)). Джерело: за даними ФГВФО (столпчики 5–7¹, 14²), НБУ (столпчики 8, 10)³, Законів України (столпчики 11–12)⁴ та розрахунками автора (столпчики 2–4, 9, 13, 15).

¹ Дані про вклади фізичних осіб в учасниках Фонду гарантування вкладів фізичних осіб минулих років [Електронний ресурс] // Статистика. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/statystyka>; Аналіз тенденцій розвитку вкладних операцій на ринку ресурсів // Звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2012 рік. – С. 42–43 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2012 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>; Аналіз тенденцій розвитку вкладних операцій на ринку ресурсів // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2013 рік. – С. 37–38 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2013 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>; Аналіз тенденцій розвитку вкладних операцій на ринку ресурсів // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2014 рік. – С. 20–21 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2014 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>; Аналіз тенденцій вкладних операцій учасників Фонду // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2015 рік. – С. 31–32 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2015 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>.

² Формування фінансових ресурсів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2012 рік. – С. 57 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2012 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>; Формування фінансових ресурсів ФГВФО // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2013 рік. – С. 24 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2013 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>; Формування фінансових ресурсів (у тому числі за рахунок диференційованої системи сплати зборів до ФГВФО) // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2014 рік. – С. 45 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2014 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>; Джерела формування фінансових ресурсів // Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2015 рік. – С. 62 [Електронний ресурс] // Звіт про діяльність Фонду : Звіт про діяльність Фонду за 2015 рік. – Доступний з : <http://www.fg.gov.ua/about/report>.

³ Зобов'язання банків України / Показники фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] // Показники банківської системи: Архів з 2002 року. – Доступний з : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34798593; Зобов'язання банків України / Показники фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] // Показники банківської системи: IV-2015. – Доступний з : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.

⁴ Ст. 23 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III; п. 1 ст. 22 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

Таблиця Е.2

Розрахунок річних витрат банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств у національній та іноземній валютах за 2004–2015 рр.

Рік, (I)	Депозити на кінець року у гривневому еквіваленті, млн грн				Ставка регуля- рного збору річна, %		Коефіцієнт коригування регулярного збору, кое- фіцієнт	Витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств на наступний рік, розраховані на кінець року у гривневому еквіваленті, млн грн		
	фізичних осіб – резид- дентів		домашніх господарств		у націо- нальний валюті	в іно- земній валюті		усього	у тому числі в розрізі валют депозитів	
	у націо- нальний валюті	в іноземній валюті	у націо- нальний валюті	в іноземній валюті					у національ- ній валюті, (P3 ^I _н)	в іноземній валюті, (P3 ^I _і)
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (=10+11)	10 (=2·6·8) (=4·6·8)	11 (=3·7·8) (=5·7·8)
2004	22116,0	19495,0	–	–	0,5	0,5	0,8	175,3	93,2	82,1
2005	42176,0	31026,0	–	–	0,5	0,5	0,8	308,3	177,6	130,7
2006	57837,0	48878,0	–	–	0,5	0,5	0,8	449,5	243,6	205,9
2007	99411,0	64749,0	–	–	0,5	0,5	0,8	691,5	418,7	272,7
2008	107992,0	107561,0	–	–	0,5	0,5	0,8	907,9	454,9	453,1
2009	98808,0	112631,0	–	–	0,5	0,5	0,9	953,6	445,7	508,0
2010	139972,0	131817,0	–	–	0,5	0,5	0,9	1275,9	657,1	618,8
2011	158003,0	149479,0	–	–	0,5	0,5	0,9	1431,8	735,8	696,1
2012	183786,0	182068,0	–	–	0,5	0,8	1,1	2606,6	1008,4	1598,3
2013	252310,1	183627,0	–	–	0,5	0,8	1,2	3245,9	1499,6	1746,2
2014	195131,9	216249,0	–	–	0,5	0,8	1,3	3418,3	1232,7	2185,7
2015	–	–	198876,5	212019,0	0,5	0,8	1,3	3399,2	1256,3	2142,9

Примітки:

1) “–” дані не використовуються.

2) Столпчик 2: за 2004–2007 рр. – дані ряду “Зобов’язання банків за коштами, залученими на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб→Усього→у тому числі→у національній валюті→усього” (столпчик 3 табл. щодо зобов’язань банків за коштами, залученими на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб (за видами валют) розділу “1.2. Фізичних осіб”)¹⁵¹; за 2008–2012 рр. – дані ряду “Депозити фізичних осіб→у національній валюті” табл. щодо основних показників, що характеризують стан грошово-кредитного ринку за січень – грудень відповідного року (за оперативними даними)¹⁵²; за 2013–2014 рр. – дані ряду “Депозити резидентів→Довідково→домашні господарства (без фізичних осіб – підприємств)→у національній валюті” (столпчик 19 табл. 3.2.1.2 щодо депозитів резидентів, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України), у розрізі видів валют і строків погашення)¹⁵³.

3) Столпчик 3: за 2004–2007 рр. – дані ряду “Зобов’язання банків за коштами, залученими на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб→Усього→у тому числі→в іноземній валюті→усього” (столпчик 9 табл. щодо зобов’язань банків за коштами, залученими на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних

¹⁵¹ Бюлетень НБУ: 2008 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

¹⁵² Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку за січень – грудень 2009 року (за оперативними даними) [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2009 рік. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863; Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку за січень – серпень 2010 року (за оперативними даними) [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2010 рік : за серпень. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863; Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку за січень – грудень 2011 року (за оперативними даними) [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2011 рік : за грудень. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863; Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку (за оперативними даними) [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2012 рік : за грудень. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863; Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2013 рік : за грудень. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863.

¹⁵³ Депозити, залучені депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

Депозитні та кредитні операції: вплив на доходи бюджету України

осіб (за видами валют) розділу “1.2. Фізичних осіб”¹⁵⁴; за 2008–2012 рр. – дані ряду “Депозити фізичних осіб→в іноземній валюті” табл. щодо основних показників, що характеризують стан грошово-кредитного ринку за січень – грудень відповідного року (за оперативними даними)¹⁵⁵; за 2013–2014 рр. – дані ряду “Депозити резидентів→Довідково→домашні господарства (без фізичних осіб – підприємців)→в іноземній валюті” (стовпчик 20 табл. 3.2.1.2 щодо депозитів резидентів, залучених депозитними корпораціями (крім Національного банку України), у розрізі видів валют і строків погашення)¹⁵⁶

4) Стовпчик 4 – дані за грудень 2015 р. зі стовпчика 4 таблиці В.1 Додатка В.

5) Стовпчик 5 – дані за грудень 2015 р. зі стовпчика 5 таблиці В.1 Додатка В.

6) Стовпчик 6 – дані зі стовпчика 11 табл. Е.1.

7) Стовпчик 7 – дані зі стовпчика 12 табл. Е.1.

8) Стовпчик 8 – дані зі стовпчика 15 табл. Е.1.

9) Стовпчик 10: дані за 2004–2014 рр. розраховано як $(\text{стовпчик } 2 \cdot \text{стовпчик } 6 \cdot \text{стовпчик } 8)$; за 2015 р. – як $(\text{стовпчик } 4 \cdot \text{стовпчик } 6 \cdot \text{стовпчик } 8)$.

10) Стовпчик 11: дані за 2004–2014 рр. розраховано як $(\text{стовпчик } 3 \cdot \text{стовпчик } 7 \cdot \text{стовпчик } 8)$; за 2015 р. – як $(\text{стовпчик } 5 \cdot \text{стовпчик } 7 \cdot \text{стовпчик } 8)$.

Джерело: за даними НБУ (стовпчики 2–5), Законів України (стовпчики 6–7)¹⁵⁷ та розрахунками автора (стовпчики 8–11).

¹⁵⁴ Бюлетень НБУ: 2008 рік [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693.

¹⁵⁵ Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку за січень – грудень 2009 року (за оперативними даними) [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2009 рік. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863; Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку за січень – серпень 2010 року (за оперативними даними) [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2010 рік : за серпень. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863; Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку за січень – грудень 2011 року (за оперативними даними) [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2011 рік : за грудень. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863; Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку (за оперативними даними) [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2012 рік : за грудень. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863; Додаток 1. Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку [Електронний ресурс] // Архів основних тенденцій грошово-кредитного ринку : 2013 рік : за грудень. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=40863.

¹⁵⁶ Депозити, залучені депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.

¹⁵⁷ Ст. 23 Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” від 20.09.2001 р. № 2740-III; п. 1 ст. 22 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (у редакціях, чинних з 21 вересня 2012 р.).

Таблиця Е.3

**Розрахунок квартальних витрат банків з регулярного збору до ФГВФО
за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх
господарств у національній та іноземній валютах за 2004 р. – II кв. 2016 рр.**

Квартал, (t)	Витрати банків з регулярного збору до ФГВФО за депозитами фізичних осіб – резидентів та депозитами домашніх господарств, у гривневому еквіваленті, млн грн					
	на наступний рік, розраховані на кінець звітного року			за квартал		
	усього	у тому числі в розрізі валют депозитів		усього	у тому числі в розрізі валют депозитів	
		у національній валюті, (PZ_n^I)	в іноземній валюті, (PZ_i^I)		у національній валюті, (PZ_n^I)	в іноземній валюті, (PZ_i^I)
1	2 (=3+4)	3	4	5 (=6+7)	6	7
I-2004				34,0	19,8	14,2
II-2004				34,0	19,8	14,2
III-2004				34,0	9,8	14,2
IV-2004	175,3	93,2	82,1	34,0	19,8	14,2
I-2005				43,8	23,3	20,5
II-2005				43,8	23,3	20,5
III-2005				43,8	23,3	20,5
IV-2005	308,3	177,6	130,7	43,8	23,3	20,5
I-2006				77,1	44,4	32,7
II-2006				77,1	44,4	32,7
III-2006				77,1	44,4	32,7
IV-2006	449,5	243,6	205,9	77,1	44,4	32,7
I-2007				112,4	60,9	51,5
II-2007				112,4	60,9	51,5
III-2007				112,4	60,9	51,5
IV-2007	691,5	418,7	272,7	112,4	60,9	51,5
I-2008				172,9	104,7	68,2
II-2008				172,9	104,7	68,2
III-2008				172,9	104,7	68,2
IV-2008	907,9	454,9	453,1	172,9	104,7	68,2
I-2009				227,0	113,7	113,3
II-2009				227,0	113,7	113,3
III-2009				227,0	113,7	113,3
IV-2009	953,6	445,7	508,0	227,0	113,7	113,3
I-2010				238,4	111,4	127,0
II-2010				238,4	111,4	127,0
III-2010				238,4	111,4	127,0
IV-2010	1275,9	657,1	618,8	238,4	111,4	127,0
I-2011				319,0	164,3	154,7
II-2011				319,0	164,3	154,7
III-2011				319,0	164,3	154,7
IV-2011	1431,8	735,8	696,1	319,0	164,3	154,7
I-2012				358,0	183,9	174,0
II-2012				358,0	183,9	174,0
III-2012				358,0	183,9	174,0
IV-2012	2606,6	1008,4	1598,3	358,0	183,9	174,0
I-2013				651,7	252,1	399,6
II-2013				651,7	252,1	399,6
III-2013				651,7	252,1	399,6
IV-2013	3245,9	1499,6	1746,2	651,7	252,1	399,6
I-2014				811,5	374,9	436,6
II-2014				811,5	374,9	436,6
III-2014				811,5	374,9	436,6
IV-2014	3418,3	1232,7	2185,7	811,5	374,9	436,6
I-2015				854,6	308,2	546,4
II-2015				854,6	308,2	546,4
III-2015				854,6	308,2	546,4
IV-2015	3399,2	1256,3	2142,9	854,6	308,2	546,4
I-2016				849,8	314,1	535,7
II-2016				849,8	314,1	535,7

Примітки:

1) Столпчик 3 – дані зі стовпчика 10 табл. Е.2.

2) Столпчик 4 – дані зі стовпчика 11 табл. Е.2.

3) Столпчик 6: дані за квартал поточного року розраховано як одна четверта даних зі стовпчика 3 за попередній рік.

4) Столпчик 7: дані за квартал поточного року розраховано як одна четверта даних зі стовпчика 4 за попередній рік.

Джерело: за розрахунками автора.

ВНЕСОК ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У ПЛАТЕЖІ З ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Ж.1. Формула квартального платежу з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів

Податок на доходи фізичних осіб справляється з широкого кола доходів фізичних осіб (резидентів та нерезидентів)¹⁵⁸. Із них з депозитними операціями пов'язані лише доходи у вигляді процентів. Податок з таких доходів відображається у звітності про виконання бюджету як податок на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів.

Задача полягає в тому, щоб на основі аналізу податкового законодавства в частині оподаткування доходів фізичних осіб у вигляді процентів вивести формулу квартального платежу з податку на такі доходи.

Податок на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів запроваджено з 1 липня 2014 р.¹⁵⁹ Але фактично він справляється з 1 серпня 2014 р.¹⁶⁰, оскільки нарахування цього податку за липень 2014 р. були анульовані і до бюджету не сплачувалися¹⁶¹.

Такий податок розраховується як добуток ставки податку на пасивні доходи та бази оподаткування¹⁶².

Нормативна ставка податку на пасивні доходи ($\alpha_{\text{ПДФО}}^t$) з моменту запровадження податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів змінювалася декілька разів і становила:

$$\begin{aligned} &\text{з III кв. по IV кв. 2014 р.} - 15\%^{163} \left(\alpha_{\text{ПДФО}}^{3.14} = \alpha_{\text{ПДФО}}^{4.14} = 0.15 \right), \\ &\text{з I кв. по IV кв. 2015 р.} - 20\%^{164} \left(\alpha_{\text{ПДФО}}^{1.15} = \alpha_{\text{ПДФО}}^{2.15} = \alpha_{\text{ПДФО}}^{3.15} = \alpha_{\text{ПДФО}}^{4.15} = 0.20 \right), \\ &\text{з I кв. по II кв. 2016 р.} - 18\%^{165} \left(\alpha_{\text{ПДФО}}^{1.16} = \alpha_{\text{ПДФО}}^{2.16} = 0.18 \right). \end{aligned}$$

Базою оподаткування податком на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів є суми процентів, нарахованих на суми банківських вкладних (депозитних) або поточних рахунків, ощадних (депозитних) сертифікатів, вкладів (депозитів) членів кредитної спілки у кредитній спілці¹⁶⁶, за винятком сум тих процентів, що нараховані на суми поточних банківських рахунків, за якими на користь фізичних осіб здійснюються виключно виплати заробітної плати, стипендій, пенсій, соціальної допомоги та інших передбачених законом соціальних виплат¹⁶⁷.

¹⁵⁸ Ст. 163, ст. 164 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 2 серпня 2014 р.).

¹⁵⁹ Другий абзац п. 1 розділу IV “Прикінцеві положення” Закону України “Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні” від 27.03.2014 р. № 1166-VII.

¹⁶⁰ П. 1 розділу III “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо пасивних доходів” від 04.07.2014 р. № 1588-VII.

¹⁶¹ П. 2 розділу III “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо пасивних доходів” від 04.07.2014 р. № 1588-VII.

¹⁶² Ст. 167.1, ст. 170.4.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 2 серпня 2014 р. до 1 січня 2015 р.); ст. 167.5, ст. 170.4.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

¹⁶³ Ст. 167.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 2 серпня 2014 р. до 1 січня 2015 р.).

¹⁶⁴ Ст. 167.5.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р. до 1 січня 2016 р.).

¹⁶⁵ Ст. 167.5.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2016 р.).

¹⁶⁶ Ст. 170.4.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 2 серпня 2014 р.).

¹⁶⁷ Ст. 165.1.41 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 2 серпня 2014 р.).

Податок утримується банком із нарахованих процентів під час їх нарахування та перераховується банком до бюджету *щомісячно* у наступному за звітним місяці¹⁶⁸. Отже, у звітному кварталі сплачується податок, нарахований за останній місяць попереднього кварталу та за два перші місяці звітного кварталу. Податок, нарахований за третій – останній місяць звітного кварталу, сплачується у наступному за звітним кварталі.

Аналіз формули розрахунку платежів з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів, яка використовується на рівні окремого платника податку, показав, що вона не може застосовуватись для розрахунку таких платежів на рівні платників податку в цілому. Основна причина цієї ситуації – відсутність у вільній доступі даних щодо поточних рахунків фізичних осіб у розрізі їх використання та сум і ставок процентів по ощадних (депозитних) сертифікатах. Тому *узагальнену формулу розрахунку платежів з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів (Ж.1)* прив'язано до іншої бази оподаткування – суми процентів, нарахованих за всіма видами банківських рахунків фізичних осіб та депозитами фізичних осіб у кредитних спілках. До неї уведено коефіцієнт коригування податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів ($k_{\text{ПДФО}}^t$), який приводить обсяги платежів, розраховані за “новою” базою оподаткування, у відповідність до їхніх фактичних обсягів. Припускається, що сума податку, сплаченого у звітному кварталі, дорівнює сумі податку, нарахованого за три місяці такого кварталу.

$$\text{ПДФО}\tau^t = k_{\text{ПДФО}\tau}^t \cdot \alpha_{\text{ПДФО}\tau}^t \cdot (\tau\text{ДФО}_n^t + \tau\text{ДФО}_i^t), \quad (\text{Ж.1})$$

де $\text{ПДФО}\tau^t$ – обсяг платежу з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів у t -му кварталі, *грн*; $k_{\text{ПДФО}\tau}^t$ – коефіцієнт коригування податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів у t -му кварталі, *коефіцієнт*; $\alpha_{\text{ПДФО}\tau}^t$ – нормативна ставка податку на пасивні доходи в t -му кварталі, *коефіцієнт*; $\tau\text{ДФО}_n^t$ – сума нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках у національній валюті за t -й квартал, *грн*; $\tau\text{ДФО}_i^t$ – сума нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, *грн*.

Коефіцієнт коригування податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів ($k_{\text{ПДФО}}^t$) розраховується як відношення суми податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів, фактично сплаченої до бюджету, до суми податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів, нарахованого за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках у національній та іноземній валютах (див. стовпчик 6 табл. Ж.1).

Ж.2. Сума внеску депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб за III кв. 2014 р. – II кв. 2016 р.

Внесок депозитних операцій у платежі з податку на доходи фізичних осіб ($\Delta\text{ПДФО}_\delta^t$) обчислюється у табл. Ж.1 за формулою (2.4).

Дані про такий внесок, у тому числі за рахунок депозитів у національній та іноземній валютах (стовпчики 10, 11 та 12, відповідно табл. Ж.1), використовуються у табл. К.1 Додатка К (стовпчики 8, 9, 10, відповідно) для розрахунку внеску депозитних операцій у доходи бюджету ($\Delta\text{ДБ}_\delta^t$), у тому числі за рахунок депозитів у національній та іноземній валютах.

¹⁶⁸ Ст. 170.4.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 2 серпня 2014 р.).

Розрахунок квартального внеску депозитних операцій у платіжжі з податку на доходи фізичних осіб за III кв. 2014 р. — II кв. 2016 р.

Квартал, (t)	1	2 млн грн	3	4 млн грн (=2-3)	5 млн грн	6 (=5/4)	7 (=8+9)	усього			у національній валюті		у іноземній валюті		Внесок депозитних операцій у платіжні з податку на доходи фізичних осіб, млн грн										
								усього	у національній валюті	у іноземній валюті	усього	у національній валюті	у іноземній валюті												
Сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів, млн грн			Коефіцієнт коригування податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів, коефіцієнт, (k'_{ПДФО\tau})			Фактичні доходи бюджету з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів, млн грн			Розрахований платіж з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках у національній та іноземній валютах, млн грн			Нормативна ставка податку на пасивні доходи, коефіцієнт, (\alpha'_{ПДФО\alpha})													
III-2014		13735,6	0,15	686,8	564,7	0,8	7199,1	4803,9	2395,2	296,0	197,5	98,5	III-2014		13735,6	0,15	686,8	564,7	0,8	7199,1	4803,9	2395,2	296,0	197,5	98,5
IV-2014		13104,2	0,15	1965,6	1561,1	0,8	10479,5	6824,1	3655,4	1248,5	813,0	435,5	IV-2014		13104,2	0,15	1965,6	1561,1	0,8	10479,5	6824,1	3655,4	1248,5	813,0	435,5
I-2015		13685,4	0,20	2737,1	1899,9	0,7	10721,6	5977,8	4743,8	1488,5	829,9	658,6	I-2015		13685,4	0,20	2737,1	1899,9	0,7	10721,6	5977,8	4743,8	1488,5	829,9	658,6
II-2015		14266,0	0,20	2853,2	2088,9	0,7	10770,3	6446,3	4324,0	1577,0	943,9	633,1	II-2015		14266,0	0,20	2853,2	2088,9	0,7	10770,3	6446,3	4324,0	1577,0	943,9	633,1
III-2015		11943,0	0,20	2388,6	2116,9	0,9	9222,2	5823,4	3398,8	1634,6	1032,2	602,4	III-2015		11943,0	0,20	2388,6	2116,9	0,9	9222,2	5823,4	3398,8	1634,6	1032,2	602,4
IV-2015		11619,6	0,20	2323,9	2112,3	0,9	9227,6	5795,2	3432,4	1677,4	1053,5	624,0	IV-2015		11619,6	0,20	2323,9	2112,3	0,9	9227,6	5795,2	3432,4	1677,4	1053,5	624,0
I-2016		11793,9	0,18	2122,9	2113,8	1,0	9118,3	5725,2	3393,1	1634,3	1026,1	608,1	I-2016		11793,9	0,18	2122,9	2113,8	1,0	9118,3	5725,2	3393,1	1634,3	1026,1	608,1
II-2016		11966,8	0,18	2154,0	1947,5	0,9	8185,3	5339,8	2845,6	1332,1	869,0	463,1	II-2016		11966,8	0,18	2154,0	1947,5	0,9	8185,3	5339,8	2845,6	1332,1	869,0	463,1

- 1) Стовпчик 2 розраховано як сума даних зі стовпчика 8 табл. В.3 Додатка В за три місяці відповідного кварталу.
- 2) Стовпчик 4: дані за III кв. 2014 р. включають дані тільки за один місяць – вересень 2014 р., розраховані як середньомісячне значення: (*стовпчик 2-стовпчик 3/3*); дані за IV кв. 2014 р. – I кв. 2016 р. розраховано як (*стовпчик 2-стовпчик 3*).
- 3) Стовпчик 8 розраховано за даними зі стовпчика 17 табл. В.4 Додатка В: у III кв. 2014 р. – як сума даних за серпень – вересень 2014 р., у IV кв. 2014 р. – I кв. 2016 р. – як сума даних за три місяці відповідного кварталу.
- 4) Стовпчик 9 розраховано за даними зі стовпчика 18 табл. В.4 Додатка В: у III кв. 2014 р. – як сума даних за серпень – вересень 2014 р., у IV кв. 2014 р. – I кв. 2016 р. – як сума даних за три місяці відповідного кварталу.

Джерело: за даними Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (стовпчик 3)¹, ДКСУ (стовпчик 5)², та розрахунками автора.

¹ Ст. 167.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р. до 1 січня 2016 р.); ст. 167.5.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2016 р.)

² Звітність про виконання бюджетів [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.

ВНЕСОК ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У ПЛАТЕЖІ З ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ

И.1. Формула квартального платежу з військового збору із доходу фізичних осіб у вигляді процентів

Задача полягає в тому, щоб на основі аналізу податкового законодавства в частині оподаткування військовим збором доходу фізичних осіб у вигляді процентів вивести формулу квартального платежу з військового збору з такого доходу.

Військовий збір із доходу фізичних осіб у вигляді процентів справляється з 1 січня 2015 р.¹⁶⁹

З 13 березня 2015 р. база оподаткування ним є така сама, як база оподаткування податком на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів¹⁷⁰ – суми процентів, нарахованих на суми банківських вкладних (депозитних) або поточних рахунків, ощадних (депозитних) сертифікатів, вкладів (депозитів) членів кредитної спілки у кредитній спілці, за винятком сум тих процентів, що нараховані на суми поточних банківських рахунків, за якими на користь фізичних осіб здійснюються виключно виплати заробітної плати, стипендій, пенсій, соціальної допомоги та інших передбачених законом соціальних виплат. До 13 березня 2015 р. вона відрізнялася від бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів тим, що до неї включалися ті суми процентів, які виключалися з бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів.

Військовий збір із доходу фізичних осіб у вигляді процентів має такі самі порядки розрахунку, нарахування та сплати, що і податок на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів¹⁷¹: розраховується як добуток ставки військового збору та бази оподаткування; утримується банком із нарахованих процентів під час їх нарахування та перераховується банком до бюджету щомісячно у наступному за звітним місяці.

Ставка військового збору ($\alpha_{BЗ}^t$) становить 1,5%¹⁷².

Оскільки військовий збір із доходу фізичних осіб у вигляді процентів є подібним до податку на доходи фізичних осіб із такого доходу (однакові база оподаткування та порядки розрахунку, нарахування і сплати), то *узагальнена формула розрахунку його платежів* (И.1) у межах наукової доповіді буде подібною до *узагальненої формули розрахунку платежів з податку на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів* (Ж.1):

$$BЗ\tau^t = k_{BЗ\tau}^t \cdot \alpha_{BЗ}^t \cdot (\tau ДФ О_n^t + \tau ДФ О_i^t), \quad (И.1)$$

де $BЗ\tau^t$ – обсяг платежу з військового збору із доходу фізичних осіб у вигляді процентів у t -му кварталі, грн; $k_{BЗ\tau}^t$ – коефіцієнт коригування військового збору із доходу фізичних осіб у вигляді процентів у t -му кварталі ($k_{BЗ\tau}^t = k_{ДФ О\tau}^t$), коефіцієнт; $\alpha_{BЗ}^t$ – нормативна ставка військового збору в

¹⁶⁹ П. 118 розділу І Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи” від 28.12.2014 р. № 71-VIII.

¹⁷⁰ Пп. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

¹⁷¹ Пп. 1.4 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

¹⁷² Пп. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

Депозитні та кредитні операції: вплив на доходи бюджету України

t -му кварталі, коефіцієнт; $\tau ДФ\Phi O_n^t$ – сума нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках у національній валюті за t -й квартал, грн; $\tau ДФ\Phi O_i^t$ – сума нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) у банках та кредитних спілках в іноземній валюті за t -й квартал, у гривневому еквіваленті, грн.

И.2. Сума внеску депозитних операцій у платежі з військового збору за I кв. 2015 р. – II кв. 2016 р.

Внесок депозитних операцій у платежі з військового збору (ΔBZ_δ^t) обчислюється у табл. И.1 за формулою (2.5).

Дані про такий внесок, у тому числі за рахунок депозитів у національній та іноземній валютах (стовпчики 7, 8 та 9, відповідно табл. И.1), використовуються у табл. К.1 Додатка К (стовпчики 11, 12, 13, відповідно) для розрахунку внеску депозитних операцій у доходи бюджету ($\Delta ДБ_\delta^t$), у тому числі за рахунок депозитів у національній та іноземній валютах.

Таблиця И.1

Розрахунок квартального внеску депозитних операцій у платежі з військового збору за I кв. 2015 р. – II кв. 2016 р.

Квартал, (<i>t</i>)	Сума нарахованих процентів за строковими банківськими депозитами фізичних осіб – резидентів на кінець місяця, млн грн			Нормативна ставка військового збору, коефіцієнт, (α'_{B3})	Коефіцієнт коригування військового збору із доходу фізичних осіб у вигляді процентів, коефіцієнт, ($k_{B3\tau}$)	Внесок депозитних операцій у платежі з військового збору, млн грн		
	усього	у тому числі				усього, ($\Delta B3^t_o$)	у тому числі	
		у національній валюті	в іноземній валюті				у національній валюті	в іноземній валюті
1	2 (=3+4)	3	4	5	6	7 (=8+9)	8 (=3·5·6)	9 (=4·5·6)
I-2015	10721,6	5977,8	4743,8	0,015	0,7	111,6	62,2	49,4
II-2015	10770,3	6446,3	4324,0	0,015	0,7	118,3	70,8	47,5
III-2015	9222,2	5823,4	3398,8	0,015	0,9	122,6	77,4	45,2
IV-2015	9227,6	5795,2	3432,4	0,015	0,9	125,8	79,0	46,8
I-2016	9118,3	5725,2	3393,1	0,015	1,0	136,2	85,5	50,7
II-2016	8185,3	5339,8	2845,6	0,015	0,9	111,0	72,4	38,6

Примітки:

1) Стовпчик 3 – дані зі стовпчика 8 табл. Ж.1 Додатка Ж.

2) Стовпчик 4 – дані зі стовпчика 9 табл. Ж.1 Додатка Ж.

3) Стовпчик 6 – дані зі стовпчика 6 табл. Ж.1 Додатка Ж.

Джерело: за даними Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (стовпчик 5)¹⁷³ та розрахунками автора.

¹⁷³ Пп. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (у редакціях, чинних з 1 січня 2015 р.).

ДОДАТОК К
РОЗРАХУНОК ВНЕСКУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У ДОХОДИ БЮДЖЕТУ ЗА 2004 Р. – II КВ. 2016 Р.

Таблиця К.1

Розрахунок квартального внеску депозитних операцій у доходи бюджету за 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн

Квартал, (t)	Внесок депозитних операцій у доходи бюджету									
	у тому числі за рахунок депозитів			у тому числі за рахунок внесків у платежі			з податку на прибуток			
	усього, ($\Delta I B_{\partial}^t$)	у національній валюті		в іноземній валюті		усього, ($\Delta P P I_{\partial}^t$)	у тому числі за рахунок депозитів в іноземній валюті		усього, ($\Delta P P I_{\partial}^t$)	
		3 (=6+9+12)	4 (=7+10+13)	5 (6+7)	6		7	8 (=8+9)	9	10
1	2 (=3+4) (=5+8+11)									
I-2004	-59,1	-36,4	-22,6	-59,1	-36,4	-22,6	-	-	-	-
II-2004	-176,1	-113,3	-62,8	-176,1	-113,3	-62,8	-	-	-	-
III-2004	-181,2	-122,4	-58,8	-181,2	-122,4	-58,8	-	-	-	-
IV-2004	-280,7	-175,3	-105,4	-280,7	-175,3	-105,4	-	-	-	-
I-2005	-56,2	-30,5	-25,6	-56,2	-30,5	-25,6	-	-	-	-
II-2005	-246,2	-162,8	-83,4	-246,2	-162,8	-83,4	-	-	-	-
III-2005	-9,2	-150,5	141,3	-9,2	-150,5	141,3	-	-	-	-
IV-2005	-489,6	-302,0	-187,6	-489,6	-302,0	-187,6	-	-	-	-
I-2006	-107,7	-62,2	-45,5	-107,7	-62,2	-45,5	-	-	-	-
II-2006	-375,6	-216,1	-159,5	-375,6	-216,1	-159,5	-	-	-	-
III-2006	-368,9	-208,0	-160,9	-368,9	-208,0	-160,9	-	-	-	-
IV-2006	-706,3	-405,3	-301,0	-706,3	-405,3	-301,0	-	-	-	-
I-2007	-154,8	-88,5	-66,3	-154,8	-88,5	-66,3	-	-	-	-
II-2007	-555,4	-330,7	-224,6	-555,4	-330,7	-224,6	-	-	-	-
III-2007	-569,3	-347,3	-222,0	-569,3	-347,3	-222,0	-	-	-	-
IV-2007	-666,4	-430,7	-235,7	-666,4	-430,7	-235,7	-	-	-	-
I-2008	-795,3	-527,3	-268,0	-795,3	-527,3	-268,0	-	-	-	-
II-2008	-917,1	-615,6	-301,5	-917,1	-615,6	-301,5	-	-	-	-
III-2008	-287,9	-707,1	419,1	-287,9	-707,1	419,1	-	-	-	-
IV-2008	-1268,1	-853,6	-414,5	-1268,1	-853,6	-414,5	-	-	-	-
I-2009	-11874,9	-806,8	-11068,1	-11874,9	-806,8	-11068,1	-	-	-	-
II-2009	-1355,6	-804,6	-551,1	-1355,6	-804,6	-551,1	-	-	-	-
III-2009	-1364,6	-967,6	-397,0	-1364,6	-967,6	-397,0	-	-	-	-
IV-2009	-2913,0	-991,0	-1922,0	-2913,0	-991,0	-1922,0	-	-	-	-
I-2010	-1774,9	-1030,9	-744,0	-1774,9	-1030,9	-744,0	-	-	-	-
II-2010	-1677,5	-1118,8	-558,8	-1677,5	-1118,8	-558,8	-	-	-	-
III-2010	-1686,4	-1095,1	-591,3	-1686,4	-1095,1	-591,3	-	-	-	-

Продовження табл. К.1

Квартал, (t)	Внесок депозитних операцій у доходи бюджету											
	у тому числі за рахунок депозитів			у тому числі за рахунок внесків у платіжні						з військового збору		
	усього, (ΔΠB ^t)	у національній валюті	в іноземній валюті	з податку на прибуток			з податку на доходи фізичних осіб			усього, (ΔBЗ ^t)	у національній валюті	у тому числі за рахунок депозитів в іноземній валюті
				усього, (ΔΠΠ ^t)	у національній валюті	в іноземній валюті	усього, (ΔΠΠΦO ^t)	у національній валюті	в іноземній валюті			
1	2 (=3+4) (=5+8+11)	3 (=6+9+12)	4 (=7+10+13)	5 (6+7)	6	7	8 (=8+9)	9	10	11 (=12+13)	12	13
IV-2010	-1816,8	-1148,9	-667,9	-1816,8	-1148,9	-667,9	-	-	-	-	-	-
I-2011	-1947,2	-1114,0	-833,2	-1947,2	-1114,0	-833,2	-	-	-	-	-	-
II-2011	-1983,5	-1261,6	-721,8	-1983,5	-1261,6	-721,8	-	-	-	-	-	-
III-2011	-1552,9	-1009,7	-543,2	-1552,9	-1009,7	-543,2	-	-	-	-	-	-
IV-2011	-1535,2	-1028,0	-507,1	-1535,2	-1028,0	-507,1	-	-	-	-	-	-
I-2012	-2005,6	-1292,8	-712,8	-2005,6	-1292,8	-712,8	-	-	-	-	-	-
II-2012	-1793,6	-1232,4	-561,1	-1793,6	-1232,4	-561,1	-	-	-	-	-	-
III-2012	-1914,0	-1291,0	-623,0	-1914,0	-1291,0	-623,0	-	-	-	-	-	-
IV-2012	-2028,6	-1384,6	-644,0	-2028,6	-1384,6	-644,0	-	-	-	-	-	-
I-2013	-4212,1	-2872,3	-1339,8	-4212,1	-2872,3	-1339,8	-	-	-	-	-	-
II-2013	-2001,6	-1364,3	-637,3	-2001,6	-1364,3	-637,3	-	-	-	-	-	-
III-2013	-2001,6	-1364,3	-637,3	-2001,6	-1364,3	-637,3	-	-	-	-	-	-
IV-2013	-2001,6	-1364,3	-637,3	-2001,6	-1364,3	-637,3	-	-	-	-	-	-
I-2014	-4917,7	-3576,4	-1341,3	-4917,7	-3576,4	-1341,3	-	-	-	-	-	-
II-2014	-2660,8	-1865,3	-795,5	-2660,8	-1865,3	-795,5	-	-	-	-	-	-
III-2014	-2364,8	-1667,8	-697,0	-2660,8	-1865,3	-795,5	296,0	197,5	98,5	-	-	-
IV-2014	-1412,3	-1052,3	-360,0	-2660,8	-1865,3	-795,5	1248,5	813,0	435,5	-	-	-
I-2015	-29535,8	-2035,7	-27500,1	-31135,9	-2927,8	-28208,1	1488,5	829,9	658,6	111,6	62,2	49,4
II-2015	-7435,3	-1018,8	-6416,5	-9130,5	-2033,4	-7097,1	1577,0	943,9	633,1	118,3	70,8	47,5
III-2015	-7373,3	-923,8	-6449,5	-9130,5	-2033,4	-7097,1	1634,6	1032,2	602,4	122,6	77,4	45,2
IV-2015	-7327,3	-900,9	-6426,4	-9130,5	-2033,4	-7097,1	1677,4	1053,5	624,0	125,8	79,0	46,8
I-2016	2826,9	1206,8	1620,1	1056,4	95,1	961,3	1634,3	1026,1	608,1	136,2	85,5	50,7
II-2016	-5176,7	-1040,8	-4135,9	-6619,8	-1982,2	-4637,6	1332,1	869,0	463,1	111,0	72,4	38,6

Примітки:

- 1) Стовпчик 6 – дані зі стовпчика 4 табл. А.1 Додатка А.
- 2) Стовпчик 7 – дані зі стовпчика 5 табл. А.1 Додатка А.
- 3) Стовпчик 9 – дані зі стовпчика 11 табл. Ж.1 Додатка Ж.
- 4) Стовпчик 10 – дані зі стовпчика 12 табл. Ж.1 Додатка Ж.
- 5) Стовпчик 12 – дані зі стовпчика 8 табл. И.1 Додатка И.
- 6) Стовпчик 13 – дані зі стовпчика 9 табл. И.1 Додатка И.

Джерело: за розрахунками автора.

ДОДАТОК Л

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ

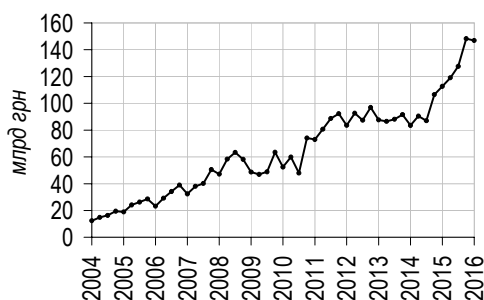
Квартальні податкові надходження бюджету в I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р. представлено у табличному вигляді (табл. Л.1) та у графічному вигляді (рис. Л.1).

Таблиця Л.1

**Квартальні податкові надходження бюджету
в I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн**

Квартал, (t)	Податкові надходження бюджету	Квартал, (t)	Податкові надходження бюджету	Квартал, (t)	Податкові надходження бюджету	Квартал, (t)	Податкові надходження бюджету	Квартал, (t)	Податкові надходження бюджету
1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
I-2004	12416,1	I-2007	32436,7	I-2010	52463,6	I-2013	87643,3	I-2016	146940,8
II-2004	14876,0	II-2007	38084,7	II-2010	59861,1	II-2013	86555,4	II-2016	153965,2
III-2004	16382,2	III-2007	40186,8	III-2010	47983,0	III-2013	88178,3		
IV-2004	19487,4	IV-2007	50556,0	IV-2010	74140,0	IV-2013	91591,1		
I-2005	18959,9	I-2008	47133,0	I-2011	73045,6	I-2014	83519,7		
II-2005	24150,0	II-2008	58424,2	II-2011	80660,0	II-2014	90452,2		
III-2005	26317,6	III-2008	63413,3	III-2011	88715,7	III-2014	87020,9		
IV-2005	28637,7	IV-2008	58194,3	IV-2011	92270,6	IV-2014	106519,1		
I-2006	23279,7	I-2009	48709,8	I-2012	83560,8	I-2015	112631,1		
II-2006	29220,3	II-2009	46976,1	II-2012	92642,7	II-2015	119085,7		
III-2006	34203,6	III-2009	48908,5	III-2012	87422,0	III-2015	127619,6		
IV-2006	39039,4	IV-2009	63478,9	IV-2012	96941,7	IV-2015	148299,5		

Джерело: розрахунки автора за даними ДКСУ¹⁷⁴.

**Рис. Л.1. Квартальні податкові надходження бюджету
в I кв. 2004 р. – II кв. 2016 р., млн грн**

Джерело: складено автором.

¹⁷⁴ Дані щодо квартальних доходів Зведеного бюджету України (до 2007 р. – Бюлетень НБУ [Електронний ресурс] // Архів Бюлетеня НБУ. – Доступний з : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=67693; з 2007 р. – Звітність про виконання бюджетів [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>).

Наукове видання

Твердохлібова Діна Вікторівна

**ОЦІНКА ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ
КОРПОРАТИВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
НА ДОХОДИ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ**

Наукова доповідь

Редакція та оригінал-макет автора

Підписано у світ 28.11.2016.

Обсяг 5,17 Мб

ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України"
вул. Панаса Мирного, 26, м. Київ, 01011